

Sénat de Belgique

Session ordinaire 1999-2000

2-68

Séances plénières
Jeudi 20 juillet 2000

Séance du soir

Annales

Belgische Senaat

Gewone Zitting 1999-2000

Handelingen

Plenaire vergaderingen
Donderdag 20 juli 2000

Avondvergadering

2-68

Les **Annales** contiennent le texte intégral des discours dans la langue originale. Ce texte a été approuvé par les orateurs.
Les traductions – *imprimées en italique* – sont publiées sous la responsabilité du service des Comptes rendus. Pour les interventions longues, la traduction est un résumé.

La pagination mentionne le numéro de la législature depuis la réforme du Sénat en 1995, le numéro de la séance et enfin la pagination proprement dite.

Pour toute commande des Annales et des Questions et Réponses du Sénat et de la Chambre des représentants: Service des Publications de la Chambre des représentants, Place de la Nation 2 à 1008 Bruxelles, tél. 02/549.81.95 ou 549.81.58.

Ces publications sont disponibles gratuitement sur les sites Internet du Sénat et de la Chambre:
www.senate.be   www.lachambre.be

Abréviations - Afkortingen

AGALEV	Anders Gaan Leven
CVP	Christelijke Volkspartij
ECOLO	Écologistes
PRL-FDF-MCC	Parti Réformateur Libéral – Front Démocratique des Francophones – Mouvement des Citoyens pour le Changement
PS	Parti Socialiste
PSC	Parti Social Chrétien
SP	Socialistische Partij
VL. BLOK	Vlaams Blok
VLD	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU-ID	Volksunie-ID21

De **Handelingen** bevatten de integrale tekst van de redevoeringen in de oorspronkelijke taal. Deze tekst werd goedgekeurd door de sprekers. De vertaling – *cursief gedrukt* – verschijnt onder de verantwoordelijkheid van de dienst Verslaggeving. Van lange uiteenzettingen is de vertaling een samenvatting.

De nummering bestaat uit het volgnummer van de legislatuur sinds de hervorming van de Senaat in 1995, het volgnummer van de vergadering en de paginering.

Voor bestellingen van Handelingen en Vragen en Antwoorden van Kamer en Senaat:
Dienst Publicaties Kamer van volksvertegenwoordigers, Natieplein 2 te 1008 Brussel, tel. 02/549.81.95 of 549.81.58.

Deze publicaties zijn gratis beschikbaar op de websites van Senaat en Kamer:
www.senate.be   www.dekamer.be

AVIS OFFICIEL**CHAMBRES LEGISLATIVES FEDERALES****PUBLICATIONS PARLEMENTAIRES DE LA CHAMBRE ET DU SÉNAT*****1. Renouvellement des abonnements***

Pour la session 2000-2001, les abonnés peuvent souscrire un abonnement aux publications de la Chambre des représentants et du Sénat en versant le montant dû au compte n° **000-1648428-10** de Publications Chambre des représentants, Place de la Nation 2 à 1008 Bruxelles.

Depuis Pâques 2000, le Beknopt Verslag / Compte Rendu Analytique du Sénat est remplacé par les Annales qui deviennent la seule publication en matière de compte-rendu, tant des réunions plénières que des réunions des commissions.

A partir d'octobre 2000, la Chambre remplacera ses trois publications Compte Rendu Analytique / Beknopt Verslag et Annales par les deux publications suivantes :

- le Compte Rendu Analytique (Beknopt Verslag) en une seule brochure bilingue,
- le Compte Rendu Intégral Définitif (ex-Annales comportant en annexe, le CRA/BV).

Il est possible de s'abonner pour la session 2000-2001 (octobre à octobre) à partir de la date de publication du présent avis.

En cas de souscription en cours de session, l'abonnement prend cours dès réception du paiement et se termine à la clôture de la session parlementaire concernée. Les numéros antérieurs à la date de paiement ne seront pas fournis.

Les abonnements sont résiliables par écrit en cours de session mais la Chambre des représentants ne procédera à aucun remboursement et n'est pas assujettie à la TVA.

Quelle que soit la date de souscription, les prix des abonnements pour la session parlementaire 2000-2001 sont fixés comme suit :

ABONNEMENT	BELGIQUE		ETRANGER	
	BEF	EURO	BEF	EURO
Compte Rendu Intégral Définitif Chambre et Annales Sénat	3.200	79,33	9.000	223,10
CRA/BV Chambre	500	12,39	1.500	37,18
Questions et Réponses Chambre et Sénat	2.000	49,58	6.000	148,74
Informations Parlementaires	500	12,39	1.500	37,18

2. Vente de numéros séparés

Il est possible de se procurer des exemplaires séparés de chacune des publications soit en versant la somme correspondant à la commande au compte repris ci-dessus, soit en les achetant au Comptoir des Documents de la Chambre des représentants, rue de Louvain, 13 à 1000 Bruxelles.

Le bulletin de versement mentionnera clairement : le nom et l'adresse du souscripteur, les références exactes de la publication souhaitée (titre, date, n°, session) et le cas échéant, l'adresse d'expédition.

Le prix par numéro séparé sur papier et sur support digital est fixé comme suit :

NUMERO SEPRE	Belgique		ETRANGER	
	BEF	EURO	BEF	EURO
Compte Rendu Intégral Définitif Chambre ou Annales Sénat	70	1,74	180	4,46
CRA/BV Chambre	20	0,50	60	1,49
Questions et Réponses Chambre ou Sénat	50	1,24	130	3,22
Prix d'une page sur support digital (PDF) ⁽¹⁾	10	0,25	10 *	0,25 *

⁽¹⁾ Le prix du support sera porté en compte sauf s'il s'agit d'une disquette ou d'un CD-Rom

* plus les frais de port

Pour la vente par numéro séparé du Compte Rendu Intégral Définitif, des Annales et du Bulletin des Questions & Réponses, un montant de 30 BEF / 0,74 EURO de frais administratifs sera porté en compte en cas de commande inférieure à 100 BEF / 2,48 EURO.

OFFICIEEL BERICHT

FEDERALE WETGEVENDE KAMERS

PARLEMENTAIRE PUBLICATIES VAN DE KAMER EN DE SENAAT

1. Hernieuwing van de abonnementen

Voor het zittingsjaar 2000-2001 kunnen de abonnees intekenen op een abonnement op *de publicaties van de Kamer en van de Senaat* door storting van het verschuldigd bedrag op rekeningnummer **000-1648428-10** van Publicaties Kamer van volksvertegenwoordigers, Natieplein 2 te 1008 Brussel.

Sinds Pasen 2000 is het Beknopt Verslag / Compte Rendu Analytique van de Senaat afgeschaft en op het vlak van de verslaggeving vervangen door de Handelingen die, zowel voor plenaire vergaderingen als voor commissievergaderingen, de enige publicatie wordt.

Vanaf oktober 2000, zal de Kamer haar drie publicaties Compte Rendu Analytique / Beknopt Verslag en Parlementaire Handelingen vervangen door de twee volgende publicaties :

- het Beknopt Verslag (Compte Rendu Analytique) in één enkele tweetalige brochure,
- het Definitief Integraal Verslag (ex-Handelingen met het BV/CRA in bijlage).

Men kan zich abonneren voor het zittingsjaar 2000-2001 (oktober-oktober) vanaf de datum van het verschijnen van dit bericht.

Wanneer men intekent tijdens een zittingsjaar, loopt het abonnement vanaf de datum van storting tot de sluiting van het betrokken zittingsjaar. De nummers die voorafgaan aan de datum van betaling zullen niet worden verstuurd.

De abonnementen zijn schriftelijk opzegbaar maar de Kamer van volksvertegenwoordigers zal niet overgaan tot terugbetalingen.

De aandacht van de abonnees wordt gevestigd op het feit dat de Kamer van volksvertegenwoordigers niet BTW-plichtig is.

Ongeacht de datum van inschrijving zijn de prijzen van de abonnement voor de zitting 2000-2001 als volgt vastgesteld :

ABONNEMENT	BELGIE		BUITENLAND	
	BEF	EURO	BEF	EURO
Definitief Integraal Verslag Kamer en Handelingen Senaat	3.200	79,33	9.000	223,10
BV/CRA Kamer	500	12,39	1.500	37,18
Vragen en Antwoorden Kamer en Senaat	2.000	49,58	6.000	148,74
Parlementaire Mededelingen	500	12,39	1.500	37,18

2. Verkoop van losse nummers

Losse nummers van iedere publicatie kunnen worden verkregen door storting van overeenstemmend bedrag op hogervermelde rekeningnummer of door aankoop bij de Documentenhoek van de Kamer van volksvertegenwoordigers, Leuvenseweg, 13 te 1000 Brussel.

Het stortingsbulletin zal duidelijk de naam en het adres van de aanvrager, de referenties van de gewenste publicatie (titel, datum, nr, zitting) en indien nodig het verzendingsadres vermelden.

De prijs per los nummer op papier en op digitale drager is als volgt vastgesteld :

LOS NUMMER	BELGIE		BUITENLAND	
	BEF	EURO	BEF	EURO
Definitief Integraal Verslag Kamer of Handelingen Senaat	70	1,74	180	4,46
BV/CRA Kamer	20	0,50	60	1,49
Vragen en Antwoorden Kamer of Senaat	50	1,24	130	3,22
Prijs per blad in digitale vorm (PDF) ⁽¹⁾	10	0,25	10 *	0,25 *

⁽¹⁾ De prijs van de drager zal worden aangerekend behalve indien het een diskette of een CD-rom betreft.

* plus de portkosten.

Voor de verkoop per los nummer van het Definitief Integraal Verslag, de Handelingen en van het Bulletin van Vragen en Antwoorden worden 30 BEF / 0,74 EURO administratiekosten aangerekend voor bestellingen beneden de 100 BEF / 2,48 EURO.

Sommaire

Projet de loi portant des dispositions sociales, budgétaires et diverses (Doc. 2-522) (Procédure d'évocation).....	9
Suite de la discussion générale	9
Discussion des articles	30
Projet de loi modifiant l'article 26 de la loi du 25 mars 1999 relative à la réforme des cantons judiciaires (Doc. 2-530)	71
Discussion générale	71
Discussion des articles	73
Projet de loi modifiant la loi du 11 avril 1994 organisant le vote automatisé, ainsi que le Code électoral (Doc. 2-523).....	73
Proposition de loi visant la suppression du vote automatisé et la généralisation du dépouillement par lecture optique (de Mme Clotilde Nyssens, Doc. 2-100)	73
Discussion générale	73
Discussion des articles du projet de loi modifiant la loi du 11 avril 1994 organisant le vote automatisé, ainsi que le Code électoral (Doc. 2-523)	90
Projet de loi modifiant la loi du 7 juillet 1994 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des conseils provinciaux, communaux et de district et pour l'élection directe des conseils de l'aide sociale et l'arrêté royal du 26 août 1988 déterminant les modalités de l'élection du conseil de l'aide sociale dans les communes visées à l'article 7 des lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966, et dans les communes de Comines-Warneton et de Fourons (Doc. 2-525) (Procédure d'évocation)	91
Discussion générale	91
Votes.....	94
La traite des êtres humains et la prostitution (Doc. 2-152)	94
Projet de loi portant suppression progressive de la contribution complémentaire de crise sur les revenus des personnes physiques (Doc. 2-508) (Procédure d'évocation)	94
Projet de loi portant diverses dispositions relatives à l'organisation des marchés financiers et diverses autres dispositions (Doc. 2-526) (Procédure d'évocation)	95
Projet de loi portant des dispositions sociales, budgétaires et diverses (Doc. 2-522) (Procédure	

Inhoudsopgave

Wetsontwerp houdende sociale, budgettaire en andere bepalingen (Stuk 2-522) (Evocatieprocedure).....	9
Voortzetting van de algemene bespreking.....	9
Artikelsgewijze bespreking	30
Wetsontwerp tot wijziging van artikel 26 van de wet van 25 maart 1999 betreffende de hervorming van de gerechtelijke kantons (Stuk 2-530).....	71
Algemene bespreking	71
Artikelsgewijze bespreking	73
Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming, alsmede van het Kieswetboek (Stuk 2-523).....	73
Wetsvoorstel tot afschaffing van de geautomatiseerde stemming en tot veralgemening van de stemopneming door middel van een systeem voor optische lezing (van mevrouw Clotilde Nyssens, Stuk 2-100).....	73
Algemene bespreking	73
Artikelsgewijze bespreking van het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming, alsmede van het Kieswetboek (Stuk 2-523)	90
Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 7 juli 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de provincieraden en de gemeenteraden en de districtsraden en voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn en van het koninklijk besluit van 26 augustus 1988 tot vaststelling van de nadere regels voor de verkiezing van de raad voor maatschappelijk welzijn in de gemeenten bedoeld bij artikel 7 van de wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, en in de gemeenten Komen-Waasten en Voeren (Stuk 2-525) (Evocatieprocedure)	91
Algemene bespreking	91
Stemmingen.....	94
De mensenhandel en de prostitutie (Stuk 2-152).....	94
Wetsontwerp tot geleidelijke afschaffing van de aanvullende crisisbijdrage op de inkomsten van de natuurlijke personen (Stuk 2-508) (Evocatieprocedure)	94
Wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende de organisatie van de financiële markten en diverse andere bepalingen (Stuk 2-526) (Evocatieprocedure)	95
Wetsontwerp houdende sociale, budgettaire en	

d'évocation)	96	andere bepalingen (Stuk 2-522) (Evocatieprocedure)	96
Projet de loi modifiant l'article 26 de la loi du 25 mars 1999 relative à la réforme des cantons judiciaires (Doc. 2-530)	107	Wetsontwerp tot wijziging van artikel 26 van de wet van 25 maart 1999 betreffende de hervorming van de gerechtelijke kantons (Stuk 2-530)	107
Projet de loi modifiant la loi du 11 avril 1994 organisant le vote automatisé, ainsi que le Code électoral (Doc. 2-523)	108	Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming, alsmede van het Kieswetboek (Stuk 2-523)	108
Désignation d'experts par le Sénat lors des prochaines élections	108	Aanwijzing van deskundigen door de Senaat bij de aanstaande verkiezingen	108
Vote	109	Stemming	109
Projet de loi modifiant la loi du 7 juillet 1994 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des conseils provinciaux, communaux et de district et pour l'élection directe des conseils de l'aide sociale et l'arrêté royal du 26 août 1988 déterminant les modalités de l'élection du conseil de l'aide sociale dans les communes visées à l'article 7 des lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966, et dans les communes de Comines-Warneton et de Fourons (Doc. 2-525) (Procédure d'évocation)	109	Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 7 juli 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de provincieraden en de gemeenteraden en de districtsraden en voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn en van het koninklijk besluit van 26 augustus 1988 tot vaststelling van de nadere regels voor de verkiezing van de raad voor maatschappelijk welzijn in de gemeenten bedoeld bij artikel 7 van de wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, en in de gemeenten Komen-Waasten en Voeren (Stuk 2-525) (Evocatieprocedure)	109
Excusés	109	Berichten van verhindering	109
Annexe		Bijlage	
Projet de loi portant des dispositions sociales, budgétaires et diverses (Doc. 2-522) (Procédure d'évocation)	111	Wetsontwerp houdende sociale, budgettaire en andere bepalingen (Stuk 2-522) (Evocatieprocedure)	111
Amendements	111	Amendementen	111
Votes nominatifs	131	Naamstemmingen	131
Dépôt de propositions	155	Indiening van voorstellen	155
Proposition prise en considération	156	In overweging genomen voorstel	156
Évocations	156	Evocaties	156
Non-évocation	157	Non-evocatie	157
Messages de la Chambre	157	Boodschappen van de Kamer	157
Dépôt d'un projet de loi	158	Indiening van een wetsontwerp	158
Cour d'arbitrage – Arrêts	159	Arbitragehof – Arresten	159
Cour d'arbitrage – Recours	159	Arbitragehof – Beroepen	159
Commission permanente de contrôle linguistique	159	Vaste commissie voor taaltoezicht	159
Conférence mondiale sur les femmes à Pékin 1995	159	Wereldvrouwenconferentie in Peking 1995	159
Importation, exportation et transit d'armes, de munitions et de matériel militaire	160	In-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en militair materieel	160

Présidence de M. Armand De Decker

(La séance est ouverte à 20 h 35.)

Projet de loi portant des dispositions sociales, budgétaires et diverses (Doc. 2-522) (Procédure d'évocation)
Suite de la discussion générale

M. Frank Vandebroucke, ministre des Affaires sociales et des Pensions. – Je remercie les membres de la commission de leur apport dans le débat. Le rapport est un reflet fidèle des discussions qui ont été menées.

Comme je l'ai dit en commission, l'avant-projet a été adapté en tenant scrupuleusement compte des remarques du Conseil d'État et il n'y a pas eu de réplique à ce sujet.

Selon Mme de Bethune, ce texte ne contient pas de projet de société. Cette loi-programme rectifie cependant la situation précaire d'enfants de familles bénéficiant du minimum de moyens d'existence et des allocations familiales mais qui, à la majorité, connaissent une perte importante de revenus.

La modernisation de la sécurité sociale et des services publics est un des éléments de l'accord de gouvernement. Nous le mettons en pratique pour les caisses d'allocations familiales.

Notre vision de la société est celle d'un État social actif auquel le plus grand nombre possible de personnes contribuent. L'année dernière, nous avons pris des mesures générales de nature financière en ce sens pour stimuler les individus et les entreprises.

La loi-programme vise aussi à mieux aider des groupes de personnes marginalisées ou qui risquent de l'être. De telles dispositions spécifiques suscitent davantage de discussions que des mesures plus générales.

En ce qui concerne les pensions, nous sommes confrontés à un paradoxe. Dans la catégorie d'âge de 25 à 45 ans, les gens sont très actifs sur le marché du travail ou comme indépendants. En revanche, au-delà de 50 ans, l'activité est la plus faible d'Europe et, les plus jeunes ont l'occasion d'étudier plus longtemps. Nous nous trouvons ainsi dans un cercle vicieux renforcé par le fait que les entreprises ne sont pas incitées à engager ni à former des personnes âgées de 45 à 50 ans puisque celles-ci ne travailleront plus très longtemps.

Cette situation se retrouve dans le secteur de l'enseignement où les personnes actives sont trop peu nombreuses et ont une charge de travail importante alors qu'à l'âge de 55 ans, elles peuvent bénéficier de conditions souples de fin de carrière.

Un débat approfondi doit donc être entamé sur la compatibilité entre la vie privée et professionnelle. Les personnes âgées de 25 à 45 ans doivent avoir la possibilité d'interrompre leur carrière pour des raisons personnelles. Ce n'est possible que si l'on continue à travailler au-delà de 55 ans.

Ce débat n'est pas facile car nous avons affaire à une génération de transition dont les comportements ont été acquis pendant les années de crise. Pour les personnes âgées de 50 à 55 ans, leur carrière est derrière elles et elles souhaitent arrêter de travailler. Nous devons anticiper et

Voorzitter: de heer Armand De Decker

(De vergadering wordt geopend om 20.35 uur.)

Wetsontwerp houdende sociale, budgettaire en andere bepalingen (Stuk 2-522) (Evocatieprocedure)
Voortzetting van de algemene bespreking

De heer Frank Vandebroucke, minister van Sociale Zaken en Pensioenen. – Ik dank de commissieleden, die bijna drie dagen vergaderd hebben, voor hun inbreng in het debat. Dat is geen beleefdheidsformule. We hebben elkaar heel wat geleerd. Ook al overtuigt men elkaar niet, dan nog is de discussie nuttig. Het verslag is trouwens een uitstekende weerspiegeling van de commissiebesprekingen en daarom is het zo belangrijk.

Ik verwijs bijvoorbeeld naar het debat over de hele reeks opmerkingen van de Raad van State over de bevoegdheidsverdeling. Het voorontwerp werd in belangrijke mate aangepast om scrupuleus rekening te houden met wat de Raad van State daarover zegde. Ik heb dat in detail in de commissie uiteengezet en daarop is geen repliek gekomen. De uiteenzetting bleek overtuigend. Ik verwijs daarvoor naar het verslag.

Ik verwijs ook naar de discussie over de vraag of het beroep tegen het opleggen van een administratieve boete op een ziekenfonds opschortend moet zijn. Senator Vandenberghe heeft daarover een interessante uiteenzetting gegeven, die mij echter niet heeft overtuigd. Ik heb daarvoor argumenten gegeven. Maar dit neemt niet weg dat het debat bijzonder nuttig en belangrijk was voor iedereen.

Het gaat over een omvangrijk ontwerp dat in de Kamer reeds sterk was geamendeerd, ook door de oppositie.

Volgens mevrouw de Bethune is er in dit ontwerp volstrekt geen maatschappelijk project of een menselijke dimensie te vinden. Het voorbeeld dat zij aanhaalt is echter ongelukkig. Ik wil graag een kindereffectenrapport op het ontwerp laten uitvoeren. We zetten immers een preciaire situatie recht van kinderen in gezinnen die een bestaansminimum en gewaarborgde kinderbijslag genieten, maar die bij meerderjarigheid plots heel wat inkomen verliezen. Deze rechtzetting hoort thuis in de programmawet en hangt trouwens samen met begrotingsbeslissingen. Daarnaast geven we een logistiek kader aan een verregaande moderne vorm van responsabilisering van de kinderbijslagfondsen die mee verklaart waarom we inzake het functioneren van de kinderbijslag heel wat vorderingen maken. We behoren terzake misschien tot de wereldtop.

Sociale bekommernissen, de zwaksten beschermen, de sociale zekerheid en de overheiddiensten moderniseren, efficiënter maken, responsabiliseren en decentraliseren waar dat mogelijk is, zijn wezenlijke elementen van het regeerakkoord. We doen dat bijvoorbeeld in de hervorming van de kinderbijslagfondsen.

Maar naast dit technisch aspect ligt er een visie op onze samenleving aan de grondslag van het ontwerp, namelijk die van de actieve welvaartsstaat. Die heeft de ambitie een welvaartsstaat te zijn, maar één waar zoveel mogelijk mensen

proposer des formules alternatives souples adaptées aux besoins d'aujourd'hui. Je me suis engagé à entamer un débat au Sénat à ce sujet après les vacances parlementaires. En ce qui concerne la fonction publique, nous voulons définir rapidement la notion de 'profession contraignante'. A cet effet, des négociations seront menées avec les organisations représentatives. Les personnes concernées pourront bénéficier d'une pension complète après une période plus courte de travail. Je pense qu'il nous faudra encore un an avant de transposer ces dispositions en arrêtés.

Nous voulons aussi encourager les fonctionnaires à travailler après 60 ans, dès l'année prochaine.

Troisième mesure pour la fonction publique : à partir de 2010, le congé qui précède la pension ne sera plus pris en compte pour le calcul de la pension.

Nous nous sommes aussi engagés à négocier des formules alternatives de fin de carrière mieux adaptées aux besoins d'aujourd'hui. La majorité à la Chambre estime que le gouvernement doit agir rapidement en la matière. L'opposition y voit des pleins pouvoirs. Si tel est le cas, nous les utiliserons pour des réalisations positives.

En matière de pensions, il y a une différence essentielle entre le secteur public et le secteur privé. Un fonctionnaire âgé de 60 ans peut réellement choisir entre continuer ou arrêter de travailler, en l'absence de toute menace de licenciement ultérieure. Nous voulons récompenser ceux qui décident de poursuivre leur carrière.

Dans le secteur privé, la personne qui continue à travailler court le risque d'être licenciée l'année suivante. Le débat doit donc porter sur la façon de maintenir les gens plus longtemps au travail dans les entreprises sans risque de licenciement, sur la situation des travailleurs plus âgés, sur l'investissement en formations et sur le système actuel de départ.

Je ne remets pas la prépension en question mais la prudence s'impose en la matière pour le secteur public.

M. Caluwé a souligné notre engagement à l'égard des personnes qui ont été actives pendant des années au niveau communal. C'est un amendement introduit à la Chambre. Il est donc faux de prétendre que le gouvernement ne supporte pas le débat parlementaire.

Il s'est aussi avéré opportun d'examiner l'effet des mesures sur l'égalité des chances des hommes et des femmes. Mme Onkelinx sera certainement aussi intéressée par une telle analyse.

Le recours introduit par une mutualité à l'encontre de laquelle une peine a été prononcée par l'organe de contrôle n'a pas d'effet suspensif et M. Vandenberghe estime que cette disposition viole la Convention des droits de l'homme. En matière d'assurance soins de santé, des amendes peuvent cependant être imposées contre lesquelles un recours introduit n'a pas d'effet suspensif. Les recours des mutualités auprès du ministre n'ont pas non plus d'effet suspensif.

En matière de recouvrement de pensions, il est possible d'aller en appel au tribunal du travail mais il n'y a pas d'effet suspensif. Pourtant, il s'agit souvent de personnes qui perçoivent 25.000 francs de pension et qui doivent

actief bijdragen aan die welvaart. We hebben het voorbije jaar algemene maatregelen genomen die voornamelijk financieel van aard waren, zoals het verhogen van de minimumlonen om de werkloosheidsval te bestrijden en de vermindering van de werkgeversbijdragen waardoor de economische ontwikkeling arbeidsintensiever zal worden.

Die maatregelen zijn zeer algemeen, ze geven individuen en bedrijven financiële stimulansen en ze zijn weinig controversieel.

De programmawet houdt enigszins de overgang in naar een moeilijker debat over de inhoud van de actieve welvaartsstaat, dat misschien wel een interessanter debat is. De commissie heeft dit debat al aangesneden, ondermeer omdat de programmawet zeer specifieke groepen in de samenleving die gemarginaliseerd zijn of het risico lopen om te worden gemarginaliseerd, beter wil helpen. Ik denk bijvoorbeeld aan de hervorming inzake de inschakeling, de invoginterims, enzovoort. Die maatregelen zijn minder evident en lokken meer discussie uit dan zeer algemene maatregelen zoals de verhoging van minimumlonen of de vermindering van werknemersbijdragen.

Ook de maatregelen inzake de pensioenen van de overheidssector geven aanleiding tot een minder evident debat, waarbij we kleur moeten bekennen over onze visie op de actieve welvaartsstaat en op de menselijke dimensie daarvan, om het te zeggen met de woorden van mevrouw de Bethune. Ik wil niet het gehele debat hierover hernemen, maar ik wil er wel de kern van weergeven.

We worden geconfronteerd met een paradox, in die zin dat we hyperactief zijn in de leeftijdscategorie tussen 25 en 45 jaar. In die leeftijdscategorie zijn meer mensen dan ooit actief op de arbeidsmarkt of als zelfstandige. Anderzijds hebben wij een bijzonder lage activiteitsgraad in de leeftijdscategorie boven 50 jaar. Wat dat betreft zijn wij de absolute kampioenen in Europa en zelfs in de wereld. Die twee elementen hangen samen en vormen enigszins een vicieuze cirkel. Zowel in de particuliere als in de overheidssector levert een relatief beperkte groep mensen tussen 25 en 45 jaar een steeds grotere productieve inspanning om jongeren langer te laten studeren dan vroeger het geval was en om ouderen de mogelijkheid te geven langere periodes niet actief te zijn. Dat is een vicieuze cirkel, ondermeer omdat bedrijven niet geneigd zijn nog veel te investeren in menselijk kapitaal en in de opleiding van personen van 45 of 50 jaar, want ze gaan ervan uit dat die toch niet lang meer blijven werken. Die mensen zijn ook niet meer interessant voor het bedrijfsleven. Dit speelt zich ook af in de onderwijssector, waar we enerzijds te maken hebben met krapte op de arbeidsmarkt, met fenomenen als stress en werkdruk voor de categorie die nog aan het werk is, en anderzijds een vrij soepele uitstaperegeling voor 55-jarigen. Ook dat is een vicieuze cirkel die niet kan blijven bestaan in een samenleving waarin de mensen enerzijds langer studeren en anderzijds stelselmatig ouder worden en waar bovendien man en vrouw systematisch buitenshuis werken. Er is dus een grondig debat nodig over de goede verhouding tussen de persoonlijke en de professionele levenscyclus van de mensen in de volgende eeuw. Die twee moeten anders op elkaar worden afgestemd waarbij personen tussen 25 en 45 jaar meer mogelijkheden krijgen om hun loopbaan te onderbreken, bijvoorbeeld om bij te tanken,

rembourser 200.000 francs.

Je ne partage pas les remarques de M. Vankrunkelsven à propos des mutualités. L'argent perçu par ces organisations ne peut servir à attirer des membres en offrant des primes extraordinaires. Cette rivalité malsaine n'a rien à voir avec la santé.

Nous renforçons les possibilités du service de contrôle des mutualités ; nous ne prenons aucune décision fondamentale sur le rôle de celles-ci dans notre société.

Le débat en commission a été très enrichissant. Le Sénat a prouvé son utilité dans des circonstances ingrates. Le gouvernement doit effectivement réfléchir aux limites d'une loi-programme.

Pour les parlementaires, il n'est pas intéressant de traiter plusieurs thèmes dans un seul projet alors qu'ils ne souhaitent aborder que certains d'entre eux de manière approfondie. Cette façon de procéder est pourtant utile pour les budgets et les matières techniques. L'inconvénient est le manque de temps pour mener des débats fondamentaux. C'est pourquoi je m'engage à revenir sur le problème de la fin carrière à la fin de l'année.

Une erreur technique qui a échappé au gouvernement et aux députés a été mise à jour grâce à la perspicacité du Sénat. Le greffier de la Chambre a aussi confirmé qu'il s'agissait d'une erreur technique. Dans l'exposé des motifs, la numérotation exacte est clairement indiquée. La conclusion logique est de rectifier cette faute matérielle. Ainsi nous aurons fait notre devoir.

En conclusion, nous disposons d'un bon rapport qui engage le gouvernement à faire de notre pays un État social actif. L'année dernière, nous avons pris des mesures générales, monétaires et économiques dans ce sens. Nous devons à présent veiller à une cohérence entre la vie privée et la vie professionnelle. Le rapport indique les grandes orientations que nous devons suivre.

familiale taken op zich te nemen of om zich te herscholen. Dat soort opvatting over de flexibele loopbaan is de opvatting die beantwoordt aan de noden van de toekomst. Dat is alleen mogelijk op voorwaarde dat meer mensen ouder dan 55 jaar langer blijven werken. Anders kan je dat niet met elkaar in evenwicht brengen.

Dat is het moeilijke debat waar we voor staan en waarbij we grondig moeten nadenken over wat de verhouding is tussen de professionele levenscyclus – hoe je daaraan begint, welke vrijheden je daarin hebt, wanneer je daarmee ophoudt - en de natuurlijke levenscyclus van de mens, die inderdaad steeds langer wordt. Dat is geen gemakkelijk debat omdat we te maken hebben met gedragingen en culturen en verwachtingen die gegroeid zijn doorheen de crisisjaren. Ik ben mij er zeer goed van bewust dat dit geen gemakkelijk debat is omdat dit ook een overgangsgeneratie is. Als je vandaag aan een arbeider van 50 of 55 jaar zegt dat de loopbaan anders moet georganiseerd worden, en dat we voorstander zijn van *sabbaticals*, antwoordt hij dat hij daar niets aan gehad heeft en dat hij versleten is en dus verwacht dat hij vroeg kan vertrekken. Dit geldt ook in het onderwijs: als je zegt dat we op een andere manier over de loopbaan moeten denken, dan antwoorden mensen terecht dat hun loopbaan achter hun ligt en dat zij verwachten dat zij vervroegd kunnen stoppen. We moeten daar zeer geleidelijk op inspelen en op een soepele alternatieven formuleren inzake uitstap die beter aangepast zijn aan de noden van vandaag. Dat is het maatschappelijke debat. In de commissie heb ik mij ertoe geëngageerd om daarover in de Senaat ook een grondige discussie te hebben na het reces.

Ik herhaal nog even waarom u bepaalde maatregelen in dit ontwerp vindt en andere niet. Ik reageer ook even op wat senator Caluwé zei over het brugpensioen en op de vraag die ook door anderen werd gesteld waarom ik hier niet spreek over de particuliere sector. We wilden dringend een legistiek kader scheppen, waarbij de overheid, voor zijn werknemers kon definiëren wat wordt verstaan onder 'lastige beroepen'. Dat debat sleept nu al jaren aan en was enigszins in een impasse terechtgekomen. We willen daar nu uitgeraken en de regering zal na onderhandelingen met de representatieve vakorganisaties definiëren wat lastige functies zijn in de overheidssector. Voor die functies komt er een gunstige pensioenregeling die het mogelijk maakt om op een kortere periode een volledig pensioen op te bouwen. Zowel in het regeerakkoord als in mijn beleidsnota werd aangegeven dat dit dringend moest worden geregeld. Ik denk dat wij minstens nog een jaar nodig zullen hebben om dit om te zetten in besluiten en wij hebben dit legistiek kader nu dus nodig, willen we niet nog eens een parlementair jaar verliezen.

Daarnaast is er de idee dat we ambtenaren willen aanmoedigen om na hun zestigste te blijven werken en ze daarvoor een tegemoetkoming geven. We willen dit vanaf volgend jaar in de praktijk brengen. Ten derde is er een maatregel die inderdaad pas effect krijgt in 2010, maar waarover binnen de regering geoordeeld werd dat hij het noodzakelijke evenwicht vormde tussen de twee voornoemde maatregelen, namelijk het feit dat vanaf 2010 het verlof dat de pensionering voorafgaat, niet meer meegerekend wordt voor de berekening van het pensioen.

Tegelijkertijd hebben we gezegd dat we willen onderhandelen

over alternatieve uitstapformules die beter aangepast zijn aan de noden van vandaag. Ik heb ook duidelijk afgesproken, bijvoorbeeld met mevrouw Vanderpoorten, dat we oog zullen hebben voor die overgangsgeneratie. De meerderheid in de Kamer heeft geoordeeld dat de regering op dat punt even snel moet kunnen optreden als op andere punten. De oppositie voert nu aan dat dit een volmacht is. Als dat zo is dan zullen we die uitsluitend gebruiken om positieve dingen te doen: mogelijk maken dat alternatieve uitstapformules snel worden gerealiseerd in de praktijk, in overleg met gewesten en gemeenschappen en na overleg met de representatieve vakorganisaties. Dat leidt tot het eerste hoofdstuk over de pensioenen waar hier veel over gezegd is.

Waarom spreken we hier niet over de pensioenen van de particuliere sector? Er is een essentieel verschil. Een ambtenaar van 60 jaar heeft een keuzemogelijkheid: hij kan blijven werken of hij stopt. Dit is een vrije keuze. Hij wordt niet met afdanking bedreigd. Als hij niet vertrekt, riskeert hij niet een jaar later brutaal te worden afgedankt. We willen de afruil tussen blijven werken en het pensioenvoordeel iets gunstiger maken voor diegenen die beslissen om te blijven werken omdat we vinden dat die inspanning meer beloond moet worden.

In de particuliere sector is het brugpensioen voor een stuk de oplossing voor mensen die anders afgedankt worden. Mensen die niet met brugpensioen gaan, lopen een risico waarmee ze rekening moeten houden. In de particuliere sector moet men dus eerst het debat voeren over de vraag hoe men mensen langer in het bedrijfsleven kan houden, hoe men kan vermijden dat ze vanaf een bepaalde leeftijd worden afgedankt, zodat de werknemer ook daar meer vrije keuze heeft. Men kan de situatie van een arbeider van 58 jaar niet vergelijken met die van een vastbenoemde ambtenaar van dezelfde leeftijd. De ambtenaar is verantwoordelijk voor zijn keuze; de vrije keuze van de arbeider is beperkt door wat de bedrijfsleider met hem doet. Het eerste debat dat we in het najaar zullen hebben, gaat over de vraag hoe men daarop moet inwerken, hoe men de tewerkstellingskansen van oudere werknemers verbetert, hoe men in vorming kan investeren, wat men met de bestaande uitstapsystemen gaat doen. Ik stel het brugpensioen niet in vraag, maar in het openbaar ambt moet men zeer voorzichtig en mits men naar alternatieven zoekt, toch een en ander in vraag moet durven stellen.

Er zijn nog andere punten aan de orde geweest. We kunnen daar in de artikelsgewijze bespreking nog op terug komen. Ik dank de heer Caluwé omdat hij er nog eens heeft op gewezen dat we nu een belangrijk engagement ten overstaan van mensen die jarenlang actief geweest zijn in de gemeentepolitiek, nakomen. Dat was een amendement dat in de Kamer was ingediend. Het beeld dat de regering met een stormram iets doordrukt en geen parlementair debat verdraagt, is dus niet juist. In de Kamer zijn er belangrijke amendementen ingediend. Ik apprecieer dat ook omdat een debat op die manier verrijkend werkt.

Ik onthoud ook uit dit debat dat men het nodig vindt dat we het effect van maatregelen, bijvoorbeeld inzake pensioenen, op de gelijke kansen van mannen en vrouwen onderzoeken. Ik zal daarin niet de methodologie volgen die mevrouw de Bethune in haar wetsvoorstel voorstelt, omdat ik dat niet ken. Maar ik wil dat debat graag voeren en ik neem aan dat

mevrouw Onkelinx, die daar bevoegd voor is, dat ook heel graag zal doen.

Ik weet niet of ik moet blijven stilstaan bij de juridische discussies die werden gevoerd. We hebben gedebatteerd over de vraag of het beroep dat een ziekenfonds bij de arbeidsrechtbank aantekent tegen een administratieve boete die door de controledienst van de ziekenfondsen werd opgelegd, opschortend moet zijn. De heer Vandenberghe was van oordeel dat deze bepaling een schending inhoudt van een fundamenteel recht van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens. Ik ben het echt niet met hem eens.

In de hele ziekteverzekering worden administratieve boetes opgelegd waartegen krachtens artikel 167 van de gecoördineerde ZIV-wet van 14 juli 1994 zonder opschortende werking een beroep kan worden aangetekend. Ik wil best nadenken over de vraag of hiermee een fundamenteel mensenrecht wordt geschonden, maar de praktijk bestaat al jaren. Dit gold ook voor de ziekenfondsen: het beroep bij de minister was niet opschortend. Nu kan het beroep ook bij de arbeidsrechtbank worden aangetekend waardoor de rechten van de verdediging worden versterkt.

Vorig jaar werd trouwens een programmawet goedgekeurd waarin wordt bepaald dat tegen de terugvordering van pensioenen bij de arbeidsrechtbank in beroep kan worden gegaan. Ook hier is geen sprake van opschorting. Het gaat dan niet om ziekenfondsen die van de overheid voor miljarden aan administratiekosten krijgen terugbetaald en een boete van enkele honderdduizenden frank moeten betalen. Het gaat om personen met een pensioen van 25.000 frank die misschien 200.000 frank moeten terugbetalen. Zij kunnen bij de arbeidsrechtbank in beroep gaan, maar dit werkt niet opschortend. Dergelijke nuttige debatten hebben we in de commissie gevoerd.

Ik ben het niet eens met de opmerkingen van de heer Vankrunkelsven met betrekking tot onze voorstellen voor de ziekenfondsen. Het is dan ook jammer dat hij niet in de Kamercommissie aanwezig was waar de kritiek op deze bepalingen vooral afkomstig was van personen die niet echt bekend staan als critici van de zuilen. We leggen bepaalde praktijken aan banden die niet mogen gebeuren met geld dat wordt geïnd door organisaties die op een dergelijke wijze aan de verplichte ziekteverzekering gelieerd zijn dat de meerderheid van de mensen bij hen zijn aangesloten. Het geld dat deze organisaties innen, mag niet worden aangewend om mekaar leden af te snoepen met buitensporige premies voor het geval iemand zijn vrouw kan overhalen om van ziekenfonds te veranderen en dergelijke. Deze ongezonde rivaliteit heeft niets met gezondheidszorg te maken.

We stroomlijnen de acties van de ziekenfondsen en versterken de interne controle en de mogelijkheden van de controledienst om op te treden. Dit is een zeer technische materie en we nemen geen fundamentele beslissingen over de rol van de ziekenfondsen in onze samenleving.

We hebben in de Senaatscommissie twee en een halve dag intens vergaderd. Ik vond het persoonlijk een zeer leerrijk debat: in een dergelijk debat zoekt men dingen op. Ik heb vandaag dingen gezegd die ik voordien niet had kunnen zeggen omdat ik ze niet wist. Wat mij betreft heeft de Senaat zijn nut in ondankbare omstandigheden bewezen. De

uitvoerende macht, de regering, moet zich inderdaad bezinnen over de limieten van wat men kan doen met een programmawet.

Voor parlementsleden is het niet interessant dat in één ontwerp verscheidene onderwerpen worden behandeld die ze niet allemaal even grondig willen bediscussiëren. Dat deze thema's samen worden behandeld, is vervelend, omdat sommige snel kunnen en misschien ook moeten passeren, terwijl de behoefte bestaat op andere grondig in te gaan. Ik herhaal wat ik in de commissie heb gezegd en dat is mijn persoonlijke mening: we moeten ons bezinnen over het gebruik van deze techniek. Ze is nodig om begrotingen en technische zaken uit te voeren, maar we moeten inderdaad vermijden dat het parlementair werk wordt gehinderd door het feit dat debatten die parlementsleden liever langer willen laten duren, worden gekoppeld aan debatten die ze sneller willen laten verlopen. Ik sta dus open voor kritiek op dit punt en zie inderdaad het nadeel in van een dergelijke omvangrijke programmawet en heb daaruit ook al lessen getrokken. Laten we echter wel duidelijk aangeven waar precies het nadeel ligt. Het nadeel is dat er onvoldoende tijd is om bepaalde debatten fundamenteel te voeren. Daarom engageer ik me ook in het najaar het probleem van het loopbaaneinde opnieuw op de agenda te zetten. Ik wil ook een genderrapport opstellen en dergelijke meer. Het nadeel mag echter niet zijn dat een fout die wordt vastgesteld, niet wordt gecorrigeerd. Ook op dit punt wil ik duidelijk zijn. Er is mijns inziens inderdaad één technische fout gemaakt: de nummering van artikelen. De regering heeft ze niet gezien en de kamerleden evenmin. Het is te danken aan de zorgvuldigheid van de Senaat dat dit nu wordt vastgesteld. Kunnen we deze fout niet gewoon rechtzetten zoals dat gewoonlijk gebeurt, namelijk via een materiële verbetering? Dat het om een technisch fout gaat, wordt ook bevestigd in een brief van de griffier van de Kamer. In de memorie van toelichting kan men duidelijk vaststellen wat de juiste nummering moet zijn. De bedoeling is duidelijk en dit is een puur materiële fout gemaakt bij het henummeren. We kunnen ook mooi volgen wat er gebeurd is. Kritieken van de Raad van State, amendementen van meerderheid en oppositie werden geïncorporeerd. Vervolgens zijn de diensten van de Kamer een beetje in de knoei geraakt. De fout ligt dus duidelijk bij de Kamer en bij de regering. De logische conclusie is dit recht te zetten als een materiële fout en dan hebben we gedaan wat we moeten doen.

Ik besluit. We hebben een goed verslag dat bijzonder nuttig zal zijn voor technisch-juridische discussies, maar ook voor het maatschappelijk debat rond deze programmawet. Het engageert de regering in een welbepaalde richting die belangrijk is voor de toekomst. Belangrijk is meer bepaald de vraag naar de menselijke invulling van de ambitie om van ons land een actieve welvaartstaat te maken. Wat is de kwalitatieve invulling daarvan? We hebben een jaar achter de rug met vooral vrij algemene, monetaire, economische maatregelen om de actieve welvaartstaat gestalte te geven. Nu komen we op moeilijker, maar ook boeiender terrein en moeten we een antwoord vinden op vragen naar de samenhang van het privé- en gezinsleven met het professioneel leven. Wat betekent het mensen in hun loopbaan vrijheden te geven en wat zijn de volgen daarvan voor onze klassieke uitstapstelsels? Hoe moeten we denken over de levenscyclus? Ook op dit vlak geeft het verslag zeer goed de richting aan waarin we moeten werken. Daarvoor

M. le président. – Le ministre m’a posé une question sur l’article 83. Je pense qu’il conviendrait d’y répondre maintenant.

L’article 83 règle l’entrée en vigueur du Titre V, Chapitre V, du projet de loi concernant la responsabilisation des fonds des allocations familiales (articles 78 à 83).

Dans l’avant-projet de loi, ce chapitre incluait les articles 74 à 80.

Entre l’envoi de l’avant-projet de loi au Conseil d’État et le dépôt du projet de loi à la Chambre des représentants, quatre articles furent ajoutés au projet de loi. En conséquence, l’article 80 devint l’article 84.

Dans l’exposé des motifs, il est stipulé pour l’article 84 « Sans préjudice des dispositions de l’article 83, les articles 78 à 82 produisent leurs effets le 1er janvier 2000. »

Le changement de numérotation indiqué correctement dans l’exposé des motifs a été omis dans le texte de loi.

Ensuite la Chambre a renuméroté l’article 84 en l’article 83 et a adapté le texte en conséquence. Néanmoins la faute initiale n’a pas été corrigée.

Le ministre a admis que le gouvernement n’a pas remarqué la faute. La Chambre des représentants ne l’a pas vu non plus et a voté le texte tel qu’il a été déposé. Mardi je me suis rendu avec le greffier à la Chambre pour savoir ce qui c’était passé. Les services de la Chambre ont fourni des explications dans une note.

Au point 2 de cette note, il est indiqué que, « la modification interne de l’article 83 est la conséquence d’une erreur du gouvernement qui lors du dépôt du projet, n’a pas adapté les références internes de l’avant-projet de loi. La nouvelle numérotation était donc correcte mais la numérotation de base était inexacte. »

Le greffier de la Chambre a, en accord avec le président de la Chambre M. De Croo, signalé ce qui suit : « Sur ce point 2, le Sénat doit décider si - en se fondant sur l’avant-projet de loi - une modification pouvait être apportée sous forme de correction de texte. »

Le secrétaire général de la Chambre a confirmé cette position encore aujourd’hui. Je vous cite sa lettre : « Monsieur le Président, en réponse à votre demande d’examiner si la disposition relative à l’entrée en vigueur, figurant à l’article 83 du projet de loi portant des dispositions sociales, budgétaires et diverses, que la Chambre a transmis au Sénat, pouvait être rectifiée au Sénat, j’ai démontré, dans la note que je vous ai transmise, qu’entre l’avant-projet de loi et le projet de loi déposé par le gouvernement, aucune adaptation des articles énumérés à l’article précité n’avait été réalisée, bien que l’exposé des motifs annonce correctement – dans le cadre de la discussion sur l’article en question – l’adaptation dans le projet de loi.

Me fondant là-dessus, j’avais suggéré au Président de la Chambre qu’une rectification pourrait sans doute avoir lieu au

dank ik u alleszins.

De voorzitter. – De minister stelde me een vraag over artikel 83. Ik denk dat het beter zou zijn dat dit nu wordt opgehelderd.

Artikel 83 regelt de inwerkingtreding van Titel V, Hoofdstuk V, van het wetsontwerp dat betrekking heeft op de responsabilisering van de kinderbijslagfondsen (artikelen 78 t/m 83).

In het voorontwerp van wet bevatte dit hoofdstuk de artikelen 74 t/m 80.

Tussen de verzending van het voorontwerp naar de Raad van State en de indiening van het wetsontwerp bij de Kamer van volksvertegenwoordigers werden vier artikelen aan het wetsontwerp toegevoegd. Artikel 80 werd derhalve vernummerd tot artikel 84.

In de memorie van toelichting staat bij artikel 84 te lezen: “Onverminderd de bepalingen van het artikel 83, treden de artikelen 78 tot 82 in werking op 1 januari 2000.”

De vernummering, zoals ze in de memorie van toelichting werd doorgevoerd, werd in de wettekst zelf achterwege gelaten.

De Kamer heeft vervolgens artikel 84 vernummerd tot artikel 83 en de tekst dienovereenkomstig aangepast. De oorspronkelijke fout werd evenwel niet rechtgezet.

De minister heeft toegegeven dat de regering de vergissing niet heeft opgemerkt. De Kamer heeft ze evenmin opgemerkt en heeft de tekst goedgekeurd zoals hij werd ingediend. Dinsdag ben ik dan ook, samen met de griffier, naar de Kamer gegaan om te vernemen wat er was gebeurd. De diensten van de Kamer hebben in een nota hierover uitleg verstrekt.

In punt 2 van die nota staat: “De interne wijziging in artikel 83 is het gevolg van een fout van de regering, die bij het indienen van het ontwerp de interne verwijzingen van het voorontwerp niet heeft aangepast. De hernummering van deze wijzigingen was dus correct, maar de basisnummering was onjuist.”

De griffier van de Kamer heeft, met het akkoord van kamervoorzitter De Croo, hierbij het volgende opgemerkt: “Wat punt 2 aangaat moet de Senaat uitmaken of steunend op het voorontwerp van wet een wijziging kan worden aangebracht bij wijze van tekstcorrectie.”

De secretaris-generaal van de Kamer heeft dit standpunt vandaag nogmaals schriftelijk bevestigd. Ik citeer zijn brief: “Mijnheer de Voorzitter, aansluitend op uw verzoek om na te gaan of de inwerkingtredingbepaling, opgenomen in artikel 83 van het door de Kamer aan de Senaat overgezonden wetsontwerp houdende sociale, budgettaire en andere bepalingen als tekstverbetering in de Senaat kon rechtgezet worden, heb ik in de u overgezonden nota aangetoond dat er tussen het voorontwerp en het door de regering ingediende wetsontwerp een aanpassing van de in vernoemd artikel aangehaalde artikelen niet was doorgevoerd, alhoewel de memorie van toelichting - bij de bespreking van het betrokken artikel - correct de aanpassing in het wetsontwerp aankondigt.

Hierop steunend had ik de Kamervoorzitter geadviseerd dat dit per tekstcorrectie in de Senaat wellicht zou kunnen

Sénat sous forme d'une correction de texte et, partant, sans amendement. Le Président de la Chambre a marqué son accord. »

Mes chers collègues, je tiens à vous dire qu'il s'agit très clairement, à la suite d'un ajout d'articles, d'une erreur matérielle dans la numérotation des articles. La volonté du gouvernement était clairement exposée dans l'avant-projet où il n'y avait pas d'écart entre l'exposé des motifs, l'exposé de l'article et l'article. C'est à l'occasion d'un ajout ultérieur d'articles que des corrections n'ont pas été effectuées. Il s'agit donc de manière évidente d'une faute matérielle. Le Sénat a repéré l'erreur, grâce au système bicaméral.

Cette faute étant la conséquence de l'adaptation de l'avant-projet de loi, et puisque ni la Chambre des représentants ni son président ne voient d'objection à ce que nous la corrigeons par voie d'une correction de texte, il est du plus haut intérêt du citoyen et de la crédibilité de notre institution de modifier cet article au moyen de la technique de l'erratum, laquelle corrige les erreurs matérielles.

J'ai demandé s'il existait des précédents. Pour la période de 1990 à ce jour, mon dossier comporte trois cas de lois pour lesquelles le ministre compétent s'est rendu compte, après leur vote dans les deux Chambres, qu'elles contenaient des fautes plus importantes que celle dont nous parlons aujourd'hui. Par trois fois, ces lois ont été modifiées par la technique de l'erratum, sous la responsabilité des présidents de la Chambre et du Sénat de l'époque.

Mes chers collègues, je vous demande d'accepter, sous ma responsabilité, qu'il s'agit ici d'une erreur technique qui doit être rectifiée avec le soutien du Sénat, qui remplirait de cette manière sa responsabilité fondamentale.

Je propose qu'une correction de texte soit apportée à l'article 83. Cet article doit être lu comme suit :

« Sans préjudice des dispositions de l'article **82**, les articles **77** à **81** produisent leurs effets le 1er janvier 2000. »

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Le manque de loyauté qui entache ce débat ne s'améliore pas. Manifestement, la majorité a décidé depuis longtemps de perpétrer ce coup d'État. Rarement, le manque de respect pour un débat parlementaire n'a été porté au paroxysme qu'il a atteint dans la déclaration du président. (Protestations)*

M. Jacques Devolder (VLD). – *C'est une interprétation personnelle.*

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Hier, à la réunion du Bureau, le président nous a longuement expliqué les démarches qu'il a entreprises, avec le greffier, auprès du président de la Chambre pour faire voter un amendement sans amender.*

Je regrette vivement que le président d'une assemblée où siègent majorité et opposition discute avec le président de la Chambre sans en faire rapport au Bureau censé préparer le débat. Nous ne disposons donc pas de tous les éléments pour préparer le débat de notre côté.

rechtgezet worden, dus zonder amendering. De Kamervoorzitter was het daarmee eens.”

Geachte collega's, ik wens er de nadruk op te leggen dat het hier duidelijk gaat om een materiële vergissing in de nummering van de artikelen ten gevolge van de toevoeging van artikelen. De wil van de regering was duidelijk geformuleerd in het voorontwerp van wet, dat geen afwijking vertoonde tussen de inleidende uiteenzetting, de uiteenzetting bij het artikel en het artikel. Na een latere toevoeging van artikelen zijn er geen correcties aangebracht. Deze vergissing is, dankzij het bicamerale systeem, in de Senaat aan het licht gekomen.

Aangezien deze fout werd begaan ten gevolge van de aanpassing van het voorontwerp van wet en aangezien de Kamer van volksvertegenwoordigers en haar voorzitter er geen bezwaar tegen hebben dat we ze rechtzetten door middel van een tekstcorrectie, is het in het grootste belang van de burger en de geloofwaardigheid van onze instelling dit artikel te wijzigen volgens de klassieke methode, namelijk met een erratum waarin technische vergissingen worden rechtgezet.

Ik heb nagegaan of er hiervoor precedents bestaan en mijn dossier bevat drie gevallen waarbij de bevoegde minister na de stemmingen in de twee kamers zwaardere fouten vaststelde dan die waarover wij nu spreken. Die vergissingen werden eveneens rechtgezet in een erratum, onder de verantwoordelijkheid van de voorzitters van Kamer en Senaat van die tijd.

Ik vraag bijgevolg, onder mijn verantwoordelijkheid, te aanvaarden dat het hier om een technische vergissing gaat die zal worden rechtgezet door de Senaat, die op die manier haar fundamentele plicht vervult.

Ik stel dus voor dat een tekstcorrectie wordt aangebracht in artikel 83. Dit artikel dient te worden gelezen als volgt: “Onverminderd de bepaling van het artikel **82** hebben de artikelen **77** tot **81** uitwerking met ingang van 1 januari 2000.”

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – *Mijnheer de voorzitter, het gebrek aan loyaliteit waarmee dit debat wordt gevoerd, neemt nog altijd toe. (Protest van de heer Devolder) Zal ik misschien buitengaan? De meerderheid heeft blijkbaar toch al lang beslist deze coup d'Etat te plegen.*

Het gebrek aan respect voor een parlementair debat heeft zelden een hoogtepunt gekend als in de verklaring van de voorzitter van de Senaat. (Protest)

De heer Jacques Devolder (VLD). – *Dat is een persoonlijke interpretatie.*

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – *Gisteren was er een vergadering van het Bureau ter voorbereiding van de vergadering van vandaag. De voorzitter heeft ons ook daar een zeer lange uitleg gegeven over alle demarches die hij samen met de griffier heeft gedaan bij de voorzitter van de Kamer, om in te kleden wat vandaag hier gebeurt, dat wil zeggen om een amendement te laten goedkeuren zonder te amenderen. Dat is immers de werkelijke draagwijdte van zijn voorstel.*

Ik betreur ten eerste dat het debat in deze omstandigheden

M. le président. – J'ai reçu la lettre dont je viens de donner lecture aujourd'hui, 20 juillet.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *C'est peut-être vrai pour la lettre mais, selon vos explications, les entretiens ont débuté avant. Le seul fait que vous ayez dû donner une si longue explication prouve qu'il ne s'agissait pas d'une erreur matérielle. La méthode employée est sans fondement légal ou réglementaire. Aucune disposition du règlement ne prévoit que les présidents de la Chambre et du Sénat peuvent déterminer quelles sont les erreurs matérielles dans une loi. En revanche, la Constitution précise que « les Chambres ont le droit d'amender les articles et les amendements proposés ». Une modification d'un article proposé ou d'un amendement adopté par la Chambre fait l'objet d'un amendement. La Constitution n'opère aucune distinction entre erreurs matérielles et erreurs politiques. Si, dans certaines circonstances, des corrections matérielles du texte ont déjà été acceptées, c'était toujours à l'unanimité de la commission saisie de la proposition ou du projet. En effet, le parlementaire est maître de son amendement. La majorité peut adopter ou rejeter un amendement mais il ne lui appartient pas de décider qu'il n'en est pas un parce qu'il porte sur une erreur matérielle. La majorité n'a pas le droit de modifier un projet sans amendement ni de n'accepter un amendement comme amendement que lorsqu'il s'agit d'un choix politique.*

Cette distinction n'a d'ailleurs aucune pertinence car une erreur matérielle est aussi une erreur. L'erreur commise ici est banalisée. Le gouvernement s'est trompé dans les références aux articles. Le texte contenant ces erreurs a été adopté en commission et en séance plénière de la Chambre. Le projet a été transmis au Sénat où un amendement a été déposé. Cet amendement faisait référence aux travaux préparatoires, à l'exposé des motifs, pour faire apparaître que le contenu de l'article ne correspondait pas à l'objectif visé. Cela me rappelle le débat sur la procédure de comparution immédiate. Là aussi, des erreurs matérielles ont été commises. Des amendements ont été déposés mais ont tous été rejetés. Le texte a finalement été adopté sans modification à la suite de mon refus d'accepter une correction technique.

Cette façon de faire porte atteinte aux droits de l'opposition et des sénateurs individuels. Un amendement ne peut être rejeté pour ensuite être à nouveau proposé sous forme de modification matérielle.

Monsieur le président, je ne puis prendre au sérieux que vous invoquiez l'autorité du président de la Chambre pour montrer la sagesse de votre décision. L'erreur a en effet été commise à la Chambre et le président de la Chambre est donc à la fois juge et partie. Il a toujours été convenu qu'aucune correction matérielle ne serait acceptée sans l'accord de l'auteur de l'amendement.

wordt gevoerd, dat een voorzitter van een assemblee waarin meerderheid en oppositie zetelen, gesprekken voert met de voorzitter van de Kamer en dat hij daarvan geen verslag uitbrengt op de vergadering van het Bureau waar het debat wordt voorbereid. Dit verhindert dat wij over alle elementen beschikken om dit debat onzerzijds voor te bereiden.

De voorzitter. – De brief die ik daarnet heb voorgelezen heb ik vandaag 20 juli ontvangen.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Mijnheer de Voorzitter, dat klopt mogelijk voor de brief, maar er is meer gebeurd. Uit uw lange verklaring heb ik bijvoorbeeld onthouden dat u ook in de dagen voor 20 juli al gesprekken hebt gevoerd.

Trouwens, het feit alleen dat u een dergelijke uitleg moet verstrekken, bewijst dat het hier niet om een materiële vergissing gaat. Een gewone materiële vergissing is prima face herstelbaar. De discussie wordt niet gevoerd in de context van de rechten van de Senaat en van de senatoren. Er wordt een methode toegepast waarvoor er geen enkele wettelijke of reglementaire basis bestaat. Ik ken geen enkele bepaling in het reglement die zegt dat de voorzitters van de Kamer en de Senaat kunnen uitmaken welke de materiële vergissingen zijn in een wet. Welke bepaling regelt dit? Wat is de rechtsgrond om een dergelijk standpunt te verdedigen? Er is er geen.

Er is wel een bepaling in de Grondwet, maar ik weet dat die wet geen enkele indruk maakt op de meerderheid, die zegt: "De Kamers hebben het recht de artikelen en de voorgestelde amendementen te wijzigen". Een wijziging van een voorgesteld artikel of van een amendement goedgekeurd in de Kamer, maakt het voorwerp uit van een amendement. De Grondwet maakt geen onderscheid tussen materiële wijzigingen en politieke wijzigingen. Wanneer materiële tekstcorrecties in bepaalde omstandigheden werden aanvaard, dan was dat altijd bij unanimité van de commissie waarnaar het voorstel of het ontwerp werd verwezen.

Hiervoor is een fundamentele reden: het parlamentslid is meester van zijn amendement. De meerderheid kan een amendement aanvaarden of verwerpen, maar het komt haar niet toe te oordelen dat een amendement geen amendement is omdat het een materiële vergissing betreft. De meerderheid heeft niet het recht een ontwerp te wijzigen zonder amendement en een amendement slechts als amendement te aanvaarden wanneer het zou gaan om een politieke keuze.

Dit onderscheid is overigens totaal irrelevant, want een materiële vergissing is ook een vergissing. Een politieke vergissing is minder erg. De vergissing die hier is gebeurd wordt gebanaliseerd. De regering vergist zich bij het indienen van de wettekst in verband met de referenties in de artikelen. De commissie keurt een tekst met vergissingen goed.

Mijn amendement verwees naar de voorbereidende werken, naar de memorie van toelichting, om duidelijk te maken dat de inhoud van het artikel niet strookte met de beoogde doelstelling. Dat staat in de verantwoording van het amendement dat ik vorige week heb ingediend. Wij hebben dus geen verrassingsaanval gepleegd. De tekst met vergissingen werd goedgekeurd in de commissie en in de plenaire vergadering van de Kamer. Vervolgens werd het ontwerp naar de Senaat overgezonden en werd een

amendement ingediend.

Ik herinner hier aan het debat op het snelrecht. Ook toen waren er in de wettekst materiële vergissingen geslopen. Ook toen heb ik een aantal amendementen ingediend, die werden verworpen. Ook toen heeft men mij gevraagd of ik de materiële correctie wilde aanvaarden wat betreft de omschrijving van het strafrechtelijk delict en de strafbaarstelling van het misdrijf. Ik heb dat geweigerd. De tekst werd dan ne varietu goedgekeurd.

Dit is de praktijk die mij bekend is en waaromtrent ik navraag heb gedaan. De voorbeelden van materiële errata die met de goedkeuring van de voorzitters door de regering zijn gebeurd, zijn geen precedent om het voorliggend geval uit te leggen, want dit precedent is zeer gevaarlijk. De voorgestelde oplossing kan door ons volstrekt niet worden bijgetreden omdat ze afbreuk doet aan de rechten van de oppositie en aan de rechten van de individuele senatoren. Vandaag zijn wij het slachtoffer, morgen kunnen de anderen het zijn.

Een amendement kan niet worden verworpen om achteraf, bij materiële wijziging, door de meerderheid opnieuw ter goedkeuring te worden voorgelegd. Door het gebruik van deze techniek wordt een essentieel recht van de oppositie - het aanduiden van fouten met alle gevolgen van dien - ontnomen. Ik ken geen enkel precedent waar de indiener van een amendement zijn instemming heeft gegeven voor een dergelijke handelswijze.

Derhalve zijn wij van mening dat het een ernstig incident is en dat er voor het voorstel geen enkele wettelijke basis bestaat, noch in de Grondwet, noch in enige wet, noch in het reglement. Daarom is het volkomen arbitrair. De wettelijke basis geeft een totaal andere lezing. Wij zijn altijd bereid geweest een eerlijke houding aan te nemen.

Mijnheer de Voorzitter, ik zeg het met een zekere ironie, maar het is daarom niet minder gemeend dat, wanneer u het gezag van de voorzitter van de Kamer inroept om de wijsheid van uw beslissing te onderstrepen, ik dit niet ernstig kan nemen. De vergissing is tenslotte in de Kamer gebeurd en de Kamervoorzitter is belanghebbende partij in de voorgestelde oplossing. Hij is tegelijkertijd rechter en partij. Trouwens, ik heb gezien dat het peristilium van de Kamer vol hangt met foto's van de voorzitter van de Kamer, wat op zichzelf reeds wijst op een bepaalde evolutie van het parlementair regime. Het gezag, de procedure, ze zijn totaal irrelevant. U geeft een grote uitleg om de werkelijkheid te verbloemen. De werkelijkheid is dat men met geen enkele wettelijke bepaling of bestaande concrete afspraak rekening wil houden. De afspraak is altijd geweest - ik heb me er deze namiddag nog over geïnformeerd - dat er geen materiële rechtzettingen worden aanvaard zonder het akkoord van de indiener van het amendement die in het voorliggend geval zijn amendement heeft ingetrokken. Deze nieuwe procedure is zonder meer een aanslag op de rechten van de senatoren en op de rechten van de oppositie.

De heer Louis Tobback (SP). – Ik voel mij verplicht even te verwijzen naar een praktijk die ik gedurende jaren heb meegemaakt.

Als minister van Binnenlandse Zaken heb ik herhaaldelijk meegemaakt dat wetteksten die in de Kamer waren goedgekeurd, maar waarin de aandachtige senatoren nog

M. Louis Tobback (SP). – *Je me sens obligé de rappeler une pratique que j'ai connue durant des années.*

En tant que ministre de l'Intérieur, j'ai observé à plusieurs reprises que des textes légaux adoptés par la Chambre mais contenant encore des erreurs découvertes par des sénateurs, ont été corrigés avec l'accord du président de la Chambre. Il

est vrai que ces corrections ont presque toujours été apportées en commission et non en séance plénière. Il est cependant inexact que des corrections ne puissent être apportées qu'au moyen d'un amendement adopté à l'unanimité par le Sénat. Lorsqu'une correction de texte s'avère nécessaire, on demande au président de la Chambre s'il accepte que le texte soit corrigé sans renvoi à la Chambre. Pour moi, cette procédure est une preuve de respect de la démocratie.

J'ai également connu des cas où le président de la Chambre estimait que la correction textuelle allait trop loin et que le texte devait être renvoyé à la Chambre.

M. Vandenberghe et moi-même sommes mal placés pour juger du recours à la loi-programme en tant qu'instrument politique.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Je n'ai jamais été ministre !*

M. Louis Tobback (SP). – *En ce qui concerne les lois-programmes, peu sont encore totalement vierges dans ce Sénat. (Exclamations sur différents bancs).*

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Je me suis exprimé de manière très nuancée sur cette question.*

M. Louis Tobback (SP). – *Le président admet qu'une erreur a été commise. Il vous donne donc raison. Mais au lieu de corriger cette erreur par voie d'amendement, il propose une correction textuelle et demande, à cette effet, l'accord du président de la Chambre qui consent. En fait, ce qui vous intéresse, ce n'est pas d'avoir raison mais de faire de l'obstruction.*

Le président est le gardien de la procédure et de la Constitution. Nos règlements accordent des pouvoirs étendus aux présidents des assemblées en ce domaine. Autrement dit, si le président estime que nous avons affaire à une correction technique, il déclare l'amendement sans objet.

fouten ontdekten, met de instemming van de voorzitter van de Kamer werden gecorrigeerd. Het is wel juist dat die correcties bijna altijd in de commissie werden aangebracht en zelden in plenaire vergadering. Dat gebeurde dan onder de leiding van eminente senatoren, zoals de heren Cerexhe en Pede. Die correcties hadden betrekking op evidente tegenspraak, bijvoorbeeld tussen de memorie van toelichting en de wettekst zelf, zoals we dat ook vandaag meemaken.

Het is dus onjuist dat correcties slechts kunnen worden aangebracht bij wijze van een door de Senaat unaniem goedgekeurd amendement. Die bewering strookt niet met de ervaring uit het verleden.

Als een tekscorrectie nodig blijkt, dan wordt aan de Kamervoorzitter gevraagd of hij daarmee instemt zonder dat de tekst naar de Kamer wordt teruggestuurd. De Kamervoorzitter erkent de vergissing van de Kamer. Dat wil echter niet zeggen dat wij hem als een wijzer man beschouwen dan de voorzitter van de Senaat. De Senaat vraagt gewoon de instemming van de andere kamer voor een tekscorrectie, zonder welke de goedgekeurde tekst niet kan worden gewijzigd. Voor mij is die procedure veeleer het bewijs van respect voor de democratie.

Ik heb ook gevallen meegemaakt waarbij de Kamervoorzitter van oordeel was dat de tekscorrectie te ver ging en vond dat de tekst naar de Kamer terug moest.

Ik wens zeker geen constitutionele discussie aan te gaan met een gezaghebbend man als de heer Vandenberghe. Toch verbaast zijn houding mij. Hij zowel als ik zijn slecht geplaast om een oordeel te vellen over het gebruik van de programmawet als beleidsinstrument.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Ik ben nooit minister geweest!

De heer Louis Tobback (SP). Op gebied van programmawetten zijn er in deze Senaat niet veel maagden, mijnheer Vandenberghe (*Uitroepen op verschillende banken*). Ik hoor u met genoeg herhalen wat in het verleden al zo vaak is gezegd. Welkom in de club!, zou ik zeggen. Voor u is dit nieuw, voor ons niet meer.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Ik heb daar zeer genuanceerd over gesproken.

De heer Louis Tobback (SP). – Mijn verbazing heeft gewoon te maken met een reactie van gezond verstand. De voorzitter is het ermee eens dat er een vergissing is gebeurd. Met andere woorden hij geeft u gelijk. Maar in de plaats van die vergissing recht te zetten via een amendement, stelt hij een tekscorrectie voor waarvoor hij de instemming van de Kamervoorzitter vraagt, die akkoord gaat. Maar eigenlijk interesseert het u niet om gelijk te krijgen? U bent alleen geïnteresseerd in obstructie.

Ik vrees dat het niet over de grond van de zaak gaat. Het gaat om niets anders is dan een manier om obstructie te voeren.

De voorzitter is de bewaker van de procedure en van de Grondwet. Onze reglementen geven de voorzitters van de assemblees op dit vlak zeer veel macht. Als de voorzitter dus oordeelt dat we te maken hebben met een technische correctie, dan heeft dit debat eigenlijk niet veel zin omdat hij het amendement hiermee zonder voorwerp verklaart.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Il ne peut agir ainsi !*

M. Louis Tobback (SP). – *Il le peut ! Le président est libre de déclarer un amendement sans objet. Et je parle d'expérience.*

Mme Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – Quant à la forme, je m'étonne que le Président du Sénat argumente plutôt que de donner la parole à des chefs de groupe de la majorité. Cela lui aurait évité de devoir lui-même prendre parti dans un débat qui confronte majorité et opposition.

J'ai bien écouté l'argumentation du Président : elle était longue, pas toujours claire et elle ne m'a pas vraiment convaincue. Le Président a fait référence au passé, à des présidents de la Chambre et du Sénat de divers partis politiques, essayant sans doute ainsi de nous impressionner. Je ne suis pas sûre qu'il y soit parvenu.

Quant au fond, on nous affirme qu'il s'agit simplement d'une faute matérielle, d'une correction de texte, de quelque chose de très technique. Or, quand on lit bien l'article 83, on constate qu'il faut modifier une série de chiffres : le 78 devient 82, les articles 73 à 77 deviennent 77 à 81... Il peut paraître anodin de modifier quelques chiffres, mais derrière tous ces articles, il y a une série de dispositions extrêmement lourdes. Ce n'est donc pas une correction purement matérielle. Les articles 73 et 77 dans leur formulation imprimée rejoignent l'article 76 où l'on reparle des articles 67 à 75 et où des dispositions sont modifiées. Aussi, qu'on ne nous dise pas qu'il s'agit purement d'une faute matérielle ! Il y a derrière ces chiffres une série de réalités sociales, économiques et juridiques très précises ! Je trouve qu'il est inouï de réduire ces problèmes de fond à une erreur technique que l'on peut se permettre de changer comme cela !

M. le président. – Je voudrais simplement dire à Mme Willame que si j'ai estimé devoir prendre mes responsabilités, c'est précisément pour la raison qu'elle invoque : c'est qu'il y a derrière cela certaines réalités...

Mme Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – Ce n'est pas technique.

M. le président. – Si, ce l'est. Vous avez parfaitement fait référence à l'article 76 qui règle l'entrée en vigueur des articles qui précèdent. Or ceux qui précèdent sont ceux qui, par l'adjonction de quatre articles, ont changé de numéro, et vous le savez fort bien.

Je voudrais ajouter aussi que j'ai passé dans ma carrière politique autant d'années dans la majorité que dans l'opposition et si je n'avais pas la conviction profonde qu'il s'agit totalement d'une erreur matérielle, je vous assure que je ne ferais pas cette proposition.

Mme Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – Je vous ai souvent vu avoir des convictions profondes dans l'opposition !

M. Philippe Mahoux (PS). – Je trouve que ce à quoi nous assistons s'appelle du jeu politique. (*Protestations sur les bancs PSC et CVP*)

Je demande, monsieur le Président, que vous donniez la parole à M. Vandenberghe pour qu'il puisse s'exprimer, je parlerai ensuite.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Dat kan hij niet!

De heer Louis Tobback (SP). – Dat kan hij wel! Het staat de voorzitter vrij een amendement zonder voorwerp te verklaren. Ik kan u verzekeren dat ik daarmee ervaring heb.

Mevrouw Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – *Wat de vorm betreft verwondert het mij dat de Senaatsvoorzitter zelf argumenteert in plaats van het woord te geven aan de fractievoorzitters van de meerderheid. Hij zou dan zelf geen standpunt moeten innemen in een debat dat meerderheid en oppositie met elkaar confronteert.*

De lange, niet altijd heldere argumentatie van de voorzitter heeft mij niet overtuigd. De voorzitter heeft verwezen naar het verleden en naar voorzitters van Kamer en Senaat van uiteenlopende politieke strekkingen, maar ik ben er niet zeker van dat hij erin geslaagd is daarmee indruk te maken.

Wat de grond van de zaak betreft, zou het hier slechts gaan om een materiële fout en een technische correctie. Wanneer men artikel 83 goed leest, wordt het duidelijk dat er een hele reeks nummers moet worden gewijzigd. Bovendien is er een verband met artikel 76. Dit lijkt onschuldig, maar achter deze nummers gaan verstrekkende maatregelen schuil die betrekking hebben op welbepaalde sociale, economische en juridische situaties. Het is ongehoord deze realiteit tot louter technische vergissingen te reduceren en zo maar wijzigingen aan te brengen aan het wetsontwerp!

De voorzitter. – *Mevrouw Willame, ik heb gemeend mijn verantwoordelijkheid te moeten opnemen om precies dezelfde reden als u: omdat het om een aantal reële situaties gaat.*

Mevrouw Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – *Dan is het geen technische aangelegenheid.*

De voorzitter. – *Toch wel. U hebt terecht verwezen naar artikel 76 dat de inwerkingtreding regelt van de artikelen die voorafgaan. Nu weet u zeer goed dat het precies deze artikelen zijn die door de toevoeging van vier andere artikelen hernummerd zijn.*

Ik heb tijdens mijn politieke carrière evenveel jaren in de meerderheid als in de oppositie gezeten en als ik er niet vast van overtuigd was dat het hier werkelijk om een materiële vergissing gaat, zou ik dit voorstel niet doen.

Mevrouw Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – *Ik heb u in de oppositie vaak vaste overtuigingen horen verkondigen, mijnheer de voorzitter!*

De heer Philippe Mahoux (PS). – *Ik vind dat wij hier een "politiek spelletje" meemaken. (Protest van PSC en CVP)*

Mijnheer de voorzitter, ik verzoek u eerst het woord te verlenen aan de heer Vandenberghe en daarna zou ik graag spreken.

Ik vind dat wij hier een politiek spel meemaken, waarin een

Je pense que nous assistons à un jeu politique, un jeu de rôles qui se joue différemment selon que l'on est dans la majorité ou dans l'opposition. Ce jeu de rôles ne se joue pas sur le fond du texte mais par rapport aux intentions ou à la traduction. En d'autres termes, on constate parfaitement en suivant le cheminement de ce texte, depuis l'avant-projet jusqu'au texte qui nous est proposé maintenant, au vu de la distorsion entre l'exposé des motifs, le libellé et le contenu de l'avant-projet, qu'il y a évidemment une erreur.

Je ne suis pas convaincu d'ailleurs que ce jeu, qui peut de temps en temps paraître amusant, traite véritablement du fond du problème. On voit à l'évidence que, par suite de traductions successives, le libellé actuel contredit l'avant-projet et ne correspond pas non plus aux corrections qui ont été introduites après l'avis du Conseil d'État. L'erreur ne réside pas évidemment dans la volonté politique mais dans le fait d'appliquer des textes, des mesures qui ne correspondraient pas à l'intention.

Cependant, je ne donne pas au jeu politique un sens nécessairement péjoratif. Je le dis pour ceux qui le pratiquent ou qui ont envie de le pratiquer. Nous ne sommes pas en train de faire un travail ayant trait véritablement à la discussion sur le fond de ce qu'on doit voter. J'appelle à réfléchir à un véritable travail sur le fond du problème et à ne pas voter un texte si la correction technique n'y est pas apportée.

Nous savons ce qu'il en est d'une loi-programme. Certes, le jeu, le travail de l'opposition est de critiquer un texte qui n'emporte pas son adhésion. Mais en l'occurrence, elle doit aussi admettre qu'il y a une erreur matérielle et que nous devons la corriger.

Certains d'entre nous siègent au Sénat depuis quelques années ; ils ont donc comme moi le souvenir de discussions riches et éclairantes sur des textes assez techniques entre juristes. Effectivement, à ces moments-là des modifications avaient été apportées à des textes, modifications qui pouvaient apparaître aux yeux de non-juristes comme assez importantes.

Les juristes considéraient qu'il s'agissait très probablement de modifications techniques. Je me souviens que nous demandions régulièrement aux services de prendre l'avis de la Chambre pour savoir si les modifications que nous apportions étaient d'ordre technique ou devaient obligatoirement faire l'objet d'un amendement. J'ai le souvenir que, malgré l'opposition de certains, un accord s'est dégagé sur le caractère technique de ces modifications.

Je souhaite évidemment avoir un apaisement par rapport à des mesures de cette nature. Le greffier de la Chambre et le plus haut fonctionnaire de notre assemblée, dont on connaît la rigueur et l'objectivité dans sa lecture des textes, sont d'accord pour considérer cette erreur comme technique. Ni le président de la Chambre ni le président du Sénat n'émettent d'objection. Dès lors, je ne vois pas pourquoi un procès serait fait à ces quatre personnes.

En ce qui me concerne, je pense que nous pouvons considérer cette erreur comme technique.

M. Patrik Vankrunkelsven (VU-ID). – *Le spectacle irréel que nous présentons depuis quelques semaines prend aujourd'hui des proportions inégalées. Selon M. Tobback, il y aurait contradiction entre l'exposé et la loi mais la réalité est*

andere rol wordt gespeeld naargelang men tot de meerderheid of de oppositie behoort. De inzet van dit spel is niet de inhoud van de tekst, maar de intenties of de vertaling. Wanneer men de weg volgt die deze tekst heeft afgelegd, is het nochtans duidelijk dat het om een vergissing gaat.

Door de opeenvolgende vertalingen is de huidige formulering in tegenspraak met het voorontwerp en stemt hij niet meer overeen met de verbeteringen die na het advies van de Raad van State zijn aangebracht. De vergissing heeft niets te maken met de politieke wil. De vergissing bestaat hierin dat de teksten niet meer overeenstemmen met de intenties.

Als ik spreek van een politieke spel, bedoel ik dat niet noodzakelijk pejoratief. Ik wil er enkel op wijzen dat we niet meer discussiëren over de inhoud van de teksten waarover wij zullen moeten stemmen. Ik doe een oproep om echt inhoudelijk werk te verrichten en geen teksten goed te keuren als de technische correctie niet is aangebracht.

Wij weten hoe het met een programmawet gaat. De oppositie speelt een spel dat erin bestaat kritiek te leveren op een tekst waarmee ze het niet eens kan zijn. In dit geval moet ze echter toegeven dat het om een materiële fout gaat die moet worden verbeterd.

Zij die al enkele jaren in de Senaat zetelen, herinneren zich ongetwijfeld de vruchtbare en verhelderende debatten tussen juristen over vrij technische teksten. Ook toen werden correcties aangebracht, die voor niet-juristen erg belangrijk leken, maar die louter technisch waren.

Ik herinner mij dat wij de Kamer geregeld vroegen of deze wijzigingen wel degelijk van technische aard waren dan wel of ze bij wijze van amendement moesten worden aangebracht en dat de Kamer, alhoewel sommigen zich daartegen verzetten, het eens was over het technisch karakter van de wijzigingen.

Ik wens over zulke zaken vanzelfsprekend ook geruststelling. Welnu, de griffier van de Kamer en de hoogste ambtenaar van onze assemblee – waarvan we weten dat hij de teksten streng en objectief leest – zijn het ermee eens om deze fouten als materiële vergissingen te beschouwen. De voorzitters van Kamer en Senaat hebben evenmin bezwaar. Ik zie niet goed in waarom we het oordeel van deze vier personen in twijfel zouden moeten trekken.

De heer Patrik Vankrunkelsven (VU-ID). – Het schimmenspel dat we al enkele weken opvoeren bereikt vandaag een ongeëvenaard hoogtepunt. Volgens de heer Tobback zou er een tegenstelling bestaan tussen de toelichting

bien plus grave encore. Dans la loi, il n'est pas fait référence aux bons articles. Sans doute de telles erreurs techniques ont-elles fait, dans le passé, l'objet d'accords en dehors des chambres. Mais je crois que la présente erreur est plus fondamentale. Je m'étonne en outre que M. Tobbyack, ancien chef de l'opposition et socialiste notoire, confère au président des compétences dignes du pape en lui permettant de dire qu'un amendement déposé n'est subitement plus un amendement et que les textes peuvent être modifiés purement et simplement. Faut-il alors encore déposer des amendements ? Le président de la Chambre pense que l'erreur est technique. C'est logique car s'il admettait une erreur de fond, il devrait renoncer à ses vacances.

Chaque sénateur doit se rendre compte qu'il ne s'agit pas d'une erreur banale, comme l'a d'ailleurs reconnu le gouvernement par la voix du ministre Vandembroucke qui déclare qu'une loi réparatrice est nécessaire. On affirme aujourd'hui qu'il s'agit d'une simple erreur. Pourquoi le ministre a-t-il alors parlé de loi réparatrice ? Je voudrais des explications.

M. Mahoux prétend que nous jouons le jeu de l'opposition et ne nous intéressons pas au fond du dossier. Il a en partie raison mais c'est une des dernières armes dont dispose l'opposition puisque le débat fondamental lui est refusé.

Je regrette que le président intervienne davantage en tant que représentant de la majorité que du Sénat. Il justifie cet ajustement technique en affirmant que cela s'est déjà fait dans le passé et même pour des erreurs plus graves. Le cas est fondamentalement différent. Autrefois, aucun amendement n'avait été déposé, contrairement à aujourd'hui. Le président peut-il démontrer qu'on a déjà apporté une telle correction technique en s'écartant du consensus de l'assemblée ? Si oui, je suis disposé à m'incliner.

M. Alain Zenner (PRL-FDF-MCC). – Je n'ai pas, dans cette assemblée, l'ancienneté de M. Tobbyack. Il n'y a qu'un an que j'ai accédé à ces bancs. J'ai toutefois appris au moins deux choses durant cette année.

Tout d'abord, contrairement à ce que semble donner à croire M. Vandenberghe, le règlement n'est pas la seule expression des principes qui dirigent nos travaux. Il y a aussi la pratique et la coutume.

Par ailleurs, j'ai très vite appris quelque chose que l'on ne m'avait pas enseigné à la faculté de droit, à savoir qu'il existe une différence fondamentale entre l'amendement et l'erratum.

L'amendement est un acte tendant à changer la teneur d'une disposition. C'est, comme l'a dit M. Vandenberghe, une modification politique.

L'erratum est un acte tendant à corriger une erreur de forme, une erreur matérielle, sans toucher à la portée d'une disposition. C'est une correction technique. M.

en de wet, maar het is veel erger. Er wordt binnen de wet naar verkeerde artikels verwezen. Ik stel me voor dat er vroeger over dit soort technische vergissingen akkoordjes werden gesloten buiten de Kamers. Ik denk dat deze vergissing fundamenteeler is. Ten tweede verwondert het mij dat u als gewezen oppositieleider en notoir socialist de voorzitter pauselijke bevoegdheden toekent zodat hij kan zeggen dat een ingediend amendement plots geen amendement meer is en dat de teksten zo kunnen worden gewijzigd. Waarom moeten er dan nog amendementen worden ingediend? Als we uw redenering volgen, kunnen we alle teksten wijzigen volgens de inzichten van de voorzitter. De voorzitter van de Kamer stelt dat het gaat om een technische vergissing. Dat is ook logisch want als hij zou toegeven dat het om een inhoudelijke vergissing gaat, zou hij moeten terugkeren uit vakantie.

Iedere senator moet beseffen dat dit geen onnozele vergissing is. Iedere senator die een wetsvoorstel opstelt, kijkt rigoureuus de verwijzingen naar andere artikelen na. Dat het geen banale fout is, heeft de regering zelf toegegeven bij monde van minister Vandembroucke die verklaarde dat er een reparatiewet nodig is. Vandaag zegt men dat het een gewone vergissing betreft. Waarom heeft de minister dan gesproken over een reparatiewet? Ik wil daarover uitleg.

De heer Mahoux zegt dat wij een oppositiespel spelen en het niet over de grond van de zaak hebben. Hij heeft een beetje gelijk. Dit is één van de laatste wapens van de oppositie omdat het fundamentele debat wordt geweigerd. De wet geeft de oppositie de middelen om technische spelletjes te spelen.

Ik betreur het dat de voorzitter vandaag meer optreedt als vertegenwoordiger van de meerderheid dan als vertegenwoordiger van de Senaat. Hij verantwoordt deze technische aanpassing door te zeggen dat in het verleden door de voorzitter, na de goedkeuring door de Kamer en de Senaat, dergelijke wijzigingen zouden zijn toegepast. Dat is fundamenteel verschillend. Toen was er geen amendement, nu wel. Het argument dat het toen om een veel ergere zaak ging is niet juist. De voorzitter baseert zich op de geschiedenis. Kan hij ook aantonen dat men ooit omtrent dergelijke technische aanpassing afgeweken is van de consensus van deze vergadering? Als hij dat kan aantonen, wil ik me er bij neerleggen.

De heer Alain Zenner (PRL-FDF-MCC). – *Ik heb in deze assemblee nog niet zo veel anciënniteit als de heer Tobbyack. Ik werd nog maar een jaar geleden verkozen, maar toch heb ik al ten minste twee dingen geleerd.*

In tegenstelling tot wat de heer Vandenberghe wil doen geloven, worden onze werkzaamheden niet uitsluitend bepaald door het reglement, maar ook door de praktijk en de gewoonten.

Voorts heb ik al snel geleerd dat er een fundamenteel verschil is tussen een amendement en een erratum. Een amendement strekt ertoe de inhoud van een bepaling te wijzigen. Het is een politieke wijziging, zoals de heer Vandenberghe heeft gezegd. Een erratum daarentegen strekt ertoe een materiële fout recht te zetten zonder iets te veranderen aan de inhoud. Het is een technische correctie.

De heer Vankrunkelsven heeft zelf toegegeven dat de oppositie de beide begrippen bewust door elkaar haalt omdat ze over geen enkel ander wapen beschikt om haar slag thuis

Vankrunkelsven vient de faire un aveu parlementaire en disant qu'en réalité l'opposition cherche à confondre les deux notions parce qu'elle n'aurait pas d'autres armes sur le fond, à l'exception de cette confusion.

Il suffit, vous l'avez dit, monsieur le Président, d'examiner la disposition pour constater de prime abord qu'il s'agit d'une correction technique. Je déplore que le chef du groupe du CVP vous ait imputé, monsieur le Président, un manquement à la loyauté.

Je trouvais qu'en début de soirée nos débats s'étaient déroulés dans la dignité et la sérénité. Vous vous étiez élevé, monsieur Vandenberghe, contre le fait que d'aucuns auraient désiré s'écarter du débat de fond pour sombrer dans des attaques personnelles. Je trouve qu'imputer un manquement de loyauté à notre président revient au même, alors que c'est avec une très grande clarté qu'il nous a donné d'initiative l'ensemble des éléments de la réflexion.

Enfin, pour reprendre un propos que j'ai tenu en commission, notre plus grand jurisconsulte belge, Depage, écrit dans le quatorzième volume de son traité sur le droit civil belge que les juristes excellent à manier les principes avec une virtuosité étonnante sans doute, mais en oubliant trop souvent les réalités. Or, ajoute-t-il, c'est pour les réalités que le droit est fait et non pas pour la beauté des principes.

La réalité, c'est le fond du débat que nous menons et non pas des questions de forme telles que celles d'une distinction évidente entre amendement et erratum.

M. Jacky Morael (ECOLO). – Personne ne me contredira sur un point. Nous travaillons dans des conditions déplorables et, à certains égards, inacceptables.

Des textes qui arrivent en dernière minute, manifestement mal ficelés, que la Chambre elle-même n'a pas eu l'occasion d'étudier avec toute l'attention voulue et nous, dans l'urgence, avec une Chambre que le président a mis en congé à la légère.

Face à cela, il peut y avoir deux types d'hypocrisies. Tout d'abord, l'hypocrisie de la majorité qui pourrait dire qu'il est normal de travailler de cette manière, que cela s'est toujours fait. C'est la fin de la session. Travaillons vite, votons tout, ne nous interrogeons pas et ne nous inquiétons pas.

Or, personne n'a fait cela dans la majorité. Nous avons entendu tout au long de nos travaux, tant en commission qu'en séance plénière, divers groupes s'exprimer pour regretter, parfois très fermement, ces conditions de travail.

Ce n'est même pas une question de nouvelle culture politique. C'est une question de simple culture politique. Le Sénat ne peut plus dorénavant être mis devant cette situation. Je pense donc qu'il faut à cet égard envoyer un signal clair au gouvernement. Je me réjouis d'ailleurs que le ministre lui-même, M. Vandembroucke, ait admis dans son intervention détaillée qu'il existait un problème de méthodologie. Il l'a reconnu sans ambages et sans hypocrisie. Il a certes utilisé, en qualité de membre du pouvoir exécutif, des termes diplomatiques. Il n'en demeure pas moins que tout le monde a compris son propos. Tout le monde a compris son intention ainsi que celle d'autres membres du gouvernement de faire en sorte que cela ne se reproduise plus lors de la prochaine session. Donc, la majorité n'a manifesté aucune hypocrisie en

te halen.

Mijnheer de voorzitter, wanneer men de bepaling erop naleest, ziet men onmiddellijk dat het om een technische correctie gaat. Ik betreur dat de fractieleider van de CVP u een gebrek aan loyaliteit verwijt.

Bij het begin van de avondvergadering was het debat waardig en sereen. Mijnheer Vandenberghe, u hebt geprotesteerd tegen het feit dat sommigen het fundamentele debat ontwijken en zich verliezen in persoonlijke aanvallen. Maar zelf hebt u gedaan onze voorzitter een gebrek aan loyaliteit verweten.

Depage, de belangrijkste Belgische rechtsgeleerde, schrijft in het veertiende deel van zijn leerboek over het Belgisch burgerlijk recht dat juristen op virtuoze manier principes gebruiken, maar daarbij al te vaak voorbijgaan aan de werkelijkheid. Nochtans is de rechtspraak ontwikkeld om de werkelijkheid te dienen en niet wegens de schoonheid van de wetten.

De inzet van dit debat is niet het evidente verschil tussen een amendement en een erratum, maar de werkelijkheid.

De heer Jacky Morael (ECOLO). – Niemand zal ontkennen dat de omstandigheden waarin wij werken, in bepaalde opzichten onaanvaardbaar zijn.

De vaak onsamenvangende teksten werden op het laatste ogenblik ter beschikking gesteld. De Kamer heeft zelf niet de kans gehad er de nodige aandacht aan te besteden en is door haar voorzitter zonder meer met vakantie gestuurd.

We hebben hier te maken met twee soorten hypocrisie. Enerzijds zou de meerderheid kunnen beweren dat het normaal is om op die manier te werken omdat men het altijd gedaan heeft.

Nochtans is dit niet waar. Zowel in de commissie als in de plenaire vergadering hebben vertegenwoordigers van verschillende partijen deze toestand aangeklaagd.

Het is zelfs geen kwestie van nieuwe politieke cultuur, maar van politieke cultuur zonder meer. De Senaat mag deze toestand niet langer aanvaarden. Wij moeten de regering een duidelijk signaal geven. Minister Vandembroucke erkent eerlijk en zonder omhaal dat er een methodologisch probleem is, al heeft hij het als lid van de uitvoerende macht in diplomatische bewoordingen geuit. De regering heeft beloofd dat er in de volgende zittingsperiode niet meer op deze manier zal worden gewerkt. De meerderheid heeft niet hypocriet gereageerd op deze manier van werken. Niemand heeft gezegd dat dit een normale procedure is en dat de oppositie aan muggenzifterij doet.

Er is evenwel een andere vorm van hypocrisie, die erin bestaat onze beklagenswaardige arbeidsomstandigheden te misbruiken om incidenten uit te lokken.

Ik zal niet rond de pot draaien. De voorzitter heeft een

ce qui concerne le déroulement des travaux. Personne n'a dit : « c'est merveilleux, c'est comme cela qu'il fallait travailler, l'opposition pinaille ».

Cependant, il y a une autre forme d'hypocrisie ; elle consiste à prétexter nos conditions de travail déplorables pour essayer de créer artificiellement des incidents.

Je ne tournerai pas autour du pot. Le Président nous a fait un exposé minutieux, méthodique, argumenté, à l'évidence sérieusement préparé, montrant à quelle conclusion le Règlement et les traditions des deux assemblées devaient nous amener. Il a, en outre, rappelé le contenu de l'avant-projet et donc la volonté du pouvoir exécutif et les volontés exprimées dans les premiers travaux législatifs. Je crois qu'il est désormais démontré qu'il ne peut s'agir en l'occurrence que d'une erreur matérielle. Il est impossible de déceler une intention derrière cette erreur. Il n'y a pas de mobile. Donc, cela ne peut pas être une faute ; cela ne peut être qu'une erreur matérielle à corriger.

Le Président est allé jusqu'à dire qu'il existait des précédents – M. Tobback en a attesté – où les Présidents de la Chambre et du Sénat peuvent procéder de commun accord à une correction d'ordre matériel. M. le Président a ajouté qu'il ne se satisfaisait pas de cette procédure dès lors qu'il y avait incident. Il a exprimé le souhait d'obtenir l'assentiment de l'assemblée. Le Président nous propose donc d'aller plus loin en termes démocratiques que ce qui s'est pratiqué jusqu'à présent. Il nous a démontré une série de choses et il m'a personnellement convaincu. J'avoue – mon groupe peut en témoigner – que j'étais pourtant sceptique sur la façon dont cette erreur avait été commise. L'exposé de M. le Président et diverses conversations avec d'autres personnes m'ont persuadé du caractère vraiment matériel de l'erreur.

J'en viens à la deuxième forme d'hypocrisie, sans tourner autour du pot. Quel est le but des membres de l'opposition ? De contester le texte sur le fond ? Bien sûr que non ! De tenter de faire passer des amendements ? Bien sûr que non ! Leur seul but consiste à provoquer une réunion impromptue de la Chambre. A leur place, je ferais probablement la même chose mais je considère que se saisir du prétexte d'une erreur matérielle pour tenter de créer un incident politique revient à faire preuve d'une mauvaise foi dont la majorité s'est gardée. Le contenu de ces 242 articles – 100 + 100 + 40 + 2 – pour reprendre le décompte effectué par Mme Willame, qui a ainsi prouvé que le ridicule ne tuait pas, offre à l'opposition l'opportunité de se battre contre les projets du gouvernement.

Vous avez la possibilité de démontrer, mesdames et messieurs de l'opposition, qu'il existe des alternatives aux propositions du gouvernement et de la majorité. Mais de grâce, ne prenez pas prétexte d'une erreur matérielle pour tenter de créer un incident politique, même si, je le répète, la situation dans laquelle nous nous trouvons est totalement imputable au président de la Chambre qui aurait dû, s'il avait eu le sens des responsabilités, demander aux députés de se tenir à sa disposition tant que le Sénat n'avait pas terminé ses travaux puisque celui-ci a, de droit, la possibilité de modifier des textes soit sur la forme, soit sur le fond.

Quoi qu'il en soit, je me rallie à la proposition sage émise par le président du Sénat, à savoir ne pas appliquer les précédents consistant en un simple accord entre le président de la

gedetailleerde uiteenzetting gehouden om aan te tonen waartoe het Reglement en de tradities van de twee assemblees ons leiden. Bovendien heeft hij de inhoud van het voorontwerp overlopen en op die manier de bedoeling van de uitvoerende macht aangetoond. Het is overduidelijk dat het om een materiële fout gaat. Er moet geen motief achter worden gezocht.

De voorzitter heeft verklaard dat er voorbeelden zijn uit het verleden waarbij de voorzitters van Kamer en Senaat gezamenlijk beslissen een materiële correctie aan te brengen. Hij wenst dit echter op een democratische manier te doen en wil dat de assemblee instemt met een dergelijke procedure. Zijn argumenten hebben mij overtuigd.

De uiteindelijke bedoeling van de oppositie is de Kamer opnieuw te laten bijeenroepen. In hun plaats zou ik dit misschien ook willen, maar het getuigt van slechte wil hiervoor het voorwendsel van een materiële fout aan te grijpen. De inhoud van de 242 artikelen biedt de oppositie de gelegenheid de ontwerpen van de regering aan te vechten.

Dames en heren van de oppositie, u mag gerust alternatieven voor de voorstellen van de regering naar voren brengen. Gebruik een materiële fout echter niet als voorwendsel om een politiek incident te veroorzaken. Ik herhaal dat deze toestand te wijten is aan de onverantwoordelijke houding van de kamervoorzitter, die de volksvertegenwoordigers niet met vakantie had mogen sturen alvorens de Senaat zijn werkzaamheden heeft beëindigd.

Ik sluit mij aan bij het voorstel van de voorzitter om de tekstcorrectie aan te brengen met instemming van de Senaat.

Chambre et le président du Sénat, mais inviter l'assemblée à marquer son assentiment sur une correction du texte.

M. Frans Lozie (AGALEV). – *Après l'exposé de M. Morael, je pense que chacun conviendra que la discussion n'est pas banale. Au cours de l'examen normal, par le Sénat, d'une loi-programme, technique qui existe depuis longtemps mais ne satisfait personne, une erreur a été découverte. Le Sénat doit saisir l'occasion de la corriger. La question est de savoir comment.*

Le président a précisé que l'erreur découle d'une renumérotation et non d'un débat politique ayant fait apparaître une divergence de vues entre la majorité et l'opposition sur le contenu. En théorie, deux solutions sont possibles : un amendement ou une correction matérielle. Le président du Sénat, la majorité au Sénat, le gouvernement et le président de la Chambre ont tous estimé qu'une correction matérielle était possible. L'objectif de l'amendement de l'opposition est ainsi atteint. Je regrette certes que cette correction technique n'ait pu être apportée en commission.

Nous sommes tous d'accord sur les objectifs, sauf peut-être le CVP si son intention est de se venger de la Chambre en faisant rappeler les députés qui nous ont mis, ces dernières semaines, dans l'impossibilité de travailler correctement. Une telle attitude serait indigne du Sénat.

Je suis convaincu que nous avons bel et bien découvert une erreur, que nous souhaitons la corriger et que la méthode proposée par le président est la meilleure.

M. Luc Van den Brande (CVP). – *Ce débat de fond me rappelle 1988 et le débat de l'époque sur ce que l'actuel gouvernement appelle l'État social actif. Les termes ont changé et recouvrent aujourd'hui un amalgame d'idées fort éloignées de la qualité que nous recherchons, également dans cette loi-programme.*

Ce débat ne peut être ramené à une bataille de procédure, il s'agit de dispositions extrêmement importantes. Je suis ébahi d'assister ici à une caricature de toute forme de démocratie normale. Ce n'est pas parce que la Chambre n'a pas travaillé consciencieusement que le Sénat doit se mettre en veilleuse et prêter son concours à une procédure incorrecte. Un délit légistique durable a été commis en quatre phases. Le gouvernement a déposé un projet erroné. La commission de la Chambre a fait une erreur de jugement en ne s'en apercevant pas. Dans ses propositions adressées à la séance plénière, la commission du Sénat a conféré le statut d'amendement au sens propre et formel à la présente

De heer Frans Lozie (AGALEV). – Ik denk dat het, na de uiteenzetting van onze collega Morael, voor iedereen duidelijk is dat we hier geen banale discussie voeren. Bij de normale behandeling door de Senaat van een programmawet, een techniek die al lang bestaat en waar niemand gelukkig mee is, is een fout ontdekt die eigenlijk niet mag blijven bestaan. De Senaat moet de kans grijpen om die fout recht te zetten. De kern van de discussie is uiteraard de vraag hoe die fout moet worden rechtgezet.

De voorzitter heeft duidelijk gezegd dat de fout het resultaat is van een hernummering en niet van een politieke discussie waarbij tussen meerderheid en oppositie onenigheid gerezen is over de inhoud. Door die fout rijst een probleem inzake de uitvoerbaarheid van bepaalde artikelen.

Theoretisch zijn er twee oplossingen mogelijk, namelijk een amendement of een materiële rechtzetting van de fout. Zowel de senaatsvoorzitter, de meerderheid in de Senaat, de regering als de kamervoorzitter vinden dat een materiële rechtzetting van de fout mogelijk is. Dat betekent dat de doelstelling van de redevoeingen en van het amendement van de oppositie bereikt is, namelijk dat de Senaat niet een tekst goedkeurt die nog de materiële fouten bevat die er in de Kamer zijn ingeslopen, maar een tekst die vóór de eindstemming in de Senaat is gecorrigeerd. Ik betreurt dat dit niet in de commissie kon, maar hierbij hebben waarschijnlijk de samenstelling en toevallige evenwichten een rol gespeeld.

We zijn het dus allemaal eens over de doelstellingen, namelijk dat de fout moet worden rechtgezet; behalve, zoals onze collega Morael zei, als de CVP de bedoeling heeft wraak te nemen op de Kamer en wil proberen de kamerleden terug te roepen omdat ze ons de vorige weken in de onmogelijkheid hebben gesteld om te werken. Dit vind ik niet het niveau van de Senaat, ook al zou ik er vanuit mijn anarchistische instelling wel wat sympathie voor kunnen voelen. Ik ben er van overtuigd dat wij terecht een fout hebben ontdekt, dat wij die wens recht te zetten en dat de methode die de voorzitter heeft uiteengezet daarvoor de beste methode is. Ik hoop dat wij daarover niet verder moeten discussiëren tot morgenochtend zes uur.

De heer Luc Van den Brande (CVP). – Dit debat ten gronde doet mij onvermijdelijk terugdenken aan 1988. Toen ontstond het debat over wat deze regering nu de actieve welvaartsstaat noemt. Als Kamerlid, op dat ogenblik bevoegd voor tewerkstelling en arbeid, heb ik toen de discussie geopend over flexibiliteit en het behoorlijk samengaan van gezin en arbeid. Men gebruikt nieuwe termen, maar ze slaan op heel andere gedachten dan wat eigenlijk de kwaliteit is die we zoeken, ook via deze programmawet. Als men dit debat over de procedure wil herleiden tot iets formalistisch, mogen we niet vergeten dat het hier gaat over een reeks buitengewoon belangrijke bepalingen, die een bepaalde politiek ondersteunen maar waarvan u zeer goed weet dat wat men de actieve welvaartstaat noemt, een amalgaam is van begrippen. Mensen waarin men vertrouwen stelt, zoals mevrouw Cantillon en de heer Elchardus, zeggen duidelijk dat het gaat om de myopie van de actieve welvaartsstaat. Dit debat mag niet verschaald worden tot een procedureslag, het gaat over de

proposition de modification. Le président a outrepassé ses compétences. Sa proposition nie le caractère que la commission a reconnu à l'amendement. Il n'était en outre pas mandaté pour transiger. Certains prétendent que le cas est purement formel. Mais il s'agit d'une loi fondamentale, d'une loi amalgame.

Armand le Baptiste a rebaptisé un amendement erreur matérielle. C'est un fait sans précédent.

Le ministre a demandé la confiance parce que le gouvernement souhaite réaliser de bonnes choses. Mais pour cela, il faut de bonnes lois.

Le gouvernement doit mettre un terme à son verbiage sur l'État social actif. Les présents événements prouvent qu'il réduit le système à un État constitutionnel passif.

grond van de zaak.

Ik ben versted vast te stellen dat zich hier een persiflage, een aanfluiting van elke vorm van normale democratie afspeelt. Het is niet omdat de Kamer onzorgvuldig te werk is gegaan dat de Senaat zichzelf moet opheffen door mee te werken aan een procedure die onbehoorlijk is. Geen enkel fatsoenlijk democratisch bestel zou aanvaarden om in deze omstandigheden te werken. Ik vraag dus aan de meerderheid: verlaagt u zich tot een groep nuttige idioten die alleen gehouden zijn om even de formaliteit van de drukknop te gebruiken? Ik hoorde de heer Tobback spreken van obstructie.

De kern van de zaak is dat er een legistiek bestendig misdrijf is gepleegd. U haalt aan dat de regering het voornemen had goed te doen. De CVP heeft het voornemen om heel veel dingen te doen. Is het daarom een ontwerp? Dat zou ik niet durven zeggen. Er is een bestendig legistiek misdrijf gepleegd in vier fasen. Nadat de regering eerst een verkeerd ontwerp had ingediend, heeft de Kamercommissie vervolgens een verkeerde inschatting gemaakt door dit niet te zien. Nadien heeft de commissie van de Senaat aan het voorliggend voorstel tot wijziging het statuut van amendement gegeven. Ten laatste heeft de meerderheid niet gezien wat ze moest zien en heeft ze een verkeerde inschatting gemaakt. Want de meerderheid heeft dit voorstel tot wijziging beschouwd als een amendement in de formele en inhoudelijke betekenis van het woord. Dat wil dus zeggen dat de commissie in haar voorstellen aan de plenaire vergadering dit voorstel het karakter van amendement heeft toebedeeld. En daar is de voorzitter volledig buiten zijn bevoegdheid getreden, want alleen na een definitieve beslissing van beide kamers en gedekt door de unanieme assemblee, kan u een initiatief nemen om tot een oplossing te komen. Het gaat hier niet om formalisme zoals ik sommige leden van de meerderheid hoor beweren. Het gaat om een fundamentele wet, een amalgaamwet.

Ik verwijs naar Robert Henrion, die met veel verve heeft aangetoond dat dergelijke procédés niet geldig zijn.

Uw voorstel, mijnheer de voorzitter, kan zelfs niet als ontvankelijk worden beoordeeld, want het gaat in tegen het karakter dat de Senaatscommissie aan het amendement heeft gegeven. Bovendien beschikt u niet over een mandaat om hierover te transigeren.

Ik hoor dikwijls spreken over het respect voor de democratie. Ik heb hiervan vandaag een mooi staaltje gehoord. De federale eerste minister zegt over de enquête over de hervormingen van de administratie, waarop nauwelijks 9% van de bevolking geantwoord heeft, dat hij zich door de hele bevolking gedragen voelt om deze hervorming te realiseren. Is dit een normale werkwijze voor een decante meerderheid?

We hebben nu te maken met een bijzondere situatie, die veel verder reikt dan datgene waarover het lijkt te gaan. Niet Johannes de Doper, maar Armand de Doper heeft een amendement tot een materiële vergissing omgedoopt. Dit is zonder voorgaande.

De minister heeft om vertrouwen gevraagd omdat de regering goede dingen wil doen. Welnu, daarvoor zijn goede wetten nodig.

De regering moet ophouden met haar PR-werk, haar

M. Wim Verreycken (VL. BLOK). – *Depuis longtemps, le débat ne porte plus sur le projet de loi mais bien sur le principe du pouvoir et du contre-pouvoir, qui devrait tous nous inspirer.*

Contrairement à ce que prétendait Mme Willame, vous avez été très clair, monsieur le président. Vous avez dit au Sénat que tout débat intellectuel sur les adaptations techniques ou sur les amendements était superflu. Vous avez dit que vous aviez reçu l'ordre de M. De Croo de n'accepter aucun amendement. Il ne réunira plus la Chambre, quoi que puissent décider ces « coupeurs de cheveux en quatre » du Sénat. Vous avez acquiescé. Vous avez donné une explication assez compliquée qui revenait à dire que le Sénat doit suivre l'ukase de M. De Croo.

Le seul avantage de ce débat n'est pas de savoir s'il s'agit d'une erreur technique ou d'un amendement ; l'important, c'est que les visiteurs de la journée portes ouvertes du parlement pourront voir demain le Sénat en action et que nous aurons un buffet petit-déjeuner.

Le point essentiel, c'est que la seule arme de l'opposition qui subsiste encore, l'amendement, ne peut lui être dénié avec mépris par une réunion de présidents en comité restreint. L'arme de l'amendement doit être sacrée pour tous ceux qui prennent encore le Sénat au sérieux. (Applaudissements)

Mme Jeannine Leduc (VLD). – *Les propos de certains collègues m'ont étonnée. J'ai écouté attentivement tous les orateurs. J'ai admiré la subtilité et les métaphores de notre collègue Vandenberghe, mais je n'ai pas d'estime pour les personnes qui viennent ici tenir un discours, interpréter un petit numéro, alors qu'ils ne sont guère, voire jamais venus au Sénat et qu'ils n'ont pas assisté aux réunions de commission.*

En écoutant les discours, je n'ai pu m'empêcher de repenser aux législatures précédentes. A l'époque, nous déposons des amendements, à notre sens fort bien argumentés, et nous entendions parfois la majorité dire que nous avions raison, mais celle-ci rejetait nos amendements, à chaque fois sous la pression du bulldozer Dehaene. J'admire l'honnêteté avec laquelle le ministre nous a expliqué l'historique du projet et les difficultés rencontrées. J'ai de l'admiration pour notre président qui nous expliqué clairement qu'il s'agit effectivement de fautes techniques et d'erreurs purement formelles ne touchant pas au contenu. En particulier, j'étais entièrement d'accord – et cela va vous surprendre – sur ce qu'a dit M. Tobbac. C'est probablement la première fois. Nous trouvons en effet qu'il s'agit d'une correction de texte et nous espérons qu'une décision pourra être prise à ce sujet.

M. Ludwig Caluwé (CVP). – *Comme Mme Leduc a attaqué de front notre collègue Van den Brande, je me sens obligé de prendre sa défense. L'année dernière et ces dernières semaines, notre collègue Van den Brande a participé à part entière aux travaux de la commission des Finances et des Affaires économiques et y a déposé et défendu des amendements. Je ne veux pas discréditer notre collègue Tobbac, mais M. Van den Brande a fait plus au Sénat*

woordenstroom en haar *newspeak* over de actieve welvaarstaat. Met wat hier gebeurt reduceert ze heel het systeem tot een passieve grondwettelijke staat. (*Applaus*)

De heer Wim Verreycken (VL. BLOK). – Het debat gaat al lang niet meer over het wetsontwerp, maar over het principe van macht en tegenmacht, dat ons allen zou moeten bezielen.

In tegenstelling tot wat mevrouw Willame beweerde, was u wel degelijk duidelijk, mijnheer de voorzitter. U hebt de Senaat gezegd dat elk intellectueel debat over technische aanpassingen of amendementen overbodig is. U hebt gezegd dat u van de heer De Croo het bevel hebt gekregen om geen amendementen te laten aannemen. Hij roept zijn Kamer niet meer samen, wat de “muggenzifters” in de Senaat ook mogen beslissen. Op dat ogenblik hebt u geknikt. U hebt een zeer ingewikkelde uiteenzetting gehouden waarin u eigenlijk zei dat de Senaat de oekaze van de heer De Croo moet volgen.

Het enige voordeel is niet dat we zullen weten of het om een technische aanpassing of een amendement gaat, maar dat de bezoekers van de opendeurdag in het Parlement morgen de Senaat in actie zullen zien en dat we een ontbijtbuffet zullen krijgen.

De essentie is dat het enige oppositiewapen dat nog overblijft, het amendement, niet door een onderonsje van voorzitters kan worden weggelachen. Het amenderingswapen moet heilig zijn voor al wie de werking van de Senaat nog ernstig nemen. (*Applaus*)

Mevrouw Jeannine Leduc (VLD). – De uitlatingen van verscheidene collega's verbazen mij toch wel. Ik heb met aandacht geluisterd naar alle sprekers. Ik heb de spitsvondigheid en beeldspraak van collega Vandenberghe bewonderd, maar ik heb geen bewondering voor mensen die hier een toespraak komen houden, een nummertje komen opvoeren, terwijl ze zelden of nooit in de Senaat zijn geweest en de commissievergaderingen niet hebben bijgewoond.

Bij het beluisteren van de toespraken moest ik terugdenken aan de vorige legislaturen. Toen dienden wij, met volgens ons zeer goede argumenten, amendementen in en kregen we soms van de meerderheid te horen dat we gelijk hadden, maar toch keurden ze onze amendementen niet goed, steeds onder druk van bulldozer Dehaene. Ik bewonder de eerlijkheid waarmee de minister de wordingsgeschiedenis van het ontwerp en de moeilijkheden die daarbij zijn opgedoken, heeft geschetst. Ik heb bewondering voor onze voorzitter die klaar en helder heeft uitgelegd dat het werkelijk gaat om technische fouten en vergissingen die niet op de inhoud slaan, maar zuiver formeel zijn. Vooral echter was ik het helemaal eens – en dat zal u verwonderen – met de heer Tobbac. Waarschijnlijk is dat de eerste keer. Wij vinden inderdaad dat het om een tekstcorrectie gaat en hopen dat in deze zaak nu een besluit kan worden genomen.

De heer Ludwig Caluwé (CVP). – Vermits mevrouw Leduc collega Van den Brande frontaal heeft aangevallen, voel ik me geroepen zijn verdediging op te nemen. Collega Van den Brande heeft het voorbije jaar en de voorbije week volwaardig geparticipeerd aan de werkzaamheden van de commissie voor de Financiën en de Economische Aangelegenheden en heeft er amendementen ingediend en verdedigd. Ik wil collega Tobbac niet in een kwaad daglicht

l'année dernière que M. Tobbacq durant les cinq dernières années et ce n'est pas ce dernier qui me contredira.

Les problèmes auxquels nous sommes actuellement confrontés résultent de la précipitation insensée avec laquelle le gouvernement veut faire passer un certain nombre de projets de loi au parlement, non seulement au Sénat mais aussi à la Chambre. Voyez tout ce qui figure aujourd'hui à l'ordre du jour. Il est étonnant que la majorité se laisse imposer un tel rythme. Notre collègue Tobbacq estime sûrement tout comme nous que nous n'avons jamais vécu une telle situation dans le passé. Il est déjà arrivé que nous travaillions jusqu'au début du mois d'août, et c'était également dans la perspective des élections communales. Pensons à la loi du 8 août 1988. A l'époque, on prenait son temps et on pouvait avoir une discussion approfondie sur le contenu.

La discussion d'aujourd'hui ne se limite en effet pas à des questions formelles. On découvrirait des contradictions dans un texte en premier lieu lorsque le projet revenait du Conseil d'État, et il était tenu compte de ses remarques. S'il restait encore des petites erreurs, celles-ci étaient remarquées en commission ou, éventuellement, en séance plénière de l'assemblée qui avait examiné le projet en premier lieu.

Nous sommes confrontés à une contradiction et je ne serai convaincu de la justesse de l'une des alternatives qu'au moment où le Sénat se sera prononcé par un amendement à ce sujet. Cette contradiction est toutefois symptomatique de la manière dont le gouvernement a travaillé durant ces trois dernières semaines. Si la majorité n'a pas le courage de réagir, le gouvernement continuera à imposer ce rythme pendant les quatre prochaines années. Dans ce cas, je me demande s'il ne serait pas préférable que le parlement jette l'éponge.

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *Monsieur le président, au lieu de poursuivre la polémique, je veux vous poser une question.*

Vous évoquez ce que vous appelez une erreur technique. Mais, selon les déclarations de la majorité, le projet en contient toute une série. En outre, il subsiste encore un autre problème. Dans son amendement 168, notre collègue Vandenberghe demande que les mots « Chapitre V » soient remplacés par les mots « Chapitre IV ». Votre intervention sur l'article 83 est-elle limitative ou peut-on élargir l'argumentation à d'autres amendements ? Vous vous référez à la lettre du président et du greffier de la Chambre. Cette lettre se limite à l'article 83. On n'y parle ni du double article 57 et 61, ni de l'amendement n° 168. Je suppose que vous attendez une deuxième lettre du président et du greffier de la Chambre pour pouvoir dire que cet amendement doit aussi être « rebaptisé » et considéré comme une modification technique.

Pour la bonne marche des choses, il me semble préférable d'entamer à présent la discussion. Si vous n'êtes pas disposé à le faire, je suppose que vous admettez l'amendement 168. Après une heure et demie de discussion, nous pouvons peut-être aboutir à un consensus : si vous traitez l'amendement 168 en tant qu'amendement, je suppose que nous pouvons accepter l'amendement numéro 83 comme une correction d'ordre technique. Alors, tout le monde aura eu ce qu'il

stellen, maar collega Van den Brande heeft het voorbije jaar in de Senaat meer gedaan dan collega Tobbacq de voorbije vijf jaar en dat zal collega Tobbacq niet tegenspreken.

De problemen waarmee we nu geconfronteerd worden, zijn uiteraard het gevolg van de verschrikkelijke haast en spoed waarmee de regering tal van wetsontwerpen door het parlement jaagt, niet alleen in de Senaat, maar ook in de Kamer. Kijk maar wat er vandaag allemaal op de agenda staat. Het is alleen verwonderlijk dat de meerderheid zich dit tempo laat opleggen. Collega Tobbacq kan het ongetwijfeld met me eens zijn dat we dit in het verleden nooit hebben meegemaakt. Vroeger werkten we wel eens tot begin augustus, ook met gemeenteraadsverkiezingen in het vooruitzicht. Denk maar aan de wet van 8 augustus 1988. Toen nam men zijn tijd en kon men dus grondig discussiëren over de inhoud.

Het gaat vandaag immers niet alleen over formele aangelegenheden. Als we hier vandaag tegenstrijdigheden vaststellen is dit omdat men te snel gewerkt heeft. Anders had men deze vastgesteld bij het opmaken van het ontwerp, of toch minstens bij de besprekingen in de kamercommissie of in de plenaire vergadering van de Kamer.

Wij zitten nu met een tegenstrijdigheid en mij kan men niet overtuigen welk van de twee alternatieven het juiste is, tenzij de Senaat zich over een amendement terzake uitspreekt. Deze formele tegenstrijdigheid is echter symptomatisch voor de werkwijze van de regering tijdens de voorbije drie weken. Als de meerderheid niet de moed heeft hiertegen te reageren, dan zal de regering de komende vier jaar zo blijven werken en dit tempo blijven opleggen. Dan vraag ik me af of het Parlement niet beter de boeken sluit.

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *Mijnheer de voorzitter, in de plaats van te polemiseren, wil ik u een vraag stellen.*

U wijst op wat u noemt een technische vergissing. Maar blijkens de verklaringen van de meerderheid staat het ontwerp vol technische vergissingen. Bovendien rijst er nog een ander probleem. In zijn amendement nummer 168 vraagt collega Vandenberghe dat de woorden 'Hoofdstuk V' vervangen worden door de woorden 'Hoofdstuk IV'. Mijn vraag is nu of uw uiteenzetting over artikel 83 limitatief moet worden begrepen dan wel of de argumentatie kan worden uitgebreid naar andere amendementen. U verwijst naar de brief van de voorzitter en de griffier van de Kamer. Die brief beperkt zich tot artikel 83. Daarin spreken ze zich niet uit over het dubbele artikel 57 en 61, noch over het amendement nr. 168. Ik vermoed dat u voor dat amendement wacht op een tweede brief van de voorzitter en de griffier van de Kamer en dat u zal zeggen dat ook dit amendement moet worden herdoopt tot een technische wijziging. Ik denk zelfs dat u die brief nu aan het zoeken bent.

Voor de goede orde lijkt het mij beter de discussie nu te voeren. Als u daartoe niet bereid bent, vermoed ik dat u wel akkoord kan gaan met amendement 168. Na anderhalf uur discussie kunnen we misschien toch tot een consensus komen: als u amendement nummer 168 als amendement behandelt, kunnen wij, vermoed ik, amendement nummer 83 als een

demandait et nous pourrions rappeler la Chambre de vacances la tête haute. (Applaudissements sur les bancs du CVP et de la VU-ID)

M. le président. – Chers collègues, je voudrais d'abord rappeler que la discussion qui nous occupe est due au fait que le gouvernement n'a pas vu l'erreur qui s'était glissée dans son texte et que la Chambre des Représentants n'a pas fait correctement son travail.

Je ne me serais jamais engagé si je n'avais pas la conviction absolue qu'il s'agit bien d'une erreur matérielle du gouvernement, voire dans le travail de l'imprimeur.

En outre, je tiens à remercier M. Morael pour son intervention très objective car il a bien compris quelle était ma démarche.

Cela dit, quelles sont les attitudes possibles ? Ou bien, nous sommes classiques et hypocrites et nous restons dans l'impossibilité d'amender ce texte...

Monsieur Van den Brande, vous êtes maintenant dans l'opposition mais votre parti a fait partie de la majorité pendant de nombreuses années. Vous savez très bien que la majorité ne peut adopter d'amendements dans les circonstances actuelles, vu que c'est le 20 juillet aujourd'hui... (Vives protestations sur les bancs du CVP). Etes-vous hypocrite ou non ? Je dis les choses telles qu'elles sont.

Nous savons très bien que si nous adoptons un amendement aujourd'hui, nous devons nous réunir dans cinq jours pour approuver l'ensemble. Ensuite, la Chambre devra voter dès que possible, dans huit jours ou dans un mois. Pendant ce temps, un certain nombre de lois n'entreront pas en application.

L'autre attitude consisterait à exploiter le fait que le Sénat a eu le talent de repérer la faute, d'en tenir compte, de constater objectivement que c'est une erreur matérielle et nous pouvons donner au citoyen une loi corrigée d'une faute fondamentale.

Il semble qu'il n'y ait pas d'unanimité ; je demanderai peut-être que l'on prenne attitude à cet égard...

Je n'ai jamais été ministre. J'ai beaucoup de respect pour le parlement, tant pour la majorité que pour l'opposition. Vous aussi, monsieur Vandenberghe ?

Ou bien nous adoptons unanimement une position non classique, objective, moderne et, dans ce cas très spécifique de faute, nous passons outre l'attitude restrictive qui consiste à appliquer strictement le principe bien réel selon lequel l'opposition a toujours le droit de déposer ses amendements...

Je ne peux ni ne veux l'empêcher. La question est seulement de savoir si nous donnons aujourd'hui une bonne ou une mauvaise loi à la population. L'opposition doit choisir.

Ou bien l'opposition décide que les choses doivent rester en l'état et n'accepte pas l'idée de l'erreur, ou bien l'amendement pourtant nécessaire sera impossible, et la majorité adoptera une loi qui comporte des défauts. Tel est le dilemme.

Pour ma part, soucieux du respect que mérite l'opposition, au même titre que la majorité, j'ai pris mes responsabilités en

technische rechtzetting aanvaarden. Dan krijgt iedereen wat hij vroeg en kunnen we zonder blikken of blozen de Kamer uit vakantie terugroepen. (Applaus bij CVP en VU-ID)

De voorzitter. – *Deze discussie is te wijten aan het feit dat de regering niet heeft gezien dat er een fout in de tekst is geslopen en dat de Kamer van Volksvertegenwoordigers haar werk niet goed heeft gedaan.*

Ik zou mij niet hebben verbonden als ik er niet absoluut overtuigd van was dat het hier gaat om een materiële vergissing van de regering of misschien zelfs van de drukker.

Ik dank de heer Morael voor zijn zeer objectief betoog. Hij heeft mij begrepen.

Wat kunnen we doen? Ofwel nemen we een conventionele, hypocriete houding aan en kunnen we de tekst niet wijzigen...

Mijnheer Van den Brande, u zit vandaag in de oppositie, maar uw partij heeft jaren deel uitgemaakt van de meerderheid. U weet zeer goed dat de meerderheid in de huidige omstandigheden geen amendement kan aanvaarden, omdat het vandaag 20 juli is... (Luid protest bij de CVP) Bent u hypocriet of bent u het niet? Ik zeg de zaken zoals ze zijn.

We weten zeer goed dat we, als we vandaag een amendement aannemen, over vijf dagen moeten bijeenkomen om het ontwerp in zijn geheel goed te keuren. Vervolgens zal de Kamer erover moeten stemmen zodra dit mogelijk is, over acht dagen of een maand. Gedurende die periode zal een aantal wetten niet in werking treden.

De andere houding bestaat erin dat de Senaat gebruikmaakt van het feit dat hij de fout heeft ontdekt, daarmee rekening houdt en objectief vaststelt dat het om een materiële vergissing gaat. We kunnen de burger dan een wet aanbieden waarin een fundamentele fout is rechtgezet.

Er lijkt me geen eensgezindheid te bestaan. Misschien moet ik vragen dat de Senaat in deze aangelegenheid een standpunt inneemt...

Ik ben nooit minister geweest. Ik heb heel veel respect voor het parlement, zowel voor de meerderheid als voor de oppositie. U ook, mijnheer Vandenberghe?

Ofwel nemen we eensgezind een niet-conventionele, objectieve en moderne houding aan en stappen we voor deze zeer specifieke fout af van de restrictieve houding die erin bestaat strikt het principe toe te passen dat de oppositie altijd het recht heeft amendementen in te dienen...

Ik kan dat niet verhinderen en ik wil dat niet verhinderen. De vraag is alleen of wij de bevolking vandaag een goede of een slechte wet bezorgen. Die keuze moet de oppositie maken.

Ofwel oordeelt de oppositie dat alles moet blijven zoals het is en aanvaardt ze niet dat het om een fout gaat, ofwel kunnen we de tekst niet aanpassen, ofschoon dit nodig is, en zal de meerderheid een gebrekkige tekst aannemen. Dat is het dilemma.

De oppositie verdient evenveel respect als de meerderheid. Ik heb mijn verantwoordelijkheid dan ook op mij genomen en op

vous faisant une proposition honnête basée sur une analyse sérieuse de la situation.

Il n'y a pas eu de concertation entre monsieur De Croo et moi-même. Toutefois, chacun sait très bien que nous ne pouvons pas appliquer la procédure de l'erratum lorsque la Chambre n'a pas marqué son accord préalablement. C'est la méthode de travail qui a toujours été suivie.

Nous avons simplement vérifié que la Chambre considérait, elle aussi, que c'était une erreur. Les services de la Chambre, avec l'assentiment du président, le considèrent.

Nous en sommes là. Je propose de passer à l'examen des articles. Nous verrons ce que décidera le Sénat au moment du vote de l'article 83.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Monsieur le président, que proposez-vous exactement ? Vous avez dit à un moment donné qu'il fallait une décision unanime. Est-ce exact ?*

M. le président. – *Je suis conscient qu'il n'y a pas d'attitude unanime. Je demande donc si vous pouvez marquer votre accord sur ma proposition. Vous savez très bien qu'il y a une erreur, mais tout le monde joue son rôle aujourd'hui.*

– **La discussion générale est close.**

Discussion des articles

(Pour le texte adopté par la commission des Affaires sociales et par la commission des Finances et des Affaires économiques, voir document 50-756/18 de la Chambre des représentants.)

M. le président. – Les amendements suivants ont été déposés :

Article 1er

Amendement n° 33 de M. Vandenberghe, Mmes de Bethune et Thijs et M. Caluwé (Doc. 2-522/2)

Articles 2 à 9

Amendement n° 16 de Mme Willame-Boonen et M. Barbeaux (Doc. 2-522/2)

Articles 2 à 15

Amendement n° 34 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Article 3

Amendements n°s 35 et 36 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Amendement n° 37 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Article 4

Amendements n°s 46 et 47 de M. Van Quickenborne (Doc. 2-522/2)

Amendements n°s 51 et 54 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Article 5

Amendement n° 38 de M. Vandenberghe et consorts (Doc.

basis van een ernstige analyse van de situatie een eerlijk voorstel gedaan.

Er is geen overleg geweest tussen de heer De Croo en mijzelf. Iedereen weet echter zeer goed dat wij de procedure van het erratum niet kunnen volgen als de Kamer niet eerst daarmee heeft ingestemd. Dat is de normale werkwijze die in het verleden altijd is gevolgd.

We hebben enkel geverifieerd dat ook de Kamer van mening was dat het om een vergissing ging. De diensten en de voorzitter van de Kamer zijn het hiermee eens.

Dat is de situatie. Ik stel voor over te gaan tot de artikelsgewijze bespreking. We zullen bij de stemming over artikel 83 zien wat de Senaat doet.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Mijnheer de voorzitter, wat stelt u precies voor? U zei op een bepaald ogenblik dat er een unanieme beslissing diende te zijn. Is dat correct?

De voorzitter. – Ik beseft dat er geen unanieme houding is. Ik vraag u dus of u het met mijn voorstel eens kunt zijn. U weet zeer goed dat er een fout is, maar iedereen speelt zijn rol vandaag.

– **De algemene bespreking is gesloten.**

Artikelsgewijze bespreking

(Voor de tekst aangenomen door de commissie voor de Sociale Aangelegenheden en door de commissie voor de Financiën en de Economische Aangelegenheden, zie stuk 50-756/18 van de Kamer van volksvertegenwoordigers.)

De voorzitter. – Volgende amendementen werden ingediend:

Artikel 1

Amendement nr. 33 van de heer Vandenberghe, de dames de Bethune en Thijs en de heer Caluwé (Stuk 2-522/2).

Artikelen 2 tot 9

Amendement nr. 16 van mevrouw Willame-Boonen en de heer Barbeaux (Stuk 2-522/2)

Artikelen 2 tot 15

Amendement nr. 34 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)

Artikel 3

Amendementen nrs 35 en 36 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)

Amendement nr. 37 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

Artikel 4

Amendementen nrs 46 en 47 van de heer Van Quickenborne (Stuk 2-522/2)

Amendementen nrs. 51 en 54 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

Artikel 5

Amendement nr. 38 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk

2-522/2)	2-522/2)
Article 6	Artikel 6
Amendement n° 39 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 39 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 9	Artikel 9
Amendement n° 40 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 40 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 13	Artikel 13
Amendement n° 41 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 41 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 14	Artikel 14
Amendements n° 42 et 43 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendementen nrs 42 en 43 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)
Article 20	Artikel 20
Amendement n° 44 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 44 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 25	Artikel 25
Amendement n° 55 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 55 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)
Article 26	Artikel 26
Amendement n° 56 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 56 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)
Article 27	Artikel 27
Amendement n° 57 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 57 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 28bis (nouveau)	Artikel 28bis (nieuw)
Amendement n° 58 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 58 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)
Article 29bis (nouveau)	Artikel 29bis (nieuw)
Amendement n° 59 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 59 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)
Article 29ter (nouveau)	Artikel 29ter (nieuw)
Amendement n° 60 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 60 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)
Article 31	Artikel 31
Amendement n° 61 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 61 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 36	Artikel 36
Amendement n° 62 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 62 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 37	Artikel 37
Amendement n° 63 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 63 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)
Amendement n° 64 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 64 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 38	Artikel 38

Amendement n° 65 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 65 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Amendements n ^{os} 66 et 67 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendementen nrs 66 en 67 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)
Article 39	Artikel 39
Amendement n° 68 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 68 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 43	Artikel 43
Amendement n° 69 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 69 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Amendement n° 70 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 70 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)
Article 53	Artikel 53
Amendement n° 71 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 71 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)
Article 55	Artikel 55
Amendement n° 72 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 72 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)
Article 59	Artikel 59
Amendements n ^{os} 73 et 74 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendementen nrs 73 en 74 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)
Article 60	Artikel 60
Amendement n° 75 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 75 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)
Article 61	Artikel 61
Amendement n° 76 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 76 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Amendement n° 185 de Mme Willame-Boonen et M. Barbeaux (Doc. 2-522/7)	Amendement nr. 185 van mevrouw Willame-Boonen en de heer Barbeaux (Stuk 2-522/7)
Article 67	Artikel 67
Amendement n° 77 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 77 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 68	Artikel 68
Amendement n° 78 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 78 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 69	Artikel 69
Amendement n° 79 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 79 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 70	Artikel 70
Amendement n° 80 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 80 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 71	Artikel 71
Amendement n° 81 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 81 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 72	Artikel 72
Amendement n° 82 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 82 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)

Article 73

Amendement n° 83 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Article 74

Amendement n° 84 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Article 75

Amendement n° 85 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Article 83

Amendement n° 86 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Amendement n° 186 de Mme Willame-Boonen et M. Barbeaux (Doc. 2-522/7)

Article 96

Amendement n° 90 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Article 102

Amendement n° 91 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Article 104*bis* (nouveau)

Amendement n° 92 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Article 109

Amendement n° 31 de M. Van Quickenborne (Doc. 2-522/2)

Article 110

Amendement n° 32 de M. Van Quickenborne (Doc. 2-522/2)

Amendement n° 189 de M. Van Quickenborne (Doc. 2-522/8)

Article 124

Amendement n° 17 de Mme Willame-Boonen et M. Barbeaux (Doc. 2-522/2)

Amendement n° 93 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Article 125

Amendements n°s 94 et 95 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Article 127

Amendement n° 96 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Article 128

Amendement n° 97 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Articles 129 à 167

Amendement n° 98 de M. Vandenberghe et consorts (Doc.

Artikel 73

Amendement nr. 83 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)

Artikel 74

Amendement nr. 84 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)

Artikel 75

Amendement nr. 85 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

Artikel 83

Amendement nr. 86 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)

Amendement nr. 186 van mevrouw Willame-Boonen en de heer Barbeaux (Stuk 2-522/7)

Artikel 96

Amendement nr. 90 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)

Artikel 102

Amendement nr. 91 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)

Artikel 104*bis* (nieuw)

Amendement nr. 92 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)

Artikel 109

Amendement nr. 31 van de heer Van Quickenborne (Stuk 2-522/2)

Artikel 110

Amendement nr. 32 van de heer Van Quickenborne (Stuk 2-522/2)

Amendement nr. 189 van de heer Van Quickenborne (Stuk 2-522/8)

Artikel 124

Amendement nr. 17 van mevrouw Willame-Boonen en de heer Barbeaux (Stuk 2-522/2)

Amendement nr. 93 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)

Artikel 125

Amendementen nrs 94 en 95 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)

Artikel 127

Amendement nr. 96 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

Artikel 128

Amendement nr. 97 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

Artikelen 129 tot 167

Amendement nr. 98 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk

2-522/2)	2-522/2)
Article 129	Artikel 129
Amendement n° 99 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 99 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 130	Artikel 130
Amendement n° 100 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 100 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 131	Artikel 131
Amendement n° 101 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 101 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 132	Artikel 132
Amendement n° 102 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 102 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 133	Artikel 133
Amendements n ^{os} 103 et 104 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendementen nrs 103 en 104 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 134	Artikel 134
Amendement n° 105 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 105 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 135	Artikel 135
Amendement n° 106 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 106 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 136	Artikel 136
Amendement n° 107 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 107 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 137	Artikel 137
Amendement n° 108 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 108 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 138	Artikel 138
Amendement n° 109 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 109 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 139	Artikel 139
Amendement n° 110 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 110 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 140	Artikel 140
Amendement n° 111 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 111 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Amendement n° 112 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 112 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)
Article 141	Artikel 141
Amendement n° 113 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 113 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Amendement n° 114 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 114 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)
Article 142	Artikel 142
Amendement n° 115 de M. Vandenberghe et consorts (Doc.	Amendement nr. 115 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk

2-522/2)	2-522/2)
Article 143	Artikel 143
Amendement n° 116 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 116 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 144	Artikel 144
Amendement n° 117 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 117 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 145	Artikel 145
Amendement n° 118 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 118 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 146	Artikel 146
Amendement n° 119 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 119 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 147	Artikel 147
Amendement n° 120 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 120 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 148	Artikel 148
Amendement n° 121 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 121 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 149	Artikel 149
Amendement n° 122 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 122 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 150	Artikel 150
Amendement n° 123 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 123 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Amendement n° 124 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 124 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)
Article 151	Artikel 151
Amendement n° 125 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 125 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 151 <i>bis</i> (nouveau)	Artikel 151 <i>bis</i> (nieuw)
Amendement n° 190 de M. Van Quickenborne (Doc. 2-522/8)	Amendement nr. 190 van de heer Van Quickenborne (Stuk 2-522/8)
Articles 152 et 153	Artikelen 152 en 153
Amendement n° 50 de M. Van Quickenborne (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 50 van de heer Van Quickenborne (Stuk 2-522/2)
Article 152	Artikel 152
Amendements n° ^{os} 126 à 128 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendementen nrs 126 tot 128 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 153	Artikel 153
Amendement n° 129 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 129 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 154	Artikel 154
Amendement n° 130 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 130 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 155	Artikel 155

Amendement n° 131 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 131 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 155 <i>bis</i> (nouveau)	Artikel 155 <i>bis</i> (nieuw)
Amendement n° 132 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 132 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)
Article 156	Artikel 156
Amendement n° 133 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 133 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 158	Artikel 158
Amendement n° 134 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 134 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 159	Artikel 159
Amendement n° 135 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 135 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 160	Artikel 160
Amendement n° 136 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 136 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 161	Artikel 161
Amendement n° 137 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 137 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 162	Artikel 162
Amendement n° 138 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 138 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 163	Artikel 163
Amendement n° 18 de Mme Willame-Boonen et M. Barbeaux (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 18 van mevrouw Willame-Boonen en de heer Barbeaux (Stuk 2-522/2)
Amendements n ^{os} 141 et 142 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendementen nrs 141 en 142 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 164	Artikel 164
Amendement n° 144 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 144 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 165	Artikel 165
Amendement n° 145 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 145 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 166	Artikel 166
Amendement n° 146 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 146 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 167	Artikel 167
Amendement n° 147 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 147 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 168	Artikel 168
Amendement n° 45 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 45 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Amendements n ^{os} 48 et 49 de M. Van Quickenborne (Doc. 2-522/2)	Amendementen nrs 48 en 49 van de heer Van Quickenborne (Stuk 2-522/2)
Amendement n° 148 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 148 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)

Amendement n° 187 de Mme Willame-Boonen en M. Barbeaux (Doc. 2-522/7)	Amendement nr. 187 van mevrouw Willame-Boonen en de heer Barbeaux (Stuk 2-522/7)
Article 169	Artikel 169
Amendement n° 150 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 150 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)
Article 170	Artikel 170
Amendements n°s 151 à 154 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendementen nrs 151 tot 154 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)
Article 172	Artikel 172
Amendements n°s 155, 156 et 157 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendementen nrs 155, 156 en 157 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 172bis (nouveau)	Artikel 172bis (nieuw)
Amendement n° 158 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 158 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 172ter (nouveau)	Artikel 172ter (nieuw)
Amendement n° 159 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 159 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 172quater (nouveau)	Artikel 172quater (nieuw)
Amendement n° 160 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 160 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 172quinquies (nouveau)	Artikel 172quinquies (nieuw)
Amendement n° 161 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 161 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 172sexies (nouveau)	Artikel 172sexies (nieuw)
Amendement n° 162 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 162 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 173	Artikel 173
Amendement n° 163 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 163 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 174	Artikel 174
Amendements n°s 164 et 165 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendementen nrs 164 en 165 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 175	Artikel 175
Amendement n° 166 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 166 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 178	Artikel 178
Amendements n°s 167 et 168 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendementen nrs 167 en 168 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 179	Artikel 179
Amendement n° 169 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 169 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 180	Artikel 180
Amendement n° 170 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 170 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 180bis (nouveau)	Artikel 180bis (nieuw)
Amendement n° 171 de M. Vandenberghe et consorts (Doc.	Amendement nr. 171 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk

2-522/2)	2-522/2)
Article 180 <i>ter</i> (nouveau)	Artikel 180 <i>ter</i> (nieuw)
Amendement n° 172 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 172 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 180 <i>quater</i> (nouveau)	Artikel 180 <i>quater</i> (nieuw)
Amendement n° 173 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 173 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 180 <i>quinquies</i> (nouveau)	Artikel 180 <i>quinquies</i> (nieuw)
Amendement n° 174 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 174 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 180 <i>sexies</i> (nouveau)	Artikel 180 <i>sexies</i> (nieuw)
Amendement n° 175 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 175 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 180 <i>septies</i> (nouveau)	Artikel 180 <i>septies</i> (nieuw)
Amendement n° 176 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 176 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 181	Artikel 181
Amendement n° 52 de M. Van Quickenborne (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 52 van de heer Van Quickenborne (Stuk 2-522/2)
Article 183	Artikel 183
Amendement n° 177 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 177 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 190	Artikel 190
Amendement n° 178 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 178 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)
Article 194	Artikel 194
Amendement n° 53 de M. Van Quickenborne (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 53 van de heer Van Quickenborne (Stuk 2-522/2)
Article 195	Artikel 195
Amendements n° ^{os} 179 et 180 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendementen nrs 179 en 180 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Article 202 <i>bis</i> (nouveau)	Artikel 202 <i>bis</i> (nieuw)
Amendement n° 181 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 181 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)
Articles 202 <i>ter</i> et <i>quater</i> (nouveaux)	Artikelen 202 <i>ter</i> en <i>quater</i> (nieuw)
Amendement n° 182 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 182 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)
Article 208 <i>bis</i> (nouveau)	Artikel 208 <i>bis</i> (nieuw)
Amendement n° 188 de M. Van Quickenborne et Mme de Bethune (Doc. 2-522/8)	Amendement nr. 188 van de heer Van Quickenborne en mevrouw de Bethune (Stuk 2-522/8)
Article 217	Artikel 217
Amendement n° 183 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 183 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)
Articles 228 <i>bis</i> et <i>ter</i> (nouveaux)	Artikelen 228 <i>bis</i> en <i>ter</i> (nieuw)
Amendement n° 184 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)	Amendement nr. 184 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

Article 232

Amendement n° 87 de M. Barbeaux (Doc. 2-522/2)

Article 241

Amendement n° 88 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Article 242

Amendement n° 89 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

(Exceptionnellement, le texte des amendements est publié en annexe.)

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *L'amendement 33 se rapporte à la portée des articles 77 et 78 de la Constitution.*

Initialement, la proposition prévoyait que tout le projet de loi devait être considéré comme étant une matière visée à l'article 78 de la Constitution, Nous sommes d'avis que ce n'est pas le cas en ce qui concerne l'article 163. Cet article introduit les articles 60bis à 60quinquies. Le paragraphe 2 de ce dernier article dispose que l'Alliance nationale qui conteste la décision par laquelle est prononcée une amende administrative peut introduire un recours par voie de requête devant le tribunal du travail compétent. Cette disposition a pour effet d'attribuer une compétence nouvelle au tribunal du travail. C'est donc une matière qui relève de l'article 77 de la Constitution. Même si l'avis du Conseil d'État n'était pas suivi, le fait que le conseil de l'office de contrôle peut imposer d'importantes amendes administratives a pour conséquence que ces amendes doivent être considérées comme étant des peines contre lesquelles aucun recours suspensif ne peut être intenté, au sens de l'article 7 de la Convention européenne des Droits de l'homme. Si aucun recours suspensif n'est possible contre les décisions du conseil de l'office de contrôle, le conseil doit alors être considéré comme un juge indépendant et impartial qui se prononce sur des amendes et non comme une autorité administrative. La question de savoir s'il s'agit d'une cour ou d'un tribunal ou encore d'une juridiction disciplinaire n'a guère d'importance. En effet, dans la première hypothèse, il faut respecter l'article 77, 9° qui dispose que, dans l'organisation des cours et tribunaux, la compétence est bicamérale, et, dans la seconde hypothèse, l'article 77, 3° de la Constitution avec la référence aux articles 145 et 146. Quelle que soit l'hypothèse que l'on choisisse, il est clair que l'article 163 constitue une exception par rapport au restant du projet.

Si mon amendement visant à ce que le recours au tribunal du travail ait un effet suspensif est accepté, mon amendement à l'article 1 peut être supprimé. On reconnaît alors en effet que le service de contrôle ne peut imposer d'amendes exigibles immédiatement. Si mon amendement est rejeté, il faut considérer le service de contrôle comme une commission de discipline ou une juridiction administrative et il s'agit par conséquent d'une compétence relevant de l'article 11 de la Constitution.

En conclusion, si l'article 163 n'est pas amendé, il faut amender l'article 1 en définissant l'article 173 comme une matière relevant de l'article 77 de la Constitution. Si l'on n'amende pas l'article 1, il faut amender l'article 163 en attribuant au recours auprès du tribunal du travail un effet

Artikel 232

Amendement nr. 87 van de heer Barbeaux (Stuk 2-522/2)

Artikel 241

Amendement nr. 88 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)

Artikel 242

Amendement nr. 89 van de heer Vandenberghe c. s. (Stuk 2-522/2)

(De tekst van de amendementen wordt uitzonderlijk in de bijlage gepubliceerd.)

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Het amendement nr. 33 op artikel 1 heeft te maken met de draagwijdte van de artikelen 77 en 78 van de Grondwet.

Volgens het oorspronkelijk voorstel moet gans de wet worden beschouwd als een aangelegenheid bedoeld in artikel 78 van de Grondwet. Wij zijn van oordeel dat dit niet het geval kan zijn voor artikel 163 van het wetsontwerp. Dit artikel voert een artikel 60bis tot 60quinquies in. Paragraaf 2 van dit laatste artikel bepaalt dat de Landsbond die de beslissing waarbij een administratieve geldboete wordt uitgesproken, betwist een verhaal via verzoekschrift kan indienen bij de bevoegde arbeidsrechtbank. De arbeidsrechtbank krijgt hierdoor een nieuwe bevoegdheid, wat volgens het advies van de Raad van State een aangelegenheid is die valt onder artikel 77 van de Grondwet. Zelfs indien dit advies van de Raad van State niet wordt gevolgd, heeft het feit dat de raad van de controledienst belangrijke administratieve boetes kan opleggen, tot gevolg dat deze boetes dienen te worden beschouwd als straffen waartegen geen beroep met schorsende werking kan worden ingesteld., in de zin van artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens. Indien er tegen de beslissingen van de raad van de controledienst geen beroep met schorsende werking mogelijk is, moet de raad worden beschouwd als een onafhankelijke en onpartijdige rechter die over de boetes oordeelt en niet als een administratieve overheid. De vraag of het hier dan gaat om een hof of een rechtbank dan wel om een tuchtrechtcollege is in wezen onbelangrijk omdat in de ene hypothese artikel 77, 9°, van de Grondwet, moet worden nageleefd, dat bepaald dat bij de organisatie van hoven en rechtbanken de bevoegdheid bicameraal is, en in het andere geval artikel 77, 3°, van de Grondwet met de verwijzing naar de artikelen 145 en 146 van de Grondwet. Voor welke hypothese men ook kiest, men kan er niet omheen dat artikel 163 een uitzondering vormt op de rest van het ontwerp.

Als mijn amendement wordt aanvaard dat inhoudt dat het verhaal bij de arbeidsrechtbank een schorsende werking heeft, kan mijn amendement op artikel 1 vervallen. Dan erkent men immers dat de controledienst geen onmiddellijk afdwingbare boetes kan opleggen. Indien mijn amendement wordt verworpen, moet de controledienst worden aangezien als een tuchtcollege of een administratief rechtcollege en gaat het bijgevolg om een bevoegdheid betreffende artikel 11 van de Grondwet.

Concluderend, indien de tekst van artikel 163 niet wordt geamendeerd, moet men artikel 1 amenderen door artikel 173 als een materie betreffende artikel 77 van de Grondwet te

suspensif.

Je profite de l'occasion pour réagir à ce que M. Zenner vient de dire. Il croyait que j'attaquais directement le président en faisant référence à la loyauté. Ce n'était pas mon but et selon moi, je ne l'ai pas fait non plus. Il s'agit de l'interprétation d'une fonction dans un conflit déterminé. On peut avoir au parlement des visions différentes de la manière dont une institution ou un parlement évaluent certains dossiers. Je maintiens qu'il aurait été utile de nous informer hier au Bureau mais n'y voyez pas d'attaque personnelle. Le président n'intervient pas ici en son nom propre mais en tant que président du Sénat.

Mme Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – L'amendement n° 16 vise à supprimer les articles 2 à 9 du projet de loi. En effet, comme M. Thissen l'a longuement expliqué en commission, certains de ces articles risquent de faire l'objet d'une annulation par la Cour d'arbitrage car ils excèdent manifestement les compétences du législateur fédéral. Il est donc préférable de reporter l'examen de ces modifications législatives. Par ailleurs, ces dispositions devraient faire l'objet d'un projet de loi visant à favoriser le travail des plus âgés. Il est préférable d'étudier l'ensemble de la problématique et de prendre le temps d'y associer les personnes et associations concernées.

Mme Erika Thijs (CVP). – L'amendement 34 de M. Vandenberghe prévoit la suppression des articles 2 à 15. La question du taux d'activité des travailleurs âgés ainsi que les dispositions relatives à la fin de carrière et aux pensions doivent faire l'objet d'un large débat et d'une concertation sociale. J'ai été très contente d'entendre le ministre Vandembroucke dire qu'il faut adapter le cycle de vie professionnel au cycle de vie naturel. Il s'agit d'un débat fondamental qu'on ne peut traiter au petit trot. Le ministre a dit qu'on souhaite négocier de meilleures formules de départ à la retraite. Si nous voulons mener ce débat dans de bonnes conditions, il faut en parler avec les gens de terrain, les syndicats et les personnes en fin de carrière. Si nous voulons aboutir à une solution du jour au lendemain, en nous basons sur les articles de cette loi-programme, nous ne ferons pas une bonne législation.

Le ministre dit ne pas remettre en cause la pension anticipée mais que nous devons réfléchir à la manière de maintenir nos travailleurs au travail plus longtemps. Je suis d'accord à 100%. Il faut un débat fondamental sur ce sujet au Sénat en automne. Nous y sommes préparés et devons y travailler ensemble. On ne peut évacuer ce problème si rapidement quand on voit son ampleur. Notre population est vieillissante. Il y a un énorme potentiel de gens de plus de 55 ans.

omschrijven. Indien men artikel 1 niet amendeert, moet men artikel 163 amenderen door het verhaal bij de arbeidsrechtbank een schorsende werking te laten hebben.

Ik maak van de gelegenheid gebruik om te reageren op wat de heer Zenner, die nu niet aanwezig is, daarnet zei. Hij meende dat ik een persoonlijke aanval tot de voorzitter richtte toen ik wees op de loyaleit. Ik heb dit in ieder geval niet beoogd en naar mijn oordeel heb ik dit ook niet gedaan. Het gaat over de interpretatie van een functie in een bepaald conflict. In het parlement kan men in redelijkheid verschillende opvattingen hebben over hoe een instelling of een voorzitter bepaalde zaken inschat. Ik blijf erbij dat het nuttig zou zijn geweest dat we gisteren in het Bureau zouden zijn ingelicht, maar gelieve dit niet te aanzien als een persoonlijke aanval. De voorzitter treedt in dit incident immers niet op in persoonlijke naam, maar als voorzitter van de Senaat.

Mevrouw Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – *Amendement 16 op de artikelen 2 en 9 strekt ertoe deze artikelen te doen vervallen. De heer Thissen heeft de commissie reeds omstandig uitgelegd dat deze artikelen door het Arbitragehof nietig dreigen te worden verklaard omdat ze de bevoegdheden van de federale wetgever duidelijk overschrijden. Daarom ware het beter de bespreking van de met die artikelen beoogde wetswijzigingen uit te stellen. Voorts zouden die bepalingen moeten worden opgenomen in een wetsontwerp ter bevordering van de werkgelegenheid voor het oudste deel van de beroepsbevolking. Voorts is een allesomvattende aanpak van dit vraagstuk raadzaam en zou, voor de oplossing ervan, de tijd moeten worden genomen om ook te rade te gaan bij de mensen en verenigingen die terzake de eerste betrokkenen zijn..*

Mevrouw Erika Thijs (CVP). – Ik wil het amendement nummer 34 van de heer Vandenberghe, waarbij voorgesteld wordt om de artikelen 2 tot 15 te schrappen, toelichten.

De problematiek van de activiteitsgraad bij oudere werknemers, de eindeloopbaanregeling en de pensioenrechten moeten worden behandeld in een ruim debat en binnen het sociaal overleg.

Ik was daarnet heel tevreden toen minister Vandembroucke zei dat moet worden nagaan wat precies de verhouding is tussen de professionele levenscyclus en de natuurlijke levenscyclus. Dit debat is zo fundamenteel, dat het hier niet zomaar op een drafje kan worden afgehandeld. De minister heeft gezegd dat men wil onderhandelen over betere uitstapformules. Indien we dit debat op een goede manier willen voeren, moet dit gebeuren samen met het middenveld, met mensen die zich in de situatie van het einde van hun loopbaan bevinden en met de vakbonden. Dat is de enige manier om tot een goede regeling te komen. Wanneer we van vandaag op morgen een regeling tot stand willen brengen, met de artikelen uit deze programmawet, zullen we niet tot een goede wetgeving komen.

De minister zegt het brugpensioen niet in vraag te stellen maar zegt wel dat we erover moeten nadenken hoe we onze werknemers langer kunnen laten werken. Ik ben het daar voor 100 procent mee eens. Hoe gaan we daarover nadenken? In het najaar moet daar een fundamenteel debat over worden gevoerd in de Senaat. We zijn er klaar voor en kunnen nu de handschoenen opnemen en er samen aan werken. De

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Nous avons introduit l'amendement numéro 35 à l'article 3. À l'alinéa 2, de cet article, supprimer les mots :*

«..., à l'exclusion toutefois :

- des périodes prises en compte suite à la possession d'un diplôme ou aux études effectuées ;
- des périodes qui font l'objet d'une régularisation ;
- des périodes de disponibilité par suppression d'emploi dans l'intérêt du service ;
- des périodes de congé pour mission d'intérêt général ;
- des périodes de pause carrière autres que celles qui sont admissibles gratuitement pour la pension et pendant lesquelles l'agent ou son conjoint habitant sous le même toit a perçu des allocations familiales pour un enfant de moins de 6 ans ou a été hospitalisé pour des soins palliatifs. »

Certains intervenants ont affirmé que nous n'avions apporté aucune modification de contenu et que nous nous amusons à des petits jeux politiques. Ils n'ont visiblement pas assisté aux réunions de commission.

Je passe six à sept jours par semaine au Sénat. On peut avoir des divergences de vue mais on ne peut affirmer que l'opposition s'amuse à des petits jeux politiques alors que j'ai formulé des dizaines de propositions de contenu.

Nous proposons un amendement parce que le Conseil d'État juge la disposition de l'article 3 discriminatoire et le commentaire insuffisamment clair. Il considère que la pause-carrière définie aux articles 116 et suivants de l'arrêté royal du 19 novembre 1998 relatif aux congés et absences autorisés pour les membres du personnel des administrations fédérales, notamment le congé pour soins palliatifs, est désormais un droit et que conformément à l'article 124 du même arrêté, le congé pour interruption de carrière est un congé sans solde mais néanmoins considéré comme une période d'activité.

L'amendement numéro 36 se fonde sur l'avis du Conseil d'État qui relève le caractère discriminatoire de cet article. Le gouvernement a proposé une modification qui selon nous ne répond pas aux objections du Conseil d'État.

À l'article 4, nous déposons l'amendement 51 :

« Dans le texte néerlandais, remplacer, au premier alinéa de cet article, le mot « vermoeid » par le mot « vermoeiend ». Une fonction peut difficilement être fatiguée, sauf s'il s'agit de la présidence du Sénat.

Nous devons choisir entre une fonction soit fatiguée ou celui qui l'exerce.

Il s'agit d'un choix politique fondamental.

problematiek kan niet zomaar snel worden afgehandeld, zeker als men de omvang ervan bekijkt. We krijgen een steeds ouder wordende bevolking. Er is een enorm potentieel aan mensen boven de 55 jaar.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Bij artikel 3 hebben we het amendement nummer 35 ingediend

In het tweede lid van dit artikel de woorden

“..., met uitsluiting evenwel van:

- de perioden die in aanmerking worden genomen ten gevolge van het bezit van een diploma of van gedane studies;
- de perioden die worden geregulariseerd;
- de perioden van beschikbaarheid wegens ambtsontheffing in het belang van de dienst;
- de perioden van verlof voor opdracht van algemeen belang;

de andere perioden van loopbaanonderbreking dan die welke gratis aanneembaar zijn voor het pensioen en voor welke het personeelslid of zijn echtgenoot die onder hetzelfde dak woont, kinderbijslag ontvangen heeft voor een kind van minder dan 6 jaar of werd opgenomen voor palliatieve verzorging.” doen vervallen.

Sommige sprekers beweerden hier dat de oppositie nooit enig inhoudelijk voorstel heeft geformuleerd en dat we ons vermeien in politieke spelletjes. Degenen die dat beweerden hebben blijkbaar geen enkele commissievergadering bijgewoond.

Ik ben zes à zeven dagen per week in de Senaat. Men kan wel van mening verschillen, maar men mag niet beweren dat de oppositie politieke spelletjes speelt, terwijl ik tientallen voorstellen met een inhoudelijke dimensie heb gedaan.

Het is onaanvaardbaar dat senatoren die vorige week vrijdag, noch zaterdag op geen enkel ogenblik in de commissie voor de Sociale Aangelegenheden aanwezig waren, nu in openbare zitting ons verwijten politieke spelletjes te spelen, terwijl we wel degelijk inhoudelijke discussies hebben gevoerd, waarop de minister overigens is ingegaan.

We stellen een wijziging van artikel 3 voor omdat volgens het advies van De Raad van State deze bepaling een discriminatoir karakter heeft. De Raad van State stelt eens te meer vast dat de commentaar bij de ontworpen bepaling niet voldoende duidelijkheid schept. De Raad van State stelt dat de loopbaanonderbreking, bepaald in artikel 116 en volgende van het koninklijk besluit van 19 november 1998 betreffende de verloven en afwezigheden, toegestaan voor de personeelsleden van de rijksbesturen, waaronder het verlof voor palliatieve verzorging, voortaan een recht is en dat luidens artikel 124 van hetzelfde besluit het verlof voor loopbaanonderbreking niet bezoldigd is, maar niettemin gelijkgesteld wordt aan de periode van dienstactiviteit.

Amendement nummer 36 sluit aan bij het advies van de Raad van State en verwijst naar het discriminatoir karakter. De regering heeft een wijziging voorgesteld, maar die komt naar ons oordeel niet voldoende tegemoet aan de opmerkingen van de Raad van State.

Bij artikel 4 dienden we een amendement nummer 54 in, een subamendement op amendement nummer 51. Ik lees de tekst

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *J'ai déjà expliqué l'amendement 46 à l'article 4 lors de la discussion générale en commission. Il vise à faire participer les entités fédérées à la concertation sur les modifications importantes, en particulier la définition de ce qu'est une fonction contraignante. J'ai demandé au ministre de s'y engager expressément. Il l'a fait mais je souhaiterais que ce soit formellement prévu dans la loi.*

L'amendement subsidiaire 47 peut être une solution de rechange à l'amendement précédent, plus précisément si on part de l'idée que la concertation peut avoir un caractère institutionnel et doit par conséquent être votée à la majorité des deux tiers. C'est pourquoi nous déposons l'amendement subsidiaire visant à ce que l'État fédéral fournisse au moins des informations sur les réformes aux entités fédérées à afin de leur donner la possibilité de formuler des propositions avant que la décision définitive ne soit prise, de manière à ce que la concrétisation du concept se fasse de façon correcte.

M. Ludwig Caluwé (CVP). – *L'amendement numéro 38 a pour but de supprimer l'alinéa 2 de l'article 5. Le Conseil d'État estime en effet qu'il est discriminatoire et insuffisamment justifié.*

L'amendement 39 à l'article 6 est déposé parce que celui-ci aussi peut donner lieu à des discriminations. Le Conseil d'État avait dès lors proposé un texte que nous reprenons.

L'amendement 40 vise à compléter l'article 9 pour adapter le champ d'application de la mesure dans la section II du chapitre I. La réglementation spécifique de la retraite anticipée du personnel de l'enseignement par le système de mise en disponibilité des plus de 55 ans a suffisamment démontré son utilité. Nous ne pouvons mettre cette mesure en péril. Par ailleurs, le Roi peut tenir compte de catégories spécifiques de personnel à la lumière de la catégorie sociale. Cela est en rapport avec la nécessité de mieux définir les fonctions contraignantes.

L'amendement 41 vise à supprimer l'article 13 que le Conseil d'État considère comme très peu clair. Si on veut éviter de créer de l'insécurité juridique, il vaut mieux s'en tenir à l'article 75 de la loi du 21 mai 1991 apportant diverses modifications à la législation relative aux pensions du secteur

voor

In het eerste lid van dit artikel het woord "vermoeid" vervangen door het woord "vermoeiend".

Een functie kan toch niet "vermoeid" zijn.

Een functie kan nooit vermoeid zijn, behalve het voorzitterschap van de Senaat.

We kunnen zo tientallen materiële vergissingen aanbrengen. De keuze moet gemaakt worden tussen de functie die vermoeid is of degene die de functie uitoefent en daardoor vermoeid wordt.

Dat is een fundamentele politieke keuze. Bij nader toezien is amendement 51 dus een inhoudelijk materieel amendement.

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – Bij artikel 4 hebben we het amendement nummer 46 ingediend. Dit amendement heb ik overigens reeds tijdens de algemene bespreking toegelicht. Het strekt ertoe de deelstaten te laten deelnemen aan het overleg over de belangrijke wijzigingen, inzonderheid over de inhoudelijke bepaling van wat een belastende functie is.

Ik heb aan de minister gevraagd zich daartoe uitdrukkelijk te engageren. Hij heeft dat ook gedaan, maar ik wens dit toch nog formeel in de wet in te schrijven.

Het subsidiair amendement 47 kan een alternatief zijn voor het vorig amendement, meer bepaald als men ervan uitgaat dat het overleg misschien wel een institutioneel karakter heeft en bijgevolg met een tweederde meerderheid moet worden goedgekeurd. Daarom stellen we in het subsidiair amendement voor de deelstaten op zijn minst inlichtingen te bezorgen vanuit de federale staat over de hervormingen die zich aandienen, teneinde de deelstaten de mogelijkheid te geven tijdig, vooraleer de definitieve beslissing wordt genomen, een aantal voorstellen te doen aan de federale overheid, zodat de inhoudelijke invulling van dat begrip op een correcte manier gebeurt.

De heer Ludwig Caluwé (CVP). – Het amendement nummer 38 wil het tweede lid van artikel 5 doen vervallen. De Raad van State meent dat deze bepaling discriminerend is en niet voldoende verantwoord.

Amendement 39 op artikel 6 is ingediend omdat ook hier een discriminatie kan ontstaan. De Raad van State had daarom zelf een tekst voorgesteld, die wij als amendement hebben overgenomen.

Amendement nummer 40 wil artikel 9 aanvullen omdat hierdoor de draagwijdte van het toepassingsgebied van de maatregel in afdeling II van hoofdstuk I wordt aangepast. De specifieke regeling van de vervroegde uitstap voor personeelsleden in het onderwijs door het stelsel van de terbeschikkingstelling van 55-plussers heeft haar nut voldoende bewezen. We moeten deze maatregel niet op de helling zetten. Daarnaast kan de Koning rekening houden met specifieke personeelscategorieën in het licht van het sociaal overleg. Dit sluit aan bij de opdracht de belastende functies nader te bepalen.

Het amendement nummer 41 strekt ertoe artikel 13 te schrappen, omdat het, zoals de Raad van State opmerkt, bijzonder onduidelijk is. Indien men geen rechtsonzekerheid

public et attendre que soit rédigé un nouvel article plus clair.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *L'amendement vise aux §§2, 3 et 4 proposés au 2° de cet article, à supprimer à chaque fois les mots « avant le 1er janvier 1992 », conformément à l'avis du Conseil d'État.*

M. Ludwig Caluwé (CVP). – *L'amendement numéro 43 à l'article 14 vise à supprimer la date du 1er janvier 1992 au §4 proposé au 2° de l'article 157 de la loi du 20 juillet 1991. Je me réfère à l'argumentation développée pour l'amendement précédent.*

L'amendement 44 vise supprimer l'article 20 car le Conseil d'État rappelle que la validité d'un acte de procédure doit s'apprécier en tenant compte du moment où cet acte est accompli et qu'il est recommandé de ne pas faire rétroagir l'article 19 du projet.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *L'amendement 55 à l'article 25 tend à remplacer les mots « de la loi coordonnée susvisée » par les mots « de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994 ». La modification proposée est une correction d'ordre légistique à la lumière des remarques du Conseil d'Etat.*

Mme Sabine de Bethune (CVP). – *L'amendement numéro 56 vise à l'article 5, alinéa 2, proposé, à remplacer les mots « de la loi coordonnée du 14 juillet 1994 précitée » par les mots « de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994 ». La modification proposée est ordre légistique. La référence à « la loi coordonnée du 14 juillet 1994 précitée » ne suffit en effet pas ; de plus, d'autres passages de l'arrêté royal du 18 décembre 1996 font également expressément référence, en citant son intitulé en entier, à la « loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994 » (voir notamment l'article 3, §1er).*

De plus, la référence proposée à la loi coordonnée du 14 juillet 1994 n'est pas cohérente avec la référence que fait l'article 2, alinéa 4, 5°, du même arrêté royal, à l'article 25 du projet de loi, où il est fait état de « la loi coordonnée susvisée ».

Mme Erika Thijs (CVP). – *L'amendement 57 tend à supprimer l'article 27.*

L'objectif de la disposition en projet est sans doute d'accélérer le processus de décision du Fonds spécial de solidarité en déléguant une compétence aux médecins-conseils non seulement pour les affectations chroniques, mais aussi pour les interventions uniques. Cette délégation aura toutefois d'importants effets indésirables. Étant donné qu'il existe une certaine liberté d'appréciation en matière d'acceptation d'une prestation donnée dans le cadre du Fonds spécial de solidarité ainsi qu'une très large marge

wil scheppen, is het beter artikel 75 van de wet van 21 mei 1991 houdende diverse wijzigingen aan de wetgeving betreffende de pensioenen van de openbare sector ongewijzigd te laten tot er een nieuw en duidelijker artikel is ontworpen.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – *Het amendement nummer 42 strekt ertoe in de onder het 2° van artikel 14 voorgestelde paragrafen 2, 3 en 4 de woorden “vóór 1 januari 1992” telkens te doen vervallen in overeenkomst met het advies van de Raad van State.*

De heer Ludwig Caluwé (CVP). – *Het amendement nummer 43 op artikel 14 strekt ertoe in de onder 2° voorgestelde paragraaf 4 van artikel 157 van de wet van 20 juli 1991 de datum van 1 januari 1992 te schrappen. Ik verwijs naar mijn argumentatie bij het vorige amendement.*

Het amendement nummer 44 strekt ertoe artikel 20 te doen vervallen omdat volgens de Raad van State de geldigheid van een proceshandeling moet worden beoordeeld met inachtneming van het ogenblik waarop ze is gesteld en dat het aanbeveling verdient geen retroactieve werking toe te kennen aan artikel 19 van het ontwerp.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – *Amendement nr. 55 op artikel 25 betreft een technische correctie. Bedoeling is de woorden “voornoemde gecoördineerde wet” te vervangen door “de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994”. Het is een legistische verbetering in het licht van desbetreffende opmerkingen van de Raad van State.*

Mevrouw Sabine de Bethune (CVP). – *Amendement nr 56 op artikel 26 strekt ertoe in het voorgestelde artikel de woorden “de voormelde gecoördineerde wet van 14 juli 1994” te vervangen door de woorden “de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994.” De voorgestelde wijziging betreft een legistische verbetering. De verwijzing naar “de voornoemde gecoördineerde wet van 14 juli 1994” volstaat immers niet uit legistiek oogpunt; bovendien wordt op andere plaatsen in het koninklijk besluit van 18 december 1996 eveneens uitdrukkelijk en voluit verwezen naar “de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994” (zie onder meer artikel 3, §1).*

Tevens is de voorgestelde verwijzing “de voornoemde gecoördineerde wet van 14 juli 1994” niet coherent met het voorgestelde artikel 5, vierde lid, 5°, van hetzelfde koninklijk besluit in artikel 25 van het wetsontwerp, waar sprake is van “de voormelde gecoördineerde wet”.

Mevrouw Erika Thijs (CVP). – *Amendement nr. 57 op artikel 27 stelt voor dit artikel te schrappen.*

De bedoeling van deze bepaling is wellicht om de procedure van het Bijzonder Solidariteitsfonds te versnellen door een bevoegdheidsdelegatie toe te laten naar de adviserend geneesheren niet enkel voor de chronische aandoeningen maar ook voor eenmalige ingrepen.

Deze bevoegdheidsdelegatie zal echter belangrijke ongewenste neveneffecten hebben. Aangezien er een zekere beoordelingsvrijheid bestaat bij het al dan niet aannemen van een bepaalde prestatie in het kader van het Bijzonder

d'interprétation des critères, la législation en question risque d'être appliquée de manière différente par les mutualités. De surcroît, le risque de clientélisme et d'un traitement favorable des dossiers introduits par les propres affiliés de la mutualité n'est pas illusoire.

Compte tenu des limites du budget du Fonds spécial de solidarité et de l'augmentation du nombre de demandes, il est de plus en plus nécessaire de définir des priorités et de veiller à ce qu'elles soient appliquées de manière uniforme. Or, la délégation de compétence aux mutualités ne favorisera pas cette uniformité.

En outre, le rôle du Fonds spécial de solidarité devrait rester limité aux affectations rares. Bien que le critère de la rareté ne soit pas supprimé de la loi, le risque existe que se développe l'usage actuel consistant à faire intervenir le Fonds spécial de solidarité pour un certain nombre de dossiers courants, tels que les dossiers relatifs aux stents et à d'autres types d'implants qui, pour des raisons budgétaires, ne font pas encore l'objet d'un remboursement dans le cadre de l'assurance-maladie. Cette pratique est contraire à l'objet du Fonds spécial de solidarité, qui est d'intervenir dans les cas d'affections rares. Il est inapproprié d'accélérer et d'assouplir la procédure concernant ce type d'affections pour rembourser plus rapidement des traitements innovants. Cela revient à charger les médecins-conseils individuels, qui doivent se prononcer sur des cas individuels, de faire les choix et de déterminer les priorités.

Mme Sabine de Bethune (CVP). – *L'amendement 58 vise à insérer un article 28 bis. libellé comme suit :*

« Art. 28bis. - Dans la même loi, il est inséré un article 33bis, libellé comme suit : « Sans préjudice de l'article 33, les articles 42 à 53 ainsi que l'article 73 s'appliquent aux personnes visées à l'article 33, pour autant qu'elles aient adhéré volontairement à un service de soins de santé sur la base de l'article 27bis de la loi du 6 août 1990 relative aux mutualités et aux unions nationales de mutualités. Cela vaut pour toutes les prestations visées à l'article 34. »

En vertu de l'article 33 de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités et de l'article 1er de l'arrêté royal du 29 décembre 1997, les travailleurs indépendants ne sont assurés que pour les grands risques. La loi précitée ne s'applique donc pas à ces travailleurs pour les petits risques, même s'ils bénéficient d'une assurance libre contre ces risques. Cela implique que ces travailleurs indépendants, qu'ils aient ou non adhéré à l'assurance libre, ne bénéficient d'aucune sécurité tarifaire pour les prestations qui ne sont pas reprises à l'article 1er de l'arrêté royal du 29 décembre 1997. Les mutualités sont pourtant tenues d'appliquer les tarifs de l'assurance libre contre les petits risques (article 2 de l'arrêté royal du 12 août 1994). L'application d'un système de subventionnement pour l'assurance libre contre les petits risques n'a de sens que s'il existe également des garanties en matière de sécurité tarifaire. Le but de la modification proposée est de faire en sorte que l'adhésion aux conventions soit valable pour tous les patients du prestataire de soins, qu'il s'agisse de travailleurs salariés ou indépendants. Enfin, il faut également

Solidariteitsfonds en er een aanzienlijke interpretatiemarge bestaat voor de toepassing van de criteria, dreigt de toepassing van deze wetgeving op een verschillende manier te verlopen naar gelang van het ziekenfonds dat het dossier behandelt. Bovendien is het gevaar voor cliëntelisme en het gunstig beoordelen van dossiers van eigen leden niet denkbeeldig.

Gezien het beperkte budget voor het Bijzonder Solidariteitsfonds en het groeiend aantal aanvragen, groeit de nood om prioriteiten te bepalen die ook eenvormig moeten worden toegepast. Het beoordelen van de beoordelingsbevoegdheid aan de ziekenfondsen zal deze eenvormigheid niet bevorderen.

Bovendien zou de rol van het Bijzonder Solidariteitsfonds moeten beperkt blijven tot zeldzame aandoeningen. Hoewel het criterium van

zeldzaamheid in de wet niet wordt geschrapt, dreigt de bestaande praktijk te worden versterkt om een aantal routinedossiers zoals de stents en andere implantaten die om budgettaire redenen nog niet in de ziekteverzekering worden terugbetaald, op te nemen via het BSF. Deze praktijk strookt niet met de bedoeling van het BSF, namelijk tussenkomst voor zeldzame aandoeningen. Een versnelling en versoepeling van de procedure met het oog op dit soort prestaties is niet de juiste oplossing voor een snellere terugbetaling van technische innovaties. Het maken van keuzes en stellen van prioriteiten wordt op die manier op de schouders gelegd van de individuele adviserend geneesheren die in individuele gevallen moeten beslissen.

Mevrouw Sabine de Bethune (CVP). – Het amendement nr.58 strekt ertoe een artikel 28 bis in te voegen. luidende:

“Art. 28bis. - In dezelfde wet wordt een artikel 33bis ingevoegd, luidend als volgt: “Art. 33bis. - Onverminderd artikel 33, zijn de artikelen 42 tot 53 en artikel 73 van toepassing op de personen bedoeld in artikel 33, voor zover zij vrijwillig zijn toegetreden tot een dienst geneeskundige verzorging op basis van artikel 27bis van de wet van 6 augustus 1990. Dit geldt voor alle prestaties vernoemd in artikel 34.”

Zelfstandigen zijn op basis van artikel 33 van de ziekteverzekeringswet en artikel 1 van het koninklijk besluit van 29 december 1997 enkel verzekerd voor de zogenaamde grote risico's. De ziekteverzekeringswet is daarom niet van toepassing op de zelfstandigen, wat betreft de kleine risico's, ook al zijn deze zelfstandigen vrij verzekerd voor kleine risico's. Dit houdt in dat, ongeacht hun eventuele toetreding tot de vrije verzekering, de zelfstandigen geen enkele tariefzekerheid hebben voor de prestaties die niet zijn opgenomen in artikel 1 van het koninklijk besluit van 29 december 1997. Nochtans zijn de ziekenfondsen er wel toe gehouden om de tarieven van de verplichte verzekering toe te passen voor de vrije verzekering voor kleine risico's (artikel 2 van het koninklijk besluit van 12 augustus 1994).

De toepassing van een subsidieregeling voor de vrije verzekering van kleine risico's heeft slechts zin als daar ook garanties tegenover staan van tariefzekerheid. De bedoeling van bovengenoemde wijziging is dat de toetreding tot de akkoorden en overeenkomsten zou gelden voor de hele praktijk van de zorgverlener, ongeacht of de patiënt

que d'autres dispositions, telles que l'obligation de délivrer une attestation, soient applicables à toutes les prestations, y compris celles relatives aux petits risques des travailleurs indépendants.

L'amendement numéro 59 vise à insérer un article 29 bis libellé comme suit : « Dans l'article 34 de la même loi, il est inséré un point 10°bis, libellé comme suit :

« 10°bis. - Les frais afférents au transport urgent de patients, visé à l'article 5 de la loi du 8 juillet 1964 relative à l'aide médicale urgente. »

Cet amendement tend à inclure le transport urgent de patients dans notre système d'assurance-maladie.

Actuellement, les frais de voyage des malades sont remboursés dans un nombre limité de cas, à savoir dans le cadre de traitement dans des centres de dialyse rénale, de rééducation fonctionnelle, de traitement anti-cancéreux ou de transport de prématurés. Il s'agit, dans les cas précités, d'un transport non urgent de patients.

Contrairement à ce qui se passe dans d'autres pays, comme les Pays-Bas, l'assurance soins de santé n'intervient pas dans les frais de transport urgent. Depuis des années, les mutualités comblent partiellement cette lacune en prévoyant des interventions dans le cadre d'assurances complémentaires. Les montants et les conditions d'intervention varient toutefois selon le lieu et selon l'organisme assureur.

Dans notre système de soins de santé, le transport urgent de patients peut difficilement être considéré comme un besoin non prioritaire. Il existe un large consensus à cet égard. L'assurance soins de santé devrait dès lors au moins prévoir un remboursement minimal.

L'amendement numéro 60 vise à insérer un article 29 ter libellé comme suit :

« Dans l'article 35, §1er, de la même loi, l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 3 et 4 :

« Le Roi définit les conditions dans lesquelles l'assurance-soins de santé intervient dans le coût des prestations visées à l'article 34, 10°bis. »

Cet amendement doit être lu en liaison avec l'amendement tendant à insérer un point 10bis à l'article 34 de la loi coordonnée du 14 juillet 1994 qui inclut le transport urgent de malades dans l'assurance-maladie.

Le Roi peut fixer les conditions dans lesquelles l'assurance-soins de santé intervient dans le coût de ce transport urgent.

L'amendement numéro 61 vise à supprimer l'article 31.

La reconduction tacite des accords ne doit pas nécessairement aller de pair avec la reconduction des conditions limitatives en matière de réduction automatique des honoraires et des prix au cas où les mécanismes de correction proposés par la commission de conventions concernée se révèlent insuffisants. Si on supprime tout espace de négociation au plan budgétaire et dans les règles d'application, on vide de leur substance les possibilités de conclure des conventions et des accords entre les dispensateurs et les mutualités, ce qui provoquera un nouvel

werknemer of zelfstandige is. Tenslotte moeten ook een aantal andere bepalingen zoals de verplichting om een getuigschrift af te leveren worden toegepast op alle prestaties, ook op de kleine risico's voor zelfstandigen.

Het amendement nr. 59 strekt ertoe een artikel 29bis in te voegen. en artikel 29bis invoegen, luidende:

“Art. 29bis. - In artikel 34 van dezelfde wet wordt een 10°bis ingevoerd, luidende:

“10°bis. - De kosten voor dringend ziekenvervoer, zoals bedoeld in artikel 5 van de wet betreffende de dringende geneeskundige hulpverlening van 8 juli 1964.”

De bedoeling van dit amendement is het opnemen van het dringend ziekenvervoer in onze ziekteverzekering. De reiskosten van patiënten worden momenteel in een beperkt aantal gevallen vergoed, namelijk in het kader van dialyse, revalidatie, kankertherapie of bij vervoer van prematuren. Het gaat in deze gevallen om het niet dringend ziekenvervoer.

Voor de kosten verbonden aan het dringend ziekenvervoer komt de ziekteverzekering momenteel niet tussen, dit in tegenstelling tot de situatie in andere Europese landen zoals Nederland.

Reeds jaren vullen ziekenfondsen deze lacune gedeeltelijk op door in de aanvullende verzekeringen tussenkomsten te voorzien. De bedragen en de voorwaarden verschillen echter van plaats tot plaats, van ziekenfonds tot ziekenfonds.

Het dringend ziekenvervoer kan in onze gezondheidszorg moeilijk worden aanzien als een niet prioritaire behoefte. Hierover is een grote consensus. De ziekteverzekering zou daarom minstens in een minimale terugbetaling moeten voorzien.

Het amendement nr. 60 strekt ertoe een artikel 29ter in te voegen.

Art. 29ter. - In artikel 35 van dezelfde wet wordt tussen het derde en het vierde lid volgende bepaling ingevoegd:

“De Koning omschrijft de voorwaarden waaronder de verzekering voor geneeskundige verzorging tegemoetkomt in de kostprijs van de in artikel 34, 10°bis bedoelde verstrekkingen.”

Dit amendement dient samengelezen met het amendement tot invoegen van een artikel 10bis in artikel 34 van de gecoördineerde wet van 14 juli 1994, dat het dringend ziekenvervoer opneemt in de ziekteverzekering.

De Koning kan de voorwaarden bepalen waaronder de verzekering voor geneeskundige verzorging tegemoetkomt in de kostprijs voor dit dringend ziekenvervoer.

Het amendement nr. 61 op artikel 31 strekt ertoe het artikel te doen vervallen.

Het stilzwijgend verlengen van akkoorden moet niet noodzakelijk gepaard gaan met de verlenging van de beperkende voorwaarden inzake automatische vermindering van honoraria en prijzen in geval van ontoereikende correctiemechanismen voorgesteld door de betrokken overeenkomstencommissie zelf. De mogelijkheden om tot overeenkomsten en akkoorden tussen verstrekkers en ziekenfondsen te komen, wordt uitgehouden door elke

effritement du modèle consensuel.

Mme Jeannine Leduc (VLD). – *Nous savons tous lire. Tout ce que dit l'opposition se trouve dans les textes. Il me paraît inutile de se donner tant de mal pour lire une justification. Faisons preuve de bon sens et passons au vote.*

Mme Erika Thijs (CVP). – *L'amendement n° 62 vise à insérer à l'article 156, alinéa 5, proposé, entre les mots « après avoir entendu les intéressés ; » et les mots « s'ils s'abstiennent », les mots : « le dispensateur a le droit d'appeler des témoins pour sa défense ; »*

Le dispensateur qui doit rendre des comptes devant la Chambre restreinte doit avoir le droit, en vue de garantir ses droits à la défense, de faire entendre des témoins.

À l'heure actuelle, seuls les inspecteurs ont le droit d'entendre des témoins. Le présent amendement permet d'exclure le risque d'intimidation des témoins qui peut en résulter et qui conduit parfois ceux-ci à revenir sur des témoignages écrits.

M. Ludwig Caluwé (CVP). – *L'amendement n° 63 à l'article 37 consiste en une adaptation formelle du texte. Il vise à supprimer le mot « worden » dans le texte néerlandais proposé de l'article 185, §2, alinéa 2, 1°, première phrase. Cet amendement tient compte de l'avis du Conseil d'État :*

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *L'amendement n° 64 à l'article 37 vise à supprimer le mot « worden » dans le texte néerlandais proposé de l'article 185, §2, alinéa 2, 1°, première phrase.*

Il s'agit d'une correction de texte à laquelle le Conseil d'État a déjà fait allusion dans son avis :

« Lorsque l'on apporte des modifications à un texte existant, il y a lieu de tenir compte de la rédaction de celui-ci ainsi que de la terminologie qui est utilisée, ce qui n'est pas toujours le cas dans le projet. » La phrase introductive du texte néerlandais de l'article 185, §2, alinéa 2, de la loi coordonnée du 14 juillet 1994 s'énonce comme suit :

« Nochtans worden, in afwijking van artikel 12, 3°, tot alle graden waarmee ze kunnen worden bekleed : » (...). En complétant cette disposition comme le prévoit la disposition en projet, on commet une faute de syntaxe et de grammaire, qu'il y a lieu de

corriger.

Il s'agit quand même d'arguments raisonnables. La majorité dit que le gouvernement va tomber si nous votons ceci, que le pays sera ingouvernable, que les allocations familiales et les pensions ne seront plus payées. Tout ceci fut invoqué à la tribune pour ne pas accepter ces amendements. Selon la Constitution, toute modification d'une proposition ou d'un projet de loi fait l'objet d'un amendement. Par conséquent, nous déposons l'amendement numéro 64 avec conviction.

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *La discussion que*

onderhandelingsruimte – budgettair en in toepassingsregels – weg te nemen, en leidt tot een verder afbrokkelen van het consensusmodel.

Mevrouw Jeannine Leduc (VLD). – *We kunnen allemaal lezen. Alles wat hier door de oppositie wordt aangehaald, kunnen we in de teksten lezen. Zoveel moeite doen om een verantwoording voor te lezen, lijkt me nutteloos. Laten we ons verstand gebruiken en overgaan tot de stemming.*

Mevrouw Erika Thijs (CVP). – *Met het amendement nr. 62 op artikel 36 stellen we voor in het voorgestelde artikel 156, vijfde lid, van de gecoördineerde wet van 14 juli 1994, tussen de woorden “te hebben gehoord” en “wanneer ze nalaten”, de volgende woorden in te voegen: “de zorgverlener heeft hierbij het recht getuigen op te roepen voor zijn verdediging.” We vragen dit omdat de zorgverlener die zich voor de beperkte kamer moet verantwoorden teneinde zijn rechten van verdediging te waarborgen, het recht moet hebben getuigen te laten verschijnen op het verhoor. Momenteel hebben enkel de inspecteurs het recht deze te horen. De mogelijke intimidatie van deze getuigen en die er soms toe leidt dat eerder geschreven getuigenissen worden gewijzigd, wordt met dit amendement volledig uitgesloten.*

De heer Ludwig Caluwé (CVP). – *Het amendement nr. 63 op artikel 37 houdt nogmaals een formele aanpassing in van de tekst. Het woord “worden” zou moeten worden geschrapt in het voorgestelde artikel 185, paragraaf 2, tweede lid, eerste volzin, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994. Dit amendement houdt rekening met het advies van de Raad van State.*

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – *Het amendement nr. 64 op artikel 37 strekt ertoe in het voorgestelde artikel 185, par. 2, tweede lid, 1°, eerste zin, het woord “worden” te schrappen. Het gaat hier om een tekstuele verbetering waarop de Raad van State in zijn advies reeds alludeerde. “Bij het het aanbrengen van wijzigingen in een bestaande regeling dient rekening te worden gehouden met de in die regeling voorkomende redactie en terminologie. Dat is niet steeds gebeurd in het ontwerp.” De inleidende zin van artikel 185, §2, tweede lid, van de gecoördineerde wet van 14 juli 1994 luidt: “Nochtans worden, in afwijking van artikel 12, 3°, tot alle graden waarmee ze kunnen worden bekleed...”. Een aanvulling met de voorgestelde bepaling is dan ook tekstueel en grammaticaal foutief en moet worden gecorrigeerd.*

Dat zijn toch allemaal redelijke argumenten. De meerderheid zegt dat de regering zal vallen als we dat goedkeuren, dat het land onbestuurbaar zal worden, dat de kinderbijslag en de pensioenen niet uitbetaald zullen worden. Dat werd allemaal op het spreekgestoelte als reden aangehaald om de amendementen niet te aanvaarden. Volgens de Grondwet maakt iedere wijziging van een voorstel of ontwerp het voorwerp uit van een amendement. In die zin dienen we dan ook met overtuiging het amendement nr. 64 in.

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *De*

nous venons d'avoir peut aussi être menée à propos de dispositions analogues. Je m'étonne, Monsieur le Président, que vous teniez à ce seul article auquel le Président de la Chambre fait allusion, mais que vous ne fassiez pas de remarque pour des problèmes similaires. Dois-je déduire de votre silence que la majorité ne considère pas cela comme une modification technique et pourrait accepter l'amendement ou qu'à l'occasion du rejet de l'amendement, aucune modification ne sera apportée sur ce point ? L'attitude de la majorité est très vague. C'est probablement dû à la rapidité de l'échange de correspondances entre vous et le Président de la Chambre. L'opposition a plusieurs arguments pour que l'ensemble soit voté sous la forme d'un amendement. De cette façon, Mme Leduc pourrait nous convaincre de résumer nos interventions. Ce serait quand même un bon compromis.

Mme Erika Thijs (CVP). – *Mon amendement n° 65 à l'article 38 vise à supprimer cet article.*

La majoration proposée de la cotisation complémentaire doit servir à garantir que l'on maîtrisera les dépenses dans le secteur des médicaments.

Cette mesure n'offre toutefois pas de solution structurelle permettant une telle maîtrise en termes de volume et de prix. Elle a en outre des effets indésirables dès lors que les entreprises qui seront les plus touchées par cette cotisation linéaire ne sont pas nécessairement celles qui portent la plus grande part de responsabilité dans le dépassement budgétaire.

Plutôt que de recourir à ce genre de cotisations aveugles, il faudrait prendre des mesures tendant à limiter le budget de promotion des médicaments et à responsabiliser les médecins dans leur comportement en matière de prescription.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Mon amendement n° 67 à l'article 38 est une correction technique. Pour les nouveaux membres, il y a une grande différence entre le travail parlementaire et l'organisation d'un congrès politique, ainsi qu'entre le vote d'une motion et celui d'une loi. Dans une loi, chaque mot a sa signification. Nous devons être méticuleux car les avocats vérifient la volonté du législateur.*

Notre collègue de Clippele pourra confirmer que le notaire doit faire preuve de minutie dans la rédaction de ses actes. S'il parle d'un prêt de 10 millions alors qu'il s'agit d'un million, il ne pourra pas dire ensuite qu'il s'agissait d'une erreur matérielle.

M. Olivier de Clippele (PRL-FDF-MCC). – *Cela s'est déjà vu.*

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Toutes les parties doivent alors marquer leur accord.*

M. Olivier de Clippele (PRL-FDF-MCC). – *Le notaire a répondu à tout.*

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Nous proposons de remplacer ici les mots « l'avant-dernier alinéa » par les mots « l'alinéa 6 ». A cet égard, le Conseil d'État fait remarquer :*

discussie die we zonet hebben gevoerd, kan ook worden gevoerd met betrekking tot analoge bepalingen. Het verbaast me toch, mijnheer de voorzitter, dat u vasthoudt aan dat ene artikel waarop de voorzitter van de Kamer alludeert, maar dat u over gelijkaardige problemen deze opmerkingen niet maakt. Mag ik uit uw stilzwijgen afleiden dat de meerderheid dit niet als een technische aanpassing ziet en het amendement eventueel zou kunnen aanvaarden of dat bij de verwerping van het amendement op dit punt geen wijziging wordt aangebracht? De houding van de meerderheid is zeer wazig. Dit is waarschijnlijk ook te wijten aan de haast waarmee de briefwisseling tussen u en de voorzitter van de Kamer is gevoerd. Ook hier heeft de oppositie meerdere argumenten om alles in één pakket als amendement goed te keuren. Op die manier zou mevrouw Leduc er ons kunnen van overtuigen onze toelichting in te korten. Dit zou toch een goed compromis zijn.

Mevrouw Erika Thijs (CVP). – *Mijn amendement nummer 65 op artikel 38 strekt ertoe dit artikel te doen vervallen. De voorgestelde verhoging van de aanvullende heffing moet fungeren als waarborg om de uitgaven in de sector geneesmiddelen onder controle te krijgen.*

Deze maatregel biedt echter geen structurele oplossing om volume en prijzen onder controle te krijgen. Hij heeft bovendien ongewilde effecten omdat de bedrijven die het meest worden getroffen door deze lineaire heffing niet noodzakelijk de bedrijven zijn die het meest verantwoordelijk zijn voor de budgetoverschrijding.

Eerder dan dergelijke blinde heffingen zouden maatregelen moeten worden genomen die een beperking van het promotiebudget voor geneesmiddelen en een responsabilisering in het voorschrijfgedrag beogen

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – *Mijn amendement nummer 67 op artikel 38 is een technische correctie. Voor de nieuwe leden is er een groot verschil tussen werken in een parlement of een politiek congres bijeenroepen. Er is een groot verschil tussen stemmen over een motie en stemmen over een wet. Ieder woord van een wet heeft zijn betekenis omdat de wet haar eigen leven gaat leiden eenmaal zij is goedgekeurd. We moeten nauwkeurig zijn omdat advocaten nagaan wat de wil van de wetgever was. Om die reden moeten we zeer zorgvuldig zijn.*

Collega de Clippele zal kunnen bevestigen dat een notaris zijn akte zeer nauwkeurig moet lezen. Wanneer hij in een leningsakte schrijft dat het om 10 miljoen gaat terwijl het om 1 miljoen gaat, kan hij achteraf niet zeggen dat het om een materiële vergissing ging.

De heer Olivier de Clippele (PRL-FDF-MCC). – *Dat is reeds gebeurd.*

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – *Alle partijen moeten dan akkoord gaan.*

De heer Olivier de Clippele (PRL-FDF-MCC). – *De notaris heeft op alles een antwoord.*

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – *Wij stellen in dit amendement voor het woord "voorlaatste" door het woord "zesde" te vervangen. De Raad van State had in dit verband*

« Afin d'éviter toute insécurité juridique, les mots « et aux conditions définies dans l'avant-dernier alinéa du 15ter » que l'article 35bis, alinéa premier, du projet entend ajouter à l'article 191, alinéa premier, 15ter, de la loi coordonnée, doivent être précisés, par exemple à l'aide d'une référence numérique à un alinéa du 15ter concerné.

Telle qu'elle est rédigée, la référence peut en effet prêter à confusion dès lors que l'article 35bis du projet vise précisément à modifier le 15ter précité et à y ajouter, en outre, divers alinéas ».

Les arguments du Conseil d'État sont très convaincants et n'ont pas été réfutés au cours de la discussion. Je déduis du silence de la majorité qu'elle approuve mon amendement. Qui ne dit mot consent.

Mme Erika Thijs (CVP). – Mon amendement n° 68 à l'article 39 propose de supprimer cet article.

Aux termes de la disposition proposée, si l'application des mécanismes correcteurs nécessite une modification d'un arrêté royal, seul l'avis du Conseil général de l'INAMI doit être demandé. Cela met fin au modèle de participation démocratique car, au sein du Conseil général, les décisions sont prises par les partenaires sociaux et les représentants des pouvoirs publics.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – Mon amendement n° 70 à l'article 43 est une correction d'ordre légistique très importante. Le Conseil d'État a expliqué aux ministres que pour des raisons de clarté légistique, ils devaient utiliser les numérotations 1, 2, 3, 4 et 5 plutôt que A, B, C, D et E.

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – L'autre inconvénient des lettres est qu'elles ne sont pas inépuisables. Apparemment, la majorité a donc l'intention de se limiter à 26 mesures. Dont acte.

Mme Erika Thijs (CVP). – L'amendement n° 69 à l'article 43 vise à remplacer, à l'article 156, §2, alinéa 2, proposé, de la loi du 29 avril 1996 portant des dispositions sociales et diverses, les mots « pas d'identification de personnes physiques » sont remplacés par les mots « pas d'identification

de volgende opmerking: "Teneinde elke rechtsonzekerheid te voorkomen moeten de woorden en de voorwaarden bepaald in het voorlaatste lid van 15ter, die artikel 354bis, eerste lid, van het ontwerp aan artikel 191, eerste lid, 15ter, beoogt toe te voegen, worden gepreciseerd door middel van, bijvoorbeeld, een verwijzing naar een numeriek omschreven lid van het betrokken punt 15ter.

Zoals de verwijzing nu is geredigeerd, kan ze immers tot verwarring leiden, ermee rekening houdend dat artikel 35bis van het ontwerp precies strekt tot het wijzigen van het voornoemde punt 15ter en bovendien beoogt diverse leden aan het betrokken punt toe te voegen".

De argumenten van de Raad van State zijn zeer overtuigend en ze werden tijdens de bespreking niet weerlegd. Niemand van de meerderheid spreekt mij blijkbaar tegen. Uit het stilzwijgen van de meerderheid leid ik af dat ze het met dit amendement eens is. Wie zwijgt, stemt in.

Mevrouw Erika Thijs (CVP). – Mijn amendement nummer 68 op artikel 39 strekt ertoe dit artikel te doen vervallen.

Volgens de voorgestelde bepaling dient, indien voor de toepassing van de correctiemechanismen een wijziging van een koninklijk besluit nodig is, enkel nog het advies van de Algemene Raad van het RIZIV te worden ingewonnen.

Dit maakt een einde aan het democratisch inspraakmodel, want in de Algemene Raad beslissen de sociale partners en de vertegenwoordigers van de overheid.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Mijn amendement nr. 70 bij artikel 43 is een technisch, maar zeer belangrijk amendement, omdat het gaat over de kwaliteit van de wetgeving. Zoals u weet, is het bewustzijn van de kwaliteit van de wetgeving in ons lang enorm gegroeid. De Raad van State heeft ten behoeve van alle ministers instructies voor het maken van goede wetten opgesteld. Daarin wordt gezegd dat opsommingen moeten gebeuren zoals in het eerste leerjaar: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7. Wat doet echter een regering die niet kan tellen? Dat is een probleem. Zij schrijft: A, B, C, D, E, ... Wij vinden dat we moeten duidelijk maken dat de Senaat niet alleen kán tellen, maar dat hij ook telt. (Gelach.) Daarom is ons wettechnisch amendement zo belangrijk.

Waarom moeten we eigenlijk met cijfers werken? Omdat mensen van een andere cultuur die onze voorbeeldwetgeving willen consulteren en niet vertrouwd zijn met ons alfabet, een opsomming met letters niet begrijpen. Zij moeten cijfers zien. Dat is een basisregel van goede wetgeving.

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – Ik wil de argumentatie van de heer Vandenberghe kort aanvullen. Een opsomming met letters heeft bovendien het nadeel dat ze beperkt is tot 26. Eenmaal de letters zijn uitgeput, kan men niet voort. Ik hoop dat dit laatste argument de collega's kan overtuigen. Blijkbaar heeft de meerderheid de bedoeling zich te beperken tot 26 maatregelen. Waarvan acte. Cijfers zijn onuitputtelijk, letters niet.

Mevrouw Erika Thijs (CVP). – Het amendement nr. 69 op artikel 43 strekt ertoe in het voorgestelde artikel 156, paragraaf 2, 2de lid van de wet van 29 april 1996 houdende sociale bepalingen de woorden "geen identificatie van natuurlijke personen" te vervangen door de woorden "geen rechtstreekse of onrechtstreekse identificatie van natuurlijke

directe ou indirecte de personnes physiques ».

Certains prestataires de soin exercent en effet leur profession sous la forme juridique d'une personne morale. En vertu des dispositions modifiant l'article 156, leur identification peut être communiquée à la cellule technique. C'est inadmissible parce que le regroupement des données relatives à cette personne morale permet l'identification. Il convient donc de souligner dans la loi que la transmission de ces données doit se faire de manière telle que toute identification soit impossible. C'est d'autant plus important que le §3 proposé permet à tous les fonctionnaires d'avoir directement accès à ces données.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Nous avons finalement décidé de retirer notre amendement n° 71 qui visait à supprimer l'article 53.*

Mon amendement n° 72 à l'article 55 vise à remplacer à l'article 32ter proposé, les mots « prestations familiales » par les mots « allocations familiales » parce que l'article 55 est inséré dans un chapitre qui traite des allocations familiales. Si l'on règle une matière qui se rapporte aux allocations familiales, cela doit se refléter également dans la terminologie du texte.

Je retire mon amendement n° 73 à l'article 59 pour les mêmes raisons que pour l'amendement n° 71.

Pour l'amendement n° 74 à l'article 59, ma justification est identique à celle du n° 72 ainsi qu'à celle du n° 75 à l'article 60.

L'amendement n° 76 vise à supprimer l'article 61, celui-ci étant identique à l'article 57. Les personnes concernées pourraient en effet s'imaginer pouvoir bénéficier deux fois de l'avantage décrit.

Mme Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – *Je voudrais voir avec vous, monsieur le président, s'il s'agit d'un amendement technique ou d'une correction de texte ou si c'est une erreur purement matérielle. Ma justification est la même aux articles 61 et 57. Il faut se poser la question qui a été soulevée tout à l'heure.*

La disposition concernée nous paraît suffisamment grave pour faire l'objet d'un amendement. Il faut voir dans quelle mesure vous pouvez aussi dire que c'est simplement une erreur purement matérielle.

M. le président. – *C'est évidemment une erreur purement matérielle.*

Mme Erika Thijs (CVP). – *L'amendement n° 77 vise à remplacer à l'article 67 le point b) par ce qui suit : « b) au 2°, les mots « soit des personnes de sexe différent établies en ménage » sont remplacés par les mots « soit des personnes*

personnes ».

Er zijn inderdaad zorgverstrekkers die hun beroep uitoefenen onder de vorm van een rechtspersoon. Hun identificatie kan volgens de wijzigende bepalingen aan artikel 156 meegedeeld worden aan de technische cel. Dit is ontoelaatbaar, omdat het samenvoegen van de gegevens van deze rechtspersoon de identificatie toelaat. In de wet dient dus benadrukt dat de overbrenging van deze gegevens zo moet gebeuren dat identificatie onmogelijk is. Dit is des te belangrijker nu de voorgestelde §3 aan alle functionarissen rechtstreeks toegang verschaft tot deze gegevens.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – *Het amendement nr. 71 strekt ertoe artikel 53 te doen vervallen. Bij nader inzien trekken we dit amendement in. Nu ik de verantwoording nog eens lees, ben ik niet volkomen overtuigd en u weet, als ik persoonlijk niet volkomen overtuigd ben van de juistheid van een amendement, durf ik het hier niet te verdedigen en trek ik het liever in.*

Mijn amendement nummer 72 bij artikel 55 strekt ertoe in het voorgestelde artikel 32ter het woord "gezinsbijslag" te vervangen door het woord "kinderbijslag" omdat artikel 55 is opgenomen in een hoofdstuk dat betrekking heeft op de kinderbijlagen. Indien een materie wordt geregeld die betrekking heeft op kinderbijslag, moet dit terminologisch in de tekst tot uiting komen.

Ik had een amendement nummer 73 ingediend bij artikel 59. Ik wens dit amendement in te trekken om de redenen die ik heb aangegeven voor de intrekking van amendement nummer 71.

Voor het amendement nummer 74 op artikel 59 geldt dezelfde verantwoording als voor amendement 72. Dit is eveneens het geval voor amendement nummer 75 op artikel 60.

Het amendement 76 strekt ertoe artikel 61 te doen vervallen aangezien dit artikel identiek is aan het artikel 57 van het ontwerp.

Het heeft geen zin twee maal over hetzelfde artikel te stemmen. Dit is geen duidelijk juridisch signaal. De persoon op wie het artikel van toepassing is, zou immers kunnen denken dat hij het voordeel dat in het artikel wordt beschreven tweemaal geniet.

Mevrouw Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – *Ik wil samen met u, mijnheer de voorzitter, nagaan of het om een technisch amendement, een tekstverbetering of een materiële vergissing gaat. Mijn verantwoording is identiek voor de artikelen 61 en 57. We moeten ons de vraag stellen die daarstraks is gesteld.*

De betrokken bepaling lijkt ons ernstig genoeg om het voorwerp van een amendement te zijn. We moeten nagaan in hoeverre u kan zeggen dat het louter om een materiële vergissing gaat.

De voorzitter. – *Dit is duidelijk een puur materiële vergissing.*

Mevrouw Erika Thijs (CVP). – *Amendement nr. 77 bij artikel 67 strekt ertoe artikel 67, punt b) als volgt te vervangen: b) in 2° worden de woorden "hetzij personen van een verschillend geslacht zijn en een huishouden vormen"*

ayant fait une déclaration conformément à l'article 1476 du Code civil. »

Il est dit dans l'exposé des motifs du projet que l'on souhaite supprimer les discriminations basées sur le sexe des personnes établies en ménage.

La loi prévoit aujourd'hui un statut spécifique pour ceux qui, quel que soit leur sexe, souhaitent former un ménage sans contracter mariage. Il s'agit de la déclaration de vie commune (cf. l'article 1475 et suivants du Code civil).

Il est dès lors beaucoup plus simple de faire référence à cette réglementation existante que de recourir à une déclaration ad hoc pour les besoins des allocations familiales. On évite ainsi toute discussion sur la question de savoir quand il y aura au juste « un ménage de fait ». On évitera par la même occasion les problèmes de preuve, puisque la déclaration de vie commune est inscrite aux registres de la population. De tels problèmes de preuve pourraient effectivement se poser avec le texte du projet, qui dispose que la déclaration (ad hoc) ne vaut que jusqu'à preuve du contraire.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *L'amendement n° 78 à l'article 68 vise à remplacer systématiquement les mots « d'une personne avec laquelle il forme un ménage de fait » par les mots « d'une personne avec laquelle il cohabite légalement ».*

Le législateur ne doit pas multiplier les signaux de reconnaissance des formes de cohabitation. Après l'introduction de la "cohabitation légale", on introduit celle de "personne avec laquelle il forme un ménage de fait". Se pose par ailleurs le problème de la charge de la preuve puisqu'on se base sur la déclaration des intéressés. Cette disposition entraînera assurément des abus en matière de sécurité sociale.

M. Philippe Monfils (PRL-FDF-MCC). – *M. Vandenberghe soulève un problème considérable. Je crois qu'il a tout à fait tort de dire que la cohabitation légale existe et qu'il faut par conséquent se rallier uniquement à cette formule. D'autres formules comme 'ménage de fait' existent. M. Vandenberghe va beaucoup trop vite en la matière et, ce faisant, il supprime une série de possibilités pour un homme et une femme dans le choix du type de relations qu'ils veulent avoir. A mes yeux, au-delà de ces problèmes légistiques, un problème fondamental est posé par M. Vandenberghe. Nous ne pouvons évidemment pas l'accepter dans la mesure où nous estimons que chacun a le droit de choisir le système de vie sentimentale et sexuelle qu'il souhaite. Sur ce plan en tout cas, nous ne pouvons absolument pas suivre M. Vandenberghe.*

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Je m'étonne que M. Monfils intervienne sur ce point. Je ne comprends d'ailleurs pas son argumentation. En matière de contribution de crise, le législateur continue à pénaliser fiscalement le mariage.*

Mes amendements n° 79 à 82 inclus sont motivés par les mêmes raisons que le n° 78.

La justification de mes amendements n° 83, 84 et 85 est

remplacée par les mots "hetzij personen zijn die een verklaring hebben afgelegd overeenkomstig 1476 van het Burgerlijk Wetboek".

In de memorie van toelichting bij het ontwerp wordt aangegeven dat men de op het geslacht gebaseerde discriminaties van personen die een huishouden vormen, wenst af te schaffen.

De wet voorziet thans in een specifiek statuut voor hen die, ongeacht hun geslacht, een huishouden wensen te vormen zonder een huwelijk aan te gaan. Het betreft de verklaring van samenwonen. Ik verwijs naar artikel 1475 en volgende van het Burgerlijk Wetboek.

Het is dan ook veel eenvoudiger naar deze bestaande regeling te verwijzen dan te werken met een verklaring ad hoc ten behoeve van de kinderbijslag. Men vermijdt aldus discussies omtrent de vraag wanneer er nu juist sprake zal zijn van een "feitelijk gezin". Ook bewijsproblemen zullen meteen worden vermeden vermits de verklaring van samenwoning wordt ingeschreven in de bevolkingsregisters. Dergelijke bewijsproblemen kunnen zich nu wel voordoen vermits de tekst van het ontwerp uitdrukkelijk bepaalt dat de verklaring ad hoc slechts geldt tot het bewijs van het tegendeel.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – *Het amendement nr.78 op artikel 68 strekt ertoe de woorden "persoon met wie hij een feitelijk gezin vormt" telkens te vervangen door de woorden "persoon met wie hij wettelijk samenwoont".*

Het is niet opportuun dat de wetgever diffuse en verschillende signalen geeft bij het erkennen van de samenlevingsvormen. Enkele maanden nadat de burgerlijk wetgeving het begrip "wettelijk samenwonen" heeft aanvaard, voert de regering de notie in van "persoon met wie hij een feitelijk gezin vormt". Bovendien is er het probleem van de bewijslast omdat men zich baseert op de eigen verklaring van de betrokkenen. De huidige bepaling is niet voldoende rechtszeker en zal ongetwijfeld aanleiding geven tot heel wat misbruiken in de sociale zekerheid.

De heer Philippe Monfils (PRL-FDF-MCC). – *De heer Vandenberghe stelt een belangrijk probleem aan de orde. Hij heeft ongelijk wanneer hij beweert dat het wettelijk samenwonen reeds een feit is en dat we alleen met deze formule moeten instemmen. Er bestaan andere vormen van feitelijke gezinnen. De heer Vandenberghe gaat veel te snel en schrappt een aantal mogelijkheden waarmee een man en een vrouw hun relatie kunnen vormgeven. De heer Vandenberghe werpt een fundamenteel probleem op. We menen echter dat elkeen het recht heeft het gevoels- en seksuele leven te kiezen dat hij wenst. Op dit punt kunnen we het absoluut niet met de heer Vandenberghe eens zijn.*

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – *Het is bijzonder merkwaardig dat de heer Monfils op dit punt tussenbeide komt. Bovendien begrijp ik zijn argumentatie helemaal niet. We hebben vanochtend bij de bespreking van het ontwerp over de crisisbelasting nog aangeklaagd dat men niet aan de ene kant het huwelijk fiscaal kan bestraffen en aan de andere kant beweren dat men in andere zaken de burgers de vrije keuze geeft. De wetgever geeft geen vrije keuze, hij bestraft degene die voor het huwelijk kiest. Het ontwerp op de*

identique à celle de mes amendements précédents.

Mon amendement n° 85 vise à supprimer l'article 75 et est inspiré par l'avis du Conseil d'État. Cet article cite une modification de l'AR du 12 avril 1984 sans préciser laquelle. Notre groupe estime inutile de mettre aux voix des textes imprécis.

Mme Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – L'amendement 186 tend à supprimer l'article 83. Je me permets de vous lire la justification qui résume les conversations que nous avons eues à ce sujet : « Cet article prévoit une entrée en vigueur des articles 73 à 77, en contradiction avec le contenu de l'article 76, prévoyant une entrée en vigueur à une autre date pour une partie des articles. Cette contradiction crée une insécurité juridique totale puisqu'elle rend impossible la définition exacte de la date de la mise en vigueur des articles 73, 74 et 75. »

J'ai donc proposé de supprimer l'article 83 et de s'en référer, pour les dispositions dont la date d'entrée en vigueur n'est pas définie, au principe général de la loi du 31 mai 1961, selon lequel l'entrée en vigueur des dispositions se fait le dixième jour après la publication au Moniteur belge.

Je demande de supprimer l'article 83 suite à la justification que je viens de donner et qui prouve, me semble-t-il, qu'il y a un contenu à cet amendement et qu'il ne peut s'agir d'une simple correction matérielle.

M. le président. – En ce qui concerne cet article, j'ai indiqué tout à l'heure qu'il s'agissait d'une correction de texte et cela m'amène à l'amendement de M. Vandenberghe qui a le même objet que ma proposition.

Je vous ai expliqué la longue analyse par laquelle je suis arrivé à cette conclusion en toute sincérité. La différence avec l'article 61, qui est repris deux fois, c'est que la procédure d'erratum ne peut se faire que lorsque la Chambre reconnaît l'existence d'une erreur de texte.

M. Philippe Monfils (PRL-FDF-MCC). – La procédure d'erratum ne peut se faire que lorsque la Chambre reconnaît une erreur de texte et c'est le cas pour l'article 83. L'amendement de M. Vandenberghe est donc sans objet parce qu'il est repris dans la correction de texte que j'ai proposée.

Mme Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – On votera donc sur mon amendement.

M. le président. – Si on le votait, il n'y aurait plus d'article 83.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – Je ne puis évidemment pas accepter de voir mon texte modifié et mon amendement devenir sans objet, sans que le Sénat ait pris cette décision. Cela n'a rien à voir avec le fait que l'on approuverait mon

crisisbelasting dat we vanochtend hebben behandeld, heeft dit nogmaals bevestigd.

Mijn amendementen nrs. 79 tot en met 82 hebben dezelfde motivatie als mijn amendement nr. 78.

Voor mijn amendementen nrs 83, 84 en 85 heb ik dezelfde argumentatie als voor mijn vorige amendementen.

Mijn amendement nr. 85 stelt voor artikel 75 te doen vervallen en is ingegeven door het advies van de Raad van State. Ik heb dat in de commissie reeds uitvoerig toegelicht. Men spreekt in het artikel over de wijziging van het koninklijk besluit van 12 april 1984, zonder te specificeren over welke wijziging het gaat. Onze fractie vindt het niet nuttig onduidelijke teksten ter stemming voor te leggen. Ook de Raad van State maakt eenzelfde bemerking.

Mevrouw Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – *Amendement 186 strekt ertoe artikel 83 te doen vervallen. Dit artikel stelt de inwerkingtreding vast van de artikelen 73 tot 76. Artikel 76 voorziet echter in een andere datum van inwerkingtreding voor dezelfde artikelen. Dat schept totale rechtsonzekerheid want het is niet mogelijk exact te bepalen wanneer de artikelen 73, 74 en 75 in werking treden.*

Derhalve stellen wij voor artikel 83 te doen vervallen en, voor de artikelen waarvoor geen datum van inwerkingtreding is bepaald, het algemeen beginsel van de wet van 31 mei 1961 te laten gelden, namelijk dat een wet in werking treedt op de tiende dag na haar bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

Dit is dus een inhoudelijk amendement en het gaat niet om een eenvoudige materiële verbetering.

De voorzitter. – *Ik heb zojuist reeds aangegeven dat het om een tekstverbetering gaat. Dit brengt me bij het amendement van de heer Vandenberghe met dezelfde strekking als mijn voorstel.*

Ik heb u uitgelegd op basis van welke analyse ik in alle oprechtheid tot deze conclusie ben gekomen. Het verschil met artikel 61, dat tweemaal voorkomt, bestaat erin dat de erratumprocedure slechts kan worden gevolgd als de Kamer erkent dat er een fout in de tekst zit.

De heer Philippe Monfils (PRL-FDF-MCC). – *De erratumprocedure kan enkel worden opgestart als de Kamer erkent dat er een fout in de tekst is geslopen, wat bij artikel 83 het geval is. Het amendement van de heer Vandenberghe is bijgevolg doelloos aangezien het is opgenomen in de tekstcorrectie die ik voorstel.*

Mevrouw Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – *We zullen dus over mijn amendement stemmen.*

De voorzitter. – *Als het wordt aangenomen, vervalt artikel 83.*

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Ik kan natuurlijk niet instemmen met de beslissing dat u de tekst wijzigt en daardoor mijn amendement zonder voorwerp wordt, zonder dat de Senaat daarover heeft beslist. Dit is niet aanvaardbaar.

amendement sans le soumettre au vote en disant qu'il s'agit d'une erreur matérielle. Nous avons déjà eu un long débat à ce sujet mais je m'en tiendrai à mon point de vue.

Mon amendement n° 90 à l'article 96 vise à supprimer cet article.

La « redéfinition » proposée de l'obligation qu'a l'employeur de fournir, sous la forme d'une « notification », des informations sur le plan des droits de base visant à protéger les données sociales à caractère personnel implique, en l'absence de précisions quant à la manière dont cette notification doit se faire, un renforcement de l'obligation en question.

La réglementation prévue actuellement à l'article 27, selon laquelle un avis est affiché à un endroit apparent et accessible où le texte de la loi sur la Banque-carrefour et de ses arrêtés d'exécution peut être consulté, est suffisante.

Mme Erika Thijs (CVP) – *L'amendement n° 91 de M. Vandenberghe à l'article 102 vise à remplacer l'article 102 par ce qui suit :*

« À l'article 62 de la même loi, modifiée par la loi du 29 avril 1996, aux 1° et 3°, remplacer les mots « les articles 19 et 20 » par les mots « l'article 20. »

Selon l'exposé des motifs, les adaptations proposées à l'article 62 de la loi sur la Banque-carrefour visent uniquement à remplacer la notion « données médicales à caractère personnel relatives à la santé », et ce en vue d'adapter la terminologie de la loi sur la Banque-carrefour à celle de la loi sur les traitements de données à caractère personnel du 8 décembre 1992, modifiée par la loi du 11 décembre 1998; l'article 62, 3° est également « adapté à la rédaction des articles 19 (supprimé par la loi du 25 janvier 1999) et 20 (remplacé par la loi du 26 avril 1996).

L'article 62, 3° en vigueur, de la loi sur la Banque - carrefour dispose cependant : Seront punis d'un emprisonnement de huit jours à six mois et d'une amende de cent à cinq mille francs, ou d'une de ces peines seulement : (...) 3° les institutions de sécurité sociale, leurs préposés ou mandataires, qui, contrairement aux dispositions des articles 19 et 20, n'auront pas fait le nécessaire, dans les limites prévues, pour corriger les données sociales à caractère personnel qu'ils détiennent, et qu'ils savent inexactes, incomplètes ou imprécises, ou pour effacer ou respecter l'interdiction d'usage de ces mêmes données qu'ils savent superflues ou obtenues ou reçues sans droit ou de façon irrégulière. »

Le remplacement proposé du 3° supprime avec raison la référence à l'article 19 qui a été abrogé par la loi du 25 janvier 1999, et insère la référence à l'article 20, §2, lequel dispose que les institutions de sécurité sociale et la Banque-carrefour communiquent les corrections et effacements de données uniquement aux personnes auxquelles ils ont trait et aussi que les institutions de sécurité sociale et la Banque-carrefour se communiquent mutuellement ces corrections et effacements.

Cependant, la modification proposée ne concerne pas du tout une adaptation de la terminologie, et elle ne se limite pas

De aangereikte precedentes hebben niets te maken met mijn situatie waar in feite mijn amendement wordt goedgekeurd zonder het aan een stemming voor te leggen, door te zeggen dat het gaat om een materiële vergissing. Wij hebben daar reeds uitvoerig over gedebatteerd. Ik blijf bij mijn standpunt.

Mijn amendement nr. 90 op artikel 96 stelt voor dit artikel te laten vervallen.

De voorgestelde « herdefiniëring » van de informatieplicht van de werkgever op het vlak van de basisrechten tot bescherming van de sociale gegevens van persoonlijke aard in de vorm van een « kennisgeving », impliceert, bij gebrek aan nadere duiding over hoe deze kennisgeving dient te gebeuren, een verstrenging van de verplichting van de werkgevers.

De huidige regeling van artikel 27, waarbij de aanplakking van een bericht op een zichtbare en toegankelijke plaats met betrekking tot de plaats waarin de tekst van de Kruispuntbankwet en haar uitvoeringsbesluiten kunnen worden geraadpleegd, volstaat.

Mevrouw Erika Thijs (CVP). – Het amendement nr. 91 van de heer Vandenberghe op artikel 102 strekt toe dit artikel te vervangen als volgt:

“In artikel 62 van dezelfde wet gewijzigd bij de wet van 29 april 1996, in het 1° en 3° de woorden “de artikelen 19 en 20” vervangen door de woorden “het artikel 20”.”

Volgens de memorie van toelichting betreffen de voorgestelde aanpassingen in artikel 62 van de Kruispuntbankwet enkel het vervangen van het begrip « medische persoonsgegevens » door het begrip « persoonsgegevens die de gezondheid betreffen », teneinde de terminologie van de Kruispuntbankwet af te stemmen op die van de wet verwerking persoonsgegevens van 8 december 1992, zoals gewijzigd door de wet van 11 december 1998; tevens wordt « artikel 62, 3° aangepast aan de redactie van de artikelen 19 (opgeheven bij de wet van 25 januari 1999) en 20 (vervangen bij de wet van 26 april 1996) ».

Het huidige artikel 62 van de Kruispuntbankwet, 3°, bepaalt echter : « Worden gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met een geldboete van honderd tot vijfduizend frank, of met één van die straffen alleen : (...) 3° de instellingen van de sociale zekerheid, hun aangestelden of lasthebbers die, in strijd met de bepalingen van de artikelen 19 en 20, niet het nodige hebben gedaan om binnen de gestelde perken, de sociale gegevens van persoonlijke aard waarover ze beschikken en waarvan ze weten dat ze onjuist, onvolledig of onnauwkeurig zijn, te verbeteren, of om diezelfde gegevens, waarvan ze weten dat ze overbodig zijn of op een onrechtmatige of onregelmatige wijze werden verkregen of ontvangen, uit te wissen of het gebruiksgebod na te leven. »

De voorgestelde vervanging van het 3° schrapt terecht de verwijzing naar het door de wet van 25 januari 1999 opgeheven artikel 19, en specificeert de verwijzing naar artikel 20, §2, dat stelt dat de instellingen van sociale zekerheid en de Kruispuntbank de verbeteringen en verwijderingen van sociale gegevens van persoonlijke aard uitsluitend meedelen aan de persoon waarop de gegevens betrekking hebben, alsook dat de instellingen van sociale zekerheid en de Kruispuntbank deze verbeteringen en verwijderingen aan

d'avantage à adapter le texte à la rédaction des articles 19 et 20; de plus, la modification instaure une réglementation nettement plus radicale.

En effet, la modification proposée :

- abroge une disposition pénale existante formulée à l'article 62, 3°, actuel (cf. supra);

- insère une disposition pénale nouvelle et sanctionne ainsi la non-communication à la Banque-carrefour des corrections et effacements par les institutions de sécurité sociale, leurs préposés ou mandataires.

Cette modification n'est pas justifiée dans l'exposé des motifs; prima facie, on ne voit pas non plus l'utilité de supprimer la disposition pénale existante et de la remplacer par une nouvelle.

La modification proposée doit donc se limiter à une correction d'ordre légistique, dans le sens qu'il y a lieu de corriger la référence à l'article 19, abrogé, qui est faite à l'article 62, 3° en vigueur.

M. Ludwig Caluwé (CVP). – *L'amendement n° 92 de M. Vandenberghe vise à insérer un article 104bis (nouveau), libellé comme suit :*

« Les articles 89, 94, 95, 99, 100 et 102, 2° et 3°, de la présente loi entrent en vigueur à la date fixée par le Roi, et au plus tôt à la date à laquelle entre en vigueur la loi du 11 décembre 1998 transposant la directive 95/46/CE du 24 octobre 1995 du Parlement européen et du Conseil relative à la protection des personnes physiques à l'égard du traitement de données à caractère personnel et à la libre circulation de ces données. »

Selon l'exposé des motifs, les modifications à la loi relative à la Banque-carrefour telles qu'elles sont proposées aux articles 89, 94, 95, 99, 100 et 102 (2° et 3°) visent à harmoniser la terminologie de la loi relative à la Banque-carrefour avec celle de la loi du 8 décembre 1992 sur le traitement des données personnelles, telle qu'elle a été modifiée par la loi du 11 décembre 1998.

Dans son avis, le Conseil d'État fait observer à juste titre que la loi du 11 décembre 1998 n'est pas encore entrée en vigueur et que dès lors les dispositions de ce titre ne pourront entrer en vigueur qu'à la date d'entrée en vigueur de la loi susvisée du 11 décembre 1998.

La réponse du gouvernement, selon laquelle la loi relative à la Banque-carrefour est tout à fait distincte de la loi du 8 décembre 1992 relative aux traitements de données personnelles et n'a pas le même champ d'application, ne suffit pas.

En effet, en faisant entrer en vigueur les modifications proposées avant l'entrée en vigueur de la loi du 11 décembre 1998, on n'atteint absolument pas l'objectif poursuivi - qui est d'harmoniser la terminologie de la loi relative à la Banque-carrefour avec celle de la loi du 8 décembre 1992 - et on accentue même la confusion juridique.

Les modifications proposées ne peuvent donc entrer en

elkaar mededelen.

Evenwel heeft de voorgestelde wijziging helemaal geen betrekking op de aanpassing van de terminologie, noch beperkt zij zich tot een aanpassing aan de redactie van de artikelen 19 en 20; zij bevat tevens een veel ingrijpender regulering.

De voorgestelde wijziging :

- heft immers een bestaande strafbepaling op, zoals die geformuleerd wordt in het huidige artikel 62, 3° (cf. supra);

- voert een nieuwe strafbepaling in en sanctionneert aldus het niet mededelen van verbeteringen en verwijderingen door de instellingen van sociale zekerheid, hun aangestelden of lasthebbers aan de Kruispuntbank.

Deze wijziging wordt niet verantwoord in de Memorie van Toelichting; evenmin kan het nut van het opheffen van de bestaande strafbepaling en het vervangen ervan door een nieuwe *prima facie* worden ingezien.

De voorgestelde wijziging dient derhalve te worden beperkt tot een legistische correctie, in die zin dat de verwijzing in het huidige artikel 62, 3° naar het opgeheven artikel 19 dient te worden gecorrigeerd.

De heer Ludwig Caluwé (CVP). – Het amendement nr. 92 van de heer Vandenberghe strekt toe een artikel 104 bis in te voegen dat luidt als volgt:

“De artikelen 89, 94, 95, 99, 100 en 102, 2° en 3° van deze wet treden in werking op de datum bepaald door de Koning en ten vroegste op de datum waarop de wet van 11 december 1998 tot omzetting van de richtlijn 95/46/EG van 24 oktober 1995 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van die gegevens in werking treedt.”

De wijzigingen aan de Kruispuntbankwet, zoals voorgesteld in de artikelen 89, 94, 95, 99, 100 en 102 (het 2° en 3°) strekken er volgens de Memorie van Toelichting toe de terminologie van de Kruispuntbankwet af te stemmen op die van de wet verwerking persoonsgegevens van 8 december 1992, zoals die gewijzigd wordt door de wet van 11 december 1998.

In zijn advies merkt de Raad van State terecht op dat de wet van 11 december 1998 nog steeds niet in werking is getreden en dat daarom de bepalingen van deze titels pas in werking kunnen treden op de datum waarop voornoemde wet van 11 december 1998 in werking treedt.

Het antwoord van de regering, dat de Kruispuntbankwet volledig los staat van en niet hetzelfde toepassingsgebied heeft als de wet met betrekking tot de verwerking persoonsgegevens van 8 december 1992, volstaat niet.

Door de voorgestelde wijzigingsbepalingen in werking te laten treden vooraleer de wet van 11 december 1998 van kracht is, wordt het doel van deze wijzigingsbepalingen - namelijk het afstemmen van de terminologie van de Kruispuntbankwet op deze wet van 11 december 1998 - immers geenszins bereikt, en wordt de juridische onduidelijkheid zelfs versterkt.

De voorgestelde wijzigingsbepalingen kunnen derhalve

vigueur au plus tôt qu'à la date d'entrée en vigueur de la loi du 11 décembre 1998.

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *Mon amendement 31 à l'article 109 porte sur le fond. Il concerne les discriminations qui frappent les entreprises de travail intérimaire privées et publiques ; les premières ne sont soumises ni à la TVA ni à l'impôt des sociétés tandis que les secondes sont lésées en matière de réduction des charges sociales. Le VDAB a demandé au ministre des Finances que les agences publiques soient assujetties à la TVA pour leurs activités commerciales. Ce dossier est bloqué depuis un an, le FOREM et l'ORBEM ayant, semble-t-il, mis leur veto.*

La solution proposée pour les entreprises publiques floue les entreprises privées.

J'en suis finalement arrivé à la conclusion que le rejet de cet amendement pourrait léser les Flamands. En effet, le gouvernement flamand veut subdiviser le VDAB en quatre groupes, dont l'un – T-interim – deviendrait une société de droit public soumise à la TVA et à l'impôt des sociétés. Étant donné que le FOREM et l'ORBEM n'envisagent rien de tel pour l'instant, les Wallons bénéficieraient d'un énorme avantage en n'étant soumis ni à la TVA ni à l'impôt des sociétés.

Mon amendement vise donc à supprimer cet article, en même temps que toutes les discriminations en la matière afin d'éviter des conflits communautaires.

Pour mon amendement 32 à l'article 110, je renvoie en premier lieu à l'avis du Conseil d'État qui estime non fondée l'application avec effet rétroactif de la réduction des charges pour les entreprises publiques de travail intérimaire. Dans l'exposé des motifs, le gouvernement indique toutefois que la réduction des charges prend effet le 1er avril. On peut se demander si on procédera de la même manière lorsque les entreprises de travail intérimaire du secteur public seront assujetties à la TVA et soumises à l'impôt des sociétés. Pour éviter tout malentendu, il serait préférable d'accepter mon amendement et de renoncer à la rétroactivité.

J'avais déclaré en commission que je tenterais de coupler les deux dossiers en subordonnant l'entrée en vigueur de la réduction des charges pour les entreprises de travail intérimaire du secteur public à leur assujettissement à la TVA.

L'article 6 de la loi du 3 juillet 1969 créant le code de la TVA dispose que l'État, les Communautés et les organismes publics ne sont pas assujettis à la TVA mais qu'ils peuvent l'être s'ils exercent régulièrement des activités commerciales. Des organismes comme la RTBf ou le Moniteur belge y sont donc assujettis. Il est donc possible d'y soumettre également les trois entreprises de travail intérimaire du secteur public étant donné qu'elles sont prestataires de services.

Le ministre a déclaré en commission qu'il souhaitait mettre fin aux discriminations. Mon amendement permet au gouvernement de supprimer toute discrimination en matière de TVA en mettant toutes les entreprises de travail intérimaire sur un pied d'égalité.

Mes amendements 31 et 32 allaient peut-être trop loin mais en demandant de coupler les deux dossiers, le n° 189 offre

slechts ten vroegste in werking treden op de datum waarop de wet van 11 december 1998 van kracht wordt.

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *Mijn amendement nummer 31 op artikel 109 is een inhoudelijk amendement. Het betreft de discussie over de discriminatoire behandeling van de private uitzendkantoren, die allen bekend zijn, en de publieke uitzendkantoren die afhankelijk zijn van de bureaus voor arbeidsbemiddeling. Ik verwijs naar VDAB, FOREM en BGDA. De private uitzendkantoren worden op twee fundamentele punten benadeeld en gediscrimineerd, namelijk inzake BTW en vennootschapsbelasting.*

De private uitzendkantoren zijn onderworpen aan de BTW en aan de vennootschapsbelasting en de publieke uitzendkantoren worden dan weer benadeeld wanneer het gaat over de verlaging van de sociale lasten. De publieke uitzendkantoren hebben, bij monde van de VDAB, de minister van Financiën al lang voorgesteld om voor de uitoefening van commerciële activiteiten aan de BTW te worden onderworpen. Dit dossier zit al een heel jaar vast, omdat zowel FOREM als BGDA een veto zouden hebben gesteld. Hier wordt dus niet ingegaan op een suggestie van de sector zelf.

We stellen vast dat er een oplossing wordt geboden voor de benadeling van de publieke uitzendkantoren, die echter tot gevolg heeft dat de private uitzendkantoren de dupe zijn. De minister verklaarde in de commissie dat hij oplossingen wil vinden door anticipatief tewerk te gaan. Ik heb na de bespreking in de commissie toch nog eens nagedacht en ben tot de conclusie gekomen dat het verwerpen van dit amendement wel eens nadelig zou kunnen uitdraaien voor de Vlamingen. Ik verklaar mij nader.

De Vlaamse regering heeft aangekondigd dat de VDAB plannen heeft om zichzelf te hervormen. Ze zou in vier groepen worden verdeeld. De vierde groep is de groep T-interim die zou fungeren als het uitzendkantoor van de publieke instelling. T-interim zou een vennootschap van publiek recht worden en dient bijgevolg onderworpen te worden aan de BTW en de vennootschapsbelasting. Aangezien FOREM en BGDA noch op korte, noch op lange termijn plannen hebben om hetzelfde te doen, ontstaat er aan Waalse zijde een enorme bevoordeling. Zij worden immers niet aan BTW en vennootschapsbelasting onderworpen.

Vandaar mijn inhoudelijk amendement om dit artikel te doen vervallen, met het oog op het wegwerken van alle discriminaties en het voorkomen van eventuele communautaire geschillen.

Voor mijn amendement nummer 32 op artikel 110 verwijs ik in de eerste plaats naar het advies van de Raad van state dat stelt dat de retroactieve toepassing van de lastenverlaging voor de publieke uitzendkantoren niet verantwoord is. In de Memorie van Toelichting zegt de regering echter dat die lastenverlaging op 1 april ingaat. Ik kan dat aanvaarden, maar zal de regering ook retroactief tewerk gaan wanneer ze de publieke uitzendkantoren later aan de BTW en de vennootschapsbelasting zal onderwerpen zodat die discriminatie ook in het verleden wordt weggewerkt? Ik heb op die vraag geen antwoord gekregen. Om misverstanden te voorkomen, is het alleszins beter mijn amendement te aanvaarden en de retroactieve toepassing te verwerpen.

une solution intermédiaire.

Même si certains ne nos collègues ne semblent guère s'en préoccuper, il existe une discrimination fondamentale entre les entreprises privées de travail intérimaire, qui remplissent 11% des postes vacants, et les entreprises publiques, dont T-interim, qui en remplissent à peine 2.

A ce jour, ces entreprises publiques ne sont toujours soumises ni à la TVA ni à l'impôt des sociétés.

Cette question n'intéresse pas grand monde. Sinon, elle ne se retrouverait pas dans une loi-programme. Les entreprises publiques pratiquent le lobbying pour conserver leurs avantages. J'estime cela inacceptable et j'espère que mon amendement 109 sera adopté.

Mme Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – L'amendement numéro 17 de M. Thissen à l'article 124 propose de ne pas supprimer la procédure d'avis conforme au Conseil national des établissements hospitaliers. Nous nous référons, pour le surplus, à notre justification.

M. Ludwig Caluwé (CVP). – Notre amendement n° 124 vise à supprimer l'article 124.

La suppression de l'avis conforme vide de leur substance les compétences du Conseil national des établissements hospitaliers, et influencera indéniablement l'objectivité des

Mijnheer de voorzitter, ik heb in de commissie aangekondigd dat ik een oplossing zou uitwerken om het ene dossier aan het andere te koppelen. De inwerkingtreding van de lastenverlaging voor de publieke uitzendkantoren zou ik laten afhangen van de inwerkingtreding van het onderwerpen van de publieke uitzendkantoren aan de BTW. Ik heb daarvoor wat opzoekingswerk verricht en vastgesteld dat artikel 6 van de wet van 3 juli 1969 houdende invoering van het wetboek van BTW bepaalt dat de staat, de gemeenschappen en de openbare instellingen geen belastingsplichtigen zijn. De tweede alinea van dat artikel bepaalt evenwel wat volgt: "De koning merkt ze evenwel aan als belastingplichtigen wanneer ze geregeld de economische werkzaamheid van een producent, een handelaar of een dienstverrichter uitoefenen." Dit werd geregeld bij koninklijk besluit nr. 26 van 2 december 1970 met betrekking tot de onderwerping van de openbare instellingen aan de BTW, waarbij onder meer instellingen als het Belgisch Staatsblad, de VRT en de RTBF aan de BTW werden onderwerpen. De mogelijkheid bestaat dus om de drie T-diensten, de drie publieke uitzendbureaus aan de BTW te onderwerpen, aangezien ze een zuiver economische werkzaamheid van dienstverrichter uitoefenen.

De minister heeft in de commissie verklaard dat hij de discriminaties wil wegwerken door vooruit te werken. Met mijn amendement stel ik de regering in staat om de discriminatie ten aanzien van de BTW op te ruimen, en elk uitzendkantoor op voet van gelijkheid te behandelen.

Mijn amendementen 31 en 32 gingen misschien iets te ver en zouden zelfs een stap terug kunnen betekenen, maar met amendement 109 komt ik ootmoedig op mijn stappen terug met een tussenoplossing die erin bestaat het ene dossier aan het andere te koppelen.

Voor sommige collega's mag dit minder belangrijk lijken, maar het gaat om een fundamentele discriminatie tussen privé-uitzendkantoren die een belangrijke motor vormen in de oplossing van de arbeidsparadox en die instaan voor het invullen van 11% van de vacatures, en de publieke uitzendkantoren zoals T-interim, die in Vlaanderen instaan voor het invullen van nauwelijks 2% van de vacante arbeidsplaatsen. De publieke uitzendkantoren zijn tot op vandaag nog steeds niet onderworpen aan de BTW of de vennootschapsbelasting.

Ik ga ervan uit dat er voor deze problematiek weinig aandacht bestaat, want anders zou die niet in een programmawet worden opgenomen. Dit is het resultaat van het lobbywerk van publieke uitzendkantoren om hun voordelen te vrijwaren. Dit is fundamenteel onaanvaardbaar. Ik hoop dan ook dat amendement 189 zal worden aangenomen.

Mevrouw Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – Amendement nr.17 op artikel 124 van de heer Thissen strekt ertoe de procedure van het eensluidend advies door de Nationale Raad voor ziekenhuisvoorzieningen niet af te schaffen. We verwijzen verder naar de schriftelijke verantwoording.

De heer Ludwig Caluwé (CVP). – Ons amendement nr. 93 strekt ertoe artikel 124 te doen vervallen.

Het opheffen van het eensluidend advies holt de bevoegdheden van de Nationale Raad voor de Ziekenhuisvoorzieningen uit, en zal de objectiviteit van de

décisions qualifiant ou non d'appareillage médical lourd, des appareils et équipements et ce, d'autant plus que le Conseil national des établissements hospitaliers est le seul organe consultatif pouvant conseiller le ministre sur les appareillages médicaux lourds.

M. Philippe Monfils (PRL-FDF-MCC). – Je suis avec une attention passionnée les amendements de l'opposition en général et de M. Vandenberghe en particulier. La commission a longuement débattu du problème relatif à la suppression de l'avis conforme. Le ministre nous a expliqué qu'il était très difficile de vivre avec cela puisque le Conseil était divisé entre un certain nombre de lobbies sectoriels et que, par conséquent, il valait mieux qu'il donne son avis mais que le ministre soit, en dernière analyse, juge de ce qu'il faut faire. Je constate simplement que le CVP préfère la réunion des lobbies à la responsabilité d'un ministre qui, par ailleurs, peut répondre de ses actes devant le Parlement. Je suis étonné du maintien de cet amendement après le débat approfondi qui s'est déroulé en commission.

M. Ludwig Caluwé (CVP). – *L'amendement n° 94 à l'article 125 vise à supprimer, à l'article 86, alinéa 2, les mots « à moins que celui-ci soit nécessaire pour faire vérifier par les fonctionnaires ou agents désignés dans l'article 115 la véracité des données communiquées ».*

Nous suivons en cela l'avis du Conseil d'État du 26 janvier 2000.

Notre amendement n° 96 à l'article 127 est l'une des nombreuses corrections légistiques à apporter au texte.

Mme Erika Thijs (CVP). – *L'amendement n° 97 vise à supprimer l'article 128 et doit être lu conjointement avec l'amendement visant à compléter l'article 127 et sa justification.*

M. Ludwig Caluwé (CVP). – *L'amendement n° 98 vise à supprimer le chapitre qui contient les articles 129 à 167. Les modifications à la loi relative aux mutualités n'ont pas leur place dans une loi-programme mais doivent faire l'objet d'une proposition ou d'un projet distinct.*

La justification de mes amendements n° 99, 100, 101 et 102 rejoint celle du n° 98.

L'amendement n° 103 à l'article 133 vise à supprimer cet article non seulement parce qu'il est fondamental et n'a donc pas sa place dans une loi-programme mais également parce qu'il est l'un des nombreux articles qui témoignent de la précipitation avec laquelle le gouvernement a agi.

L'article 6 proposé de la loi de 1990 relative aux mutualités dispose que les unions nationales de mutualités, les mutualités et les sociétés mutualistes peuvent être dissoutes par l'office de contrôle.

L'avant-projet de loi prévoyait à l'article 164 de compléter l'article 569, alinéa 1er, du Code judiciaire afin de rendre le tribunal de première instance compétent pour les contestations relatives à ces dissolutions et liquidations.

Étant donné toutefois que cet article 164 concerne une disposition qui est soumise à la procédure bicamérale visée à l'article 77 de la Constitution, cet article n'a plus été repris

beslissingen over het al dan niet beschouwen van toestellen en uitrusting als zware medische apparatuur onmiskenbaar beïnvloeden. Dit geldt des te meer nu de Nationale Raad voor de Ziekenhuisvoorzieningen het enige adviesorgaan is dat de minister kan adviseren over de zware medische apparatuur

De heer Philippe Monfils (PRL-FDF-MCC). – *Ik volg nauwgezet de amendementen van de oppositie en die van de heer Vandenberghe in het bijzonder. In de commissie werd lang gedebatteerd over de afschaffing van het eensluidend advies. De minister heeft gezegd dat dit moeilijk aanvaardbaar was omdat de Raad in verschillende sectorale lobbies is verdeeld. Het zou dus beter zijn dat hij advies geeft, maar dat de minister uiteindelijk de beslissing neemt. Ik stel vast dat de CVP de voorkeur geeft aan een vergadering van lobbies boven de verantwoordelijkheid van een minister die zijn daden voor het Parlement kan verantwoorden. Het verbaast me dat dit amendement, na het grondige debat in de commissie, wordt aangehouden.*

De heer Ludwig Caluwé (CVP). – Amendement nr. 94 op artikel 125 strekt ertoe in het voorgestelde artikel 86, tweede lid, tweede zin, de woorden "tenzij deze nodig zijn om de ambtenaren of de beambten aangewezen in artikel 115 de waarachtigheid van de medegedeelde gegevens te laten nagaan" te schrappen.

Wij stellen dit voor, conform het arrest van 26 januari 2000 van de Raad van State.

Ons amendement nr. 96 op artikel 127 is één van de vele wetstechnische correcties die aan deze tekst moeten worden aangebracht.

Mevrouw Erika Thijs (CVP). – Amendement nr. 97 strekt ertoe artikel 128 te doen vervallen. Dit amendement moet worden samen gelezen met het amendement tot aanvulling van artikel 127 en de toelichting erbij.

De heer Ludwig Caluwé (CVP). – Amendement nr. 98 wil een heel hoofdstuk schrappen, namelijk de artikelen 129 tot en met 167. Wijzigingen aan de ziekenhuiswet horen immers niet thuis in een programmawet, maar in een afzonderlijk voorstel of ontwerp waarover dan een grondig debat kan worden gevoerd. Het is niet gepast deze materie op een drafje af te werken.

Voor de amendementen nrs. 99, 100, 101, 102, geldt dezelfde argumentatie als voor amendement nr. 98.

Amendement nr. 103 op artikel 133 strekt ertoe dit artikel te doen vervallen niet alleen omdat het fundamenteel is en dus niet thuishoort in een programmawet, maar tevens omdat het een van de vele artikelen is die wijzen op de overhaaste manier waarop de regering is tewerk gegaan.

Het voorgestelde artikel 6 in de ziekenfondswet van 1999 stelt dat landsbonden van ziekenfondsen, ziekenfondsen en maatschappijen van onderlinge bijstand door de controledienst kunnen worden ontbonden.

Het voorontwerp van wet voorzag in artikel 164 een aanvulling van artikel 569, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek teneinde de rechtbank van eerste aanleg bevoegd te maken voor de betwistingen met betrekking tot deze ontbindingen en vereffeningen.

dans le projet à l'examen. Par ailleurs, le gouvernement ne dépose pas de projet de loi distinct comprenant la disposition de l'ancien article 164, ce qui crée une lacune sur ce plan. On légifère de manière incomplète.

Conformément au 1° de la justification, l'article dans son ensemble doit être supprimé jusqu'à ce qu'une disposition s'inscrive dans la ligne de l'article 164 soit proposée dans une proposition ou un projet à déposer, dans le cadre d'un débat général sur la réforme de la loi sur les mutualités.

La justification des amendements 104 à 111 aux articles 133 à 140 rejoint celle de l'amendement 98.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *L'amendement 112 à l'article 140 vise à remplacer l'ajout proposé à l'article 16, alinéa 3, par la disposition suivante : « Ce délai est ramené à huit jours civils lorsque le quorum de présence requis aux articles 10, alinéa 2 et 18, §1er, alinéa 1er, n'est pas réuni ».*

Selon l'exposé des motifs, l'objectif du législateur est toutefois que ce délai raccourci ne s'applique que lorsque le quorum de présence requis n'est pas réuni.

Il convient de le préciser dans la loi : la disposition actuelle est ambiguë, parce qu'elle pourrait porter sur la majorité requise pour pouvoir approuver une décision, ce qui n'est pas la même chose que le quorum de présence requis pour pouvoir prendre une décision valablement (voir aussi l'avis du Conseil d'État en la matière).

M. Ludwig Caluwé (CVP). – *La justification de l'amendement 113 à l'article 141 rejoint celle de l'amendement 98.*

L'amendement 114 vise à remplacer, à l'article 17, §2, 3° proposé de la même loi par la disposition suivante : «Après approbation par l'assemblée générale, le conseil d'administration transmet les documents visés au §1er, accompagnés du procès-verbal, à l'office de contrôle, dans un délai que ce dernier détermine.»

Afin qu'il ne subsiste aucun doute que tous les documents soumis à l'assemblée générale en application de la loi, ainsi que le procès-verbal de cette assemblée doivent être transmis à l'office de contrôle, il est souhaitable d'inclure la référence à ces documents tels qu'ils sont énumérés au §1er (voir aussi l'avis du Conseil d'État en la matière).

La justification des amendements n° 115 à 123 est identique à celle de l'amendement 98.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *L'amendement n° 124 à l'article 150 vise à supprimer au 1° à l'article 43, §2 proposé de la même loi, le mot « notamment » entre le mot « mentionnant » et les mots « l'objectif ».*

On ne voit pas du tout quel est le but poursuivi par l'ajout du mot «notamment» dans la disposition actuelle de l'article 43, §2 proposé. Le gouvernement n'a pas tenu compte de la recommandation du Conseil d'État de préciser la portée

Gezien dit artikel 164 evenwel een bepaling betreft die onderworpen is aan de bicamerale procedure conform artikel 77 van het Gerechtelijk Wetboek, werd dit artikel niet langer opgenomen in het voorgelegde ontwerp. Evenwel wordt door de regering geen apart wetsontwerp voorgelegd waarin de bepaling van het vroegere artikel 164 zit vervat, zodat op dit vlak een lacune bestaat. Dit is onvolkomen wetgeving.

Conform de verantwoording onder 1°, dient het gehele artikel te worden geschrapt tot een bepaling in de lijn van artikel 164 wordt voorgesteld in een neer te leggen voorstel of ontwerp, binnen het kader van een algeheel debat over de hervorming van de ziekenfondswet.

Voor amendementen nrs. 104 tot 111 op de artikelen 133 tot 140 geldt dezelfde argumentatie als voor amendement nr. 98.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Met amendement nr. 112 op artikel 140 stellen we voor de voorgestelde aanvulling van artikel 16, derde lid, te vervangen als volgt: "Deze termijn wordt tot acht kalenderdagen herleid wanneer het door de artikelen 10, tweede lid, en 18, §1, eerste lid, vereiste aanwezigheidsquorum niet is bereikt".

Volgens de memorie van toelichting ligt het evenwel in de bedoeling van de wetgever dat deze verkorte termijn enkel geldt indien het vereiste aanwezigheidsquorum niet bereikt is.

Dit dient gespecificeerd te worden in de wet : de huidige bepaling is dubbelzinning omdat ze zou kunnen slaan op de vereiste meerderheid noodzakelijk voor het goedkeuren van een beslissing, hetgeen iets anders is dan het vereiste aanwezigheidsquorum om een beslissing geldig te kunnen nemen (zie ook het advies van de Raad van State terzake).

De heer Ludwig Caluwé (CVP). – Voor amendement nr.113 op artikel 141 geldt dezelfde argumentatie als voor amendement nr. 98

Amendement nr. 114 op artikel 141 strekt ertoe de onder het 3° voorgestelde artikel 17, §2, van dezelfde wet te vervangen als volgt :

« §2. Na goedkeuring door de algemene vergadering maakt de raad van bestuur de in §1 bedoelde documenten, met de notulen, over aan de controledienst, binnen de door deze laatste bepaalde termijn.»

Teneinde geen twijfel te laten bestaan dat alle documenten voorgelegd aan de algemene vergadering bij toepassing van de wet, alsmede de notulen van deze vergadering aan de controledienst moeten worden overgemaakt, is het wenselijk de verwijzing naar deze documenten zoals opgesomd in §1 op te nemen (zie ook het advies van de Raad van State terzake).

Voor de amendementen nrs. 115 tot 123 geldt dezelfde argumentatie als voor amendement nr. 98.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Amendement nr. 124 op artikel 150 strekt ertoe in de onder sub 1° voorgestelde paragraaf 2 van artikel 43 van dezelfde wet, de woorden "met name" tussen de woorden "melding maakt van" en de woorden "het doel ingevoegd" te doen vervallen.

Het is geenszins duidelijk wat de precieze bedoeling is van de toevoeging van de woorden « met name » aan de huidige bepaling van het voorgestelde artikel 43, §2.

exacte de cette modification dans l'exposé des motifs. Par conséquent, il y a lieu de supprimer cet ajout superflu qui alourdit le texte.

M. Ludwig Caluwé (CVP). – *L'amendement n° 125 à l'article 151 vise à supprimer cet article. La justification est la même que pour l'amendement 98.*

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *L'amendement n° 190 vise à introduire un article 151bis.*

Je constate avec satisfaction que deux membres libéraux du gouvernement nous ont rejoints, vraisemblablement pour soutenir la proposition de loi de notre collègue Avontroodt visant à supprimer l'article 43ter de la loi du 6 août 1990 relative aux mutualités. Cet article empêche toute forme de collaboration entre mutualités et compagnies d'assurances. Je propose un article 151bis nouveau parce que je constate que de nombreuses dispositions de la législation relative aux mutualités sont fondamentalement modifiées par le gouvernement. Si l'intention du gouvernement est vraiment d'apporter des modifications fondamentales, l'opposition doit avoir l'occasion de mettre en avant des points fondamentaux, notamment la demande très actuelle du gouvernement flamand d'un accord relatif à l'assurance soins : « En vue de la réalisation de cette phase définitive, le gouvernement flamand s'engage à insister auprès du gouvernement fédéral pour qu'il modifie l'article 43ter de la loi du 8 août 1990 relative aux mutualités. Cela permettra aux mutualités et aux compagnies d'assurance de coopérer de manière plus intensive dans le cadre des caisses d'assurances soins. La mise en place du système définitif et le contrôle du respect des conditions cadres lors du démarrage phasé, tel que décrit ci-dessus, ne seront possibles que moyennant une concertation et une collaboration étroites entre les acteurs de soins sur le terrain ».

J'espère que les collègues de la majorité, particulièrement ceux de la famille libérale, approuveront cet amendement.

L'amendement n° 50 vise à supprimer les articles 152 à 153. Mon collègue Vankrunkelsven a dit tout à l'heure qu'il avait la nette impression que ce projet de loi bétonne la relation qui existe entre les mutualités et les unions nationales. L'insertion des articles 43quater et quinquies permet d'intégrer plusieurs dispositions rendant impossible toute forme de concurrence entre les mutualités et les unions nationales. Le ministre Vandenbroucke a déclaré qu'il se refusait à autoriser une concurrence effrénée. Cependant, par l'insertion de l'article 43quater et quinquies, il indique que les grandes mutualités peuvent continuer à marquer le paysage de leur empreinte et donc à affaiblir les petites mutualités. C'est la raison pour laquelle je souhaite que mon amendement soit adopté.

De regering ging niet in op de aanbeveling van de Raad van State dat in de memorie van toelichting de precieze draagwijdte van deze wijziging diende te worden verduidelijkt.

Deze overbodige en taalkundig belastende aanvulling dient derhalve te worden geschrapt.

De heer Ludwig Caluwé (CVP). – Amendement nr. 125 op artikel 151 strekt ertoe dit artikel te doen vervallen.

De verantwoording is dezelfde als die voor amendement nr. 98.

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – Amendement nr. 190 strekt ertoe een artikel 151bis in te voegen.

Ik ben blij dat twee liberale leden van de regering ons hebben vervoegd, blijkbaar ter ondersteuning van het wetsvoorstel van collega Avontroodt om artikel 43ter van de ziekenfondswetgeving te schrappen. Ik heb het daarnet in de algemene bespreking toegelicht. Artikel 43ter van de wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen zorgt ervoor dat er geen enkele vorm van samenwerking tot stand gebracht kan worden tussen ziekenfondsen enerzijds en verzekeringsmaatschappijen anderzijds. Ik voeg dit nieuwe artikel 151bis toe omdat ik vaststel dat de ziekenfondswetgeving op talrijke punten door de regering fundamenteel wordt gewijzigd. Als men dan toch op een fundamentele wijziging aanstuurt, denk ik dat men vanuit de oppositie fundamentele punten naar voren kan schuiven. Eén van die punten betreft een zeer actuele vraag van de Vlaamse regering met name het akkoord inzake de zorgverzekering: "Met het oog op de uitbouw van de definitieve fase, verbindt de Vlaamse regering zich ertoe om bij de federale regering aan te dringen op de wijziging van artikel 43ter van de wet van 8 augustus 1990 op de ziekenfondsen. Aldus wordt een meer intense samenwerking mogelijk tussen de ziekenfondsen en de verzekeringsmaatschappijen in het kader van de zorgkassen. De uitbouw van het definitieve systeem en het bewaken van de randvoorwaarden bij de gefaseerde opstart zoals hierboven omschreven kan alleen in nauw overleg en samenwerking tussen de zorgpartners op het terrein." Mijn amendement strekt er toe om die samenwerking mogelijk te maken.

Ik hoop dat de collega's van de meerderheid, in het bijzonder die van de liberale familie, dit amendement zullen goedkeuren.

Amendement nr 50 strekt ertoe de artikelen 152 tot 153 doen vervallen. Mijn collega Vankrunkelsven heeft daarnet gezegd dat hij de stellige indruk heeft dat met dit wetsontwerp de bestaande verhouding tussen ziekenfondsen en landsbonden worden gebetonneerd. Met name het toevoegen van artikel 43quater en quinquies zorgt ervoor dat er een aantal bepalingen worden ingelast die enige vorm van concurrentie tussen de ziekenfondsen en landsbonden onmogelijk maakt. Minister Vandenbroucke heeft gezegd dat hij ongebreidelde competitie niet wil toestaan en ik kan hem daarin volgen, maar aan de andere kant geeft hij met de invoeging van artikel 43quater en quinquies zelf aan dat de grote ziekenfondsen hun stempel kunnen blijven drukken op het landschap om zodoende de kleine ziekenfondsen te fnuiken. De collega's van de liberale familie zullen wellicht ook oren hebben naar

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *L'amendement n° 126 à l'article 152 tend à supprimer cet article pour les raisons avancées dans la justification de l'amendement n° 98. A l'intention de membres du gouvernement qui viennent de nous rejoindre, je rappelle que la discussion sur la modification de la loi relative aux mutualités n'a pas sa place dans une loi-programme.*

L'amendement n° 127 à l'article 152 vise à supprimer le 1° et le 2°. au §3 de l'article 43quater proposé de la même loi.

L'interdiction d'effectuer de la publicité relative au contenu des dispositions statutaires qui n'ont pas encore été approuvées par l'Office de contrôle a une conséquence particulièrement inopérante, à savoir que les assemblées générales des mutualités et de l'union nationale doivent avoir lieu 4 mois environ avant l'entrée en vigueur de ces dispositions statutaires (fin août-début septembre).

En effet, la procédure suivant laquelle l'Office de contrôle peut disposer d'un délai (modifié à l'article 137 de la loi en projet) de 45 jours, pouvant être prorogé, le cas échéant, de 30 jours, et qui prévoit une possibilité de recours du commissaire de gouvernement, a pour conséquence que l'approbation définitive de la disposition statutaire relative à de nouveaux services peut facilement prendre trois mois, après quoi il devient tout à fait impossible et inutile de mener une campagne publicitaire pour les services admis, qui doivent être fournis à partir du 1er janvier de l'année suivante.

Il est clair en effet que la publicité pour un nouveau service sera effectuée de préférence avant l'entrée en vigueur effective du service en question.

Il y a donc lieu de supprimer l'interdiction proposée.

Pour l'amendement subsidiaire n° 128, je reprends partiellement la même argumentation, mais en l'atténuant quelque peu.

La justification de l'amendement n° 98 vaut pour les amendements 129, 130 et 131.

L'amendement n° 132 vise à introduire un article 155bis (nouveau) en vue d'une adaptation technique.

L'argumentation exposée pour l'amendement 98 s'applique aux amendements 133 à 138.

Mme Clotilde Nyssens (PSC). – *L'amendement numéro 18 de M. Thissen et de Mme Willame à l'article 163 vise à supprimer ledit article parce que celui-ci ne respecte pas le prescrit de l'article 77 de la Constitution. L'article touche notoirement à l'organisation judiciaire, à la compétence et à la procédure devant les tribunaux du travail. Selon le principe rappelé par le Conseil d'Etat, il devrait faire l'objet d'un projet de loi distinct sous la rubrique 77 et non 78.*

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *L'amendement n° 141 à l'article 163 tend à supprimer l'article 60quinquies proposé à*

dit amendement. Ik vraag dan ook de goedkeuring van het amendement.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – *Amendement nr. 126 op artikel 152 strekt ertoe dit artikel te doen vervallen. Hier geldt dezelfde verantwoording als voor amendement nr. 98. Aangezien hier steeds maar meer regeringsleden binnenstromen, wil ik onze argumentatie nog eens herhalen: wij vinden dat de discussie over de wijziging aan de ziekenfondswet niet past in een programmawet*

Men weet maar nooit of de regering nog van gedacht verandert.

Amendement nr. 127 op artikel 152 strekt ertoe in het voorgestelde artikel 43quarter van dezelfde wet, §3, het 1° en het 2° te doen vervallen.

Het verbieden van het voeren van reclame betreffende de inhoud van statutaire bepalingen die nog niet goedgekeurd zijn door de Controledienst heeft het bijzonder onwerkzame gevolg dat de algemene vergaderingen van de ziekenfondsen en van de landsbond ongeveer vier maanden voor de inwerkingtreding van deze statutaire bepalingen moeten plaatshebben, dit wil zeggen eind augustus-begin september.

De procedure waarbij de Controledienst over de in artikel 137 van het ontwerp voorgestelde gewijzigde termijn van 45 dagen kan beschikken, desgevallend te verlengen met 30 dagen en een mogelijke beroepsprocedure van de regeringscommissaris, heeft immers tot gevolg dat een uiteindelijke goedkeuring van de statutaire beslissing over nieuwe diensten snel 3 maand in beslag kan nemen. Daarna een reclamecampagne voeren voor de goedgekeurde diensten, die vanaf 1 januari van een volgend jaar worden verschaft wordt aldus onmogelijk en zinloos.

Het is immers duidelijk dat reclame voor een nieuwe dienst het best wordt gevoerd voor de daadwerkelijke inwerkingtreding van deze dienst.

De verbodsbepaling dient derhalve te worden geschrapt.

Voor het subsidiair amendement nr. 128 geldt een gedeeltelijke dezelfde argumentatie, maar met een afgezwakte formule.

Voor de amendementen nrs. 129, 130 en 131 geldt dezelfde argumentatie als voor amendement nr. 98.

Amendement nr. 132 strekt ertoe een nieuw artikel 155bis in te voegen met het oog op een technische aanpassing.

Voor de amendementen nrs. 133, 134, 135, 136, 137, 138 geldt dezelfde argumentatie als voor amendement nr. 98.

Mevrouw Clotilde Nyssens (PSC). – *Amendement nr. 18 van de heer Thissen en mevrouw Willame op artikel 163 strekt ertoe dit artikel te doen vervallen omdat het strijdig is met artikel 77 van de Grondwet. Dit artikel heeft betrekking op de organisatie, de bevoegdheden en de procedure voor de arbeidsrechtbanken. Overeenkomstig het principe dat de Raad van State heeft aangehaald, moet het worden opgenomen in een apart wetsontwerp dat valt onder artikel 77 en niet onder artikel 78.*

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – *Amendement nr. 141 op artikel 163 strekt ertoe het voorgestelde artikel 60*

cet article.

En confiant au tribunal du travail le rôle d'instance de recours appelée à connaître des litiges afférents aux amendes administratives, on lui confère une nouvelle attribution. Ce type de disposition modificative est une matière qui relève de la procédure bicamérale égalitaire (article 77 de la Constitution).

De surcroît, le Conseil de l'Office de contrôle visé au nouvel article 60 de la loi du 6 août 1990 relative aux mutualités et aux unions nationales de mutualités, inséré par l'article 162 du présent projet, se voit en fait attribuer un rôle de juge indépendant et impartial. Pareille attribution relève également de l'article 77 de la Constitution.

Si la mention de l'article 163 dans l'article 1 n'était pas acceptée, l'article 60quinquies devrait être supprimé.

Au cas où l'amendement principal serait rejeté, nous proposons un amendement subsidiaire n° 142 visant à remplacer l'alinéa 2 du §1er de l'article 60quinquies, proposé à cet article, par la disposition suivante: "L'action introduite devant le tribunal du travail est suspensive."

J'ai déjà longuement expliqué pourquoi le recours auprès d'un juge indépendant et impartial doit avoir un effet suspensif. Le ministre affirme qu'autrefois la loi différait à cet égard, mais ce n'est pas une raison pour ne pas corriger les erreurs du passé. J'ai la certitude que mon point de vue est fondé en droit mais en politique, il ne suffit pas d'avoir raison pour convaincre.

Pour les amendement n° 144 à 147 tendant à supprimer les articles 164 à 167, je me réfère à la justification de l'amendement 98.

Notre amendement n°148 à l'article 168 porte sur le fond, quoi qu'on en ait dit devant les caméras. Si la majorité prenait la peine de lire tous nos amendements, elle constaterait que nous avons bel et bien déposé des amendements de fond, notamment la suppression de l'article 168 qui octroie des pouvoirs spéciaux très étendus au Roi.

Lorsque M. Dehaene avait demandé les pouvoirs spéciaux dans des conditions nettement plus strictes, certains collègues de l'opposition, aujourd'hui membres du gouvernement, l'avaient traité de despote éclairé et avaient hasardé des comparaisons avec Hitler et Mussolini.

J'insiste sur notre prudence dans la formulation de nos arguments, sans recherche d'effets théâtraux qui risqueraient d'en atténuer la force. Les conditions fixées par le Conseil d'État pour accorder les pouvoirs spéciaux ne sont pas réunies. Il n'y a pas situation de crise. Si cinq ministres sont présents au Sénat, le 21 juillet, à minuit et demi, c'est simplement parce que l'opposition dépose des amendements à une loi-programme.

quinquies van dezelfde wet te doen vervallen.

Door de arbeidsrechtbank in te schakelen als beroepsinstantie bij betwistingen van administratieve geldboetes, wordt zij een nieuwe bevoegdheid toegekend. Dergelijke wijzigingsbepaling is een materie die volgens de volledige bicamerale procedure moet worden behandeld (artikel 77 van de Grondwet).

Daarenboven wordt aan de Raad van de Controledienst zoals bedoeld in het nieuwe artikel 60 van de wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen en de landsbonden van de ziekenfondsen (ingevogd door artikel 162 van het onderhavige ontwerp) in feite de functie van onafhankelijke en onpartijdige rechter toegekend. Dit is eveneens een materie die valt onder artikel 77 van de Grondwet

In de mate men de vermelding 163 in artikel 1 niet zou aanvaarden, zou artikel 60*quinquies* moeten worden geschrapt.

Indien dit hoofdamendement niet zou worden aangenomen, stellen we een subsidiair amendement nr. 142 voor om het tweede lid van §1 van het voorgestelde artikel 60 *quinquies* te vervangen als volgt: "Deze voor de arbeidsrechtbank ingestelde vordering heeft schorsende werking." Ik heb al uitvoerig uiteengezet waarom het verhaal bij een onafhankelijk en onpartijdig rechter schorsende werking dient te hebben. De minister zegt dat dit vroeger in de wet anders was, maar dit is geen reden om dit nu niet recht te zetten. Waarom mogen vergissingen uit het verleden, in het licht van de nieuwe opvattingen nu niet worden rechtgezet? In Engeland is dit inderdaad niet gebruikelijk. Maar ik ben zeker van de juistheid mijn standpunt in rechte. Maar ik weet dat dit in de politiek niet volstaat om gelijk te hebben. Het komt erop aan gelijk te krijgen.

Voor de amendementen nrs. 144, 145, 146 en 147 die ertoe strekken respectievelijk de artikelen 164, 165, 166 en 167 te doen vervallen, verwijs ik naar de verantwoording bij amendement nr. 98.

Ons amendement nr. 148 op artikel 168 is een zeer belangrijk inhoudelijk amendement. Op een bepaald ogenblik, als de camera's draaiden, beweerde men hier dat de oppositie geen inhoudelijke amendementen had ingediend, maar een politiek spel speelde. Maar als de meerderheid de moeite zou doen om al onze amendement te lezen, zou ze vaststellen dat we wel degelijk inhoudelijke amendementen hebben ingediend, meer bepaald de schrapping van artikel 168, dat zeer uitgebreide bijzondere machten aan de Koning verleent.

Nu zovele eminente ministers aanwezig zijn, wil ik herhalen wat sommige leden van de toenmalige oppositie tegen de heer Dehaene hebben gezegd toen hij volmachten vroeg in wettelijke voorwaarden die veel strenger waren. De ene, die nu minister is, zei dat de heer Dehaene een verlichte despoot was, de andere, ook minister nu, verklaarde dat we leefden in een tijd die vergelijkbaar was met Hitler en Mussolini. Dat zijn vergelijkingen die ik nooit in de mond zou durven nemen. Dat maar om te zeggen hoe bescheiden we zijn wanneer we onze argumentatie naar voren brengen. We zoeken geen theatrale effecten om aan de overtuigingskracht van de inhoud van onze argumenten geen afbreuk te doen. Want de voorwaarden die de Raad van State stelt voor de toewijzing van de bijzonder machten zijn hier niet aanwezig. Er is geen

M. le président. – Nous devons donc vous remercier, monsieur Vandenberghe.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Le fait que le gouvernement ait déposé un projet de loi tendant à supprimer la contribution complémentaire de crise prouve bien que nous ne sommes pas en situation de crise et qu'il n'y a donc aucune raison de demander les pouvoirs spéciaux.*

Mme Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – Je me suis longuement exprimée cet après-midi en ce qui concerne cet amendement n° 187 à l'article 168. Je redirai donc simplement que dans une matière aussi importante pour l'organisation de la vie des citoyens, il n'y a pas lieu de donner une compétence de pouvoirs spéciaux au Roi. Le débat doit avoir lieu au sein des assemblées parlementaires et doit porter sur l'ensemble de la problématique du travail des aînés, tant au niveau de la fonction publique qu'au niveau du secteur privé.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *L'amendement n° 45 à l'article 168 est identique à l'amendement n° 48 de M. Van Quickenborne. Je n'ai pas changé d'avis et je le maintiens donc.*

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *Mon amendement 48 à l'article 168 est en effet identique à celui de M. Vandenberghe. Un certain nombre de malentendus sont apparus au sein de l'opposition. Nous avons toutefois mis les choses au point car nous estimons que pour corriger les erreurs relevées dans le projet de loi, il faut dépasser les limites des partis. Nous serrons les rangs et espérons que la majorité se joindra à nous pour chercher une solution aux erreurs du projet de loi.*

En cas de rejet des amendements n° 45 et 48, l'amendement subsidiaire n° 49 à l'article 168 propose de donner notification des mesures prises aux régions et aux communautés afin de leur permettre de collaborer avant qu'une décision définitive ne soit prise.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *L'amendement n° 150 à l'article 169 vise à renforcer la sécurité juridique de la disposition.*

Pour ce qui est de l'amendement technique n° 151 à l'article 170, je me réfère à la justification écrite.

Il en va de même pour les amendements n° 152, 153 et 154.

Mme Erika Thijs (CVP). – *L'amendement n° 155 à l'article 172 vise à supprimer cet article.*

Ces articles ne définissent pas ce qu'est un "jeune au pair". En fait, c'est le Roi qui décide de tout. Vu l'ampleur des pouvoirs délégués au Roi, il est essentiel de désigner avec précision les personnes qui ressortissent à la réglementation du "jeune au pair" selon les articles 24 à 29 de l'arrêté royal

crisissituatie. Kan men zich een crisissituatie voorstellen waarbij op 21 juli om halfeen vijf ministers aanwezig zijn in de Senaat? Dat is de eerste keer sedert de nieuwe Senaat zetelt. En dat omdat de oppositie een aantal amendementen indient op een programmawet.

De voorzitter. – We moeten u dus bedanken, mijnheer Vandenberghe.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Ook het feit dat de regering een wetsontwerp heeft ingediend tot afschaffing van de crisisbelasting toont aan dat er geen crisissituatie is en dat ze geen bijzondere machten kan vragen.

Mevrouw Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – *Ik heb deze namiddag lang gesproken over amendement nr. 187 op artikel 168. In een aangelegenheid die voor het leven van de burgers zo belangrijk is, mogen geen bijzondere bevoegdheden aan de Koning worden overgedragen. Het debat over deze kwestie moet in de parlementaire assemblees worden gevoerd en moet betrekking hebben op de hele problematiek van oudere werknemers, zowel bij de overheid als in de particuliere sector.*

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Amendement nr. 45 op artikel 168 is identiek aan amendement nr.48 van de heer Van Quickenborne. Ik heb mijn opvatting niet gewijzigd en om die reden handhaaf ik dit amendement.

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – Mijn amendement nr.48 op artikel 168 is inderdaad identiek aan dat van de heer Vandenberghe. Er zijn binnen de oppositie een aantal misverstanden gerezen. We hebben dit rechtgezet omdat we van mening zijn dat we de fouten in het wetsontwerp over de partijgrenzen heen moeten rechtzetten. Wij sluiten de rangen. Hopelijk sluit de meerderheid zich bij ons aan om een fundamentele oplossing te vinden voor de fouten in het wetsontwerp. Wij reiken de hand uit en zijn benieuwd naar het antwoord.

Ik wens niet te lang stil te staan bij het subsidiair amendement nr. 49 op artikel 168. Het biedt een oplossing voor het geval de amendementen nr. 45 en nr. 48 niet worden aangenomen. Het strekt ertoe de gewesten en gemeenschappen kennis te geven van de genomen maatregelen zodat ze constructief kunnen meewerken vooraleer een definitieve beslissing wordt genomen.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Amendement nr. 150 op artikel 169 strekt ertoe de rechtszekerheid van de bepaling te verhogen.

Voor het technische amendement nr. 151 op artikel 170 verwijst ik naar de schriftelijke verantwoording.

Hetzelfde geldt voor de amendementen nrs. 152, 153 en 154.

Mevrouw Erika Thijs (CVP). – Amendement nr.155 op artikel 172 strekt ertoe dit artikel te doen vervallen.

In deze artikelen wordt nergens gedefinieerd wat een au pair is. In feite bepaalt de Koning alles. Gezien de verregaandheid van de aan de Koning overgedragen bevoegdheid is het van essentieel belang om precies vast te stellen wie onder de regeling van au pair valt volgens de artikelen 24 tot 29 van

du 9 juin 1999.

Par ailleurs, cet article fait fi de l'objectif spécifique de la réglementation relative aux jeunes au pair en vigueur. Alors que le gouvernement examinera la possibilité de conférer à l'avenir aux jeunes au pair le statut de travailleur domestique, il veut d'ores et déjà prévoir pour eux la même exonération de cotisation patronales. On prend par conséquent des mesures qui anticipent sur la décision relative au statut des intéressés. On est bien loin ici d'une administration transparente et valable, d'où la proposition de supprimer cet article.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – L'amendement subsidiaire n° 157 à l'amendement n° 155 à l'article 172 est libellé comme suit : "À l'article 1er de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail, l'alinéa 1er est modifié comme suit: "La présente loi règle les contrats de travail d'ouvrier, d'employé, de représentant de commerce et d'auxiliaire ménager."

Le présent amendement apporte la modification nécessaire à la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail. Le législateur répond ainsi aux attentes des employés domestiques et des travailleurs domestiques qui sont tous associés à l'accomplissement des tâches ménagères. De cette manière, ils peuvent tous se constituer des droits dans le cadre de la sécurité sociale. Simultanément, on règle le problème des jeunes au pair, ce que la loi-programme qui nous est soumise ne fait pas.

L'amendement subsidiaire n° 156 à l'amendement n° 155 à l'article 172 vise à ajouter à l'article 172, après les mots "jeune au pair" les mots "au sens de l'article 24 de l'arrêté royal du 9 juin 1999". Je me réfère à la justification écrite de cet amendement.

Mme Erika Thijs (CVP). – L'amendement n° 158 vise à insérer un article 172bis (nouveau), rédigé comme suit :

"Art. 172bis. - L'article 5 de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail est remplacé par la disposition suivante: "Le contrat de travail d'auxiliaire ménager est le contrat par lequel le travailleur, l'auxiliaire ménager, s'engage contre rémunération à effectuer sous l'autorité d'un employeur - personne physique, des travaux intellectuels et manuels pour les besoins du ménage ou la famille de l'employeur."

Cet article remplace le contrat de travail domestique par le contrat de travail d'auxiliaire ménager.

L'amendement n° 159 vise à insérer un article 172ter (nouveau), rédigé comme suit:

"Art. 172ter. - Le titre V de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail est abrogé. L'article 108 de la loi précitée du 3 juillet 1978 est remplacé par la disposition suivante: "Le statut d'auxiliaire ménager au regard du droit du travail est défini par arrêté royal."

Cet article charge le Roi de régler les modalités.

L'amendement n° 160 vise à insérer un article 172quater (nouveau), rédigé comme suit :

"Art. 172quater. - Le Roi prend les mesures nécessaires pour adapter l'arrêté royal du 28 novembre 1969 pris en exécution

het koninklijk besluit van 9 juni 1999.

Bovendien gaat dit artikel voorbij aan de eigen doelstelling van de vigerende au pair regeling. Ondanks het feit dat de regering zal onderzoeken om aan de au pairs in de toekomst hetzelfde statuut als aan de dienstboden te geven, wil men hen nu reeds in dezelfde vrijstelling van werkgeversbijdragen voorzien. Er worden bijgevolg maatregelen genomen die vooruitlopen op de beslissing over het statuut van de au pairs. Een doorzichtig en goed bestuur is hier ver te zoeken, vandaar de voorgestelde schrapping van het artikel.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Het subsidiair amendement nr. 157 op amendement nr. 155 op artikel 172 luidt als volgt: "In artikel 1 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten wordt het eerste lid als volgt gewijzigd: "Deze wet regelt de arbeidsovereenkomst voor werklieden, bedienden, handelsvertegenwoordigers en thuisassistenten"."

Dit amendement brengt de nodige aanpassing aan de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten. Hierdoor komt de wetgever tegemoet aan de verwachtingen van zowel de dienstboden als de huisbedienden die allen betrokken zijn bij de invulling van de gezinstaken. Zo kunnen ze allen rechten opbouwen in de sociale zekerheid. Tegelijkertijd wordt hiermee het probleem van de au pairs geregeld, wat de voorgestelde programmawet niet doet.

Het subsidiair amendement nr. 156 op amendement nr. 155 op artikel 172 strekt ertoe in artikel 172 tussen de woorden "au pair-jongere" en "is tewerkgesteld" de woorden "..., bepaald zoals in artikel 24 van het koninklijk besluit van 9 juni 1999,..." invoegen. Ik verwijs ik naar de geschreven verantwoording.

Mevrouw Erika Thijs (CVP). – Amendement nr. 158 strekt ertoe een nieuw artikel 172bis (nieuw) toe te voegen dat luidt als volgt:

"Art. 172bis. - Artikel 5 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten wordt vervangen als volgt : « De arbeidsovereenkomst voor de thuisassistent is de overeenkomst waarbij de werknemer, thuisassistent, zich ertoe verbindt tegen loon en onder het gezag van een werkgever-natuurlijke persoon, hoofd- en handenarbeid te verrichten die verband houdt met de huishouding of het gezin van de werkgever."

Met dit artikel vervangt men de arbeidsovereenkomst voor dienstboden door de arbeidsovereenkomsten voor de thuisassistent.

Met amendement nr. 159 voegen we een artikel 172ter (nieuw) in dat luidt als volgt:

"Art. 172ter. - Titel V van de wet van 3 juli 1978 betreffende de overheidsovereenkomsten worden opgeheven. Artikel 108 van de voormelde wet van 3 juli 1978 wordt als volgt vervangen : "Het arbeidsrechtelijk statuut van de thuisassistent wordt bepaald bij koninklijk besluit."

Met dit artikel regelt de Koning de modaliteiten.

Amendement nr. 160 strekt ertoe een artikel 172quater (nieuw) toe te voegen dat luidt als volgt:

de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs et pour élaborer un statut social pour les auxiliaires ménagers."

Cet article fournit la base légale permettant d'apporter les adaptations nécessaires à l'arrêté royal de 1969 en vue d'arriver à un statut social adapté pour les auxiliaires ménagers.

Mme Sabine de Bethune (CVP). – *L'amendement n° 161 vise à insérer un article 172quinquies (nouveau), rédigé comme suit :*

« Art. 172quinquies. - Dans l'arrêté royal n° 483 du 22 décembre 1986 visant à réduire les cotisations des employeurs à la sécurité sociale lors de l'embauche d'employés domestiques sont apportées les modifications suivantes :

- l'article 1, §2, est remplacé par la disposition suivante :

« Au sens du présent arrêté, est considéré comme employeur, la personne physique qui engage un auxiliaire ménager en vue d'effectuer du travail intellectuel ou manuel en rapport avec le ménage ou la famille de l'employeur et qui a des personnes à charge comme prévu dans le Code des impôts sur les revenus. De même, la structure intermédiaire agréée par les autorités compétentes qui engage des auxiliaires ménagers en vue de les mettre à la disposition de familles individuelles en vue de leur faire effectuer des tâches ménagères, est considérée comme employeur pour l'application du présent arrêté. »

- l'article 1, §3, est remplacé par la disposition suivante :

« Le travailleur visé au §1er est engagé dans les liens d'un contrat de travail d'auxiliaire ménager en vue d'effectuer du travail intellectuel ou manuel en rapport avec le ménage ou la famille de l'employeur. »

Cet article vise à ce que la réduction des cotisations sociales soit appliquée pour tous les auxiliaires ménagers, et ce, sans que l'on ne fixe aucune condition pour ce qui est de la durée du chômage, etc. Ainsi, toutes les familles qui emploient un auxiliaire ménager paieront une cotisation de sécurité sociale réduite pour autant qu'elles aient des personnes à charge.

L'amendement n° 162, qui est un nouvel amendement que nous avons déposé en séance plénière, vise à introduire un article 172sexies (nouveau), rédigé comme suit:

“Art. 172sexies. - L'article 104, 6°, du Code des impôts sur les revenus 1992 est remplacé par ce qui suit :

« 50% des rémunérations payées ou attribuées par un contribuable ayant des personnes à charge à un auxiliaire ménager, y compris les cotisations sociales légales ou réglementations dues sur ces rémunérations. »

Cet article vise à rendre déductibles, en ce qui concerne l'impôt des personnes physiques, les rémunérations payées à l'auxiliaire ménager et les cotisations sociales dues sur ces rémunérations, et ce, pour les familles ayant des personnes à charge. Aucune condition n'a été prévue, mais le coût salarial n'est déductible fiscalement qu'à concurrence de 50%, sans

“Art. 172quater. - De Koning neemt de nodige maatregelen om het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders aan te passen en om een sociaal statuut voor de thuisassistent uit te werken.”

Dit artikel voorziet de wettelijke basis om in het koninklijk besluit van 1969 de nodige aanpassingen aan te brengen teneinde te komen tot een aangepast sociaal statuut voor de thuisassistent.

Mevrouw Sabine de Bethune (CVP). – *Amendement nr. 161 strekt ertoe een artikel 172quinquies (nieuw) in te voegen dat luidt als volgt:*

« Art. 172quinquies. - In het koninklijk besluit nr. 483 van 22 december 1986 tot vermindering van de sociale zekerheidsbijdragen van de werkgevers bij de indienstneming van dienstboden, worden de volgende aanpassingen aangebracht :

- artikel 1, §2, wordt als volgt vervangen :

« In de zin van dit besluit wordt als werkgever beschouwd, de natuurlijke persoon die een thuisassistent in dienst neemt teneinde hoofd- of handenarbeid te verrichten die verband houdt met de huishouding of het gezin van de werkgever en die personen ten laste heeft zoals bepaald in het Wetboek van Inkomstenbelastingen. Ook de door de Bevoegde overheden erkende intermediaire structuur, die thuisassistenten in dienst neemt met de bedoeling hen ter beschikking te stellen van individuele gezinnen met het oog op de uitoefening van gezinstaken, wordt voor de toepassing van dit besluit als werkgever beschouwd. »

- artikel 1, §3, wordt als volgt vervangen :

« De werknemer bedoeld in §1 wordt in dienst genomen met een arbeidsovereenkomst voor de thuisassistent ten einde hoofd- of handenarbeid te verrichten die verband houdt met de huishouding of het gezin van de werkgever.»

Met dit artikel past men de vermindering van de sociale bijdragen toe voor alle thuisassistenten en dit zonder dat er in dit verband een voorwaarde gesteld is inzake een zekere duur van werkloosheid, enz. Hierdoor zullen alle gezinnen, die werkgever zijn van een thuisassistent, een beperkte sociale zekerheidsbijdrage betalen voor zover zij personen ten laste hebben.

Amendement nr. 162 strekt ertoe een artikel 172sexies (nieuw) in te voegen. Dit is een nieuw amendement dat we in de plenaire vergadering hebben ingediend. Artikel 172sexies (nieuw) luidt als volgt:

“Art. 172sexies. - Artikel 104, 6° van het Wetboek van inkomstenbelastingen 1992 wordt vervangen als volgt :

« 50% van de bezoldigingen toegekend of betaald door een belastingsplichtige met personen ten laste aan een thuisassistent, met inbegrip van de op die bezoldigingen verschuldigde wettelijke of reglementaire sociale bijdragen. »

Dit artikel beoogt de aan de thuisassistent betaalde bezoldiging en de hierop verschuldigde sociale bijdragen fiscaal aftrekbaar te maken in de personenbelasting en dit

plafonnement.

Mme Erika Thijs (CVP). – *L'amendement n° 163 vise à supprimer l'article 173 pour les raisons exposées dans la justification de notre amendement à l'article 172.*

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *L'amendement n° 164 vise à supprimer l'article 174 pour les mêmes raisons que celle exposées pour l'article 172.*

L'amendement n° 165 remplace l'article 174 et précise que la date d'entrée en vigueur de la loi est fixée par arrêté royal et que cette date sera au plus tard le 1er janvier 2001, sinon les pouvoirs seraient formulés de manière trop large.

Mme Sabine de Bethune (CVP). – *L'amendement n° 166 vise à supprimer l'article 175.*

La Cour d'arbitrage a développé, au fil des ans, une jurisprudence constante relative à l'effet rétroactif de la législation (par ex. : Cour d'arbitrage, arrêt n° 49/98). Selon la Cour, le principe de la non-rétroactivité des lois est défini à l'article 2 du Code civil. La non-rétroactivité des lois est une garantie de la sécurité juridique. La sécurité juridique se définit par le degré de prévisibilité et d'accessibilité de la législation. La législation offre une sécurité juridique suffisante, lorsque le justiciable peut raisonnablement prévoir les conséquences juridiques d'un acte au moment de son accomplissement.

Mme Erika Thijs (CVP). – *L'amendement n° 167 vise à supprimer l'article 178.*

Comme l'interruption de carrière des travailleurs est déjà réglée par l'article 10 de la loi du 4 mai 1999, il n'est pas vraiment opportun de la régler à nouveau.

M. Ludwig Caluwé (CVP). – *L'amendement n° 168 à l'article 178 corrige une fois encore une imperfection technique du projet. Si cet article devait être voté tel quel, la disposition serait sans objet, puisque le texte se réfère au chapitre 5 au lieu du chapitre 4.*

Mme Erika Thijs (CVP). – *L'amendement n° 169 vise à supprimer l'article 179. De par la suppression de l'article 178, l'article 179 est devenu sans objet.*

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *L'amendement n° 170 vise à supprimer l'article 180, pour les mêmes raisons.*

L'amendement n° 171 vise à insérer un article 180bis (nouveau), rédigé comme suit :

« Art. 180bis. - Dans la même loi, est inséré un article 102ter, qui est rédigé comme suit :

« Art. 102ter. - Un travailleur a droit à une réduction de ses prestations de 1/5, 1/4, 1/3 ou 1/2 du nombre normal d'heures de travail d'un emploi à temps plein pour exercer un mandat exécutif communal au sens de l'article 100ter. »

Outre la possibilité de suspendre totalement le contrat de travail en vue de l'exercice d'un mandat exécutif communal, il est souhaitable de permettre également la réduction des

voor gezinnen met personen ten laste. Alle voorwaarden worden weggelaten tenzij dat slechts 50% van de loonkost fiscaal aftrekbaar is maar zonder plafondbedrag.

Mevrouw Erika Thijs (CVP). – Amendement nr. 163 strekt ertoe artikel 173 te schrappen om de redenen die ik daarnet bij de verantwoording van ons amendement op artikel 172 heb aangehaald.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Amendement nr. 164 strekt ertoe artikel 174 te schrappen om dezelfde reden als uiteengezet voor artikel 172.

Amendement nr. 165 vervangt artikel 174 en preciseert dat de datum van inwerkingtreding van de wet wordt bepaald bij koninklijk besluit, maar legt ook de uiterlijke datum vast op 1 januari 2001. Anders is de volmacht veel te ruim geformuleerd.

Mevrouw Sabine de Bethune (CVP). – Amendement nr. 166 strekt ertoe artikel 175 te schrappen.

Het Arbitragehof heeft door de jaren een vaste rechtspraak ontwikkeld met betrekking tot de terugwerkende kracht van wetgeving (vb. : Arbitragehof nr. 49/98). Volgens het Hof is het beginsel van niet-retroactiviteit van wetten neergelegd in artikel 2 van het Burgerlijk Wetboek. De niet-retroactiviteit van wetten is een waarborg voor rechtszekerheid heeft te maken met de mate van voorzienbaarheid en toegankelijkheid van wetgeving. Wetgeving biedt voldoende rechtszekerheid wanneer de rechtszoekende in redelijke mate de juridische gevolgen van een handeling kan voorzien op het tijdstip dat de handeling wordt verricht

Mevrouw Erika Thijs (CVP). – Amendement nr. 167 strekt ertoe artikel 178 te schrappen.

Aangezien de loopbaanonderbreking voor werknemers reeds geregeld werd in artikel 10 van de wet van 4 mei 1999, is het niet echt opportuun dit opnieuw te regelen.

De heer Ludwig Caluwé (CVP). – Amendement nr. 168 bij artikel 178 verbetert opnieuw een technische onvolkomenheid van het ontwerp. Indien dit artikel ongewijzigd wordt goedgekeurd, is de bepaling eigenlijk zonder voorwerp, vermits de tekst verwijst naar hoofdstuk 5. Het moet hoofdstuk 4 zijn.

Mevrouw Erika Thijs (CVP). – Amendement nr. 169 strekt ertoe artikel 179 te schrappen. Na de schrapping van artikel 178 heeft artikel 179 geen zin meer.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Amendement nr. 170 strekt ertoe artikel 180 te schrappen om dezelfde reden.

Amendement 171 strekt ertoe een nieuw artikel 180bis in te voegen, dat luidt als volgt:

« Art. 180bis. - In dezelfde wet wordt een artikel 102ter ingevoegd, luidend als volgt :

« Art. 102ter. - Een werknemer heeft recht op een vermindering van zijn arbeidsprestaties met 1/5, 1/4, 1/3 of 1/2 van het normaal aantal arbeidsuren van een voltijdse betrekking voor de uitvoering van een gemeentelijk uitvoerend mandaat zoals bedoeld in artikel 100ter. »

Het is aangewezen om, naast de mogelijkheid om de arbeidsovereenkomst volledig te schorsen voor de uitvoering

prestations. En effet, les travailleurs qui exercent un mandat exécutif communal ne seront pas tous disposés à interrompre totalement leur activité et opteront plutôt pour une réduction partielle de leurs prestations.

En ce qui concerne l'amendement n° 172 à l'article 180ter (nouveau), je renvoie à ma justification écrite.

Mme Sabine de Bethune (CVP). – *L'amendement n°173 vise à insérer un article 180quater (nouveau), rédigé comme suit :*

« Art. 180quater. - À l'article 100 de la même loi, les mots « sauf en cas d'appel aux dispositions de l'article 100bis » sont remplacés par les mots « sauf en cas d'appel aux dispositions des articles 100bis et 100ter. ».

Le nouvel article 100ter, inséré en vertu de l'article 180 du présent projet de loi, dispose que les travailleurs concernés ne bénéficient pas de l'allocation d'interruption de carrière. Il est dès lors souhaitable de dispenser les employeurs de l'obligation de remplacer le travailleur qui a cours lorsqu'il s'agit de travailleurs qui perçoivent une indemnité.

L'amendement n° 174 vise à insérer un article 180quinquies (nouveau), rédigé comme suit :

« Art. 180quinquies. - À l'article 101, alinéa 1er, de la même loi, remplacer les mots « en application de l'article 102, §1er, et 102bis » par les mots « en application des articles 102, §1er, 102bis et 102ter. »

À l'article 101, alinéa 3 de la même loi, remplacer les mots « aux articles 102 et 102bis » par les mots aux articles 102, 102bis et 102ter. »

Le présent amendement vise à mettre la législation relative à l'interruption de carrière en concordance avec l'article 182bis du projet de loi à l'examen. Cet article concerne l'interdiction, faite à l'employeur, de mettre fin unilatéralement au contrat de travail du travailleur qui a interrompu sa carrière professionnelle.

L'amendement n° 175 est retiré parce qu'il est identique à l'amendement n° 174.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *L'amendement n° 176 est retiré.*

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *L'amendement n°52 à l'article 181 a en fait été déposé par le député Ecolo Paul Timmermans. Selon lui, l'article 181 n'est pas conforme à l'esprit de la loi.*

L'article 181 en projet vide à ce point de sa substance l'interdiction de mise à disposition - ce que le gouvernement concède explicitement - que l'on instaure une autorisation de principe. Le libellé doit donc être modifié dans ce sens, ainsi que le fait remarquer le Conseil d'État.

L'amendement vise à transformer l'interdiction de principe en une autorisation de principe. Il rencontre ainsi l'avis du Conseil d'État. La majorité ne peut pas refuser cet amendement.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Comme nous sommes le 21 juillet, nous pouvons bien faire quelque chose pour le*

van een gemeentelijk uitvoerend mandaat, ook te voorzien in de mogelijkheid om de arbeidsprestaties te verminderen. Niet alle werknemers die een gemeentelijk uitvoerend mandaat uitoefenen zullen immers geneigd zijn om de arbeidsprestaties volledig te onderbreken maar zullen eerder opteren voor een gedeeltelijke vermindering van de arbeidsprestaties.

Wat amendement nr. 172 op artikel 180ter (nieuw) betreft, verwijst in naar mijn schriftelijke verantwoording.

Mevrouw Sabine de Bethune (CVP). – Amendement nr. 173 strekt ertoe een artikel 180quater (nieuw) in te voegen, dat luidt als volgt:

« Art. 180quater. - In artikel 100 van dezelfde wet, eerste lid, worden de woorden « Behalve in geval van een beroep op artikel 100bis vervangen door de woorden « Behalve in geval van een beroep op artikel 100bis, en 100ter. »

Het nieuwe artikel 100ter dat wordt ingevoerd krachtens artikel 180 van dit wetsontwerp, bepaalt dat de betrokken werknemers geen uitkering ontvangen voor de onderbreking van hun loopbaan. Het is dan ook aangewezen om de werkgevers te ontheven van de vervangingsplicht zoals die geldt voor werknemers die wel een uitkering ontvangen.

Amendement nr. 174 strekt ertoe een artikel 180quinquies (nieuw) in te voegen dat luidt als volgt:

« Art. 180quinquies. - In artikel 101, eerste lid, van dezelfde wet, worden de woorden « met toepassing van artikel 102, §1, en 102bis vervangen door de woorden « met toepassing van artikel 102, §1, 102bis, en 102ter. »

In artikel 101, derde lid, van dezelfde wet, worden de woorden « of de in artikel 102 en 102bis » vervangen door de woorden « of de in de artikelen 102, 102bis en 102ter. »

Dit amendement brengt de bestaande wetgeving op de loopbaanonderbreking in overeenstemming met het door ons voorgestelde artikel 182bis van dit wetsontwerp. Het betreft het verbod voor de werkgever om een eenzijdig einde te maken aan de arbeidsovereenkomst van de loopbaanonderbrekers

Amendement nr. 175 vervalt want is identiek aan amendement nr. 174

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Amendement nr. 176 wordt ingetrokken.

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – Amendement nummer 52 op artikel 181 is eigenlijk een amendement van Ecolo-Kamerlid Timmermans. Volgens hem beantwoordt artikel 181 niet aan de geest van de wet.

Het voorgestelde artikel 181 holt het verbod op terbeschikkingstelling dermate uit - hetgeen de regering expliciet toegeeft - dat er een principiële toelating wordt ingevoerd. Dit dient zo te worden gelibelleerd, zo vindt ook de redenering van de Raad van State.

Het amendement strekt ertoe het principiële verbod om te vormen tot een principiële toelating. Het komt aldus tegemoet aan het advies van de Raad van State. De meerderheid kan dit aanbod niet weigeren.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Op 21 juli moeten we toch ook iets doen voor de Koning... Mijn amendement nr.

Roi... Mon amendement n° 177 à l'article 183 vise à remplacer au §2 le mot « Il » par les mots « Le Roi ». La haute assemblée approuvera sans aucun doute cet amendement. Nous avons eu à ce sujet un débat très intéressant en commission. Le ministre y a reconnu implicitement la justesse de mon amendement.

Le Conseil d'État affirme que la délégation des pouvoirs contenue dans l'article 183 est d'une ampleur exagérée. On peut lire à l'article 183 §1er, 2e alinéa : « Il fixe la durée de cette autorisation et il peut la soumettre à des conditions qu'il établit lui-même. » Au troisième alinéa, nous lisons : « Il peut mettre fin à son autorisation lorsque l'employeur ne respecte pas les conditions établies dans l'autorisation ou lorsque celui-ci ne respecte pas les obligations légales, réglementaires ou conventionnelles qui lui sont imposées. » Le Conseil d'État estime que cette compétence ne peut pas être accordée à un ministre mais seulement au Roi sauf lorsqu'il s'agit de dérogations individuelles. Le gouvernement prétend dans l'exposé des motifs que c'est le cas ici : il ne s'agirait que de dérogations individuelles aux dispositions réglementaires. Mais au paragraphe 2, nous lisons : « Les conditions générales pour l'application du §1er sont fixées après concertation avec les régions. » Il s'agit donc ici des conditions générales, autrement dit d'une disposition réglementaire. Le Conseil d'État estime que, dans ce cas, on ne peut déléguer des compétences qu'au Roi. Nous ne pouvons tout de même pas retirer cette compétence au Roi. Un 21 juillet, nous n'allons quand même pas déclencher une nouvelle question royale ! (rires) Cet amendement doit être paré des couleurs nationales afin que personne n'oublie de voter oui tout à l'heure.

Nous retirons l'amendement n°178 à l'article 190.

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *L'amendement n°53 à l'article 194 vise à remplacer les mots « un demandeur d'emploi (...) l'aide sociale financière » par les mots « le travailleur » et à supprimer le deuxième alinéa.*

Jusqu'à présent, la discussion que nous avons menée se basait sur ce qui s'est passé à la Chambre.

Après la séance de la Chambre du 13 juillet, MM. Ramoudt et Remans, qui appartiennent à la majorité, ont, lors d'une conférence de presse, lancé quelques propositions en faveur du secteur horeca. Je ne me suis pas donné la peine de transformer toutes les trois propositions en amendements car je voulais me limiter à la plus importante. Celle-ci vise à offrir aux entreprises de travail intérimaire la possibilité d'engager pour une durée indéterminée les travailleurs qui s'adressent à eux. Mme Onkelinx a réagi en commission en disant que cette proposition augmenterait encore l'insécurité. À première vue, cette réaction paraîtrait très acceptable si la ministre n'autorisait dans l'article 194 les contrats à durée indéterminée pour les chômeurs difficiles à placer. Je ne maîtrise pas très bien la langue française, mais j'ai déjà entendu l'expression « Qui peut le plus, peut le moins ». Si aucun élément d'insécurité n'existe dans la relation entreprise de travail intérimaire – chômeur difficile à placer, il en existe encore moins dans la relation entreprise de travail intérimaire – chômeur ordinaire.

Ce n'est pas moi qui l'ai remarqué. MM. Ramoudt et Remans ont évoqué cette contradiction lors de leur conférence de

177 op artikel 183 strekt ertoe in lid 2 het woord 'hij' te vervangen door de woorden 'de Koning'. De hoge vergadering zal ongetwijfeld met dit amendement instemmen. We hebben hierover een zeer interessante gedachtewisseling gehad in de commissie, waar de minister impliciet de juistheid van mijn amendement erkende.

De Raad van State zegt dat artikel 183 een te vergaande bevoegdheidsdelegatie inhoudt. In artikel 183 §1, 2^e alinea staat: "Hij bepaalt de duur van deze toelating en kan haar onderwerpen aan de voorwaarden die door hem worden vastgesteld." In de derde alinea lezen we: "Hij kan aan zijn toelating een einde stellen wanneer de werkgever de voorwaarden die in de toelating worden vastgesteld of de wettelijke, reglementaire of conventionele verplichtingen die op hem rusten, niet naleeft." De Raad van State oordeelt dat deze bevoegdheid niet aan een minister kan worden verleend, maar enkel aan de Koning, behalve wanneer het gaat om individuele afwijkingen. De regering beweert in de memorie van toelichting dat dit hier het geval is; het zou enkel gaan om individuele afwijkingen op de reglementaire bepalingen. Maar in paragraaf 2 lezen we: "De algemene voorwaarden voor de toepassing van paragraaf 1 worden vastgelegd in overleg met de gewesten." Hier gaat het dus over de algemene voorwaarden, met andere woorden over een reglementaire bepaling. De Raad van State oordeelt dat in dat geval enkel aan de Koning bevoegdheidsdelegatie kan worden verleend. We kunnen de Koning deze bevoegdheid toch niet afnemen? We kunnen op 21 juli toch geen nieuwe koningskwestie in het leven roepen! (Gelach) Dit amendement moet met de nationale driekleur worden gemerkt, zodat straks niemand kan vergeten om ja te stemmen.

Amendement nr. 178 op artikel 190 trekken we in.

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). –

Amendement nr. 53 op artikel 194 strekt ertoe de woorden "een langdurig" tot en met "sociale bijstand" te vervangen door de woorden "de werknemer" en het tweede lid te doen vervallen.

Wij hebben tot nog toe de discussie gevoerd op basis van wat zich in de Kamer heeft voorgedaan.

Op 13 juli, nog na de kwestieuze zitting van de Kamer, hebben de collega's Ramoudt en Remans van de meerderheid echter een persconferentie gehouden waar ze enkele voorstellen lanceerden ten gunste van de horecasector. Ik heb mij niet uitgesloofd om de drie voorstellen om te turnen tot amendementen, omdat ik me wil beperken tot het belangrijkste. Dat bestaat erin dat ze de uitzendkantoren de mogelijkheid willen bieden om werknemers die bij hen aankloppen, voor onbepaalde duur aan te werven. Minister Onkelinx reageerde in de commissie door te zeggen dat dit de onzekerheid nog zou vergroten. Op het eerste gezicht klinkt dit heel aannemelijk, ware het niet dat zij in artikel 194 wel contracten van onbepaalde duur mogelijk maakt voor moeilijk te plaatsen werklozen. Ik beheer niet zo goed de Franse taal, maar ik heb wel al wel de uitdrukking "Qui peut le plus, peut le moins" gehoord. Als er geen element van onzekerheid bestaat in de relatie uitzendkantoor-moeilijk te plaatsen werkloze, dan bestaat die zeker niet in de relatie uitzendkantoor-gewone werknemer.

Ik ben het niet die dit heeft opgemerkt. De heren Ramoudt en

presse. Ils y parlent de « la sécurité d'emploi grâce à un contrat à durée indéterminée dans une entreprise de travail intérimaire ». Ils ont remarqué qu'il s'agit d'une solution pour le problème du secteur horeca qui manque de main-d'œuvre. Par cet amendement, je propose que nous rencontrions leur exigence.

Si nous supposons que la majorité ne suivra pas l'opposition pour ce qui est des amendements de cette dernière, il nous semble à tout le moins logique qu'elle adopte ses propres amendements.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *La crédibilité de la politique exige que la proposition de MM. Ramoudt et Remans relative au secteur horeca soit adoptée.*

M. Didier Ramoudt (VLD). – *Une proposition du VLD n'est pas une proposition du gouvernement. Dans sa justification, M. Van Quickenborne souscrit à la politique du gouvernement. Il va cependant une étape trop loin. Je lui conseille de lire les motifs de cet article pour qu'il apprenne les objectifs du gouvernement. Cet amendement est dès lors sans objet.*

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *M. Ramoudt ne dit pas si mon amendement va dans le sens de sa proposition. Il ne dit pas non plus s'il va sauvegarder la crédibilité de la nouvelle culture politique en adoptant cet amendement. Je maintiens mon amendement.*

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Pour l'amendement n° 179 à l'article 195 et pour l'amendement n° 180 à l'article 195, je renvoie à notre justification écrite.*

Les amendements n° 181 et 182 visent à intégrer dans la loi-programme l'allocation de logement et ses conditions d'octroi.

Pour notre argumentation, je renvoie à notre justification écrite.

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *Le PS Yvan Mayeur a déposé à la Chambre une proposition cosignée par le SP, Ecolo et Agalev, visant à allouer un minimum de moyens d'existence aux personnes en voie de régularisation. Mon amendement reprenant la proposition socialiste, je pointe du doigt la responsabilité du SP, du PS, d'Agalev et d'Ecolo s'ils n'adoptaient pas cet amendement.*

La Cour d'arbitrage a décidé que le réfugiés dont la

Remans hebben dat op hun persconferentie ook al naar voren gebracht. Ik geef daaruit volgend kort citaat: "De werkzekerheid via een vast contract bij een uitzendkantoor." De collega's hebben vastgesteld dat dit een mogelijke oplossing is voor het probleem van de vacatures in de horecasector die niet opgevuld geraken. Daarom stel ik met dit amendement voor aan hun eis tegemoet te komen.

Hoewel we vermoeden dat de meerderheid, de oppositie niet zal volgen in diens amendementen, lijkt het ons logisch dat ze ten minste haar eigen amendementen goedkeurt.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Een belangrijk element van de nieuwe politieke cultuur is de geloofwaardigheid van de politiek. Om de historische betekenis van het voorstel van onze collega's Ramoudt en Remans voor de horecasector te onderstrepen, vergt de geloofwaardigheid dat dit voorstel wordt aanvaard in de Senaat. Het voorstel werd trouwens gedurende vierentwintig uur om het uur herhaald op radio en televisie. Indien het niet wordt aangenomen, zou dit een onvoorstelbare slag zijn voor de politieke geloofwaardigheid van de nieuwe politieke cultuur. Dat mag op de nationale feestdag niet gebeuren.

De heer Didier Ramoudt (VLD). – Een VLD-voorstel is nog niet hetzelfde als een regeringsvoorstel. De verantwoording van de heer Van Quickenborne geeft verduidelijking. Hij zegt: "het voorgestelde artikel 194 zet een stap in de goede richting en staat in schrill contrast met de vroegere bedenkingen ten aanzien van deze sector". Hij voegt er wel aan toe dat het artikel onvolledig is. Hij onderschrijft dus de politiek van de regering. In zijn voorstel gaat de heer Van Quickenborne echter één brug te ver. Ik raad hem aan om de toelichting bij dit artikel grondig te lezen om te weten wat de regering met dit artikel wenst te bereiken. Zijn amendement is dan ook zonder voorwerp.

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – De heer Ramoudt antwoordt niet op de essentie van de vraag, met name of mijn amendement in de richting gaat van hetgeen hij heeft voorgesteld ten aanzien van de horecasector. Hij antwoordt evenmin op de vraag of hij dit amendement zal goedkeuren, met andere woorden, of hij de geloofwaardigheid van de nieuwe politieke cultuur al dan niet een slag zal toebrengen. Ik handhaaf in elk geval mijn amendement. We zullen nauwlettend toezien wanneer er wordt gestemd.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Voor amendement nr. 179 op artikel 195 en voor amendement nr. 180 eveneens op artikel 195, verwijs ik naar onze schriftelijke verantwoording.

De amendementen 181 en 182 strekken ertoe de huisvestingstoelage en de voorwaarden waarin deze wordt verleend, in de programmawet in te voegen. Voor onze argumentatie verwijs ik naar de schriftelijke verantwoording.

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – Voor amendement nr. 188 van mevrouw de Bethune en van mezelf, dat tot doel heeft een artikel 208bis in te voegen, kregen we ook de steun van collega Nyssens, maar zij kon het niet ondertekenen door de hectische toestand waarin een en ander is tot stand gekomen.

Ik ben blij dat minister Vande Lanotte ons is komen vervoegen, want hij heeft in de Kamer het wetsvoorstel van

procédure est en cours ont droit à un minimum de moyens d'existence.

Selon la Cour, le législateur ne peut exclure le réfugié illégal des services sociaux que lorsque les autres moyens de décourager le séjour illégal n'atteignent pas leur objectif. Le législateur ayant renoncé à la politique d'éloignement, nous nous trouvons dans les conditions d'octroi d'un minimum de moyens d'existence.

Or, les demandeurs d'asile ayant pu bénéficier de la mesure de Mme Onkelinx et de M. Gabriëls se retrouveront avec une allocation de zéro franc lorsqu'ils perdront leur emploi.

Mon amendement vise à accorder le droit à un minimum de moyens d'existence.

Les arguments du gouvernement sont purement formels. L'absence de moyens constitue probablement la vraie raison. Les gouvernements précédent et actuel avaient pourtant décidé de suivre la Cour d'arbitrage.

Nous avons déposé cet amendement pour garantir une existence digne aux personnes dont la procédure de régularisation est en cours.

J'espère que les sénateurs du SP, du PS, d'Agalev et d'Ecolo adopteront l'amendement.

PS-kamerlid Mayeur, dat medeondertekend werd door leden van Ecolo, Agalev en de SP, afgewezen.

Het amendement heeft betrekking op een urgent probleem en hoort dus thuis in de programmawet. Het gaat over een grondwettelijk recht, over een recht dat is toegekend door verschillende arbeidsrechtbanken in ons land.

Momenteel is de regularisatieprocedure lopende. De mensen die een aanvraag tot regularisatie hebben ingediend, wachten op het resultaat. Dat laat langer op zich wachten dan de regering had vermoed. Daarom heeft de heer Mayeur in de Kamer op 30 maart jongstleden een wetsvoorstel ingediend om deze mensen een bestaansminimum toe te kennen. Ik zal hier niet de verantwoording bij het wetsvoorstel voorlezen. Ik zal wel een aantal bijkomende argumenten aandragen om dat wetsvoorstel, nu onder de vorm van een amendement, te laten aannemen. Ik wijs op de verantwoordelijkheid van de collega's van de SP, PS, Agalev en Ecolo indien zij niet instemmen met dit amendement.

De regering probeert al lang alle mogelijke gaten te dichten door mensen die een procedure voor de Raad van State hebben lopen, de pas af te snijden in hun poging om het statuut van politiek vluchteling te verkrijgen en ze probeert hen tijdens de procedure het bestaansminimum te ontzeggen.

Gelukkig bestaat het Arbitragehof, dat een paar belangrijke arresten gevelde heeft die de regering ongetwijfeld bekend zijn. Het gaat om het arrest nummer 80 van 1999, het belangrijke arrest nummer 43 van 1998, het arrest nummer 46 van 1998 en het arrest nummer 51 van 1994. Het Arbitragehof heeft in die arresten beslist dat bepaalde categorieën van politieke vluchtelingen van wie de procedure lopende is, recht hebben op een bestaansminimum.

Nu kom ik bij het belangrijkste, te weten de verantwoording die het hof geeft om dit recht toe te kennen en op grond waarvan alle andere arbeidsrechtbanken unaniem hebben besloten dat wie zich in de regularisatieprocedure bevindt, recht heeft op het bestaansminimum. Als advocaat stagiair ben ik zelf met één zo'n dossier geconfronteerd in mijn stad en ik ben ervan overtuigd dat het een positief beslag zal krijgen.

Het hof zegt dat de wetgever de uitsluiting van maatschappelijke dienstverlening kan hanteren als evenredige techniek om de immigratie te beperken "wanneer is vastgesteld dat andere aangewende middelen om voortgezet illegaal verblijf te ontmoedigen niet doeltreffend zijn". Dat is de grens die het hof aangeeft.

Over de wet van 22 december 1999 hebben wij lang vergaderd en gediscussieerd en misschien is het niet toevallig dat minister Duquesne zich opnieuw bij ons heeft gevoegd, want artikel 14 van die wet bepaalt dat "betreffende de regularisatie een tijdelijk niet-verwijderingsbeleid wordt ingesteld ten behoeve van de hier illegaal verblijvende aanvragers, tenzij de openbare orde in gevaar is of men kennelijk niet beantwoord aan de criteria van de wet." De wetgever heeft met andere woorden ten aanzien van deze mensen uitdrukkelijk afstand gedaan van een verwijderingsbeleid. Het kader dat het Arbitragehof heeft aangegeven voor het toekennen van het bestaansminimum aan deze mensen, is dus voorhanden en ligt vervat in de vier

arresten.

Op welke argumenten beroept zich de regering?

Ze geeft geen antwoord over de grond van de zaak. Ze mag ons dan verwijten hier politieke spelletjes te spelen, maar intussen is al gebleken dat we meer inhoudelijke amendementen hebben ingediend dan formele.

Voor dit belangrijke amendement wil ik een beroep doen op de individuele overtuiging van de parlementsleden. Het betreft immers het recht op een goede procedure.

De aanvragers van een regularisatie die met toepassing van de maatregelen genomen door minister Onkelinx en minister Gabriëls intussen werknemer kunnen worden of een zelfstandig beroep kunnen uitoefenen, vallen bij het verlies van hun betrekking terug op een inkomen van nul frank, want gezien het wetsvoorstel Mayeur in de Kamer werd afgewezen, wordt er geen bestaansminimum uitgekeerd.

Mij amendement strekt ertoe het recht op het bestaansminimum toch toe te kennen. Als de regularisatieprocedure verscheidene maanden of misschien zelfs een jaar kan duren – de regering heeft toch aangekondigd dat de dossiers niet vóór een jaar zullen zijn behandeld –, moeten de betrokkenen die de regering niet wenst te verwijderen van het grondgebied, maar geen inkomen hebben, procederen zonder over een bestaansminimum te beschikken. Dat is fundamenteel onrechtvaardig.

De regering roept een formeel argument in en belooft iedere keer consequent naar het Hof van Cassatie te stappen om de procedure te rekken. Ze gebruikt dus de gerechtelijke achterstand om aan deze mensen geen bestaansminimum toe te kennen. Het echte argument is waarschijnlijk ingegeven door begrotingsoverwegingen. De vereiste middelen zijn wellicht niet voorhanden. Desnoods zouden we dit argument nog kunnen aanvaarden, maar de politieke optie van zowel de voorgaande als van de huidige regering bestond erin dit recht toe te kennen binnen de contouren die door het Arbitragehof zijn uitgetekend.

Mevrouw de Bethune en ik zelf hebben dit amendement ingediend om een menswaardig bestaan te kunnen waarborgen voor de mensen die in de regularisatieprocedure zijn verwickeld.

Ik hoop dat de senatoren van de SP, de PS, Agalev en Ecolo, partijen die het voorstel-Mayeur in de Kamer mee hebben ondertekend, het amendement zullen goedkeuren.

Mevrouw Sabine de Bethune (CVP). – De heer Van Quickenborne heeft dit amendement uitstekend toegelicht. Ik wil nog even inpikken op mijn uiteenzetting tijdens de algemene bespreking daarstraks. Ik vestig er de aandacht van de meerderheid op dat dit amendement voldoet aan alle voorwaarden om in de programmawet te worden opgenomen. Het kadert in een begrotingsbezorgdheid. Het is urgent en het gaat uit van een sociale bekommering. Indien met deze drie argumenten rekening wordt gehouden, kan het amendement misschien eensgezind worden goedgekeurd.

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – Kan iemand van de regering op deze vraag antwoorden? Willen minister Duquesne of minister Vande Lanotte het debat

Mme Sabine de Bethune (CVP). – *Cet amendement remplit toutes les conditions pour être repris dans la loi-programme. Il concerne le budget, est urgent et s'appuie sur des préoccupations sociales. Si l'on tient compte des ces arguments, l'amendement pourra peut-être être adopté à l'unanimité.*

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *Un membre du gouvernement peut-il répondre à cette question ? MM. Duquesne ou Vande Lanotte ne veulent-ils pas prendre part à*

ce débat ?

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Tout le monde se demande pourquoi les ministres continuent à affluer. Nous les remercions d'écouter nos justifications et d'accorder de l'importance à l'argumentation des sénateurs. Leur présence s'explique peut-être également – mais personnellement, je n'y crois pas – par la volonté d'empêcher que la majorité hésitante et presque convaincue n'accepte nos amendements.*

Pour mon amendement n° 183 à l'article 217 et mon amendement n° 184 qui vise à insérer un chapitre III au titre XI, je renvoie à la justification écrite.

M. Michel Barbeaux (PSC). – L' amendement n° 87 vise à supprimer le caractère non constitutionnel d'une disposition prévue à l'article 232, paragraphe 2, alinéa 2. Le Conseil d'État dit en effet dans son avis qu'une délégation au Roi pour déterminer l'objet des recettes du Fonds pour l'atténuation des nuisances dans le voisinage de l'aéroport Bruxelles-National, à savoir des amendes et des droits, serait contraire aux prérogatives budgétaires que l'article 174 de la Constitution réserve au pouvoir législatif.

Donc, en vue de venir en aide à la majorité et afin de consolider le texte sur le plan juridique, nous proposons non pas de supprimer l'arrêté royal prévu par la disposition légale soumise à notre vote mais de prévoir que cet arrêté royal délibéré en Conseil des ministres doit être confirmé par une loi dans les six mois de la date d'entrée en vigueur de cet arrêté.

M. Ludwig Caluwé (CVP). – *L'amendement n° 88 vise à supprimer le 3° de l'article 241.*

Les deux derniers articles du projet n'ayant pas été conçus par le gouvernement, le Conseil d'État n'a pas émis d'avis à leur sujet. Ces articles permettent au Roi de déléguer ses pouvoirs en matière de Défense nationale à d'autres instances ou États. Le gouvernement pourrait ainsi déléguer sa compétence relative au remplacement des F-16 par le Joint strike fighter. Cela va trop loin. Le Conseil d'État devrait examiner ces dispositions. En attendant, nous espérons que notre amendement sera adopté.

La même argumentation s'applique à l'amendement n° 89 visant à supprimer l'article 242.

daarover niet aangaan?

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Iedereen vraagt zich natuurlijk af waarom de ministers maar blijven aanrukken. Ze zijn nog nooit zo talrijk aanwezig geweest. We zijn hen dankbaar omdat ze op dit late uur komen luisteren naar de verantwoordingen van onze amendementen en voor de betekenis die zij hechten aan de argumentatie die door de senatoren naar voren wordt gebracht. Dat is een eerste mogelijke uitleg voor de aanwezigheid van de regering. Er is nog een andere hypothese, alhoewel ik daarin zelf niet geloof, namelijk dat de regering massaal aanwezig is om te verhinderen dat onze zeer goede argumenten en amendementen door de weifelende en bijna overtuigde meerderheid zouden worden aanvaard.

Voor mijn amendement nr. 183 op artikel 217 en amendement nr. 184 dat ertoe strekt in titel XI een hoofdstuk III in te voegen, verwijs ik naar de schriftelijke verantwoording.

De heer Michel Barbeaux (PSC). – *Amendement nr. 87 strekt ertoe het ongrondwettelijke karakter van een bepaling in §2, tweede lid, van artikel 232 te schrappen. De Raad van State stelt in zijn advies dat een bevoegdheid aan de Koning voor het bepalen van de strekking van die onvangsten, namelijk de boetes en de rechten, van het Fonds voor de beperking van de milieuoverlast in de omgeving van de luchthaven Brussel-Nationaal, strijdig zou zijn met de prerogatieven in begrotingszaken die bij artikel 174 van de Grondwet alleen aan de wetgevende machten worden toegekend.*

Om de meerderheid te helpen en teneinde de rechtszekerheid te vrijwaren, stellen wij niet voor het koninklijk besluit waarin de wettelijke bepaling voorziet, te schrappen, maar te bepalen dat dit besluit, vastgelegd na overleg in de ministerraad, binnen zes maanden na de inwerkingtreding, door een wet moet worden bevestigd

De heer Ludwig Caluwé (CVP). – Amendement nr. 88 strekt ertoe het 3° van artikel 241 te doen vervallen.

De twee laatste artikelen van het ontwerp zijn niet door de regering ontworpen, maar zijn na de goedkeuring van een amendement van enkele leden van de meerderheid in de Kamer in het ontwerp ingeschreven. Het bewuste amendement was zelfs niet door alle fracties van de meerderheid ondertekend. Omdat de tekst niet van de regering kwam, heeft de Raad van State er geen advies over uitgebracht. De tekst is nogal sibillijns. Hij lijkt op het eerste gezicht onschuldig. Bij nader onderzoek blijkt echter dat de wetgever de Koning machtigt om zijn bevoegdheid inzake overheidsaanbestedingen, voornamelijk in de sector Landsverdediging, aan andere instanties af te staan. Die bevoegdheid kan niet alleen worden gedelegeerd aan de NAVO of de Europese Unie maar ook aan een derde land, bijvoorbeeld Noorwegen of de Verenigde Staten. We vroegen ons af wat de bedoeling daarvan is. De heer Van den Brande die actief aan de werkzaamheden van de commissies heeft deelgenomen, vroeg of de regering via dit artikel haar bevoegdheid inzake de nakende vervanging van de F16-vliegtuigen door de *Joint strike fighter*, aan een derde instantie zou kunnen delegeren. De regering heeft bevestigend geantwoord. Als die instantie die knoop doorhakt, dan kan de regering de handen in onschuld wassen. Wij vinden dat dit te ver gaat. De Raad van State zou deze bepalingen moeten

- Le vote sur les amendements est réservé.
- Il sera procédé ultérieurement aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Projet de loi modifiant l'article 26 de la loi du 25 mars 1999 relative à la réforme des cantons judiciaires (Doc. 2-530)

Discussion générale

Mme Martine Taelman (VLD), rapporteuse. – Je me réfère à mon rapport écrit.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Lors de la législature précédente, la Chambre et le Sénat ont approuvé à l'unanimité la loi modifiant les frontières des cantons et élargissant le cadre des justices de paix. Cette réforme devait entrer en vigueur le 1er septembre 2000.*

Des difficultés sont toutefois apparues pour le canton de Leeuw-Saint-Pierre, concernant l'application des lois linguistiques.

(Mme Sabine de Bethune, première vice-présidente, prend place au fauteuil présidentiel.)

Un recours a été déposé auprès de la Cour d'arbitrage et le parlement flamand a invoqué un conflit d'intérêt. Le Sénat a tranché ce conflit et transmis sa décision au Comité de concertation. Par contre, la Cour d'arbitrage a estimé la modification de la loi contraire au principe d'égalité. C'est pourquoi cette modification n'a pas encore eu lieu. Nous acceptons donc le report d'entrée en vigueur de cette loi.

Par ailleurs, quand la Chambre examinera-t-elle la modification de la loi Octopus relative au statut des juges de paix ?

toetsen en in afwachting hopen dat onze amendementen worden goedgekeurd.

Voor amendement nr.89 dat ertoe strekt artikel 242 te doen vervallen, geldt dezelfde argumentatie.

- De stemming over de amendementen wordt aangehouden.
- De aangehouden stemmen en de stemming over het wetsontwerp in zijn geheel hebben later plaats.

Wetsontwerp tot wijziging van artikel 26 van de wet van 25 maart 1999 betreffende de hervorming van de gerechtelijke kantons (Stuk 2-530)

Algemene bespreking

Mevrouw Martine Taelman (VLD), rapporteur. – Ik verwijz naar het schriftelijk verslag.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Tijdens de vorige zittingsperiode werd een belangrijke hervorming gerealiseerd, die een rechtstreeks gevolg was van de fusering van de gemeenten in 1976. De grenzen van de kantons van de vrederechten stemden immers niet meer overeen, met als gevolg dat drie of vier vrederechters bevoegd waren voor dezelfde gemeente, afhankelijk van hun functie in de vroegere en inmiddels opgeslorpte gefuseerde gemeenten.

De werkzaamheden voor het vinden van een compromis om het probleem van de aanpassing van de gerechtelijke kantons te realiseren, hebben bijna 25 jaar aangesleept. Het uiteindelijke compromis heeft op het einde van de vorige zittingsperiode tot een belangrijke wetgeving geleid die in de uitbreiding van het kader voorzag. Het aantal inwoners van de kantons was in belangrijke mate gewijzigd en vergde een aanpassing. De Kamer en de Senaat hebben deze hervorming met een grote eensgezindheid goedgekeurd.

De hervorming zou normaal gezien op 1 september 2000 van toepassing moeten worden. Er zijn echter moeilijkheden ontstaan in verband met de toepassing van de taalwetgeving in het kanton Sint-Pieters-Leeuw en mogelijkerwijze ook in andere kantons. Er werd een wijziging voorgesteld, die in de wet van 1999 op de gerechtelijke kantons aan de orde was, met name de eventuele taalkennis van de vrederechter en van de hoofdgriffier van het kanton Sint-Pieters-Leeuw.

(Voorzitter: mevrouw Sabine de Bethune, eerste ondervoorzitter.)

Iedereen is het erover eens dat het probleem van de taalkennis van de vrederechter van Sint-Pieters-Leeuw onze aandacht verdient in de nacht van 21 juli. Deze zaak heeft alleszins een ernstige wending genomen aangezien er een verhaalprocedure werd ingeleid bij het Arbitragehof. Daarenboven heeft het Vlaams Parlement een belangenconflict ingeroepen aangaande deze materie.

Dit belangenconflict werd overgemaakt aan de Senaat, die daarover een beslissing heeft genomen. Dit advies werd aan het Overlegcomité gezonden. Anderzijds heeft het Arbitragehof een arrest geveld waarbij de wettelijke vereiste van de talenkennis bij de hoofdgriffier als strijdig met het

Mme Clotilde Nyssens (PSC). – Nous voterons sans hésitation ce projet de loi relatif aux cantons judiciaires. Il a pour seul effet de reporter d'un an l'entrée en vigueur de la loi, étant donné l'installation du Conseil supérieur de la Justice, le 2 août. Nous avons bien compris que l'on souhaitait faire courir les délais pour les futures nominations des magistrats des justices de paix à partir du 2 août. Comme je l'ai dit en commission, j'ai un souci particulier au sujet des juges de complément prévus pour certaines justices de paix. Je me demande si certaines communes de l'arrondissement Hal-Vilvorde, comme Woluwe, Uccle, Schaerbeek et Ixelles, recevront, pour leurs justices de paix, les juges de complément qui avaient été prévus, étant donné la nouvelle division des cantons et la suppression de certains cantons, notamment à Schaerbeek.

M. Ludwig Caluwé (CVP). – *Concernant la réorganisation des cantons judiciaires, un problème surgit pour la justice de paix d'Ekeren, dont dépend Stabroek. En effet, la justice de paix dont dépendait auparavant Stabroek était située plus près, à Kapellen. De plus, la justice de paix d'Ekeren est installée provisoirement au palais de justice, ce qui augmente encore la distance avec Stabroek. Je demande au ministre de trouver une solution à ce problème.*

gelijkheidsbeginsel werd beschouwd, terwijl het de desbetreffende vereisten voor de vrederechters wel met dat beginsel verzoenbaar achtte. Dit verklaart waarom ondertussen de correcties die moesten worden doorgevoerd op de wet op de gerechtelijke kantons, nog niet zijn gebeurd. Er is een wetsvoorstel ingediend in de Kamer om de wet aan te passen en deze van toepassing te verklaren op 1 september 2001. We moeten vandaag verschillende ontwerpen behandelen met een overdosis spoedbehandeling, maar we kunnen deze incidentele regeling voor het uitstel van de inwerkingtreding van de wet op de gerechtelijke kantons voor de vrederechters wel aanvaarden. Ondertussen kunnen dan de nodige maatregelen worden genomen om uitvoering te geven aan het ontwerp van de regering om de nodige aanpassingen door te voeren.

Ik wil de minister van Justitie nog een vraag stellen. De Senaat heeft een wetsvoorstel goedgekeurd met een wijziging van de Octopuswet met betrekking tot het statuut van de vrederechters. Dat is naar de Kamer gegaan. Deze heeft dat niet meer onder ogen genomen voor de vakantie. Wanneer zal de Kamer dit behandelen? We zullen in ieder geval dit ontwerp goedkeuren.

Mevrouw Clotilde Nyssens (PSC). – *We zullen dit wetsontwerp betreffende de gerechtelijke kantons zonder aarzelen goedkeuren. Het heeft enkel tot gevolg dat de datum van inwerkingtreding van de wet, wegens de installering van de Hoge Raad voor de Justitie op 2 augustus, met een jaar wordt uitgesteld. We hebben begrepen dat men de termijnen voor de toekomstige benoemingen van vrederechters vanaf 2 augustus wil laten lopen. In de commissie heb ik reeds mijn bezorgdheid geuit betreffende de toegevoegde rechters voor sommige vredegerechten. Ik vraag me af of bepaalde gemeenten in het arrondissement Halle-Vilvoorde, zoals Woluwe, Ukkel, Schaarbeek en Elsene, voor hun vredegerechten de beloofde toegevoegde rechters zullen krijgen na de nieuwe indeling van de kantons en de afschaffing van bepaalde kantons, met name in Schaarbeek.*

De heer Ludwig Caluwé (CVP). – Ik wil van de bespreking van dit ontwerp en van de aanwezigheid van de minister misbruik maken om een vraag te stellen over een particulier probleem met betrekking tot de uitvoering van de wet op de inrichting van een aantal nieuwe gerechtelijke kantons. Ik had eigenlijk de bedoeling om daarover een mondelinge vraag te stellen, maar dan moet ik nog drie maanden wachten.

Ik heb onlangs een antwoord op een schriftelijke vraag gelezen met betrekking tot de huisvesting van de nieuwe gerechtelijke kantons. Hierbij rijst een particulier probleem, namelijk dat van het nieuw op te richten vredegerecht Ekeren, dat wordt afgesplitst van het kanton Kapellen, onder de naam Antwerpen XI gekend is en waarbij Berendrecht, Zandvliet en Stabroek worden gevoegd. Dit nieuwe kanton is voor Stabroek eigenlijk een achteruitgang, want vroeger behoorde deze gemeente tot het kanton Kapellen, dat dichterbij ligt. Men zou zich daarmee kunnen verzoenen als het vredegerecht effectief in Ekeren wordt opgericht. Uit het antwoord op de voornoemde schriftelijke vraag maak ik echter op dat het de bedoeling is dit vredegerecht, voorlopig, niet in Ekeren te vestigen, maar op het Antwerps gerechtshof. Daarmee wordt de afstand voor Stabroek wel bijzonder groot. Ik zou de minister willen vragen dat hij dit probleem ter harte neemt en

M. Marc Verwilghen, ministre de la Justice. – *La Chambre examinera la proposition de M. Vandenberghe le 19 septembre 2000 à 14h15.*

En ce qui concerne le tribunal de paix d'Ekeren, l'entrée en vigueur de la loi a été reportée au 1er septembre 2001. Je profiterai de ce délai pour trouver une implantation convenable, de préférence à Ekeren.

– **La discussion générale est close.**

Discussion des articles

(Pour le texte adopté par la commission de la Justice, voir document 2-530/3.)

- **Les articles 1er et 2 sont adoptés sans observation.**
- **Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.**

Projet de loi modifiant la loi du 11 avril 1994 organisant le vote automatisé, ainsi que le Code électoral (Doc. 2-523)

Proposition de loi visant la suppression du vote automatisé et la généralisation du dépouillement par lecture optique (de Mme Clotilde Nyssens, Doc. 2-100)

M. le président. – Je vous propose de joindre la discussion du projet et de la proposition de loi. (*Assentiment*)

Discussion générale

Mme Iris Van Riet (VLD), rapporteuse. – Je me réfère à mon rapport écrit.

M. Philippe Monfils (PRL-FDF-MCC). – Le projet de loi qui fait l'objet de nos discussions traduit et concrétise une des préoccupations de l'accord gouvernemental qui était de rendre le système de vote automatisé plus simple, plus accessible et plus transparent pour le citoyen. Il n'est pas question, comme certains auraient pu le penser ou l'espérer, de remettre en cause le système de vote automatisé. Ce n'est d'ailleurs pas ce gouvernement qui a instauré le vote automatisé. Il a été organisé sous le gouvernement précédent.

Bien entendu, je trouverais assez étonnant à une époque où tous les jeunes dès sept ou huit ans jouent avec internet, des

dat hij ervoor zorgt dat het wordt opgelost. We zien elkaar rond deze problematiek terug ter gelegenheid van de reparatiewet die door de Kamer nog naar de Senaat moet worden gezonden. Ik hoop dat er dan voor de inwoners van Stabroek een oplossing komt voor het probleem.

De heer Marc Verwilghen, minister van Justitie. – Er zijn twee vragen gesteld waarop ik een antwoord kan geven. Op de vraag van collega Vandenberghe kan ik antwoorden dat zijn voorstel in de Kamer behandeld wordt op 19 september 2000 om 14.15 uur.

Wat het probleem van de huisvesting van het nieuwe vrederegerecht in Ekeren betreft, meld ik u dat de inwerkingtreding van de wet is uitgesteld tot 1 september 2001. Het is dan ook mijn bedoeling om in de resterende periode een deugdelijke huisvesting te kunnen vinden, zo dicht mogelijk bij de rechtsonderhorigen en bij voorkeur in Ekeren.

– **De algemene bespreking is gesloten.**

Artikelsgewijze bespreking

(Voor de tekst aangenomen door de commissie voor de Justitie, zie stuk 2-530/3.)

- **De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerking aangenomen.**
- **Over het wetsontwerp in zijn geheel wordt later gestemd.**

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming, alsmede van het Kieswetboek (Stuk 2-523)

Wetsvoorstel tot afschaffing van de geautomatiseerde stemming en tot veralgemening van de stemopneming door middel van een systeem voor optische lezing (van mevrouw Clotilde Nyssens, Stuk 2-100)

De voorzitter. – Ik stel voor het wetsontwerp en het wetsvoorstel samen te bespreken. (*Instemming*)

Algemene bespreking

Mevrouw Iris Van Riet (VLD), rapporteur. – Ik verwijs naar mijn schriftelijk verslag.

De heer Philippe Monfils (PRL-FDF-MCC). – *Met dit wetsontwerp zal het systeem van de geautomatiseerde stemming eenvoudiger, toegankelijker en transparanter worden. De geautomatiseerde stemming die door de vorige regering werd ingevoerd, wordt dus niet op de helling gezet.*

Nu alle jongeren van zeven, acht jaar op internet surfen en met computers spelen, teruggrijpen naar papier en potlood dat zou nog eens echt Belgisch zijn.

Na de gemeenteraadsverkiezingen zal de minster van Binnenlandse Zaken het systeem zonder enige twijfel opnieuw

ordinateurs ou des jeux électroniques, qu'on en revienne au papier et au crayon. On aurait pu ne pas instaurer le vote automatisé mais, à partir du moment où il a été décidé, revenir en arrière constituerait une nouvelle histoire belge. Le gouvernement a tenu compte de ce qu'il avait hérité de son prédécesseur mais il s'est efforcé d'améliorer la transparence et le contrôle démocratique sur le fonctionnement du système.

Je suis persuadé que le ministre de l'Intérieur examinera attentivement ce qui se passera aux élections communales en octobre, en tirera les conséquences et s'en servira pour assurer la parfaite transparence et la parfaite efficacité du système.

On a avancé et on avance encore des critiques étonnantes à l'égard du système de vote automatisé. On souligne le risque de fraude, en particulier pour le vote des personnes incapables d'accomplir seules leur devoir électoral. À l'époque du vote « papier », n'avions-nous pas des personnes qui accompagnaient des handicapés, des personnes âgées dans l'isolement et qui, loin de les laisser seules dans l'isolement, dirigeaient quelque peu le crayon selon leurs propres opinions ?

Autrefois, dans certains bureaux de vote ou de dépouillement, des témoins ont vu des personnes qui, ayant de petites mines de crayon cachées dans les ongles, s'arrangeaient pour faire annuler l'un ou l'autre bulletin. Tout n'était pas parfait donc.

On dit aussi que la visibilité de l'écran favorise par sa présentation l'un ou l'autre candidat ou parti. Mais auparavant, à Bruxelles, l'on se plaignait de devoir voter sur des bulletins grands comme des draps de lit difficiles à manipuler et où les listes se trouvaient imprimées tête-bêche.

En ce qui me concerne, je trouve plus difficile de voter sur un système automatisé que dans le système traditionnel, car il faut choisir volontairement son parti ou l'abstention. Plutôt que d'entrer dans le bureau de vote, contempler les listes et décider à la dernière minute de son suffrage, le citoyen est amené à décider clairement pour quel parti il va voter. Le fait que le système d'affichage oblige à un investissement intellectuel plus grand me paraît donc très positif.

Le vote automatisé ne risque pas d'être annulé comme peut l'être un bulletin manuscrit à la suite d'un malheureux coup de crayon. On vote sur l'écran et on peut d'ailleurs vérifier son vote, ce qui me paraît très intéressant.

En ce qui concerne le comptage, de nombreuses personnes étaient mobilisées pour assurer cette tâche dans le système papier. Le système électronique demande évidemment moins de personnes et probablement aussi beaucoup plus d'expérience.

Quels seront les changements engendrés par ce projet ? Premièrement, comme je l'ai dit, à la fin de ce vote, le citoyen pourra visualiser sur l'écran les votes qu'il a émis pour chaque assemblée, l'objectif étant de donner à chacun la possibilité de contrôler son vote.

Deuxièmement, la période de contrôle des experts est étendue. Elle débute 40 jours avant les élections et se poursuit jusqu'au dépôt du rapport au ministère de l'Intérieur.

Troisièmement, chaque type d'élection disposera de son propre collègue d'experts.

Quatrièmement, les frais d'entretien et de stockage des

évaluer et perfectionner.

Er wordt beweerd dat het systeem fraudegevoelig is, vooral in het geval van kiezers die hun stemplicht niet alleen kunnen vervullen. Werden minder validen in de tijd van het stemmen op papier niet tot in het stemhokje begeleid en hielden de begeleiders hun potlood niet naar eigen inzicht vast?

Destijds waren er getuigen in de telbureaus die met een potloodstiftje onder hun nagel de stembiljetten ongeldig maakten.

De voorstelling van de lijsten op scherm zou sommige partijen of kandidaten bevoordelen, maar in Brussel waren de stembiljetten zo groot als een tafellaken en de lijsten werden kop aan staart gedrukt.

Persoonlijk vind ik geautomatiseerd stemmen moeilijker omdat men bewust voor een partij of voor een onthouding moet opteren. Maar ik vind het positief dat dit een grotere intellectuele inspanning vergt.

Een geautomatiseerde stem kan niet ongeldig worden gemaakt en elkeen kan zijn stem op scherm controleren.

Voor het tellen van de papieren stemmen moest er een pak volk worden gemobiliseerd. Voor de elektronische telling is er minder, maar competentere volk nodig.

Welke wijzigingen brengt dit wetsontwerp aan? Ten eerste zal de burger, nadat hij gestemd heeft, zijn stem voor elke assemblee op het scherm kunnen controleren.

Ten tweede, wordt de periode verlengd gedurende dewelke experts controles kunnen uitvoeren. Zij gaat in 40 dagen vóór de verkiezingen en duurt tot het verslag wordt neergelegd bij de minister van Binnenlandse Zaken.

Ten derde, komt er voor elk type van verkiezing een afzonderlijk college van experts.

Ten vierde, vallen de kosten voor onderhoud en opberging van de machines niet ten laste van de gemeenten.

Ten slotte, zijn er maatregelen getroffen om lange wachtrijen te voorkomen. Al zijn er bij de laatste verkiezingen geen gevallen van overdreven wachttijden gekend. Het aantal kiezers per stembureau wordt beperkt tot 180 en tot 160 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In een maatschappij waar alle menselijke activiteiten worden geïnformatiseerd, moet de geïnformatiseerde stem de norm worden. Onze mentaliteit moet zich aan deze evolutie aanpassen.

Voor de mensen die zich met systeem vertrouwd willen maken, worden er in de gemeente vormingen georganiseerd.

Met dit ontwerp wordt een stap in de goede richting gedaan.

machines ne sont pas à charge de communes. Merci pour elles !

Enfin, je crois qu'on a pris des mesures concrètes pour éviter les files d'attente, encore qu'elles n'étaient pas excessives, contrairement à ce que d'aucuns ont pu dire. Je viens d'une ville de 200.000 habitants ; lors des dernières élections législatives, nous n'avons pas dû attendre une demi-journée pour assumer notre devoir électoral. Le nombre d'électeurs par isolement est de 180, sauf dans les cantons électoraux compris dans la Région de Bruxelles-Capitale où il est de 160.

En conclusion, mon propos n'est pas seulement de mettre en évidence les améliorations techniques apportées au vote automatisé. Nous voterons, bien entendu, ce texte. Je voudrais surtout rappeler que le progrès technique est une réalité dont il est impossible de ne pas tenir compte. Tous les quatre ou cinq ans, de nouveaux électeurs votent. Ce sont des jeunes, qui sont de plus en plus habitués à manier les systèmes électroniques. Pour eux, voter avec un crayon sur un écran représente la préhistoire de l'informatique.

La société, dans son ensemble et les activités humaines dans tous les domaines, s'informatisent. Il serait absurde de ne pas utiliser l'ordinateur pour ce genre d'activités. Comme je l'ai dit, nos enfants et petits-enfants sont familiarisés dès le plus jeune âge à l'utilisation de l'outil informatique, notamment à l'école. Le vote informatisé doit naturellement devenir la norme. Nos mentalités doivent s'adapter dès maintenant à cette évolution.

Des sessions de formation sont d'ailleurs organisées dans l'ensemble des communes pour que les personnes qui le souhaitent puissent s'habituer à ce système. Revenir en arrière équivaldrait à refuser le TGV et préférer l'époque où les trains étaient précédés d'une personne qui agitait un drapeau pour prévenir de leur passage.

Pour toutes ces raisons, monsieur le ministre, je trouve que votre projet est un pas en avant dans la bonne direction. Il corrige un certain nombre de déficiences et aménage considérablement les choses. Je suis persuadé que nous pouvons compter sur vous pour qu'à l'avenir, votre vigilance ne soit pas prise en défaut et pour que vous continuiez à améliorer le système du vote automatisé.

M. Jacky Moraël (ECOLO). – Le sujet dont nous sommes saisis à l'instant est évidemment fondamental puisqu'il s'agit d'une des principales libertés démocratiques, celle d'élire nos représentants à tous les niveaux de pouvoir.

Dès lors, la technique avec laquelle les citoyens élisent leurs représentants est extrêmement importante. L'une des conditions que toute technique doit rencontrer est de créer un climat de confiance absolue à l'égard des résultats issus des choix opérés par les citoyens.

Il ne s'agit pas ici de faire un combat d'arrière-garde entre les vieilles et les anciennes méthodes. Je ne suis pas un positiviste. Je ne suis pas non plus un passéiste. Que l'on passe à l'ère électronique ne me choque pas. Que l'on préfère le vote papier ne me choque pas non plus. Je crois qu'il est du devoir de tout démocrate de préférer le système qui assure la fiabilité des opérations électorales et garantit la confiance des citoyens lorsqu'ils désignent leurs représentants.

Le projet que nous avons à examiner représente à l'évidence

De heer Jacky Moraël (ECOLO). – *Het kiezen van vertegenwoordigers op alle machtsniveaus is één van de belangrijkste democratische vrijheden. De techniek die hiervoor word aangewend, is dus uitermate belangrijk en dient een klimaat van absoluut vertrouwen te scheppen ten aanzien van de verkiezingsuitslagen.*

Een achterhoedegevecht tussen de oude en de nieuwe methoden is hier niet op zijn plaats. De voorkeur van alle democraten moet uitgaan naar een systeem dat de betrouwbaarheid van de kiesverrichtingen en het vertrouwen van de burgers in de verkiezingen waarborgt.

Dit ontwerp verbetert zonder enige twijfel de situatie die we uit het verleden hebben overgeërfd. Het aantal experts neemt toe. De assemblees kunnen hun eigen experts aanstellen. Hoe meer experts, hoe groter de betrouwbaarheid.

De onderzoekstermijnen worden verlengd. Sommigen hadden een nog langere termijn na de verkiezingen gewenst, maar de regering is tot de uiterste grens gegaan die door de Grondwet

une amélioration de la situation existante et héritée. Il serait malhonnête de ne pas le reconnaître. Le nombre d'experts augmente. Des assemblées qui ne pouvaient désigner des experts pourront le faire et, plus il y aura d'experts pour vérifier en amont et en aval des opérations, plus la fiabilité augmentera.

Les délais d'examen dans le cadre de ce que permettent la Constitution et les lois électorales sont augmentés. Certains souhaiteraient que ces délais soient accrus après les élections mais, sur ce point, on ne peut pas faire de procès d'intention au gouvernement. Il est allé au maximum de ce que permettaient la Constitution et les lois électorales.

Nous avons eu, en commission de l'Intérieur, sous la présidence éclairée, énergique de Mme Lizin, une remarquable discussion avec le représentant du gouvernement et un expert informaticien qui ont répondu à l'ensemble de nos questions. Tous les parlementaires, qu'ils soient partisans ou non du vote électronique, ont beaucoup appris, à tel point que nous sommes nombreux à regretter que cette discussion vienne si tard. Si nous l'avions eue il y a quelques mois, le climat aurait sans doute été plus serein.

En ce qui me concerne, j'ai été très satisfait des réponses qui m'ont été apportées par les experts, mais pas sur tous les points.

Autre sujet de satisfaction, le gouvernement a accepté d'emblée qu'il soit procédé à une évaluation a priori, juste avant les communales, de l'examen par les experts du logiciel d'organisation de ces élections et, directement après les élections, d'une évaluation des plaintes enregistrées pour ce qui concerne l'aspect vote électronique. Ce sont là des points positifs qu'il convenait de souligner.

Cela dit, la situation est loin d'être parfaite. Tout d'abord, je le répète, ce projet vient très tard. Les inquiétudes citoyennes ou parlementaires sur l'organisation du vote électronique ne remontent pas à l'installation de cette majorité. C'est depuis l'installation du vote électronique, sous la précédente majorité, que des doutes existent quant à la fiabilité du système et à sa perméabilité à toute procédure de manipulation.

Il y a donc une responsabilité de la majorité précédente et, je le dis sans ambages, le gouvernement arrive tard avec ce projet. Peut-être y a-t-il des explications, je suis prêt à les entendre.

Nous sommes donc proches des élections du 8 octobre avec une Chambre, je le rappelle à nouveau, que le président a mise en congé et nous étions donc, en commission de l'Intérieur, dans l'impossibilité politique évidente de modifier quoi que ce soit au projet qui nous était soumis même lorsqu'il y avait un consensus entre les parlementaires, le représentant du gouvernement et l'expert.

Je trouve que nous ne sommes pas placés dans de bonnes conditions de travail parlementaire et législatif.

M. le président. – J'ai adressé un courrier au Président de la Chambre à ce sujet.

M. Jacky Morael (ECOLO). – Je me réjouis que le Président du Sénat ait adressé un courrier au Président de la Chambre. Cependant, il ne faut pas se limiter à faire de la

en de kieswetgeving worden opgelegd.

In de commissie voor de Binnenlandse Zaken hebben we een zeer leerrijke discussie gehad met de vertegenwoordiger van de regering en met een expert in de informatica. Mocht de discussie wat vroeger hebben plaatsgevonden, dan zou ze wel serener zijn geweest. Het antwoord van de experts was op de meeste punten bevredigend.

De regering heeft erin toegestemd om vóór de gemeenteraadsverkiezingen het verslag van de experts over de organisatie-software voor die verkiezingen te evalueren en onmiddellijk na de verkiezingen de klachten met betrekking tot het elektronisch stemmen aan een evaluatie te onderwerpen. Tot daar de positieve aspecten die ik wilde beklemtonen.

De situatie is echter verre van ideaal. Dit ontwerp komt zeer laat, want al van bij de installatie van het elektronisch stemmen bestond er twijfel over de betrouwbaarheid van het systeem en over de gevoeligheid voor manipulaties. De vorige meerderheid draagt hiervoor de verantwoordelijkheid, maar de huidige regering schiet laat in actie. Is daar een verklaring voor?

De verkiezingen van 8 oktober staan voor de deur en de Kamervoorzitter heeft de volksvertegenwoordigers met vakantie gestuurd. De Senaatscommissie voor de Binnenlandse Zaken was dus in de politieke onmogelijkheid om wat dan ook te wijzigen aan dit ontwerp, zelfs al zouden de commissieleden, de vertegenwoordiger van de regering en de expert dat eensgezind hebben gewenst.

In deze omstandigheden kunnen we geen goed parlementair en wetgevend werk leveren..

De voorzitter. – Ik heb daarover een brief gestuurd aan de Voorzitter van de Kamer.

De heer Jacky Morael (ECOLO). – Dat verheugt me. Toch mogen we ons niet beperken tot retoriek. De werkomstandigheden op het einde van deze zittingsperiode

rhétorique. Les conditions de travail de cette fin de session sont, je ne me lasse pas de le répéter, déplorables. J'ai salué tout à l'heure le fait que M. Vandembroucke l'ait admis, en termes diplomatiques, certes.

Nous restons inquiets à propos d'une série de problèmes. Le rapport mentionne – à la page 4, si je ne m'abuse – que le représentant du gouvernement ne pouvait garantir la fiabilité à 100% du vote électronique. Le « vote papier » n'a, lui non plus, jamais été garanti à 100%. Il est parfois arrivé qu'à une heure du matin, pour des raisons de confort, tel ou tel calcul soit arrondi pour que les additions tombent juste à l'unité près. Ce procédé peut avoir, à quelques dizaines de voix près, en termes d'apparement, des conséquences en nombre de sièges. Je n'idéalise donc pas le « vote papier » tout en ne « diabolisant » pas le vote électronique. Je dis simplement qu'il faut se préoccuper des garanties de fiabilité et de l'impossibilité de fraude en ce qui concerne tout nouveau système de vote.

Les experts estiment que les codes de cryptage protégeant les disquettes-mères du logiciel électoral sont dépassés sur le marché de l'informatique. Le code de cryptage de la disquette pour les élections locales et provinciales du 8 octobre est le même que celui établi quelques mois avant le scrutin du 13 juin. En réalité, les codes de cryptage évoluent à une vitesse phénoménale. Un nouveau code devient obsolète quelques mois après sa mise en application et les pirates informatiques trouvent aisément les clés de décryptage. Il est donc impératif que les sous-traitants du ministère de l'Intérieur chargés de mettre au point les codes de cryptage s'efforcent de conserver en permanence une longueur d'avance sur des individus éventuellement mal intentionnés.

Nombre de personnes, y compris des experts, pensent qu'il faudrait rendre public le logiciel destiné à calculer le mode d'attribution des sièges et le nom des personnes élues, par exemple sur version papier, afin que tout le monde puisse se familiariser avec ce logiciel et en vérifier la fiabilité, mais ils se taisent pour des raisons déontologiques. J'observe avec satisfaction que le ministre opine. Il faudrait vraiment parvenir à instaurer cette publicité, peut-être réservée aux seules assemblées ou à une commission des assemblées.

Je rappellerai aussi qu'il existe une disquette-mère contenant le logiciel principal unique, scellée, placée dans un coffre-fort, qui ne peut en sortir qu'en présence de plusieurs personnes. Au moment où les opérations électorales débutent, cette disquette est sortie du coffre-fort.

Plusieurs ordinateurs au ministère de l'Intérieur en font autant de copies qu'il est nécessaire pour l'ensemble des bureaux auxquelles seront fournies les disquettes, pour chaque isolet et chaque machine. Les experts nous ont dit qu'il s'agissait d'ordinateurs *stand alone*, donc, hors réseau, de façon à ce que personne ne puisse s'introduire dans l'opération de copiage et la manipuler. J'ai posé une question élémentaire : ces ordinateurs ont-ils toujours été *stand alone* ou ont-ils été débranchés d'un réseau ? Car s'ils ont un jour été en réseau et qu'ils ne sont débranchés qu'au moment du copiage de la disquette-mère, personne ne peut garantir l'absence de manipulation – si la NASA ou la Défense nationale belge ont pu faire l'objet de piratage informatique, le ministère de l'Intérieur n'est pas nécessairement à l'abri ! À cet égard – la présidente de la commission et d'autres membres pourront en

zijn werkelijk erbarmelijk. Minister Vandembroucke heeft het, weliswaar in diplomatieke bewoordingen, toegegeven.

Een aantal problemen blijven ons verontrusten. Ik lees in het verslag dat de regering de betrouwbaarheid van de elektronische stemming niet kan waarborgen. Dat was ook voor de stemming op papier niet mogelijk. Het gebeurde dat tellingen werden afgerond om de cijfers te doen kloppen. Dat kon tot zetelverschuivingen leiden. Ik wil de stemming op papier niet idealiseren, maar evenmin verwacht ik alle heil van de elektronische stemming. Een verkiezingssysteem moet wel garanties bieden inzake betrouwbaarheid en fraude uitsluiten.

De experts zeggen dat de beschermingscodes achterhaald zijn. Voor de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 8 oktober geldt dezelfde code als voor de parlementsverkiezingen van 13 juni. Codes evolueren echter enorm snel. Informatiepiraten slagen erin om nieuwe codes binnen de kortste keren te ontcijferen. De onderaannemers die voor het ministerie van Binnenlandse zaken die codes opstellen, moeten alles in het werk stellen om die individuen voor te blijven.

Sommige experts menen dat de informatica om de toewijzing van de zetels en de namen van de verkozenen te bepalen, openbaar moet worden gemaakt zodat iedereen er de betrouwbaarheid van kan nagaan. Zij zwijgen echter om deontologische redenen. Ik stel met genoegen vast dat de minister daarmee instemt. Misschien kan die openbaarheid worden beperkt tot onze assemblees of tot een commissie.

Er bestaat een unieke, verzegelde moederdiskette die in een brandkast wordt bewaard en er slechts in aanwezigheid van verschillende mensen mag worden uit gehaald op ogenblik dat de verkiezingen beginnen.

Er worden zoveel kopieën van gemaakt als nodig is voor alle kiesbureaus. Dat gebeurt met stand alone computers, dus computers buiten elk netwerk, zodat niemand het kopiëren kan manipuleren. Waren die computers altijd stand alone of werden zij van een netwerk afgekoppeld? In dit laatste geval is manipulatie niet uitgesloten. Als de NASA en de Belgische defensie het slachtoffer konden worden van informatiepiraterij, kan het ministerie van Binnenlandse zaken er niet zeker van zijn daartegen afgeschermd te zijn. De expert verklaarde dat men daarover twijfels mocht hebben. Men moet niet paranoïde zijn, maar als men niet heeft nagegaan of de computers nooit in een netwerk werden gebruikt, kan men niet uitsluiten dat er enkele dagen of weken daarvoor iemand in het netwerk is binnengedrongen met een programma dat zichzelf vernietigt naarmate de fraudeoperatie voortschrijdt. Zo eerlijk de expert was, zo weinig geruststellend was zijn antwoord.

De problemen zijn niet nieuw. Dringende verbeteringen worden reeds lang gevraagd. Ecolo wil dan ook een duidelijk signaal aan de regering geven. Wij zijn niet tegen het ontwerp, want het brengt een verbetering aan. Toch komt dit zo laattijdig en is het zo onbevredigend dat ik me zal onthouden. Ik heb me trouwens reeds in de commissie onthouden. Wij willen enkel dat de zaken vooruitgaan. We erkennen dat de situatie op 8 oktober beter zal zijn dan op 13 juni 1999 en nog beter dan bij de verkiezingen daarvoor, maar dat is nog niet snel of goed genoeg. Wij willen dus dat

témoigner – l'expert était quelque peu dans l'expectative. Il a déclaré que l'on était en droit d'avoir un doute : il ne faut pas faire de paranoïa, mais si les ordinateurs n'étaient pas vierges, si l'on n'a pas vérifié qu'ils n'ont jamais été mis en réseau, on ne peut exclure qu'il y ait eu intrusion quelques jours ou quelques semaines avant qu'ils aient été débranchés d'un réseau ; quelqu'un peut avoir pénétré le réseau pour donner des instructions à l'ordinateur avec un programme qui, d'ailleurs, s'autodétruit au fur et à mesure du déroulement de l'opération de fraude. L'expert n'a pu aller au-delà des informations dont il disposait. Autant il a été extrêmement honnête devant la commission, autant sa réponse ne m'a guère paru rassurante. A nouveau, je ne fais pas de paranoïa : je veux simplement qu'un système donne toutes les garanties de fiabilité au législateur et au citoyen.

Voilà pour les problèmes qui se posent dont je rappelle qu'ils ne sont pas nouveaux. Des citoyens et des parlementaires ont depuis belle lurette mis l'accent sur une série d'améliorations urgentes à apporter au système.

Dès lors, j'ai fait rapport au groupe Ecolo des différents travaux, dans leurs aspects positifs énormes et dans les autres. Nous avons pris une décision dans l'intention d'envoyer un signal clair au gouvernement. Il s'agissait non pas de nous opposer au projet car il n'y a aucune raison de nous opposer à une amélioration manifeste. Cependant, celle-ci étant tellement tardive et tellement insatisfaisante sur des aspects majeurs, nous avons décidé qu'une personne du groupe Ecolo s'abstiendrait. Cette personne, ce sera moi – vous pouvez d'ores et déjà considérer ceci comme une justification d'abstention. Je me suis d'ailleurs abstenu en commission de l'Intérieur à l'issue de l'examen de ce projet pour manifester à la fois une insatisfaction quant au retard et une inquiétude sur une série d'aspects qui nous paraissent actuellement non réglés. Que veut dire ce signal ? Tout simplement que les choses évoluent, et il faut honnêtement le reconnaître : la situation sera plus sûre le 8 octobre qu'elle ne l'était le 13 juin 1999 ou encore, lors des élections précédentes, mais pas assez vite ni assez fort. Donc, nous souhaitons vivement que le gouvernement retravaille dès après les élections communales – un laps de temps raisonnable devrait alors s'écouler avant les élections suivantes – pour garantir, autant que faire se peut, la fiabilité du système. Je ne crois pas qu'une fiabilité totale soit possible, pour aucun système, mais je pense à une fiabilité maximale : il y a une obligation de moyens, pas une obligation de résultats. Pour ce faire, le gouvernement devra à nouveau s'atteler à la tâche après les élections communales – en fonction notamment des plaintes et des constats des experts, qui seront plus nombreux et devraient donner lieu à des rapports plus détaillés –, et nous soumettre rapidement une série de projets en la matière.

Je terminerai par une suggestion : certains, dans l'opposition – Mme Nyssens, notamment –, dans la majorité et dans la société civile ont émis la proposition suivante : pourquoi ne pas faire en sorte – cet objectif est évidemment impossible à atteindre pour le 8 octobre prochain – que chaque isoloir électronique soit couplé avec un système d'impression qui, à l'issue du vote, délivre un bulletin, anonyme évidemment ? Ainsi, la machine enregistrerait le vote de l'électeur. La délivrance d'un bulletin permettrait à l'électeur de vérifier que son vote a été correctement enregistré. Après le vote, l'électeur devrait poser deux actes : remettre sa carte

de regering na de gemeenteraadsverkiezingen het werk hervat om de betrouwbaarheid van het systeem maximaal te waarborgen. Aangezien volledige betrouwbaarheid onmogelijk is, gaat het om een midden- en niet om een resultaatverbintenis. De regering moet dus, rekening houdend met de klachten en vaststellingen van de experts, de handen opnieuw aan de ploeg slaan en ons zo snel mogelijk een reeks ontwerpen voorleggen.

Sommigen, zowel in de oppositie, zoals mevrouw Nyssens, als in de meerderheid en in de burgermaatschappij stellen voor dat in elk kieshokje een printer wordt geplaatst die een anoniem stembulletin afdrukt. De kiezer zou aldus ook kunnen controleren of zijn stem correct werd geregistreerd. Na de stemming overhandigt de kiezer zijn magneetkaart aan de voorzitter van het kiesbureau en steekt hij het bulletin in de urne. Na de kiesverrichtingen zou men via een steekproef kunnen controleren of de resultaten van de papieren stemming overeenstemmen met die van de elektronische stemming. Technisch is dat alles mogelijk. De kosten ervan moeten worden afgewogen tegen de democratische voordelen. De betrouwbaarheid moet worden verbeterd. Indien de burgers de indruk hebben dat fraude mogelijk is, missen we een kans om de burger opnieuw met de politiek te verzoenen. Eén van de eerste stappen daartoe is dat de burger er zeker mag van zijn dat zijn stem correct in de kiesresultaten wordt weergegeven. Het gaat niet om een technisch of financieel probleem, wel om een probleem van democratie.

magnétique au président du bureau et placer son bulletin dans une urne. Enfin, il serait procédé, de façon aléatoire, à des sondages sur 1, 2 ou 3% de bureaux – cet élément technique devrait être discuté – choisis après les élections. On pourrait donc vérifier si les résultats obtenus avec les bulletins sur papier correspondent bien à ceux des votes électroniques.

C'est une suggestion parmi d'autres. Tous les experts que nous avons consultés nous disent que la faisabilité technique est évidente. Certes, cette démarche aurait un coût qu'il faudrait évaluer, mais il faut aussi faire la balance entre coût/bénéfice démocratique et coût financier.

Il importe d'améliorer la fiabilité, car si les citoyens devaient avoir l'impression, à tort ou à raison, que le système peut être fraudé, nous manquerions un des paris de l'ensemble des forces démocratiques de ce pays qui, je crois, partagent toutes le même objectif, à savoir réconcilier le citoyen avec la politique. Une des premières étapes indispensables, fondamentales, de cette réconciliation est que le citoyen soit sûr que le vote qu'il a émis se retrouve intégralement, « fiablement », loyalement, dans le résultat des élections.

Il ne s'agit pas de problèmes informatiques, techniques ou financiers, mais d'un problème de démocratie.

M. Wim Verreycken (VL. BLOK). – *Ce projet contient des articles de portées très différentes. L'article 4 concerne la constitution du collège des experts. Je n'y suis pas opposé car j'ai confiance dans les experts du Sénat. J'ai tout aussi peu d'objections contre les articles relatifs au cahier de charges du hardware et du software.*

Par contre, l'article 5 m'inquiète davantage. Il crée en effet une circonscription électorale dans laquelle un recensement linguistique peut être organisé. En effet, les ordinateurs pourront totaliser le nombre de votes émis en faveur de listes francophones et néerlandophones. Mais l'électeur qui a choisi le groupe linguistique francophone ne pourra pas porter sa voix sur une liste néerlandophone. Je ne puis donc approuver cet article.

Les articles 6 et 7 traitent de la visualisation de son propre vote. On m'a dit qu'il existe une possibilité de fraude. En effet, le résultat visualisé ne serait pas transposé sur le disque de totalisation. Si tel est le cas, des corrections doivent être apportées.

L'article 10 du projet détermine le nombre d'électeurs par isoloir. A Bruxelles, il est fixé entre 160 et 180. Je m'inquiète du risque de files. En cas de panne, les électeurs concernés seraient renvoyés vers d'autres bureaux. De plus, chaque personne peut recommencer son vote plusieurs fois, ce qui pourrait allonger les files. Je m'abstiendrai donc sur l'article 10.

Pour des raisons historiques, je déteste les lois rétroactives. Je rejeterai donc l'article 16. Par ailleurs, je pourrais m'abstenir sur la question des possibilités d'impression. Bien entendu, il est impossible d'acheter une imprimante pour chacun des 4000 bureaux de vote. J'ai donc proposé d'en fournir une à cinq ou dix bureaux. L'électeur pourra y vérifier sur papier si son vote a été correctement pris en compte. Le ministre m'a répondu que ce serait possible à l'avenir, mais pas pour le 8 octobre. Je ne vois pas pourquoi il ne serait pas possible d'acheter cinq ou dix imprimantes

De heer Wim Verreycken (VL. BLOK). – Een wijziging van het Kieswetboek is belangrijk omdat via dit Kieswetboek de vrije vertegenwoordigers van het soevereine volk worden verkozen. Zij zijn zo vrij dat ze zelfs niet mogen amenderen wanneer de voorzitter van de Kamer dit niet wenst.

Het was zeer moeilijk om een algemeen stemgedrag vast te leggen omdat de verschillende artikelen een zeer uiteenlopende draagwijdte hebben. Artikel 4 gaat over de samenstelling van het college van deskundigen. Uiteraard hebben we hiermee geen enkel probleem, ook niet omdat ons vertrouwen in de deskundige van de Senaat werd bevestigd. Op enkele vergaderingen vóór 13 juni en ook eergisteren in de commissie voor de Binnenlandse Zaken was onze deskundige zeer ad rem. Hij wist perfect welk dossier hij behartigde.

Ik heb slechts één bedenking. De minister van Binnenlandse Zaken wordt verzocht zijn gegevens tijdig aan de deskundigen van de Senaat te overhandigen zodat ze een volledig verslag kunnen opstellen en in hun verslag niet moeten melden dat het onvolledig is omdat de informatie niet tijdig werd doorgegeven. Dit moet in de toekomst in elk geval worden vermeden.

Uiteraard heb ik evenmin bezwaren tegen de artikelen die betrekking hebben op het lastenboek van de hardware en de software, dat de minister moet opstellen.

Wel heb ik een probleem met artikel 5 dat eigenlijk niet meer is dan een doodgewone talentelling die de bestaande onwettige toestand in Brussel wettelijk maakt. Er wordt een bijkomende kieskring gecreëerd waar een talentelling kan worden georganiseerd. Het gaat wel degelijk om een talentelling. Iedereen weet dat een computer een veredelde rekenmachine is. Elke computer kan tellen en bijgevolg nagaan hoeveel maal een bepaalde taalgroep werd aangeklikt. Uiteraard wordt die informatie ook aan de totalisatieschijven doorgegeven. Zelfs als de computers geen deel uitmaken van een netwerk worden de gegevens uiteindelijk samengeteld.

pour cette date.

Trois attitudes de vote pour une loi est chose impossible. Il y a heureusement un centre de gravité, la belgitude, qui ressort clairement des sempiternels attentats contre l'homogénéité culturelle des Communautés de notre pays. L'article 5 confirme en effet une situation intolérable : une loi ordinaire organise un recensement linguistique. Nous voterons donc contre l'ensemble du projet.

Men kan dus zien hoeveel personen voor een bepaalde taalgroep hebben gekozen. In de beoogde gebieden kan enkel worden gestemd op lijsten van de gekozen taalgroep. Wie de Franse taalgroep heeft gekozen kan onmogelijk nog een voorkeurstem uitbrengen op een Nederlandstalige lijst. Dit geldt ook voor Halle-Vilvoorde. Dat is eigenaardig genoeg, want Halle-Vilvoorde maakt ontegensprekelijk deel uit van Vlaanderen. Ook in het tweetalige Brussel zou iedereen de kans moeten hebben om een voorkeurstem uit te brengen op om het even welke lijst, ongeacht de taal waarin hij de verrichtingen doet.

Artikel 5 werpt dus duidelijk een hindernis op voor de kiezer die uit alle lijsten een keuze wil maken. Ik kan het dan ook niet goedkeuren.

De minister en de collegae uit de commissie voor de Binnenlandse Zaken weten dat de artikelen 6 en 7 handelen over de visualisatie van het eigen stemgedrag. Uiteraard heb ik daar geen enkel probleem mee. Men vertelt mij dat er een fraudemogelijkheid zou bestaan: men zou het gevisualiseerde effect niet overbrengen op de totalisatieschijf, want op die kaart zou wel eens een andere code kunnen staan. Dat is natuurlijk mogelijk maar dan moet er in het programma een zeer belangrijke opdrachtregel terug te vinden zijn. Ik vertouw op onze senaatsdeskundigen om ons te waarschuwen wanneer een dergelijke opdrachtregel in het programma zou staan die daar niet in thuishoort.

Als randbemerking zou ik mijn vraag in de commissie willen herhalen om minstens aan de verschillende fractieverantwoordelijken een afdruk te bezorgen van het initiële programma, zoals het op de moederschijven staat, zodat wij dat door eigen deskundigen kunnen laten nalezen.

Artikel 10 van dit wetsontwerp bepaalt het aantal kiezers per kieszokje en vermindert dat tot 180 of zelfs 160 kiezers per kieszokje in Brussel. Ik heb twijfel over de kans op filevorming aan een dergelijk kieszokje en ik vraag mij nog altijd af waarom het in de tijd van computers en computerstemmen niet mogelijk is om bij panne aan één bepaalde computer die 180 kiezers over te hevelen naar het kieszokje ernaast.

Vandaag is het mogelijk dat iemand met zijn stemkaart binnengaat in een kieszokje, dat hij die inbrengt en dat hij stemt. Dan doet hij een tweede handeling, hij visualiseert zijn eigen stemgedrag en hij stelt vast dat hij zich vergist heeft. Hij beschadigt dan zijn kaart, brengt die naar de voorzitter, en hij mag opnieuw gaan stemmen. Zijn stem is nog niet geregistreerd, want ze is nog niet ingebracht op de totalisatieschijf. Dat betekent dat het vandaag, via de visualisatie, mogelijk is drie operaties te doen per kiezer in plaats van één. Ik vrees daar echt voor filevorming en vermits dit in de commissie is tegengesproken, twijfel ik daaraan. Ik zou mij bij dit artikel 10 duidelijk onthouden omwille van de twijfel over filevorming.

Om historische redenen heb ik een gloeiende hekel aan retroactieve wetten en ik zou artikel 16 dan ook verwerpen.

Ik zou mij kunnen onthouden door de vraag die daarnet door collega Moraël en ook in de commissie gesteld is om een afdrukmogelijkheid te hebben. Zoals ik in de commissie heb gezegd, ga ik niet zover om voor 4000 stembureaus een printer te laten aankopen van 10.000 frank. Mijn voorstel was

Mme Clotilde Nyssens (PSC). – Le groupe PSC regrette que le projet ne règle pas le problème fondamental de la fiabilité du contrôle démocratique lors de la retranscription et de la comptabilisation des suffrages. Il faut savoir que, dès la rentrée parlementaire, au mois d'octobre, j'avais déposé une proposition de loi, suite à l'expérience du vote automatisé dans ma commune et des difficultés que celle-ci avait rencontrées. Je proposais de supprimer le vote automatisé et d'instaurer un dépouillement optique. Cette proposition de loi a été jointe au projet. J'ai toutefois demandé que l'on ne prenne pas position sur cette proposition de loi et qu'elle reste inscrite à l'ordre du jour de la commission de l'Intérieur, où le débat n'est qu'entamé. J'ai beaucoup apprécié la manière dont la présidente a mené les travaux et a posé les bonnes questions sur la fiabilité du vote automatisé.

Effectivement, lors des travaux de la commission, nous avons pu constater que l'inquiétude exprimée depuis plusieurs années - ce n'est pas neuf - par des citoyens et relayées par certaines associations - je pense à la Ligue des droits de l'homme, au groupe EVA qui nous inonde de courrier - était aussi partagée par plusieurs parlementaires en commission, qu'ils soient de l'opposition ou de la majorité.

Les exposés qui nous ont été présentés, tant par le directeur général du ministère de l'Intérieur que par un délégué informaticien du Sénat, qui siège au sein du collège des experts désignés par ce même Sénat, n'ont pas levé les doutes que nous émettions quant à la fiabilité démocratique du vote électronique, bien au contraire.

J'ai même été interpellée lorsque, lors d'un échange de vues avec le représentant du ministre et le directeur général du ministère, celui-ci m'a transmis un courrier émanant de la commune de Schaarbeek. Dans cette prise de position, cet état des lieux, l'échevin de l'état civil vantait les avantages du système du vote automatisé mais dénonçait aussi ses inconvénients. Au chapitre des inconvénients, on pouvait lire dans ce courrier : « Au chapitre des inconvénients du vote automatisé, il convient néanmoins de remarquer que la confidentialité du vote est parfois mise à mal par ce système, trop d'électeurs s'avérant incapables de pouvoir exprimer

om in enkele willekeurige stembureaus onaangekondigd een dergelijke printer te plaatsen en daar de steekproef te doen. Bij wijze van steekproef kan men het elektronische stemgedrag vergelijken met de op papier uitgedrukte stemresultaten die de kiezer onmiddellijk heeft kunnen vergelijken met zijn eigen stemgedrag. Indien dit op vijf plaatsen gebeurt is dit al een serieuze steekproef, tien is nog beter, maar meer is wellicht niet nodig. Ik heb van de minister gehoord dat dit in de toekomst mogelijk is, maar niet op 8 oktober a. s. Ik vraag mij af waarom de aanschaf van vijf of tien printers tegen die datum niet mogelijk is.

Drie verschillende stemhoudingen bij één wet is iets wat niet mogelijk is. Gelukkig is er één zwaartepunt: de belgitude. Het verheugt me dat ik dit woord op deze datum vanop dit spreekgestoelte kan uitspreken. De belgitude blijkt uit de altijd opnieuw terugkerende aanslagen op de culturele homogeniteit van de gemeenschappen in dit land. Artikel 5 bevestigt namelijk een bestaande wantoestand: men organiseert een talentelling in een gewoon wetsontwerp.

We zullen dan ook over het geheel tegenstemmen.

Mevrouw Clotilde Nyssens (PSC). – *De PSC-fractie betreurt dat het ontwerp het fundamentele probleem van de betrouwbaarheid van de democratische controle bij de transcriptie en de optelling van de stemmen niet regelt. Na de vorige geautomatiseerde stemming en de moeilijkheden die daarbij waren gerezzen, had ik in oktober van vorig jaar een wetsvoorstel ingediend tot afschaffing van de geautomatiseerde stemming en tot veralgemening van de stemopneming door middel van een systeem voor optische lezing. Dat voorstel werd bij dit ontwerp gevoegd. Ik heb evenwel gevraagd dat het op de agenda van de commissie voor de Binnenlandse Zaken en de Administratieve Aangelegenheden blijft staan, daar het debat hierover amper begonnen is. Ik waardeer de manier waarop de werkzaamheden door de commissievoorzitter werden geleid zodat de juiste vragen konden worden gesteld over de betrouwbaarheid van de geautomatiseerde stemming. In de commissie is immers gebleken dat verschillende parlamentsleden zich, net zoals sommige burgers en mensenrechtenverenigingen, zorgen maken.*

De uiteenzettingen van de directeur-generaal van het ministerie van Binnenlandse Zaken en van een lid van het door de Senaat aangewezen college van deskundigen hebben niet alle twijfels over de betrouwbaarheid van de geautomatiseerde stemming weggenomen.

Ik werd getroffen door het feit dat in een brief van de gemeente Schaarbeek, de schepenen van de burgerlijke stand de voor- en nadelen op een rijtje had gezet. Eén van de door hem gehekelde nadelen was dat soms inbreuk wordt gepleegd op de vertrouwelijkheid van de stemming omdat al te veel kiezers niet in staat zijn zelf hun stem uit te brengen. Ofschoon alleen de auteur ervan verantwoordelijk is voor de inhoud van de brief, zette dit feit mij toch aan het nadenken.

Ondanks de veel te korte termijnen binnen welke de commissie voor de Binnenlandse Zaken en de Senaat dit fundamenteel probleem moesten behandelen, wil ik toch het belang van het gevoerde debat onderstrepen. De voorzitter zorgde er immers voor dat de informaticadeskundige van de Senaat een antwoord kwam geven op onze vragen. Wat bleek

seuls leur suffrage, des dérives permettant à un président et/ou à un assesseur mal intentionnés, bien qu'assermentés, bien sûr, d'exercer une influence non négligeable sur le scrutin ». Je dois dire que ces propos m'ont un peu ébranlée. Il s'agit d'une commune que je connais bien. Qu'un officier de l'état civil prenne l'initiative de mettre ses inquiétudes sur papier, d'attirer l'attention du ministre sur le fait que trop d'électeurs pourraient être incapables d'utiliser ce système de vote automatisé et subiraient éventuellement une certaine influence, m'a fait réfléchir. Je laisse évidemment la responsabilité de ce courrier à son auteur.

Malgré le délai beaucoup trop bref laissé à la commission de l'Intérieur - j'ai approuvé particulièrement l'intervention de Monsieur Moraël à ce propos - et au Sénat par le gouvernement pour traiter de cet enjeu fondamental pour la démocratie, je tiens à souligner l'intérêt du débat que nous avons mené en commission de l'Intérieur. Effectivement, grâce à la présidente, l'expert informaticien du Sénat nous a rejoints en cours de discussions et nous avons pu lui poser les bonnes questions. Il est apparu que le vote automatisé implique que les citoyens sont obligés de faire confiance aux technologies. Cette confiance me laisse quelque peu perplexe. À plusieurs reprises, le représentant du ministre ou l'expert désigné par le Sénat nous ont dit qu'aucun expert ne peut garantir qu'il est exclu que le programme de certaines disquettes ne puisse être altéré pour organiser une fraude. Je crois cependant que des fraudes n'ont probablement pas eu lieu lors des élections précédentes.

En effet, il est apparu au cours du débat que l'on ne pouvait exclure ce risque de fraude, notamment par le biais d'une procédure de copiage à partir de la disquette originale.

Le projet prévoit, en son article 6, que l'électeur aura cette fois-ci la possibilité de visualiser, sur l'écran de la machine à voter, les votes qu'il a émis. J'approuve l'amélioration proposée par cet article 6 mais je reste perplexe quant à l'utilité de cette amélioration.

J'ai déposé un amendement pour donner un sens à cet article. Mon amendement permettait à l'électeur qui constaterait que son vote visualisé ne correspondait pas à ses intentions de vote de pouvoir recommencer son opération de vote. Cet amendement a été rejeté. On m'a dit que la technique était ainsi programmée pour le 8 octobre et qu'il était impensable de modifier le système étant donné que, de toute façon, dans le système de vote traditionnel sur papier, lorsqu'on se trompe, on ne peut pas non plus corriger son vote en reprenant un nouveau bulletin électoral. Mais alors, pourquoi donner à l'électeur la possibilité de visualiser son vote sur l'écran ? Il pourra éventuellement constater que son vote ne correspond pas à ses intentions et sortir bredouille, après s'être rendu compte qu'il s'était trompé. Je tiens donc à déposer à nouveau cet amendement en séance plénière.

En outre, permettre à l'électeur de visualiser son vote après avoir voté ne lui apporte rien sur le plan de la confiance puisque, d'une part, il peut y avoir sur la carte un autre vote, qu'on ne lui montre pas, et que, d'autre part, la carte magnétique peut parfaitement être altérée par la suite, par l'urne électronique.

Notre commission a décidé de suivre de très près le travail du collège des experts désignés par le Sénat lors des élections

is dat de geautomatiseerde stemming impliceert dat de burgers verplicht zijn te vertrouwen op de technologie. De specialisten gaven toe dat geen enkele deskundige kan garanderen dat met het programma van sommige diskettes niet kan worden geknoeid. Toch denk ik niet dat bij de vorige verkiezingen fraude is gepleegd.

Artikel 6 van het ontwerp bepaalt dat de kiezer deze keer de mogelijkheid zal hebben op het scherm de stemmen te laten verschijnen die hij heeft uitgebracht. Ik ben het daarmee eens, maar deze verbetering is volstrekt nutteloos, aangezien de stemverrichting in geval van vergissing niet kan worden overgedaan. Het amendement dat ik heb ingediend om dit mogelijk te maken, werd verworpen. Dit kon immers niet meer vóór 8 oktober gerealiseerd worden en ook bij het stemmen op papier kan men een vergissing niet rechtzetten. Ik zal dit amendement in de plenaire vergadering opnieuw indienen.

Het feit dat de kiezer zijn stem kan laten verschijnen verschaft hem niet meer zekerheid omdat ook met de kaart of achteraf kan worden geknoeid.

Onze commissie zal de werkzaamheden van het college van deskundigen van nabij volgen ter gelegenheid van de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 8 oktober en dit probleem alsook mijn wetsvoorstel betreffende de optische lezing na de vakantie opnieuw bespreken.

Het commissiewerk heeft de echte vragen aan het licht gebracht. Eind september zal de commissie de deskundigen horen over de voorbereiding van de verkiezingen en binnen 10 dagen na die verkiezingen moeten zij hun verslag indienen.

Ik had een vraag over de aanwijzing van die deskundigen. De huidige wet bepaalt dat de Senaat twee deskundigen aanwijst. In het wetsontwerp dat nu voorligt, staat bovendien dat de Senaat twee opvolgers aanwijst. Ik vraag mij af of die twee opvolgers al aangewezen zijn.

communales et provinciales du 8 octobre et, surtout, de reprendre cette problématique à la rentrée. La commission m'a proposé de maintenir à son ordre du jour ma proposition supprimant le vote automatisé et généralisant le dépouillement par lecture optique, ce que j'ai accepté.

Le débat en commission a donc eu le mérite de soulever les vraies questions et les risques du système d'un vote automatisé non contrôlé, à tel point que la commission sera convoquée fin septembre par sa présidente, pour entendre les experts sur les opérations préalables et préparatoires aux élections, ainsi que dès le lendemain des élections pour que les experts fassent rapport. Le texte prévoit effectivement que le collègue des experts désigné par le Sénat remette son rapport dans les dix jours qui suivent les élections communales.

J'avais une question relative à la désignation de ces experts. La loi actuelle prévoit que le Sénat désigne ces experts, au nombre de deux. Le projet de loi que nous allons voter maintenant prévoit que le Sénat désigne deux experts effectifs et deux experts suppléants. En commission, je me suis inquiétée de savoir si ces experts étaient désignés. Dans un premier temps, on m'a répondu qu'ils l'étaient déjà et que le vote avait déjà eu lieu en séance plénière. Mais hier, lors de la lecture du rapport, j'ai à nouveau posé la question de savoir si les deux suppléants étaient désignés et on m'a répondu que cela serait fait aujourd'hui, en séance plénière. Cela me paraît être un peu contradictoire et manquer de rigueur. Peut-être travaillons - nous trop vite ? Je ne sais toujours pas, à l'heure actuelle, quels sont les experts suppléants désignés par le Sénat.

M. le président. – Ce sera fait tout à l'heure.

Mme Clotilde Nyssens (PSC). – Je m'en réjouis. Si le Sénat doit contrôler les opérations de vote, c'est comme si on se contrôlait un peu soi-même. On fait confiance à des informaticiens du Sénat qui nous ont fait excellente impression en commission mais je souhaite aussi que le politique ait un contrôle des plus sérieux sur ces experts.

J'ai également pris acte de la déclaration du ministre de l'Intérieur quant à la poursuite des expériences de dépouillement de lecture optique dans les cantons de Chimay et de Zonnebeke. Le vote manuel couplé à un dépouillement par voie électronique me paraît toujours être la meilleure voie pour moderniser les opérations de vote tout en donnant les indispensables garanties de transparence, de fiabilité et de contrôle démocratique.

Etant donné que la proposition que j'ai déposée reste à l'ordre du jour et qu'elle est contradictoire avec le projet de loi, je voterai contre ce projet.

Mme Anne-Marie Lizin (PS). – D'emblée, je voudrais dire qu'un des arguments du CVP était fondé. Je crois que l'exercice de ce soir est en effet parfaitement ridicule, inadapté à une institution qui se respecte et que, par conséquent, nous ne ferons pas l'économie d'établir un jour un rapport de forces pour que cela ne se reproduise plus. Il y va des rapports de forces entre institutions comme entre individus. Si on ne décide pas, à un moment donné, de fixer une barrière et de dire clairement que ce n'est pas acceptable – et le problème ne se pose pas qu'avec la Chambre mais aussi avec le pouvoir exécutif – nous verrons, selon moi, le

De voorzitter. – *Dat zal straks gebeuren.*

Mevrouw Clotilde Nyssens (PSC). – *Goed, wij stellen vertrouwen in de informaticadeskundigen van de Senaat die in de commissie een goede indruk hebben gemaakt; maar zij moeten ook door de politiek op een ernstige manier gecontroleerd worden.*

Ik neem akte van de verklaring van de minister van Binnenlandse Zaken over de voortzetting van de proefprojecten inzake optische lezing in Chimay en Zonnebeke. Manueel stemmen en elektronisch lezen lijkt mij de beste manier om de stemverrichtingen te moderniseren met de nodige garanties van transparantie, betrouwbaarheid en democratische controle.

Aangezien mijn wetsvoorstel op de agenda blijft en het in strijd is met dit wetsontwerp, zal ik tegenstemmen.

Mevrouw Anne-Marie Lizin (PS). – *Vooraf wil ik zeggen dat één van de argumenten van de CVP gegrond was. Wat hier vanavond gebeurt, is echt belachelijk en niet gepast in een instelling die zichzelf respecteert. Als men wil dat deze situatie zich niet meer voordoet, zal men een krachtmeting, zowel tussen instellingen als tussen individuen, niet uit de weg mogen gaan. Als men niet ergens de grens van het aanvaardbare vastlegt, niet alleen ten aanzien van de Kamer, maar ook van de uitvoerende macht, is de Senaat mijns inziens in gevaar.*

In het Europees parlement heb ik hetzelfde meegemaakt. Het

Sénat vraiment courir un risque.

J'ai vécu la même chose au Parlement européen et c'est pourquoi je m'exprime avec fermeté. Le Parlement européen était une institution qui, au départ, en 1980, n'existait pas parce qu'elle n'avait pas assis son pouvoir budgétaire. Et il a fallu un bras de fer terrible avec le Conseil pour que le Parlement européen s'affirme alors que ses compétences étaient bien définies par les traités !

À part le CVP, nous sommes restés avec la vigueur nécessaire à des débats profonds, mais sur le fond, cet exercice est parfaitement inacceptable ! Il faudra donc, monsieur le Président, que vous meniez la bataille pour notre institution. Il serait peut-être heureux, pour éviter d'ores et déjà que nous soyons confrontés à la même situation dans quelques mois, que l'on prenne les dispositions au niveau du Bureau, tant à destination du Gouvernement que de la Chambre, pour qu'il soit clair que ceci ne peut plus se reproduire !
(Applaudissements)

Je le pense sincèrement. Ce fut un travail difficile au Parlement européen mais il faudra l'accomplir ici.

Venons-en au rapport. Je voudrais d'emblée rassurer M. Monfils. Ceux qui se sont exprimés négativement ou ceux qui vont formuler des réserves qui aboutiront à l'une ou l'autre abstention ne veulent pas dire qu'ils sont opposés à la modernité ni même à la technologie. Ils expriment quelque chose de très important – et c'est la raison pour laquelle même à cette heure-ci, le débat en vaut la peine –, à savoir que la technologie sert à un certain type d'activités dans une société. Il n'est pas écrit qu'elle doive servir à l'expression de la démocratie. Il n'est pas écrit non plus qu'elle permette de trouver une réponse correcte à la protection du courrier électronique. Il n'est pas sûr que cette technologie ne soit pas, par définition, l'inverse de ce que nous recherchons dans la protection de la démocratie. Ainsi donc, s'il y a méfiance, elle s'exprime non pas contre la modernité mais quant à la capacité réelle de la technologie de protéger un système.

La question ne se pose pas seulement pour le vote automatisé. Tous ceux qui s'intéressent ici à l'électronique et à l'ordinateur sont conscients du fait qu'aucun expert véritablement compétent ne vous répondra qu'un système est réellement protégé. Même les systèmes les plus complexes ne le sont pas. Ils le sont pendant une demi-heure, tout au plus.

M. Philippe Monfils (PRL-FDF-MCC). – Ce vote électronique ne constitue pas une nouveauté. Il existait déjà auparavant. Peut-on considérer que les résultats des dernières élections ont été faussés ? Ne trouvez-vous pas étonnant que l'on remette le vote électronique en cause alors que ce projet est précisément de nature à aller plus loin dans le contrôle et dans la transparence ?

Mme Anne-Marie Lizin (PS). – Pas du tout dans le contrôle.

M. Philippe Monfils (PRL-FDF-MCC). – Il est vrai que le système n'est pas parfait. D'ailleurs, rien n'est parfait. Vous savez, les Bancontacts ne sont pas parfaits non plus ! On sait qu'il y a aussi un certain nombre de fraudes possibles. Mais ce projet du gouvernement vise à aller un pas plus loin sur la base de certaines analyses et réflexions qui ont été menées.

Le ministre dit lui-même qu'après les élections communales,

Europees parlement was een instelling die in 1980 niet veel voorstelde omdat het zijn begrotingsbevoegdheid niet hard kon maken. Pas na een verschrikkelijke krachtmeting met de Raad kon het parlement zich doen gelden, ook al waren zijn bevoegdheden duidelijk vastgelegd in de verdragen.

Mijnheer de voorzitter, u zal moeten vechten voor onze instelling. Om te voorkomen dat wij over enkele maanden met een soortgelijke situatie geconfronteerd worden, is het misschien raadzaam dat het Bureau de nodige maatregelen neemt, zowel ten aanzien van de Kamer als van de regering. (Applaus)

Met betrekking tot het verslag wil ik de heer Monfils geruststellen. Wie ten aanzien van dit ontwerp een voorbehoud heeft gemaakt, doet dit niet omdat hij gekant is tegen modernisering of technologie. Dit debat is de moeite waard omdat duidelijk gemaakt kan worden dat de technologie ten dienste staat van bepaalde activiteiten in een maatschappij. Ze hoeft niet noodzakelijk te worden gebruikt voor de uitoefening van de democratie, misschien is ze zelfs strijdig met de beginselen van de bescherming van de democratie. Als er in dit verband reserves worden geuit, gelden die niet ten aanzien van de modernisering, maar wel van de mogelijkheid om een systeem te beschermen. Dit is niet alleen een probleem bij de geautomatiseerde stemming, maar ook bij de bescherming van zelfs zeer complexe systemen.

De heer Philippe Monfils (PRL-FDF-MCC). – *Deze geautomatiseerde stemming is niet nieuw. Zijn de resultaten van de vorige verkiezingen soms vervalst? Is het niet verbazend dat de geautomatiseerde stemming wordt bekritiseerd terwijl dit ontwerp precies in meer controle en transparantie voorziet?*

Mevrouw Anne-Marie Lizin (PS). – *Zeker niet in meer controle.*

De heer Philippe Monfils (PRL-FDF-MCC). – *Het systeem is inderdaad niet perfect, evenmin als bijvoorbeeld Bancontact. Ook daar is fraude mogelijk. Met dit ontwerp wil de regering op basis van de uitgevoerde analyses een stap verder gaan.*

De minister heeft zelf verklaard dat hij de problemen na de gemeenteraadsverkiezingen verder zal onderzoeken. Het

il continuera à examiner le problème. Je m'étonne un peu que l'on donne l'impression de revoir l'ensemble de la question alors qu'au contraire, on a fait un pas de plus par rapport à la situation ancienne.

Mme Anne-Marie Lizin (PS). – Le gouvernement nous soumet un projet de loi relatif à une technique fondamentale liée à la démocratie, à un moment inadéquat, parfaitement injustifié, alors qu'il aurait pu le faire bien plus tôt et permettre ainsi un débat beaucoup plus long et approfondi. Des experts auraient pu nous aider à examiner ce texte dans de bonnes conditions.

Je pense, monsieur Monfils, que vous avez le défaut du libéralisme. Vous croyez que tout ce qui est modernité et technologie, c'est bien. Ce que vous avez retenu du débat est extrêmement superficiel. Vous n'avez tenu compte que de la partie immergée de l'iceberg qui porte sur l'acte du vote électronique. Cette partie-là peut en effet être considérablement améliorée. Mais ce qui nous intéresse quand nous parlons du contrôle du processus, c'est bien entendu la partie antérieure au vote. C'est tout le reste qui n'est pas contrôlable. A quoi sert-il de faire en sorte que les électeurs puissent voter comme ils le désirent dans l'isoloir, si le reste du processus est faussé ? Supposons que le vote commence à 8 heures et qu'entre 8 h 20 et 8 h 30 se produise un *switch* permettant une entrée *on line* dans le système. Le vote de tous les électeurs qui passent dans l'isoloir à ce moment-là est alors comptabilisé mais une voix est aussi attribuée à la tête de liste d'un parti déterminé. A 8h30, la boucle qui a prévu cet ajout s'annule. Cette fraude-là existe peut-être dans notre pays depuis 1992. Aucun expert n'a osé dire qu'elle n'existait pas. Est-il donc possible d'induire, par des boucles particulières préparées bien à l'avance, des surplus de voix de préférence exceptionnels ? Ces surplus ne seraient dus qu'à un copiage adéquat d'une cassette, à un moment bien précis, entre deux cerveaux : celui qui a commandé la machine et celui qui a récompensé d'un petit cadeau celui qui a commandé la machine. Si ce petit cadeau n'a été offert qu'en 1992, on ne le saura jamais. S'il se produit à chaque élection, il est plus que temps de le vérifier.

Notre groupe est d'accord pour affirmer que le projet contient des améliorations et le votera donc. En ce qui me concerne, je m'abstiendrai car les améliorations portent sur la partie immergée de l'iceberg mais je n'en ai pas dénombré suffisamment sur la véritable partie du contrôle.

Depuis 1992, ces questions se posent. Les procédures de vote ont été rappelées. On a évoqué le cas des personnes âgées et indiqué que si le vote était raté, on ne pouvait pas le recommencer. Sur ce point, la technologie aurait été utile. Il est vrai qu'on ne peut pas recommencer un vote sur un bulletin papier non plus, mais c'est justement parce que cette correction aurait été possible sur un écran d'ordinateur que c'est une erreur de ne pas la prévoir. Nous sommes en défaut technique alors que nous pourrions être en avance. Selon moi, le contrôle du software est complètement négligé. Les codes sont les mêmes, ce qui est impensable. Un code ne peut même pas être protégé durant une journée. N'importe quel technicien de l'entreprise adjudicataire Bull vous le confirmera : c'est une erreur de ne pas le faire. Il s'agissait pourtant d'une recommandation des experts mais on n'en a pas tenu compte, ce qui est dommage.

verwondert mij dat men de indruk wekt het geheel te herzien terwijl men in feite een stap verder zet dan vroeger.

Mevrouw Anne-Marie Lizin (PS). – *Wij bespreken thans een wetsontwerp over een techniek die nauw verband houdt met de democratie. De regering had dit ontwerp echter veel eerder moeten indienen zodat wij een diepgaander debat hadden kunnen voeren en een beroep hadden kunnen doen op experts om de tekst te onderzoeken.*

Mijnheer Monfils, u lijdt aan de liberale ziekte. Moderniteit en technologie zijn voor u de sleutelwoorden. U benadert deze problematiek op een zeer oppervlakkige manier en houdt enkel rekening met het gedeelte dat betrekking heeft op de elektronische stemming. Dit deel is inderdaad vatbaar voor verbetering, maar wanneer wij het hebben over de controle van het kiesproces, bedoelen wij de fase die aan de stemming voorafgaat. Al het overige is niet controleerbaar. Waarom moeten de kiezers zich afzonderen in een kieshokje wanneer de rest van de procedure wordt vervalst? Laten we veronderstellen dat de stemming om 8 uur begint en dat er tussen 8.20 uur en 8.30 uur een switch plaatsvindt waardoor men on line in het systeem kan geraken. De stem van alle kiezers die zich op dat ogenblik in het kieshokje bevinden, wordt verrekend, maar er wordt tevens een lijststem toegekend aan een bepaalde partij. Om 8.30 uur wordt de verbinding die deze extra stem veroorzaakt, verbroken. Een dergelijke fraude bestaat misschien al sedert 1992 in ons land. Geen enkele expert heeft ooit het tegendeel durven beweren. Is het mogelijk om op die manier bijkomende stemmen te verwerven? Hiervoor is niet meer nodig dan het kopiëren van een cassette op een welbepaald moment en er zijn niet meer dan twee personen bij betrokken: iemand om de machine te bedienen en iemand om de beloning te overhandigen. Indien dit bij elke stemming gebeurt, wordt het hoog tijd dat er een onderzoek wordt ingesteld.

De PS-fractie zal dit ontwerp goedkeuren omdat het een verbetering van de huidige toestand betekent. Ik zal mij echter bij de stemming onthouden omdat ik van oordeel ben dat de verbeteringen niet in voldoende mate betrekking hebben op de echte controle.

De problemen bestaan sedert 1992. Men had onder meer een oplossing moeten zoeken voor de problemen van bejaarde personen die een vergissing niet meer ongedaan kunnen maken. De controle van de software laat te wensen over. Het is onvoorstelbaar dat de codes niet worden veranderd. Elke informaticus kan bevestigen dat een dergelijke fout onaanvaardbaar is. Het is spijtig dat er geen rekening werd gehouden met deze aanbeveling van de experts.

Men moet deze code meedelen aan de parlementsleden die ervaring hebben op het vlak van de informatica.

Er is geen enkele manier om fraude met zichzelf vernietigende programma's op te sporen. Dat dit probleem blijkbaar niet kan worden opgelost, tast het vertrouwen in de democratie aan. De aanbevelingen van de uitstekende experts die door de Senaat werden aangewezen, werden niet in de wetteksten opgenomen. Wij zijn van plan de werkzaamheden met deze experts na het reces voort te zetten en samen met hen de procedure die op 8 oktober wordt gebruikt, te evalueren.

Il est important de communiquer ce code, non pas à des parlementaires sans expérience informatique, mais à des parlementaires experts.

Il est aussi fondamental de repérer les entrées possibles pour les programmes de fraude capables de s'annuler. Or, nous n'obtenons aucune réponse précise quant à leur détection possible car la réponse n'existe pas technologiquement. Il n'y aura donc pas de réponse claire à ce sujet et cela suscite la méfiance démocratique. Un programme auto-destructeur, mais qui aurait servi à créer des voix de préférence, n'est pas détectable. Je partage avec Mme Nyssen et M. Morael la découverte que les excellents experts désignés par le Sénat ont envie de parler de leurs recommandations qui n'ont cependant pas été reprises dans les textes de loi. C'est la raison pour laquelle, nous avons prévu de poursuivre, dès la rentrée, le travail avec ces experts et ensuite d'évaluer avec eux la procédure utilisée le 8 octobre.

Le « scannage » des bulletins nous semble une bonne voie.

Nous partons de cent années pendant lesquelles le contrôle du processus électoral a été systématiquement renforcé. Il n'a certes jamais été parfait mais à chaque élection, nous avons le sentiment que la procédure était connue, que les témoins seraient le plus objectifs possible et que les fraudes seraient le plus faibles possible. Cent ans d'expériences donc à comparer avec les huit ans d'expériences dont bénéficie la technique informatisée. Et il reste toujours autant de questions sur l'utilité de cette méthode qu'au premier jour. Notre groupe votera ce projet malgré les conditions extrêmement regrettable de la discussion, conditions qui ne peuvent être répétées.

Quant à moi, je m'abstiendrai. En outre, j'espère que jamais plus nous ne devons voter des textes dans les conditions anormales qui sont celles de cette nuit.

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *Je voterai ce projet de loi. De nombreux pays considèrent la Belgique comme un exemple en matière de vote automatisé. Ce projet apporte des améliorations au système actuel afin de renforcer le contrôle.*

Mme Lizin a indiqué que la technologie n'est pas nécessaire partout. Pourtant, le système de paiement par carte bancaire comporte lui aussi des risques. Des fraudes ont déjà eu lieu. Faut-il pour autant le supprimer ? Nous devons peser les avantages et les inconvénients.

Je voudrais renvoyer à la proposition de loi relative au vote par internet, proposition que M. Destexhe et moi-même avons déposée. Le ministre Daems y est d'ailleurs favorable.

Het “scannen” van de stembiljetten lijkt ons een goede methode.

De controle van de kiesprocedure is in honderd jaar systematisch verbeterd. Een perfecte controle is natuurlijk onmogelijk, maar we hebben toch telkens de indruk dat alles zo objectief mogelijk verloopt en dat de fraude minimaal is. Een ervaring van honderd jaar kan men niet vergelijken met de acht jaar ervaring met de geautomatiseerde stemming. Er zijn nog altijd even veel vragen over deze methode als bij het begin. De PS-fractie zal dit ontwerp goedkeuren, al zijn we het niet eens met de omstandigheden waarin dit debat moet verlopen.

Ik zal mij bij de stemming onthouden.

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – Het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming geeft blijkbaar aanleiding tot heftige discussies en barsten in de meerderheid. Een aantal leden van de meerderheid nemen de vrijheid naar eigen inzicht te stemmen en dat kunnen we uiteraard toejuichen. Misschien is dit wel een voorbode van de stemming over de programmawet. In alle bescheidenheid meen ik dat bepaalde amendementen bij deze programmawet toch een stukje belangrijker zijn dan wat we nu bespreken. Ik verwijs bijvoorbeeld naar amendement 188 van collega de Bethune en mijzelf dat mensen in de regularisatieprocedure het bestaansminimum toekent.

Het wetsontwerp rond de geautomatiseerde stemming zal ik in elk geval goedkeuren. Heel wat landen, waaronder Frankrijk, zijn zeer nieuwsgierig naar de evolutie op dit vlak in ons land en nemen België als voorbeeld om de geautomatiseerde stemming in te voeren. Het wetsontwerp brengt aan het huidige systeem belangrijke verbeteringen aan om de controle te versterken. Ook aan het klassieke stemmen met potlood en papier zijn echter problemen verbonden. Het huidige systeem van geautomatiseerd stemmen kan in elk geval nog worden verbeterd en daaraan komt het wetsontwerp tegemoet.

Mevrouw Lizin wees erop dat de technologie een bepaald aspect is van onze samenleving, maar niet noodzakelijk overal

M. Philippe Mahoux (PS). – Je voudrais faire une petite remarque. La confidentialité du vote dans les conditions que vous décrivez est impossible à garantir. Or, à la suite de l'intervention de certains collègues, notamment de Mme Lizin, il apparaît évident que cette confidentialité doit être assurée. Dans votre système, je ne vois pas très bien comment y parvenir. Si on devait aller dans cette direction, il faudrait évidemment trouver un moyen.

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *Vous anticipez ce que je vais dire. Le système a déjà été testé en Arizona, lors de la pré-élection du candidat démocrate à la présidence. Les électeurs ont davantage voté via internet que de la manière classique. Ce système a permis de réduire le fossé entre les jeunes et la politique puisque nombre d'entre eux étaient motivés par la participation à un vote électronique. Ce système peut aussi offrir une solution de rechange pour les personnes qui éprouvent des difficultés à se déplacer. C'est également une solution pour nos compatriotes qui se trouvent à l'étranger.*

La confidentialité peut être garantie de deux manières. Tout d'abord, lorsque l'électeur demande une autorisation, il reçoit un code qu'il introduira au moment de voter, en même temps qu'une donnée que lui seul connaît, comme son numéro de sécurité sociale. Ce système n'est cependant pas à l'abri du hacking. La seconde manière est beaucoup plus sûre. La Chambre a récemment adopté une proposition et un projet de loi qui reconnaissent la signature électronique comme preuve dans la correspondance avec l'appareil judiciaire et dans d'autres situations. Ce système doit être couplé aux certificats.

Le secret du vote est un problème plus important. Nous en avons longuement parlé à l'occasion du forum mondial sur internet qui s'est tenu à Londres en novembre. La Belgique est en tout cas le premier pays à discuter d'un tel projet.

Le groupe VU-ID votera le présent projet parce que nous pensons qu'il peut constituer la base d'un développement

moet worden ingevoerd. Die redenering kan echter ook worden doorgetrokken naar andere fenomenen waar we de technologie wel gebruiken. Ik verwijs naar de keuze tussen betalen met biljetten en met kaart. Het systeem waardoor we met bankkaart kunnen betalen of geld uit een automaat kunnen halen geeft ook aanleiding tot discussies over privacy en fraudegevoeligheid. Collega de Clippele vertelde me daarnet dat bijvoorbeeld in Luik een bankautomaat werd gestolen. Alle gegevens ervan werden gescreend en een aantal rekeningen werden op die manier geplunderd. Moeten we daarom het systeem van de bankkaarten afschaffen? We moeten nagaan welke voor- en nadelen het systeem heeft en de nadelen moeten worden weggewerkt. De voordelen wegen echter wel degelijk op tegen de nadelen.

Ik wil, een beetje symbolisch op deze dag, enkel naar de toekomst kijken en verwijzen naar het wetsvoorstel rond stemmen via internet dat collega Destexhe en ikzelf in april hebben ingediend. Naar ik verneem zijn daarvoor in de regering bondgenoten te vinden. Onder meer de minister van Telecommunicatie, Rik Daems, is er grote voorstander van. Ik zie de minister van Binnenlandse Zaken licht ja knikken en misschien kunnen we straks van hem vernemen of hij er ook iets in ziet.

De heer Philippe Mahoux (PS). – *Het vertrouwelijk karakter van de stemming kan onmogelijk worden gegarandeerd in de omstandigheden die u beschrijft. Uit wat sommige collega's en vooral mevrouw Lizin hier hebben gezegd, blijkt dat het vanzelfsprekend is dat dit vertrouwelijke karakter moet worden verzekerd. Ik zie niet goed in hoe dat in uw systeem mogelijk is. Als we die richting uitgaan, moeten we uiteraard een middel vinden.*

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – De heer Mahoux anticipeert op wat ik nu ga zeggen. Het systeem is al uitgetest in Arizona bij een pre-élection van de presidentskandidaat voor de democraten. Het ging tussen Bill Bradley en Al Gore. Uiteindelijk hebben meer mensen gestemd via het internet dan via de klassieke manier. Ook daar werden vragen gesteld omtrent de confidentialiteit.

Heel wat jongeren waren gemotiveerd om deel te nemen aan de geautomatiseerde stemming. De kloof tussen jongeren en politiek werd op die manier een beetje gedicht. Het systeem kan ook een alternatief bieden voor personen die zich moeilijk kunnen verplaatsen naar het stembokje. Het kan ook een oplossing zijn voor landgenoten die zich in het buitenland bevinden.

De confidentialiteit kan geregeld worden op twee manieren. De eerste werd in Arizona toegepast. Van zodra men een toelating aanvraagt krijgt men een code toegezonden zoals bij een bankkaart. Op het ogenblik dat men zich op het internet begeeft, vult men zijn gegevens en de code in, als ook een gegeven dat alleen de gebruiker kent. Dat kan bijvoorbeeld het nummer van de sociale zekerheid zijn. Dat systeem heeft wel beperkingen. De persoon die stemt is er weliswaar vrij zeker van dat hij de enige is die zijn stem kan uitbrengen, maar op het ogenblik van de stemming kan via *hacking* worden gecontroleerd wie er gestemd heeft.

De tweede manier garandeert een veel grotere graad van confidentialiteit en koppelt de elektronische handtekening aan de certificaten. De Kamer heeft een wetsvoorstel van de heer

ultérieur utilisant internet. Étant donné qu'il existe un lien logique entre les différents textes que nous examinons aujourd'hui, je propose à la majorité d'adapter mon attitude lors du vote si elle adopte certains de nos amendements. (Applaudissements sur les bancs du CVP). Le projet est important mais l'amendement n°188 relatif au minimex pour les demandeurs d'asile l'est davantage encore.

M. Antoine Duquesne, ministre de l'Intérieur. – Je prends la parole avec plaisir mais mon intervention sera brève car les questions soulevées ont déjà reçu des réponses circonstanciées en commission du Sénat et de la Chambre et en séance plénière de la Chambre.

Je voudrais toutefois rappeler que le vote automatisé est

Bourgeois, dat gekoppeld was aan een wetsontwerp van minister Verwilghen, goedgekeurd waardoor de elektronische handtekening wordt erkend als bewijsmiddel in de correspondentie met het gerechtelijk apparaat en in andere situaties.

Dat systeem moet worden gekoppeld aan de certificaten, die ervoor instaan dat de elektronische handtekening de absolute garantie geeft dat de persoon die de elektronische handtekening gebruikt degene voor wie hij zich uitgeeft.

Het geheim van de stemming vormt een groter probleem. Het geheim van de stemming werd op het einde van de negentiende eeuw ingevoerd. Kiezers moeten hun stem uitbrengen in een stemhokje, teneinde vooral de druk van werkgevers te vermijden. Daarvoor is tot op heden geen alternatief.

Ik ben ten andere ook uitgenodigd om te spreken op het wereldinternetforum in Londen van november. We stellen immers vast dat dit in de discussies over mogelijke stelsystemen via internet in Frankrijk, de Verenigde Staten en ook bij ons het belangrijkste probleem vormt.

We moeten erkennen dat een werkgever druk kan uitoefenen op zijn werknemers, zij het veel minder dan vroeger, en dat zeker in huiselijke kring een kandidaat wel eens over de schouder van zijn huisgenoten zou willen mee kijken of ze wel een juiste stem hebben uitgebracht. Maar misschien is het maar een mythe en is de mondigheid van de burger dusdanig geëvolueerd dat het een oplossing sterk vergemakkelijkt. De discussie daarover moeten we nog meer uitdiepen in de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden.

België is het eerste land waar een dergelijk ontwerp wordt besproken. De collega's Destexhe, Istasse en ikzelf, die zich intens met deze materie bezighouden, zijn van mening dat ons land het voortouw moet nemen.

De VU-ID-fractie zal het wetsontwerp goedkeuren, omdat we menen dat dit een sokkel kan vormen voor een verdere ontwikkeling van het stemmen via het internet. Aangezien wij dit vanuit de oppositie doen en er een logisch verband bestaat tussen de verschillende ontwerpen en voorstellen die we vandaag behandelen, durf ik de meerderheid, na beraad met mijn fractieleider, een deal voorstellen: als de meerderheid straks een aantal van onze amendementen goedkeurt, zal ik mijn stemgedrag over dit ontwerp aanpassen. (*Applaus bij de CVP*) Dit ontwerp is belangrijk, maar ik herhaal het nogmaals, het amendement nr. 188 over het bestaansminimum voor de regularisatieaanvragers is nog veel belangrijker. Dat amendement is trouwens ook een inhoudelijke discussie waard. Ik kijk nu al uit naar wat collega's als de heren Mahoux, Moraël en anderen daarover zullen zeggen.

Het debat vandaag gaat over het geheel. Laten we dan ook een stem uitbrengen vanuit een zicht op dat geheel, over de partijgrenzen heen. (*Applaus*)

De heer Antoine Duquesne, minister van Binnenlandse Zaken. – *De geautomatiseerde stemming is sedert 1994 bij wet geregeld. De opeenvolgende regeringen hebben beslist om bij wijze van proefstapsgewijs tewerk te gaan. Zo konden in juni laatstleden 3,25 miljoen kiezers hun stem automatisch uitbrengen. De tevredenheid was groot, want geen enkele*

organisé par la loi depuis 1994. Les gouvernements qui se sont succédé ont décidé de procéder par étapes expérimentales. Ainsi, le 13 juin dernier, 3,25 millions d'électeurs ont été concernés par le vote automatisé. L'indice de satisfaction était très élevé puisqu'aucune des communes ayant décidé de participer au vote automatisé n'a demandé à y renoncer ; au contraire, un certain nombre de communes qui ne connaissent pas encore le système demandent à pouvoir en bénéficier.

En conséquence, si le gouvernement n'avait pas soumis au parlement le projet dont nous avons discuté ce matin, tout aurait continué à fonctionner comme le 13 juin dernier. Mais vos assemblées ont décidé de désigner des experts non seulement pour s'assurer de la régularité des opérations mais aussi pour formuler un certain nombre de recommandations. J'imagine que ce faisant les assemblées parlementaires ont l'intention d'être conséquentes avec elles-mêmes et qu'elles tiendront compte des recommandations faites par ceux qu'elles ont désignés.

Le projet qui vous est soumis n'a pas d'autre ambition que de concrétiser les recommandations faites par les experts de manière à avoir davantage de garanties et de transparence dans l'organisation du vote automatisé. Ces derniers ont formulé des propositions que le gouvernement a acceptées. Celui-ci a dû soumettre le projet au Conseil d'État. La Chambre l'a ensuite examiné. Tout cela prend plusieurs mois, comme vous le savez, madame Lizin.

L'objet de ce projet est donc très limité, mais il améliore les choses et je crois que c'est à peu près ce que tous les intervenants ont dit à cette tribune. Dès lors, nous avons pensé qu'il fallait essayer de faire en sorte que ces améliorations puissent intervenir dès les élections du 8 octobre prochain.

En ce qui concerne l'avenir du vote automatisé, je n'ai aucun préjugé. Je n'appartiens pas à une génération qui est née avec un ordinateur dans le ventre. Cela étant, un certain nombre d'évolutions sont inéluctables. On peut les retarder mais pas les empêcher.

Il est vrai que l'organisation du vote est probablement le droit le plus essentiel dans le fonctionnement d'une démocratie. Il faut donc veiller à prendre un maximum de précautions, à développer une pédagogie et à essayer de répondre à un certain nombre de peurs irrationnelles. C'est ainsi que j'ai entamé à la Chambre un débat pour procéder à une évaluation. Il faut sortir de la période expérimentale dans laquelle nous nous trouvons et faire un choix définitif étant bien entendu qu'avec l'évolution des technologies, on pourra améliorer les procédures de vote si l'on opte pour le vote automatisé.

Je souhaite donc que cette discussion se poursuive. Certains parlementaires, tant à la Chambre qu'au Sénat, ont fait un choix négatif. Je le respecte, mais qu'ils le disent franchement. Je crois qu'il n'y a aucun moyen de les convaincre par des arguments rationnels.

Il en est d'autres qui ont des peurs irrationnelles. On peut essayer de les rassurer par des arguments objectifs. Je ne suis pas sûr que nous parviendrons à supprimer leur suspicion et à entraîner leur conviction.

Une grande majorité de parlementaires posent des questions

gemeente die beslist had aan de geautomatiseerde stemming deel te nemen is daarop teruggekomen. Een aantal gemeenten die het systeem niet kennen, hebben zelfs gevraagd het te mogen toepassen.

Als de regering het ontwerp dat wij vanochtend hebben besproken niet bij het Parlement had ingediend, zou alles gebleven zijn zoals op 13 juni laatstleden. De Assemblies hebben echter beslist deskundigen aan te stellen om de regelmatigheid van de verrichtingen na te gaan en een aantal aanbevelingen te formuleren. Ik veronderstel dat de Assemblies logisch willen blijven en rekening houden met die aanbevelingen.

Voorliggend ontwerp wil de aanbevelingen van de deskundigen concretiseren om de nodige garanties te bieden voor de geautomatiseerde stemming en ze zo doorzichtig mogelijk te laten verlopen. De regering heeft de aanbevelingen van de deskundigen in aanmerking genomen en heeft het ontwerp voorgelegd aan de Raad van State. Daarna heeft de Kamer het ontwerp besproken. Dat duurt wel enkele maanden.

Het ontwerp heeft een beperkte doelstelling, maar het verbetert het systeem en dat is wat de sprekers vroegen. We moeten er dan ook voor zorgen dat deze verbeteringen al tegen de verkiezingen van 8 oktober eerstkomend kunnen worden doorgevoerd.

Ik ben onbevooroordeeld wat de toekomst van de geautomatiseerde stemming betreft. Een aantal ontwikkelingen zijn onvermijdelijk, ze kunnen worden vertraagd, maar niet verhinderd.

De organisatie van de stemming is waarschijnlijk het meest essentiële recht in een democratie. We moeten dus een aantal voorzorgen nemen en ingaan tegen een aantal irrationele angsten. Daarom ben ik in de Kamer een debat aangegaan om een evaluatie te maken. We moeten de proefperiode afsluiten en een definitieve keuze maken, wetende dat, als we kiezen voor de geautomatiseerde stemming, de procedure kan worden verbeterd als gevolg van de technologische vooruitgang.

Ik zou graag hebben dat de discussie wordt voortgezet. Sommige kamerleden en senatoren hebben een negatieve keuze gemaakt. Ik respecteer dat, maar ze moeten er eerlijk voor uitkomen. Ik denk dat ze niet kunnen worden overtuigd met rationele argumenten.

Anderen hebben irrationele angsten. We kunnen proberen ze gerust te stellen met objectieve argumenten. Ik ben niet zeker dat we hun argwaan kunnen wegnemen en ze overtuigen.

Een groot aantal parlementsleden stelt pertinente vragen die een antwoord moeten krijgen.

Er is een aantal suggesties geformuleerd, inzonderheid via amendementen. Ik heb gevraagd ze in te trekken zodat ze niet verworpen werden, omdat ik geen vooroordelen had en een grondige bespreking wou van de geformuleerde voorstellen.

Ik heb mevrouw Nyssens gezegd dat ik haar voorstel voor een systeem van optische lezing niet verwerp, maar dat ik mij nu beperk tot de vaststelling dat er heel wat problemen gerezen zijn bij het experiment in de kantons Chimay en Zonnebeke. De zaken zijn veranderd. De betrokken gemeenten hebben

pertinentes auxquelles il faut apporter des réponses.

Un certain nombre de suggestions ont déjà été formulées, notamment par des amendements qui ont été déposés et que j'ai demandé de retirer au lieu de les voir rejetés parce que je n'avais pas de préjugés et que je souhaitais que l'on ait une discussion approfondie sur les propositions formulées.

J'ai dit également à Mme Nyssens que je n'excluais pas sa proposition de système de lecture optique mais que je me contentais, pour l'instant, de constater qu'il y a eu énormément de problèmes au niveau des expériences qui se sont déroulées dans les cantons de Chimay et de Zonnebeke. Les choses ont été modifiées. Les communes intéressées ont demandé que l'expérience soit poursuivie et nous verrons, à l'occasion des élections du 8 octobre prochain, si les difficultés ont pu être surmontées.

Certains ont souhaité, pas nécessairement dans tous les bureaux, ce qui pourrait entraîner un coût exorbitant mais au niveau d'un certain nombre de contrôles par coups de sonde, de pouvoir doubler les procédures automatisées par des contrôles papier. Je n'y suis absolument pas opposé. Le problème de l'accès au logiciel a longuement été évoqué. J'estime que l'accès au logiciel doit être permis mais les clés de sécurité doivent rester protégées.

Je suis ouvert à toute suggestion. Dans certains pays, il est possible de voter par le canal d'Internet. Lors de l'examen du projet de loi relatif au vote des Belges à l'étranger, nous avons songé à un éventuel recours au réseau Internet pour atténuer l'obstacle des distances. Sur ce point, M. Mahoux a tout à fait raison. A ce stade, cette technique bouleverserait nos traditions électorales ; la confidentialité du vote ne pourrait être assurée. Toutefois, il n'est pas exclu à l'avenir que les questions pertinentes posées aujourd'hui reçoivent des réponses adéquates. Je vous demande simplement d'approuver ce projet dont la portée est limitée mais qui améliore néanmoins la situation. Je suis disposé à reprendre le débat dès la rentrée afin d'étudier sérieusement, sans préjugé, toutes les propositions avancées dans la perspective d'arriver à une solution définitive.

– La discussion générale est close.

Discussion des articles du projet de loi modifiant la loi du 11 avril 1994 organisant le vote automatisé, ainsi que le Code électoral (Doc. 2-523)

(Pour le texte adopté par la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives, voir document 2-523/4.)

– Les articles 1er à 5 sont adoptés sans observation.

M. le président. – L'article 6 est ainsi libellé :

L'article 8, alinéa 1er, de la même loi, est remplacé par la disposition suivante :

« Lorsque l'électeur a voté pour l'ensemble des élections, la carte magnétique est libérée de la machine à voter. L'électeur a alors la possibilité de visualiser sur l'écran de cette machine les votes qu'il a émis pour chaque élection suivant la procédure prévue à l'article 8bis.

gevraagd dat het experiment wordt voortgezet en we zullen bij de verkiezingen van 8 oktober eerstkomend zien of de moeilijkheden van de baan zijn.

Sommigen hebben gevraagd bij wijze van steekproef een aantal geautomatiseerde procedures gepaard te laten gaan met een stemming op papier, als controle. Ik ben daar niet tegen. Ook het probleem van de toegang tot de software kwam aan bod. De software moet toegankelijk zijn maar de veiligheidssleutels moeten worden beschermd.

Ik sta open voor elke suggestie. In sommige landen kan via Internet worden gestemd. Bij de bespreking van het wetsontwerp over de deelname aan de verkiezingen van de Belgen in het buitenland hebben wij aan die mogelijkheid gedacht om de afstand te overbruggen. Wat dat punt betreft, heeft de heer Mahoux volkomen gelijk. In het huidige stadium zou deze techniek onze kiesgewoonten verstoren, het vertrouwelijk karakter zou niet kunnen worden verzekerd. Het is echter niet uitgesloten dat pertinente vragen die vandaag gesteld zijn in de toekomst een passend antwoord krijgen. Ik vraag u alleen dit ontwerp goed te keuren, het heeft een beperkte doelstelling maar verbetert de situatie. Ik ben bereid het debat na het reces te hervatten om alle voorstellen ernstig en zonder vooroordeel te bestuderen om een definitieve oplossing te vinden.

– De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking van het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming, alsmede van het Kieswetboek (Stuk 2-523)

(Voor de tekst aangenomen door de commissie voor de Binnenlandse Zaken en de Administratieve Aangelegenheden, zie stuk 2-523/4.)

– De artikelen 1 tot 5 worden zonder opmerking aangenomen.

De voorzitter. – Artikel 6 luidt:

Artikel 8, eerste lid, van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“Wanneer de kiezer voor alle verkiezingen heeft gestemd, wordt de magneetkaart teruggegeven door de stemmachine. De kiezer heeft dan de mogelijkheid op het scherm van deze machine de stemmen te visualiseren die hij heeft uitgebracht voor elke verkiezing volgens de in artikel 8bis

Ensuite, l'électeur remet la carte magnétique au président du bureau ou à l'assesseur désigné par celui-ci, lequel vérifie que la carte ne porte aucune marque, inscription ou dégradation. Si tel est le cas, il invite l'électeur à introduire la carte dans l'urne électronique, où elle demeurera après l'enregistrement sur le support original de mémoire des informations qu'elle porte. La séquence de ces enregistrements est déterminée par un procédé aléatoire. »

À cet article, Mme Nyssens propose l'amendement n° 2 (voir document 2-523/2) ainsi libellé :

Compléter l'article 8, alinéa 1er proposé, par la phrase suivante :

« *L'électeur qui après avoir visualisé son vote constate que celui-ci ne correspond pas à ses intentions, peut recommencer son opération de vote.* »

Mme Clotilde Nyssens (PSC). – L'article 6 permet à l'électeur de visualiser son vote afin d'en contrôler l'exactitude. Je propose de compléter cet article en précisant que l'électeur peut recommencer son vote après avoir constaté que l'opération qu'il a effectuée ne traduisait pas son intention.

- Le vote sur cet amendement et sur l'article 6 est réservé.
- Les articles 7 à 16 sont adoptés sans observation.
- Il sera procédé ultérieurement aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Projet de loi modifiant la loi du 7 juillet 1994 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des conseils provinciaux, communaux et de district et pour l'élection directe des conseils de l'aide sociale et l'arrêté royal du 26 août 1988 déterminant les modalités de l'élection du conseil de l'aide sociale dans les communes visées à l'article 7 des lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966, et dans les communes de Comines-Warneton et de Fourons (Doc. 2-525) (Procédure d'évocation)

Discussion générale

M. Jacky Morael (ECOLO), rapporteur. – Étant donné l'heure tardive, et afin de ne pas priver du Te Deum ceux qui en sont amateurs, je serai bref.

Ce projet de loi qui prend sa source dans une proposition de loi déposée à la Chambre, semble, à première vue, présenter des aspects strictement techniques, mais pourrait avoir des conséquences considérables.

bepaalde procedure.

Daarna overhandigt de kiezer de kaart aan de voorzitter van het bureau of aan de door hem aangewezen bijzitter, die nagaat of de kaart enig merkteken, enig opschrift of enige beschadiging vertoont. Als dat niet zo is, verzoekt hij de kiezer de kaart in de elektronische stembus te steken, waar ze bewaard blijft nadat de informatie die ze bevat op de originele geheugendrager is opgeslagen. De registratie dient in een willekeurige volgorde te geschieden."

Op dit artikel heeft mevrouw Nyssens amendement nr. 2 ingediend (zie stuk 2-523/2) dat luidt:

Het voorgestelde artikel 8, eerste lid, aanvullen als volgt:

"Wanneer de kiezer de stemmen die hij heeft uitgebracht, heeft gevisualiseerd en vaststelt dat ze niet overeenstemmen met zijn bedoelingen, kan hij de stemverrichting overdoen."

Mevrouw Clotilde Nyssens (PSC). – Artikel 6 maakt het de kiezer mogelijk de stem die hij heeft uitgebracht te visualiseren om de juistheid ervan na te gaan. Ik stel voor dit artikel aan te vullen met de precisering dat de kiezer zijn stemverrichting kan overdoen als hij vaststelt dat ze niet overeenstemt met zijn bedoeling.

- De stemming over dit amendement en over artikel 6 wordt aangehouden.
- De artikelen 7 tot 16 worden zonder opmerking aangenomen.
- De aangehouden stemmen en de stemming over het wetsontwerp in zijn geheel hebben later plaats.

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 7 juli 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de provincieraden en de gemeenteraden en de districtsraden en voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn en van het koninklijk besluit van 26 augustus 1988 tot vaststelling van de nadere regels voor de verkiezing van de raad voor maatschappelijk welzijn in de gemeenten bedoeld bij artikel 7 van de wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, en in de gemeenten Komen-Waasten en Voeren (Stuk 2-525) (Evocatieprocedure)

Algemene bespreking

De heer Jacky Morael (ECOLO), rapporteur. – Dit wetsontwerp, dat oorspronkelijk als wetsvoorstel in de Kamer was ingediend, lijkt zeer technisch, maar zou aanzienlijke gevolgen kunnen hebben.

Het initiatief is genomen als gevolg van een meningsverschil tussen, enerzijds, de gemengde Controlecommissie Kamer-Senaat betreffende de verkiezingsuitgaven en de boekhouding

L'initiative fait suite à une différence de conception entre, d'une part, la commission de contrôle mixte Chambre-Sénat pour les dépenses électorales et les finances des partis et, d'autre part, l'interprétation qu'a faite de la loi le Conseil d'État dans un arrêt du 24 février 1995. Cela concerne l'organisation d'événements dits non récurrents.

Il est considéré, et ce point ne pose aucun problème, que lorsqu'un événement périodique intervient dans le cadre d'une campagne électorale, il est hors de question de l'inclure dans les dépenses électorales. Je pense par exemple, à la Fête du travail du 1er mai, qui est un événement périodique et annuel. Par contre lorsqu'un candidat(e), un parti ou une section organise un événement non récurrent, la commission de contrôle a toujours considéré – les travaux parlementaires en font foi ainsi que le vade-mecum publié à destination des candidats et des partis pour les élections locales de 1994 – qu'il fallait imputer comme dépenses électorales le déficit des événements, à savoir la différence entre les investissements engagés par le candidat ou la section et les recettes éventuellement engrangées lors d'un événement, sous forme de prix d'entrées, consommation de boissons et autres formules. Donc, seule la part réellement payée par le candidat ou la section devait être imputée. Le Conseil d'État l'a entendu tout à fait contrairement dans son arrêt du 24 février 1995, à l'occasion d'une plainte introduite à l'encontre de M. Langendries qui n'était heureusement que Président de la Chambre et non du Sénat, ce qui aurait été très grave. Il s'agit néanmoins d'un fâcheux précédent. Il convient de préciser par le biais de cette initiative parlementaire la jurisprudence de la commission de contrôle et faire en sorte que l'on n'impute plus aux candidats que la différence entre les dépenses qu'ils engagent pour un événement non récurrent et les recettes provenant des prix d'entrées et participations à ces manifestations.

Un autre problème s'est présenté mais il me semble qu'il est désormais résolu, à moins que des collègues n'expriment un autre point de vue. Certains se sont interrogés sur la rétroactivité de ce projet de loi au 8 juillet. Telle est en effet la date d'entrée en vigueur de la période dite sensible de comptabilisation des frais électoraux. En vue d'assurer une totale sécurité juridique, il était tout à fait logique de faire rétroagir ce projet de loi au 8 juillet, afin que tout le monde soit dans la même situation.

Je pense avoir abordé les principaux aspects de ce projet. Pour le reste, je me réfère au rapport écrit.

M. Wim Verreycken (VL. BLOK). – *Ce projet de loi modifie une loi de 1994 dont la précédente modification n'a pas encore été publiée au Moniteur. Dans le texte, le problème est résolu par l'utilisation de trois petits points. Nous devons donc nous prononcer sur la modification de la loi de 1994 modifiée par la loi de... De plus, nous sommes invités à adopter une loi qui sera en vigueur dès le 8 juillet, date du début de la période de limitation des dépenses électorales.*

Ce projet donne la possibilité à chaque internaute qui se présente aux élections communales d'offrir à son électeur des gadgets à télécharger, alors qu'il est interdit de distribuer des savons, des briquets et des stylos. La Commission de contrôle des dépenses électorales et de la comptabilité des partis politiques estime pourtant qu'on doit se contenter d'envoyer des e-mails. Mais notre commission n'a pas jugé

van de politieke partijen en, anderzijds, de interpretatie van de wet door de Raad van State in een arrest van 24 februari 1995. Het meningsverschil betreft de organisatie van niet-periodieke manifestaties.

Als een periodieke manifestatie samenvalt met een verkiezingscampagne, is er geen sprake van een verkiezingsuitgave. Ik denk bijvoorbeeld aan het Feest van de Arbeid op 1 mei, dat jaarlijks wordt georganiseerd. Als echter een kandidaat, een partij of een afdeling een niet-periodieke manifestatie organiseert, is de controlecommissie altijd van mening geweest dat het verschil tussen de investeringen en de opbrengst als verkiezingsuitgave moet worden geboekt. In zijn arrest van 24 februari 1995, als gevolg van een klacht tegen de heer Langendries, was de Raad van State een andere mening toegedaan. Via dit parlementair initiatief moet de rechtspraak van de controlecommissie worden gepreciseerd en moet ervoor worden gezorgd dat de kandidaten die een niet-periodieke manifestatie organiseren alleen het verschil tussen hun uitgaven en de inkomsten als verkiezingsuitgave aangerekend krijgen.

Een ander probleem was gerezen, maar dat lijkt te zijn opgelost. Sommigen hadden vragen over de terugwerkende kracht van het ontwerp tot 8 juli. Dat is inderdaad de datum waarop de sperperiode aanvangt betreffende de aanrekening van de verkiezingsuitgaven. Met het oog op een volledige rechtszekerheid was het logisch dat het wetsontwerp met terugwerkende kracht ingaat op 8 juli, zodat de situatie voor iedereen dezelfde is.

Verder verwijs ik naar het schriftelijk verslag.

De heer Wim Verreycken (VL. BLOK). – De wet waarover straks zal worden gestemd, wijzigt een wet van 1994, waarvan de vorige wijziging nog niet in het Belgisch Staatsblad is gepubliceerd. Wie een abonnement heeft op een rechtskundig tijdschrift, kan deze wetten dus nog niet coördineren. Het probleem werd opgelost door in de tekst drie puntjes te zetten. Er moet dus worden gestemd over een wijziging van de wet van 1994 gewijzigd door de wet van... Voor hetzelfde geld worden de senatoren volgende keer geconfronteerd met een wetsontwerp waarvan de titel bestaat uit vraagtekens, uitroepetekens, en dubbele punten. Een leesteken is geen duidelijke informatie.

De senatoren worden geacht met een wet in te stemmen die van kracht werd, zoals de rapporteur heeft gezegd, op 8 juli, omdat dit het begin was van de sperperiode voor de

utile de légiférer sur ce point.

Enfin, cette loi est soumise au vote un peu plus de deux mois avant les élections. Elle sera peut-être publiée le -trois petits points- et sera rétroactive au 8 juillet. Elle est une insulte au législateur. Les sénateurs peuvent la voter ou la rejeter. Pour moi, mon choix est fait.

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *Je suis heureux que l'on aborde au Parlement la discussion sur le téléchargement de fichiers. On peut difficilement émettre des objections contre la diffusion de chansons via internet si elles se limitent à des communications politiques, telles que celles qui peuvent être diffusées via un CD-ROM.*

verkiezingen. De aanleiding voor dit wetsontwerp is een arrest van de Raad van State van 1995. Indien er intussen onvoldoende tijd was om een wetsontwerp tijdig in te dienen, zodat het niet retroactief moet worden goedgekeurd in de laatste nacht van de parlementaire zitting, begrijp ik het niet. Dan moeten we ons werksysteem dringend evalueren.

Dit wetsontwerp geeft aan elke internetgebruiker die zich kandidaat stelt bij de gemeenteraadsverkiezingen, de kans om zijn kiespubliek onbepaald gadgets te laten downloaden. Een kandidaat voor de gemeenteraad mag zelfs niet één stuk zeep, één bierkaartje, één aansteker of één balpen uitdelen. Dat is strafbaar. Een internetgebruiker kan echter spelletjes en muziekprogramma's probleemloos aanbieden aan zijn kiezerspubliek. Ik zeg dit niet zomaar. Ik heb dit reeds in de commissie in tempore non suspecto gezegd. Het werd weggewuifd als een opmerking van een eeuwige dwarsligger. De volgende dag stond op de voorpagina van alle kranten een artikel dat meldde dat Margriet Hermans, volksvertegenwoordiger en kandidaat voor de gemeenteraad, op haar politieke website "margriet.hermans.idee21", drie liedjes aanbiedt die haar kiespubliek gratis kan downloaden. Er werd vermeld dat ze weet dat het illegaal is, maar dat ze toch van de parlementaire onschendbaarheid geniet.

De Controlecommissie betreffende de verkiezingsuitgaven en de boekhouding van de politieke partijen meent dat men met internet geen belangrijke zaken kan ondernemen, maar er slechts e-mails mee kunnen worden verstuurd. Ik citeer uit het verslag: "Het merendeel van de fracties zijn het erover eens dat dit aspect niet vatbaar is voor controle omdat het niet veel kosten meebrengt". Daarom heeft de commissie beslist op dit punt geen wetgevend werk te moeten verrichten.

Ik heb overigens veel respect voor de werkzaamheden van de commissie. Ik ben ervan op de hoogte want een lid van mijn fractie maakt er deel van uit.

Toch worden gadgets gedownload, wat aan alle kandidaten verboden is. Ik heb dit aan de minister gezegd.

Deze wet ligt ter stemming voor op iets meer dan twee maanden vóór de verkiezingen. Deze wet zal misschien worden gepubliceerd op "puntje, puntje puntje" en zal retroactief zijn vanaf 8 juli. De wet laat toe om gadgets aan te bieden door degenen die met internet vertrouwd zijn. Deze wet is een belediging voor elke wetgever. Het staat de senatoren vrij deze belediging te slikken of ze af te wijzen. Ik heb mijn keuze alvast gemaakt.

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – Ik wil toch kort reageren. Ik ben blij dat de discussie over MP3 in het Parlement op gang komt. In *tempore non suspecto* heb ik daarover trouwens voor enkele weken een vraag gesteld, maar er waren toen geen reacties.

Tegen het verspreiden van liedjes via het internet kunnen er toch moeilijk bezwaren zijn, als zich dat beperkt tot politieke boodschappen, zoals die via een CD-rom kunnen worden verspreid.

De liedjes van Margriet Hermans kan ik eventueel als een politiek statement aanzien.

Ik weet niet precies over welke liedjes het gaat, de leden moeten dat zelf maar eens nader bekijken.

M. Wim Verreycken (VL. BLOK). – *La loi ne laisse aucun doute et la commission de contrôle s'est déjà exprimée à ce sujet. Une communication politique consiste en un texte écrit. Une cassette audio peut être distribuée si elle a été rendue inutilisable pour d'autres enregistrements et si elle ne contient que l'enregistrement d'un texte parlé. Lorsqu'elle contient de la musique, des droits d'auteurs doivent être payés ; en outre, il s'agit d'un gadget.*

Une communication orale est autorisée mais un message musical est illégal. Qu'on la télécharge à partir d'internet, qu'on la distribue sur les marchés ou qu'on la dépose dans les boîtes aux lettres, l'effet reste le même : il s'agit de toute façon d'un gadget interdit.

– **Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.**

Votes

(Les listes nominatives figurent en annexe.)

La traite des êtres humains et la prostitution (Doc. 2-152)

M. le président. – Nous votons sur les recommandations de la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.

Vote n° 1

Présents: 56
Pour: 56
Contre: 0
Abstentions: 0

- Les recommandations sont adoptées.
- Elles seront transmises aux ministres compétents.

Projet de loi portant suppression progressive de la contribution complémentaire de crise sur les revenus des personnes physiques (Doc. 2-508) (Procédure d'évocation)

M. le président. – Nous votons d'abord sur l'amendement n° 1 de M. Caluwé.

Vote n° 2

Présents: 56
Pour: 13
Contre: 42
Abstentions: 1

- L'amendement n'est pas adopté.

M. Ludwig Caluwé (CVP). – J'ai pairé avec M. Wille.

M. le président. – Nous votons à présent sur l'ensemble du projet de loi.

De heer Wim Verreycken (VL. BLOK). – De wet laat hierover geen twijfel bestaan. De controlecommissie heeft hierover al een uitspraak gedaan: een politieke boodschap bestaat uit een gesproken tekst. Een muziekcassette mag worden verdeeld als het onmogelijk is gemaakt ze nog voor andere opnames te gebruiken en als ze enkel de opname van een gesproken politieke tekst bevat. Wanneer er muziek op staat, moeten er eerst en vooral auteursrechten worden betaald en is het verder een gadget. Als er achteraf op kan worden opgenomen, is het ook een gadget. De controlecommissie is terzake zeer duidelijk geweest toen ze een muziekcassette van mijn partij onder de loep nam bij de vorige verkiezingen.

Een gesproken boodschap mag, een muziekboodschap is onwettig. Of men die nu downloadt van het internet of uitdeelt op markten of in de brievenbussen stopt, het effect blijft uiteraard hetzelfde: het is en blijft een gadget die verboden is, tenzij men het ontwijkingsmechanisme van deze wet gebruikt.

– **De stemming over het wetsontwerp in zijn geheel heeft later plaats.**

Stemmingen

(De naamlijsten worden in de bijlage opgenomen.)

De mensenhandel en de prostitutie (Stuk 2-152)

De voorzitter. – We stemmen over de aanbevelingen van de commissie voor de Binnenlandse Zaken en de Administratieve Aangelegenheden.

Stemming nr. 1

Aanwezig: 56
Voor: 56
Tegen: 0
Onthoudingen: 0

- De aanbevelingen zijn aangenomen.
- Ze zullen aan de bevoegde ministers meegedeeld worden.

Wetsontwerp tot geleidelijke afschaffing van de aanvullende crisisbijdrage op de inkomsten van de natuurlijke personen (Stuk 2-508) (Evocatieprocedure)

De voorzitter. – We stemmen eerst over het amendement nr. 1 van de heer Caluwé.

Stemming nr. 2

Aanwezig: 56
Voor: 13
Tegen: 42
Onthoudingen: 1

- Het amendement is niet aangenomen.

De heer Ludwig Caluwé (CVP). – Ik heb een stemafpraak met de heer Wille.

De voorzitter. – We stemmen nu over het wetsontwerp in zijn geheel.

Vote n° 3

Présents: 56
 Pour: 56
 Contre: 0
 Abstentions: 0

- **Le projet de loi est adopté sans modification. Par conséquent, le Sénat est censé avoir décidé de ne pas l'amender.**
- **Il sera transmis à la Chambre des représentants en vue de la sanction royale.**

Projet de loi portant diverses dispositions relatives à l'organisation des marchés financiers et diverses autres dispositions (Doc. 2-526) (Procédure d'évocation)

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 14 de MM. Caluwé et Vandenberghe.

Vote n° 4

Présents: 57
 Pour: 14
 Contre: 42
 Abstentions: 1

- **L'amendement n'est pas adopté.**
- **Le même résultat de vote est accepté pour les amendements n°s 2, 3, 13, 15, 4, 10, 5, 16 et 6. Ces amendements ne sont donc pas adoptés.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 11 de M. Barbeaux.

Vote n° 5

Présents: 57
 Pour: 10
 Contre: 42
 Abstentions: 5

- **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 17 de MM. Caluwé et Vandenberghe.

Vote n° 6

Présents: 57
 Pour: 14
 Contre: 42
 Abstentions: 1

- **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 12 de M. Barbeaux.

Vote n° 7

Présents: 57
 Pour: 10
 Contre: 42
 Abstentions: 5

- **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 9 de

Stemming nr. 3

Aanwezig: 56
 Voor: 56
 Tegen: 0
 Onthoudingen: 0

- **Het wetsontwerp is ongewijzigd aangenomen. Bijgevolg wordt de Senaat geacht te hebben beslist het niet te amenderen.**
- **Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden met het oog op de bekrachtiging door de Koning.**

Wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende de organisatie van de financiële markten en diverse andere bepalingen (Stuk 2-526) (Evocatieprocedure)

De voorzitter. – We stemmen over het amendement nr. 14 van de heren Caluwé en Vandenberghe.

Stemming nr. 4

Aanwezig: 57
 Voor: 14
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 1

- **Het amendement is niet aangenomen.**
- **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor de amendementen nrs 2, 3, 13, 15, 4, 10, 5, 16 en 6. Deze amendementen zijn dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over het amendement nr. 11 van de heer Barbeaux.

Stemming nr. 5

Aanwezig: 57
 Voor: 10
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 5

- **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over het amendement nr. 17 van de heren Caluwé en Vandenberghe.

Stemming nr. 6

Aanwezig: 57
 Voor: 14
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 1

- **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over het amendement nr. 12 van de heer Barbeaux.

Stemming nr. 7

Aanwezig: 57
 Voor: 10
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 5

- **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over het amendement nr. 9 van

MM. Caluwé et Vandenberghe.

Vote n° 8

Présents: 57
Pour: 14
Contre: 42
Abstentions: 1

– **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons à présent sur l'ensemble du projet de loi.

Vote n° 9

Présents: 57
Pour: 42
Contre: 11
Abstentions: 4

– **Le projet de loi est adopté sans modification. Par conséquent, le Sénat est censé avoir décidé de ne pas l'amender.**

– **Il sera transmis à la Chambre des représentants en vue de la sanction royale.**

M. Michel Barbeaux (PSC). – Je souhaiterais justifier notre abstention.

Comme je l'ai expliqué tout à l'heure, nous partageons les objectifs de ce projet qui ne peut être que favorable à notre économie et au financement des entreprises, en particulier, mais nous regrettons que nos amendements qui auraient donné au texte une plus grande sécurité juridique et qui répondaient à des objections d'anticonstitutionnalité émises par le Conseil d'État, n'aient pas été approuvés.

Projet de loi portant des dispositions sociales, budgétaires et diverses (Doc. 2-522) (Procédure d'évocation)

M. le président. – Nous votons d'abord sur l'amendement n° 33 de M. Vandenberghe, Mmes de Bethune et Thijs et M. Caluwé.

Vote n° 10

Présents: 57
Pour: 10
Contre: 42
Abstentions: 5

– **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 16 de Mme Willame-Boonen et M. Barbeaux.

Vote n° 11

Présents: 57
Pour: 10
Contre: 42
Abstentions: 5

– **L'amendement n'est pas adopté.**

– **Le même résultat de vote est accepté pour les amendements n°s 34, 35, 36, 37, 51 et 54 de M.**

de heren Caluwé en Vandenberghe.

Stemming nr. 8

Aanwezig: 57
Voor: 14
Tegen: 42
Onthoudingen: 1

– **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen nu over het wetsontwerp in zijn geheel.

Stemming nr. 9

Aanwezig: 57
Voor: 42
Tegen: 11
Onthoudingen: 4

– **Het wetsontwerp is ongewijzigd aangenomen. Bijgevolg wordt de Senaat geacht te hebben beslist het niet te amenderen.**

– **Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden met het oog op de bekrachtiging door de Koning.**

De heer Michel Barbeaux (PSC). – *Ik wens onze onthouding te verklaren.*

Zoals ik daarnet al heb gezegd, zijn wij het eens met de doelstellingen van het ontwerp, dat alleen maar gunstig kan zijn voor ons bedrijfsleven en voor de financiering van de bedrijven in het bijzonder. Wij betreuren echter dat onze amendementen niet zijn aangenomen; ze zouden de rechtszekerheid hebben verhoogd en ze kwamen tegemoet aan de opmerkingen van de Raad van State over het ongrondwettelijk karakter ervan.

Wetsontwerp houdende sociale, budgettaire en andere bepalingen (Stuk 2-522) (Evocatieprocedure)

De voorzitter. – We stemmen eerst over amendement nr. 33 van de heer Vandenberghe, de dames de Bethune en Thijs en de heer Caluwé.

Stemming nr. 10

Aanwezig: 57
Voor: 10
Tegen: 42
Onthoudingen: 5

– **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 16 van mevrouw Willame-Boonen en de heer Barbeaux.

Stemming nr. 11

Aanwezig: 57
Voor: 10
Tegen: 42
Onthoudingen: 5

– **Het amendement is niet aangenomen.**

– **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor de amendementen nrs 34, 35, 36, 37, 51 en 54 van de heer**

Vandenberghé et consorts. Ces amendements ne sont donc pas adoptés.

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 46 de M. Van Quickenborne

Vote n° 12

Présents: 57
Pour: 11
Contre: 42
Abstentions: 4

– **L'amendement n'est pas adopté.**

– **Le même résultat de vote est accepté pour l'amendement n° 47 de M. Van Quickenborne. Cet amendement n'est donc pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 38 de M. Vandenberghé et consorts.

Vote n° 13

Présents: 57
Pour: 10
Contre: 42
Abstentions: 5

– **L'amendement n'est pas adopté.**

– **Le même résultat de vote est accepté pour les amendements n°s 39, 40, 41, 42, 43, 44, 55 et 56 de M. Vandenberghé et consorts. Ces amendements ne sont donc pas adoptés.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 57 de M. Vandenberghé et consorts.

Vote n° 14

Présents: 57
Pour: 7
Contre: 42
Abstentions: 8

– **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 58 de M. Vandenberghé.

Vote n° 15

Présents: 57
Pour: 10
Contre: 42
Abstentions: 5

– **L'amendement n'est pas adopté.**

– **Le même résultat de vote est accepté pour les amendements n°s 59 et 60 de M. Vandenberghé. Ces amendements ne sont donc pas adoptés.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 61 de M. Vandenberghé et consorts.

Vote n° 16

Présents: 57
Pour: 5
Contre: 45
Abstentions: 7

Vandenberghé c. s. Deze amendementen zijn dus niet aangenomen.

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr 46 van de heer Van Quickenborne.

Stemming nr. 12

Aanwezig: 57
Voor: 11
Tegen: 42
Onthoudingen: 4

– **Het amendement is niet aangenomen.**

– **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor het amendement nr. 47 van de heer Van Quickenborne. Het amendement is dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 38 van de heer Vandenberghé c. s.

Stemming nr. 13

Aanwezig: 57
Voor: 10
Tegen: 42
Onthoudingen: 5

– **Het amendement is niet aangenomen.**

– **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor de amendementen nrs 39, 40, 41, 42, 43, 44, 55 en 56 van de heer Vandenberghé c. s. Deze amendementen zijn dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 57 van de heer Vandenberghé c. s.

Stemming nr. 14

Aanwezig: 57
Voor: 7
Tegen: 42
Onthoudingen: 8

– **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 58 van de heer Vandenberghé.

Stemming nr. 15

Aanwezig: 57
Voor: 10
Tegen: 42
Onthoudingen: 5

– **Het amendement is niet aangenomen.**

– **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor de amendementen nrs 59 en 60 van de heer Vandenberghé. Deze amendementen zijn dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 61 van de heer Vandenberghé c. s.

Stemming nr. 16

Aanwezig: 57
Voor: 5
Tegen: 45
Onthoudingen: 7

– **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 62 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 17

Présents: 57
Pour: 10
Contre: 42
Abstentions: 5

– **L'amendement n'est pas adopté.**

– **Le même résultat de vote est accepté pour les amendements n°s 63, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 69, 72 et 74 de M. Vandenberghe et consorts. Ces amendements ne sont donc pas adoptés.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 75 de M. Vandenberghe.

Vote n° 18

Présents: 56
Pour: 14
Contre: 41
Abstentions: 1

– **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 76 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 19

Présents: 57
Pour: 10
Contre: 42
Abstentions: 5

– **L'amendement n'est pas adopté.**

– **Le même résultat de vote est accepté pour l'amendement n° 185 de Mme Willame-Boonen et M. Barbeaux. Cet amendement n'est donc pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 77 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 20

Présents: 57
Pour: 7
Contre: 46
Abstentions: 4

– **L'amendement n'est pas adopté.**

– **Le même résultat de vote est accepté pour les amendements n°s 78, 79, 80, 81 et 82 de M. Vandenberghe et consorts. Ces amendements ne sont donc pas adoptés.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 83 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 21

Présents: 57
Pour: 11
Contre: 42

– **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 62 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 17

Aanwezig: 57
Voor: 10
Tegen: 42
Onthoudingen: 5

– **Het amendement is niet aangenomen.**

– **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor de amendementen nrs 63, 64, 65, 66, 67, 68, 70, 69, 72 en 74 van de heer Vandenberghe c. s. Deze amendementen zijn dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 75 van de heer Vandenberghe.

Stemming nr. 18

Aanwezig: 56
Voor: 14
Tegen: 41
Onthoudingen: 1

– **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 76 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 19

Aanwezig: 57
Voor: 10
Tegen: 42
Onthoudingen: 5

– **Het amendement is niet aangenomen.**

– **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor het amendement nr. 185 van mevrouw Willame-Boonen en de heer Barbeaux. Het amendement is dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 77 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 20

Aanwezig: 57
Voor: 7
Tegen: 46
Onthoudingen: 4

– **Het amendement is niet aangenomen.**

– **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor de amendementen nrs 78, 79, 80, 81 en 82 van de heer Vandenberghe c. s. Deze amendementen zijn dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 83 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 21

Aanwezig: 57
Voor: 11
Tegen: 42

Abstentions: 4

– **L'amendement n'est pas adopté.**

– **Le même résultat de vote est accepté pour l'amendement n° 84 de M. Vandenberghe et consorts. Cet amendement n'est donc pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 85 de M. Vandenberghe.

Vote n° 22

Présents: 56

Pour: 9

Contre: 42

Abstentions: 5

– **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 186 de Mme Willame-Boonen et M. Barbeaux.

Vote n° 23

Présents: 55

Pour: 13

Contre: 41

Abstentions: 1

– **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – L'amendement n° 86 de MM. Vandenberghe et consorts est sans objet puisqu'il est considéré comme une correction de texte. (*Exclamations*)

M. Patrik Vankrunkelsven (VU-ID). – *Monsieur le président, vous avez dit que nous ne le ferions pas s'il n'y avait pas d'unanimité.*

M. le président. – Non. J'ai été très clair à ce sujet pendant la discussion des articles.

M. Patrik Vankrunkelsven (VU-ID). – *Nous lirons dans le rapport ce que vous avez dit, monsieur le président !*

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 90 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 24

Présents: 56

Pour: 5

Contre: 42

Abstentions: 9

– **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 91 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 25

Présents: 57

Pour: 7

Contre: 42

Abstentions: 8

– **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 92 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 26

Onthoudingen: 4

– **Het amendement is niet aangenomen.**

– **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor het amendement nr. 84 van de heer Vandenberghe c. s. Het amendement is dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 85 van de heer Vandenberghe.

Stemming nr. 22

Aanwezig: 56

Voor: 9

Tegen: 42

Onthoudingen: 5

– **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 186 van mevrouw Willame-Boonen en de heer Barbeaux.

Stemming nr. 23

Aanwezig: 55

Voor: 13

Tegen: 41

Onthoudingen: 1

– **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – Het amendement nr. 86 van de heer Vandenberghe c. s. vervalt aangezien het wordt beschouwd als een tekstverbetering. (*Uitroepen*)

De heer Patrik Vankrunkelsven (VU-ID). – Mijnheer de voorzitter, u hebt gezegd dat dit niet zou gebeuren als er geen unanimitéit was.

De voorzitter. – Neen. Ik ben daarover zeer duidelijk geweest tijdens de artikelsgewijze bespreking.

De heer Patrik Vankrunkelsven (VU-ID). – We zullen in het verslag lezen wat u hebt gezegd, mijnheer de voorzitter!

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 90 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 24

Aanwezig: 56

Voor: 5

Tegen: 42

Onthoudingen: 9

– **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 91 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 25

Aanwezig: 57

Voor: 7

Tegen: 42

Onthoudingen: 8

– **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 92 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 26

Présents: 57
 Pour: 8
 Contre: 42
 Abstentions: 7

– **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 31 de M. Van Quickenborne.

Vote n° 27

Présents: 57
 Pour: 7
 Contre: 42
 Abstentions: 8

– **L'amendement n'est pas adopté.**

– **Le même résultat de vote est accepté pour les amendements n°s 32 et 189 de M. Van Quickenborne. Ces amendements ne sont donc pas adoptés.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 17 de Mme Willame-Boonen et M. Barbeaux.

Vote n° 28

Présents: 56
 Pour: 10
 Contre: 41
 Abstentions: 5

– **L'amendement n'est pas adopté.**

– **Le même résultat de vote est accepté pour l'amendement n° 93 de M. Vandenberghe et consorts. Cet amendement n'est donc pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 94 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 29

Présents: 54
 Pour: 8
 Contre: 39
 Abstentions: 7

– **L'amendement n'est pas adopté.**

– **Le même résultat de vote est accepté pour les amendements n°s 95, 96 et 97 de M. Vandenberghe et consorts. Ces amendements ne sont donc pas adoptés.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 98 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 30

Présents: 57
 Pour: 10
 Contre: 42
 Abstentions: 5

– **L'amendement n'est pas adopté.**

– **Le même résultat de vote est accepté pour les amendements n°s 99 et 100 de M. Vandenberghe et consorts. Ces amendements ne sont donc pas adoptés.**

Aanwezig: 57
 Voor: 8
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 7

– **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 31 van de heer Van Quickenborne.

Stemming nr. 27

Aanwezig: 57
 Voor: 7
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 8

– **Het amendement is niet aangenomen.**

– **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor de amendementen nrs 32 en 189 van de heer Van Quickenborne. Deze amendementen zijn dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 17 van mevrouw Willame-Boonen en de heer Barbeaux.

Stemming nr. 28

Aanwezig: 56
 Voor: 10
 Tegen: 41
 Onthoudingen: 5

– **Het amendement is niet aangenomen.**

– **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor het amendement nr. 93 van de heer Vandenberghe c. s. Het amendement is dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 94 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 29

Aanwezig: 54
 Voor: 8
 Tegen: 39
 Onthoudingen: 7

– **Het amendement is niet aangenomen.**

– **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor de amendementen nrs 95, 96 en 97 van de heer Vandenberghe c. s. Deze amendementen zijn dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 98 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 30

Aanwezig: 57
 Voor: 10
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 5

– **Het amendement is niet aangenomen.**

– **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor de amendementen nrs 99 en 100 van de heer Vandenberghe c. s. Deze amendementen zijn dus niet aangenomen.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 101 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 31

Présents: 57
Pour: 14
Contre: 42
Abstentions: 1

– **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 102 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 32

Présents: 57
Pour: 10
Contre: 42
Abstentions: 5

– **L'amendement n'est pas adopté.**

– **Le même résultat de vote est accepté pour les amendements n°s 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124 et 125 de M. Vandenberghe et consorts. Ces amendements ne sont donc pas adoptés.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 190 de M. Van Quickenborne.

Vote n° 33

Présents: 57
Pour: 11
Contre: 45
Abstentions: 1

– **L'amendement n'est pas adopté.**

– **Le même résultat de vote est accepté pour l'amendement n° 50 de M. Van Quickenborne. Cet amendement n'est donc pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 126 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 34

Présents: 56
Pour: 6
Contre: 42
Abstentions: 8

– **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 127 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 35

Présents: 57
Pour: 5
Contre: 46
Abstentions: 6

– **L'amendement n'est pas adopté.**

– **Le même résultat de vote est accepté pour l'amendement n° 128 de M. Vandenberghe et consorts. Cet amendement n'est donc pas adopté.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 101 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 31

Aanwezig: 57
Voor: 14
Tegen: 42
Onthoudingen: 1

– **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 102 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 32

Aanwezig: 57
Voor: 10
Tegen: 42
Onthoudingen: 5

– **Het amendement is niet aangenomen.**

– **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor de amendementen nrs 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124 en 125 van de heer Vandenberghe c. s. Deze amendementen zijn dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 190 van de heer Van Quickenborne.

Stemming nr. 33

Aanwezig: 57
Voor: 11
Tegen: 45
Onthoudingen: 1

– **Het amendement is niet aangenomen.**

– **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor het amendement nr. 50 van de heer Van Quickenborne. Het amendement is dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 126 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 34

Aanwezig: 56
Voor: 6
Tegen: 42
Onthoudingen: 8

– **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 127 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 35

Aanwezig: 57
Voor: 5
Tegen: 46
Onthoudingen: 6

– **Het amendement is niet aangenomen.**

– **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor het amendement nr. 128 van de heer Vandenberghe c. s. Het amendement is dus niet aangenomen.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 129 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 36

Présents: 57
Pour: 7
Contre: 42
Abstentions: 8

- **L'amendement n'est pas adopté.**
- **Le même résultat de vote est accepté pour les amendements n° 130 et 131 de M. Vandenberghe et consorts. Ces amendements ne sont donc pas adoptés.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 132 de M. Vandenberghe.

Vote n° 37

Présents: 57
Pour: 11
Contre: 45
Abstentions: 1

- **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 133 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 38

Présents: 57
Pour: 7
Contre: 42
Abstentions: 8

- **L'amendement n'est pas adopté.**
- **Le même résultat de vote est accepté pour les amendements n° 134, 135, 136, 137 et 138 de M. Vandenberghe et consorts. Ces amendements ne sont donc pas adoptés.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 18 de Mme Willame-Boonen et M. Barbeaux.

Vote n° 39

Présents: 56
Pour: 14
Contre: 41
Abstentions: 1

- **L'amendement n'est pas adopté.**
- **Le même résultat de vote est accepté pour les amendements n° 141 et 142 de M. Vandenberghe et consorts. Ces amendements ne sont donc pas adoptés.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 144 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 40

Présents: 57
Pour: 10
Contre: 42
Abstentions: 5

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 129 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 36

Aanwezig: 57
Voor: 7
Tegen: 42
Onthoudingen: 8

- **Het amendement is niet aangenomen.**
- **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor de amendementen nrs 130 en 131 van de heer Vandenberghe c. s. Deze amendementen zijn dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 132 van de heer Vandenberghe.

Stemming nr. 37

Aanwezig: 57
Voor: 11
Tegen: 45
Onthoudingen: 1

- **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 133 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 38

Aanwezig: 57
Voor: 7
Tegen: 42
Onthoudingen: 8

- **Het amendement is niet aangenomen.**
- **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor de amendementen nrs 134, 135, 136, 137 en 138 van de heer Vandenberghe c. s. Deze amendementen zijn dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 18 van mevrouw Willame-Boonen en de heer Barbeaux.

Stemming nr. 39

Aanwezig: 56
Voor: 14
Tegen: 41
Onthoudingen: 1

- **Het amendement is niet aangenomen.**
- **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor de amendementen nrs 141 en 142 van de heer Vandenberghe c. s. Deze amendementen zijn dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 144 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 40

Aanwezig: 57
Voor: 10
Tegen: 42
Onthoudingen: 5

– **L'amendement n'est pas adopté.**

– **Le même résultat de vote est accepté pour les amendements n°s 145, 146, 147 et 148 de M. Vandenberghe et consorts, l'amendement n° 187 de Mme Willame-Boonen, l'amendement n° 45 de M. Vandenberghe et consorts, les amendements n°s 48 et 49 de M. Van Quickenborne et les amendements n°s 150, 151, 152, 153 et 154 de M. Vandenberghe. Ces amendements ne sont donc pas adoptés.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 155 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 41

Présents: 56
Pour: 10
Contre: 42
Abstentions: 4

– **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 157 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 42

Présents: 57
Pour: 5
Contre: 42
Abstentions: 10

– **L'amendement n'est pas adopté.**

– **Le même résultat de vote est accepté pour les amendements n°s 156, 158, 159, 160, 161 et 162 de M. Vandenberghe et consorts. Ces amendements ne sont donc pas adoptés.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 163 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 43

Présents: 57
Pour: 11
Contre: 42
Abstentions: 4

– **L'amendement n'est pas adopté.**

– **Le même résultat de vote est accepté pour les amendements n°s 164, 165 et 166 de M. Vandenberghe et consorts. Ces amendements ne sont donc pas adoptés.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 167 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 44

Présents: 57
Pour: 14
Contre: 42
Abstentions: 1

– **L'amendement n'est pas adopté.**

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *L'amendement n° 168 a-t-il encore un objet ?*

– **Het amendement is niet aangenomen.**

– **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor de amendementen nrs 145, 146, 147 en 148 van de heer Vandenberghe c. s., amendement n° 187 van mevrouw Willame-Boonen, amendement nr. 45 van de heer Vandenberghe c. s., de amendementen nrs 48 en 49 van de heer Van Quickenborne en de amendementen nrs. 150, 151, 152, 153 en 154 van de heer Vandenberghe. Deze amendementen zijn dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 155 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 41

Aanwezig: 56
Voor: 10
Tegen: 42
Onthoudingen: 4

– **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 157 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 42

Aanwezig: 57
Voor: 5
Tegen: 42
Onthoudingen: 10

– **Het amendement is niet aangenomen.**

– **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor de amendementen nrs 156, 158, 159, 160, 161 en 162 van de heer Vandenberghe c. s. Deze amendementen zijn dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 163 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 43

Aanwezig: 57
Voor: 11
Tegen: 42
Onthoudingen: 4

– **Het amendement is niet aangenomen.**

– **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor de amendementen nrs 164, 165 en 166 van de heer Vandenberghe c. s. Deze amendementen zijn dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 167 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 44

Aanwezig: 57
Voor: 14
Tegen: 42
Onthoudingen: 1

– **Het amendement is niet aangenomen.**

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – Heeft amendement nr. 168 nog wel een voorwerp?

M. le président. – Nous savons ce que nous faisons.

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *Est-ce une réponse à la question de savoir si cet amendement a un objet ?*

M. le président. – Vous savez très bien quelle est la différence entre les deux.

M. Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – *Si un amendement est considéré comme une adaptation technique, pourquoi pas l'autre ?*

M. le président. – La Chambre doit alors donner son accord.

– **Le même résultat de vote est accepté pour les amendements n°s 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174 et 175 de M. Vandenberghe et consorts. Ces amendements ne sont donc pas adoptés.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 52 de M. Van Quickenborne.

Vote n° 45

Présents: 57
Pour: 5
Contre: 42
Abstentions: 10

– **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 177 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 46

Présents: 57
Pour: 10
Contre: 42
Abstentions: 5

– **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 53 de M. Van Quickenborne.

Vote n° 47

Présents: 57
Pour: 7
Contre: 42
Abstentions: 8

– **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 179 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 48

Présents: 55
Pour: 9
Contre: 41
Abstentions: 5

– **L'amendement n'est pas adopté.**

– **Le même résultat de vote est accepté pour l'amendement n° 180 de M. Vandenberghe et consorts. Cet amendement n'est donc pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 181 de

De voorzitter. – We weten wat we doen.

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – Is dit een antwoord op de vraag of dit amendement een voorwerp heeft?

De voorzitter. – U weet best wat het verschil is tussen de twee zaken.

De heer Vincent Van Quickenborne (VU-ID). – Als het ene amendement als een technische aanpassing wordt gezien, waarom dit dan niet?

De voorzitter. – De Kamer moet daar dan wel mee akkoord gaan.

– **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor de amendementen nrs 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174 en 175 van de heer Vandenberghe c. s. Deze amendementen zijn dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 52 van de heer Van Quickenborne.

Stemming nr. 45

Aanwezig: 57
Voor: 5
Tegen: 42
Onthoudingen: 10

– **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 177 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 46

Aanwezig: 57
Voor: 10
Tegen: 42
Onthoudingen: 5

– **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 53 van de heer Van Quickenborne.

Stemming nr. 47

Aanwezig: 57
Voor: 7
Tegen: 42
Onthoudingen: 8

– **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 179 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 48

Aanwezig: 55
Voor: 9
Tegen: 41
Onthoudingen: 5

– **Het amendement is niet aangenomen.**

– **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor het amendement nr. 180 van de heer Vandenberghe c. s. Het amendement is dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 181 van

M. Vandenberghe.

Vote n° 49

Présents: 57
Pour: 8
Contre: 42
Abstentions: 7

- **L'amendement n'est pas adopté.**
- **Le même résultat de vote est accepté pour l'amendement n° 182 de M. Vandenberghe. Cet amendement n'est donc pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 188 de M. Van Quickenborne et Mme de Bethune.

Vote n° 50

Présents: 57
Pour: 10
Contre: 46
Abstentions: 1

- **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 183 de M. Vandenberghe et consorts.

Vote n° 51

Présents: 57
Pour: 10
Contre: 42
Abstentions: 5

- **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 184 de M. Vandenberghe.

Vote n° 52

Présents: 57
Pour: 8
Contre: 42
Abstentions: 7

- **L'amendement n'est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l'amendement n° 87 de M. Barbeaux.

Vote n° 53

Présents: 57
Pour: 10
Contre: 42
Abstentions: 5

- **L'amendement n'est pas adopté.**
- **Le même résultat de vote est accepté pour les amendements n° 88 et 89 de M. Vandenberghe et consorts. Ces amendements ne sont donc pas adoptés.**

M. le président. – Nous allons procéder au vote sur l'ensemble du projet de loi.

M. Hugo Vandenberghe (CVP). – *Nous entendons à nouveau ce qui nous a été dit lors du débat sur la procédure accélérée : « Il y a en effet une faute mais nous amenderons la prochaine fois ». En outre, nous constatons, à notre grand*

de heer Vandenberghe.

Stemming nr. 49

Aanwezig: 57
Voor: 8
Tegen: 42
Onthoudingen: 7

- **Het amendement is niet aangenomen.**
- **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor het amendement nr. 182 van de heer Vandenberghe. Het amendement is dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 188 van de heer Van Quickenborne en mevrouw de Bethune.

Stemming nr. 50

Aanwezig: 57
Voor: 10
Tegen: 46
Onthoudingen: 1

- **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 183 van de heer Vandenberghe c. s.

Stemming nr. 51

Aanwezig: 57
Voor: 10
Tegen: 42
Onthoudingen: 5

- **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 184 van de heer Vandenberghe.

Stemming nr. 52

Aanwezig: 57
Voor: 8
Tegen: 42
Onthoudingen: 7

- **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen over amendement nr. 87 van de heer Barbeaux.

Stemming nr. 53

Aanwezig: 57
Voor: 10
Tegen: 42
Onthoudingen: 5

- **Het amendement is niet aangenomen.**
- **Dezelfde stemuitslag wordt aanvaard voor de amendementen nrs 88 en 89 van de heer Vandenberghe c. s. Deze amendementen zijn dus niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen nu over het wetsontwerp in zijn geheel.

De heer Hugo Vandenberghe (CVP). – Tijdens dit lange debat heb ik meermaals gedacht aan het toneelstuk "Wachten op Godot" van Samuel Beckett. Er werd ons een reprise gepresenteerd van wat we reeds tijdens het debat over het

regret, une tendance très négative. Pour la première fois, l'opposition ne peut plus exercer son droit constitutionnel d'amendement. C'est sans précédent et cela laissera des traces. Grâce à un artifice juridique, un amendement est déclaré irrecevable alors qu'une modification technique n'est possible qu'avec l'avis unanime de tous les membres. Dans un tel cas, une chambre de réflexion doit rechercher l'accord général au lieu de résoudre le problème par la force du nombre.

Enfin, ce débat démontre que la majorité possède deux visages. Vis-à-vis de l'opinion publique, elle fait preuve d'ouverture d'esprit, d'aptitude à la discussion et de tolérance. Un débat au Sénat n'est visiblement pas l'endroit pour étaler ces qualités. Nous nous demandons si la majorité les possède vraiment. Nous voterons contre ce projet de loi.

Mme Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – Il y a, dans le projet de loi-programme, de bonnes mesures et d'autres, insupportables. Mon groupe votera contre cette loi. Je voudrais dire ici combien je regrette la manière avec laquelle ce projet de loi a été géré. Pour un projet aussi long, aussi technique, aussi important, le gouvernement a fait preuve d'une certaine légèreté, d'une certaine insouciance en le déposant trop tard au Parlement. A plusieurs reprises au cours de l'après-midi, on a souligné publiquement, ce qui est assez nouveau, que la Chambre avait bâclé son analyse.

Durant cette séance marathon, le Sénat n'a pu compenser cette légèreté et ce manque de sérieux qu'au moyen de dangereuses entourloupes qui vont lui permettre d'arranger les choses sans amender, en utilisant la majorité comme une loi d'airain, sans même convoquer le Bureau pour tenter de voir ce qu'on pourrait faire, sans en discuter de manière démocratique et sympathique. Le Sénat y a perdu de sa crédibilité et cela, je le regrette infiniment.

M. Wim Verreycken (VL. BLOK). – *Un ministre actuel a jadis appelé les lois-programmes des lois-poubelles. Il avait raison. Je suis d'accord avec lui, ainsi qu'avec les porte-parole de l'opposition qui ont souligné les nombreuses erreurs du texte. Je n'approuverai donc pas cette loi-programme.*

M. Patrik Vankrunkelsven (VU-ID). – *J'avais l'impression*

snelrecht hadden gehoord. "Het is inderdaad een fout, maar de volgende keer zullen we amenderen".

Enkele maanden later worden we met dezelfde problemen geconfronteerd en wordt dezelfde retoriek opgevoerd. Er wordt toegegeven dat sommige zaken moeten worden rechtgezet en er wordt beloofd dit bij een volgende gelegenheid te zullen doen.

Godot is echter nooit gekomen.

Bovendien stellen wij in de Senaat tot onze spijt een belangrijke negatieve trendbreuk vast. Voor de eerste keer mag de oppositie haar Grondwettelijk amenderingsrecht niet meer uitoefenen. Dit is zonder voorgaande en zal sporen nalaten. Door een technische kunstgreep wordt het onmogelijk gemaakt een amendement ontvankelijk te verklaren terwijl een technische wijziging enkel mogelijk is na een unanieme beslissing van alle leden.

Wanneer er discussie bestaat over een dergelijke zaak, heeft een reflexiekamer de taak overeenstemming te zoeken in plaats van over zo'n belangrijk probleem met de macht van het getal door de meerderheid te laten beslissen, waarbij deze tegelijkertijd rechter en partij is.

Ten slotte toont het debat en de onteigening van ons amenderingsrecht aan dat de meerderheid een Januskop heeft. Tegenover de publieke opinie toont zij zich open van geest, gespreksbereid, coulant en tolerant. Bij het debat in de Senaat is er echter geen plaats voor deze hoedanigheden. Wij vragen ons dan ook af of de meerderheid wel effectief over die kwaliteiten beschikt.

Wij zullen alleszins tegen het ontwerp stemmen.

Mevrouw Magdeleine Willame-Boonen (PSC). – *Het ontwerp van programmawet bevat goede maar ook afschuwelijke maatregelen. Mijn fractie zal tegenstemmen. Ik wens te zeggen hoezeer ik de wijze betreuer waarop dit wetsontwerp behandeld is. Dit ontwerp is heel lang, technisch en belangrijk, maar de regering heeft blijk gegeven van lichtzinnigheid en zorgeloosheid door het laattijdig bij het Parlement in te dienen. Deze namiddag is er meermaals op gewezen dat de Kamer het ontwerp te snel heeft behandeld.*

Tijdens deze marathonzitting kon de Senaat die lichtzinnigheid en dat gebrek aan ernst maar goedmaken via gevaarlijke trucjes die het hem mogelijk maken het probleem zonder amendement op te lossen. De Senaat heeft aan geloofwaardigheid ingeboet en dat betreuer ik ten zeerste.

De heer Wim Verreycken (VL. BLOK). – Een huidig minister noemde programmawetten ooit vuilbakwetten. Hij had gelijk en ik sluit mij aan bij zijn vroegere visie. Ik sluit me ook aan bij de woordvoerders van de oppositie die wijzen op de vele fouten in de tekst. Ik sluit me ook aan bij de oppositie van gisteren. De heren Verhofstadt en Fôret noemden de programmawetten verwerpelijk en vuilbakwetten. Ik sluit me graag bij hen aan en zal zoals zij de programmawet niet goedkeuren.

De heer Patrik Vankrunkelsven (VU-ID). – Ik had de

que le président avait dit tout à l'heure que l'adaptation technique de cette loi exigeait l'unanimité. Je lirai attentivement le compte rendu à ce sujet.

Je n'ai reçu aucune réponse à ma question de savoir si une loi de réparation est nécessaire, comme l'a déclaré le ministre en commission. Il ne m'a donné aucune réponse. En donnant son assentiment à un ajustement technique, il renie ses propres affirmations. Je suis d'accord avec lui quand il déclare que l'assemblage de toutes sortes de travaux législatifs est une mauvaise chose. J'espère que le gouvernement ne s'en rendra pas coupable une seconde fois.

Je regrette aussi qu'on ne donne pas la possibilité de demander le minimex aux personnes qui veulent être régularisées.

Le Sénat est bon dans un certain nombre de domaines. Aujourd'hui, nous avons assisté à une première tentative de mort douce.

M. Frank Vandenbroucke, ministre des Affaires sociales et des Pensions. – M. Vankrunkelsven n'était pas présent en commission. Il ne dispose donc que d'informations de seconde main. J'y ai déclaré qu'une erreur matérielle peut être corrigée par une procédure très classique. Nous n'avons pas empêché cette correction. Nous avons même insisté pour qu'elle ait lieu. Certains ont essayé, par obstruction, de la rendre impossible.

M. le président. – Nous votons donc sur l'ensemble du projet de loi.

Vote n° 54

Présents: 57

Pour: 42

Contre: 14

Abstentions: 1

- **Le projet de loi est adopté sans modification. Par conséquent, le Sénat est censé avoir décidé de ne pas l'amender.**
- **Il sera transmis à la Chambre des représentants en vue de la sanction royale.**

Projet de loi modifiant l'article 26 de la loi du 25 mars 1999 relative à la réforme des cantons judiciaires (Doc. 2-530)

Vote n° 55

Présents: 57

Pour: 57

Contre: 0

Abstentions: 0

- **Le projet de loi est adopté.**
- **Il sera soumis à la sanction royale.**

indruk dat de voorzitter daarstraks zegde dat de technische aanpassing van deze wet de unanimité vereiste. Ik zal het verslag daarover aandachtig nalezen.

Ik kreeg ook geen antwoord op mijn uitdrukkelijke vraag of volgens de minister een reparatiewet nodig is zoals hij in de commissie verklaarde. Hij geeft daarop vandaag geen antwoord. Door akkoord te gaan met een technische aanpassing verloochent hij zijn eigen tussenkomst. Ik ga wel met hem akkoord als hij zegt dat het koppelen van allerlei wetgevend werk een slechte procedure is. Ik hoop dat de regering zich daaraan geen tweede maal zal bezondigen.

Ik betreur het ook dat aan mensen die zich willen regulariseren geen kans wordt gegeven om een bestaansminimum te vragen.

De Senaat is goed in een aantal dingen. Hij verdiept zich in euthanasie. Ik denk dat wij vandaag een eerste poging hebben meegemaakt tot een zachte dood van de Senaat.

De heer Frank Vandenbroucke, minister van Sociale Zaken en Pensioenen. – De heer Vankrunkelsven was niet aanwezig bij de bespreking in de commissie. Hij heeft zijn informatie dus uit tweede hand. Ik heb in de commissie heel duidelijk gezegd wat ik daarover dacht, namelijk dat het een materiële fout betrof die volgens een heel klassieke procedure kon worden rechtgezet. Ik heb dat van in het begin gezegd. In tegenstelling tot de indruk die voortdurend wordt gewekt, hebben wij niet verhinderd dat die fout in deze tekst zou worden verbeterd. Wij hebben zelfs op een verbetering aangedrongen. Sommigen hebben door obstructie geprobeerd dat onmogelijk te maken.

De voorzitter. – We stemmen nu dus over het wetsontwerp in zijn geheel.

Stemming nr. 54

Aanwezig: 57

Voor: 42

Tegen: 14

Onthoudingen: 1

- **Het wetsontwerp is ongewijzigd aangenomen. Bijgevolg wordt de Senaat geacht te hebben beslist het niet te amenderen.**
- **Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden met het oog op de bekrachtiging door de Koning.**

Wetsontwerp tot wijziging van artikel 26 van de wet van 25 maart 1999 betreffende de hervorming van de gerechtelijke kantons (Stuk 2-530)

Stemming nr. 55

Aanwezig: 57

Voor: 57

Tegen: 0

Onthoudingen: 0

- **Het wetsontwerp is aangenomen.**
- **Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.**

Projet de loi modifiant la loi du 11 avril 1994 organisant le vote automatisé, ainsi que le Code électoral (Doc. 2-523)

M. le président. – Nous votons d’abord sur l’amendement n° 2 de Mme Nyssens.

Vote n° 56

Présents: 56
Pour: 8
Contre: 40
Abstentions: 8

– **L’amendement n’est pas adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l’article n° 6.

Vote n° 57

Présents: 56
Pour: 40
Contre: 2
Abstentions: 14

– **L’article 6 est adopté.**

M. le président. – Nous votons sur l’ensemble du projet de loi.

Vote n° 58

Présents: 56
Pour: 41
Contre: 7
Abstentions: 8

– **Le projet de loi est adopté.**

– **Il sera soumis à la sanction royale.**

Désignation d’experts par le Sénat lors des prochaines élections

M. le président. – Par suite de l’adoption du projet de loi modifiant la loi du 11 avril 1994 organisant le vote automatisé, ainsi que le Code électoral (Doc. n° 2-523/4), l’article *5bis* actuel de cette loi a été modifié.

Cet article règle la désignation, entre autres par le Sénat, des experts chargés de contrôler l’utilisation et le bon fonctionnement des systèmes de vote et de dépouillement automatisés lors des élections législatives, du Parlement européen, ainsi que des conseils provinciaux, communaux, de district et de l’aide sociale.

Lors de la séance plénière du 11 mars 1999, deux fonctionnaires du service informatique du Sénat avaient été désignés comme experts, à savoir :

- M. Willems, ingénieur-système-conseiller adjoint;
- M. Van Damme, ingénieur-informaticien-conseiller adjoint.

Je propose de désigner à nouveau les deux experts et ce, en exécution de l’article *5bis* récemment modifié de la loi du 4

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming, alsmede van het Kieswetboek (Stuk 2-523)

De voorzitter. – We stemmen eerst over het amendement nr. 2 van mevrouw Nyssens.

Stemming nr. 56

Aanwezig: 56
Voor: 8
Tegen: 40
Onthoudingen: 8

– **Het amendement is niet aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen nu over artikel 6.

Stemming nr. 57

Aanwezig: 56
Voor: 40
Tegen: 2
Onthoudingen: 14

– **Artikel 6 is aangenomen.**

De voorzitter. – We stemmen nu over het wetsontwerp in zijn geheel.

Stemming nr. 58

Aanwezig: 56
Voor: 41
Tegen: 7
Onthoudingen: 8

– **Het wetsontwerp is aangenomen.**

– **Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.**

Aanwijzing van deskundigen door de Senaat bij de aanstaande verkiezingen

De voorzitter. – Door het aannemen van het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming, alsmede van het Kieswetboek (Stuk nr. 2-523/4), wordt het huidige artikel *5bis* van deze wet gewijzigd.

Dit artikel regelt de aanwijzing door onder meer de Senaat van de deskundigen belast met de controle op het gebruik en de goede werking van de geautomatiseerde stemmings- en stemopnemingsystemen bij de parlementsverkiezingen, de verkiezingen voor het Europees Parlement, alsook bij de verkiezingen voor de provincie-, gemeente-, districts- en OCMW-raden.

In de plenaire vergadering van 11 maart 1999 werden twee ambtenaren van de informaticadienst van de Senaat als deskundigen aangewezen, namelijk:

- De heer Willems, systeemingenieur-adjunct-adviseur;
- De heer Van Damme, ingenieur-informaticus-adjunct-adviseur.

Ik stel voor beide deskundigen opnieuw aan te wijzen ter uitvoering van het net gewijzigde artikel *5bis* van de wet van

avril 1994.

Cette désignation prendra effet le jour où les nouvelles dispositions entreront en vigueur. (*Assentiment*)

Vote

M. le président. – Chers Collègues, avant de passer au dernier vote, je voudrais vous souhaiter de bonnes vacances bien méritées. Je voudrais féliciter l'opposition pour sa combativité et la majorité pour sa patience et sa résistance.

Je voudrais remercier le gouvernement de sa présence aujourd'hui mais je ne le féliciterai malgré tout pas d'avoir déposé certains projets de loi si tardivement. Je voudrais vous confirmer que j'ai adressé, en notre nom à tous, une lettre au président de la Chambre pour lui faire part de notre profonde mauvaise humeur et lui annoncer que ce genre d'attitude ne pourra pas se reproduire. Copie de ce courrier a bien entendu été adressée au premier ministre.

Projet de loi modifiant la loi du 7 juillet 1994 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des conseils provinciaux, communaux et de district et pour l'élection directe des conseils de l'aide sociale et l'arrêté royal du 26 août 1988 déterminant les modalités de l'élection du conseil de l'aide sociale dans les communes visées à l'article 7 des lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966, et dans les communes de Comines-Warneton et de Fourons (Doc. 2-525) (Procédure d'évocation)

Vote n° 59

Présents: 57
Pour: 53
Contre: 0
Abstentions: 4

- **Le projet de loi est adopté sans modification. Par conséquent, le Sénat est censé avoir décidé de ne pas l'amender.**
- **Il sera transmis à la Chambre des représentants en vue de la sanction royale.**
- **Le Sénat s'ajourne jusqu'à convocation ultérieure.**

(*La séance est levée le vendredi 21 juillet 2000 à 4 h 05.*)

Excusés

Mme De Schamphelaere, à l'étranger, Mme Staveaux-Van Steenberge et M. Raes, pour des raisons personnelles, MM. Destexhe et Wille, en mission à l'étranger, M. Vandebroeke, pour d'autres devoirs, demandent d'excuser leur absence à la présente séance.

- **Pris pour information.**

4 april 1994.

Deze aanwijzing gaat in de dag dat de nieuwe regeling van kracht zal worden. (*Instemming*)

Stemming

De voorzitter. – Ik wens iedereen een aangename vakantie. Ik zou in het bijzonder ook de oppositie willen feliciteren voor haar vechtlust en de meerderheid voor haar geduld en weerstand.

Ik zou de regering willen danken voor haar aanwezigheid vandaag, maar ik feliciteer haar niet omdat ze sommige wetsontwerpen zo laat heeft ingediend. Ik heb de voorzitter van de Kamer, in naam van ons allen, een brief gezonden om hem op de hoogte te brengen van ons diep ongenoegen en hem te melden dat dit in de toekomst niet meer mag gebeuren. Ik heb uiteraard een afschrift van die brief naar de eerste minister gezonden.

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 7 juli 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de provincieraden en de gemeenteraden en de districtsraden en voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn en van het koninklijk besluit van 26 augustus 1988 tot vaststelling van de nadere regels voor de verkiezing van de raad voor maatschappelijk welzijn in de gemeenten bedoeld bij artikel 7 van de wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, en in de gemeenten Komen-Waasten en Voeren (Stuk 2-525) (Evocatieprocedure)

Stemming nr. 59

Aanwezig: 57
Voor: 53
Tegen: 0
Onthoudingen: 4

- **Het wetsontwerp is ongewijzigd aangenomen. Bijgevolg wordt de Senaat geacht te hebben beslist het niet te amenderen.**
- **Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden met het oog op de bekrachtiging door de Koning.**
- **De Senaat gaat tot nadere bijeenroeping uiteen.**

(*De vergadering wordt gesloten vrijdag 21 juli 2000 om 4.05 uur.*)

Berichten van verhindering

Afwezig met bericht van verhindering: mevrouw De Schamphelaere, in het buitenland, mevrouw Staveaux-Van Steenberge en de heer Raes, om persoonlijke redenen, de heren Destexhe en Wille, met opdracht in het buitenland, de heer Vandebroeke, wegens andere plichten.

- **Voor kennisgeving aangenomen.**

Annexe

Projet de loi portant des dispositions sociales, budgétaires et diverses (Doc. 2-522) (Procédure d'évocation)

Amendements

Article 1er

Amendement n° 33 de M. Vandenberghe, Mmes de Bethune et Thijs et M. Caluwé (Doc. 2-522/2)

Remplacer cet article par le texte suivant :

«Art. 1er. - La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution, excepté en ce qui concerne l'article 163.»

Articles 2 à 9

Amendement n° 16 de Mme Willame-Boonen et M. Barbeaux (Doc. 2-522/2)

Supprimer ces articles.

Articles 2 à 15

Amendement n° 34 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer ces articles.

Article 3

Amendement n° 35 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

À l'alinéa 2, de cet article, supprimer les mots

«..., à l'exclusion toutefois :

- des périodes prises en compte suite à la possession d'un diplôme ou aux études effectuées;
- des périodes qui ont fait l'objet d'une régularisation;
- des périodes de disponibilité par retrait d'emploi dans l'intérêt du service;
- des périodes de congé pour mission d'intérêt général;
- des périodes de pause-carrière autres que celles qui sont admissibles gratuitement pour la pension et pendant lesquelles l'agent ou son conjoint habitant sous le même toit a perçu des allocations familiales pour un enfant de moins de 6 ans ou a été hospitalisé pour des soins palliatifs.»

Amendement n° 36 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

À l'alinéa 3 de cet article, supprimer les mots

«Pour déterminer si les 10 années visées à l'alinéa 1er, b), sont atteintes, les périodes d'absence ne sont pas prises en

Bijlage

Wetsontwerp houdende sociale, budgettaire en andere bepalingen (Stuk 2-522) (Evocatieprocedure)

Amendementen

Artikel 1

Amendement nr. 33 van de heer Vandenberghe, de dames de Bethune en Thijs en de heer Caluwé (Stuk 2-522/2).

Dit artikel vervangen als volgt :

«Art. 1. - Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet, behalve artikel 163.»

Artikelen 2 tot 9

Amendement nr. 16 van mevrouw Willame-Boonen en de heer Barbeaux (Stuk 2-522/2)

Deze artikelen doen vervallen.

Artikelen 2 tot 15

Amendement nr. 34 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Deze artikelen doen vervallen.

Artikel 3

Amendement nr 35 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

In het tweede lid van dit artikel de woorden

«..., met uitsluiting evenwel van :

- de perioden die in aanmerking worden genomen ten gevolge van het bezit van een diploma of van gedane studies;
- de perioden die worden geregulariseerd;
- de perioden van beschikbaarheid wegens ambtsontheffing in het belang van de dienst;
- de perioden van verlof voor opdracht van algemeen belang;
- de andere perioden van loopbaanonderbreking dan die welke gratis aanneembaar zijn voor het pensioen en voor welke het personeelslid of zijn echtgenoot die onder hetzelfde dak woont, kinderbijslag ontvangen heeft voor een kind van minder dan 6 jaar of werd opgenomen voor palliatieve verzorging.» doen vervallen.

Amendement nr 36 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

In het derde lid van dit artikel de woorden

«Om te bepalen of de in het eerste lid, b), bepaalde 10 jaar zijn bereikt, worden perioden van afwezigheid niet in

compte, à l'exception des congés avec maintien de la rémunération.»

Amendement n° 37 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

À l'alinéa 5, première phrase, de cet article, supprimer les mots «résultant de l'application des règles normales de calcul.»

Article 4

Amendement n° 46 de M. Van Quickenborne (Doc. 2-522/2)

Au deuxième alinéa de cet article, entre les mots «le Roi détermine» et les mots «par arrêté», insérer les mots «après concertation avec les

communautés et régions».

Amendement subsidiaire n° 47 à l'amendement n° 46 de M. Van Quickenborne (Doc. 2-522/2)

Au deuxième alinéa de cet article, entre les mots «le Roi détermine» et les mots «par arrêté», insérer les mots «après avoir informé les communautés et régions».

Amendement n° 51 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Sous-amendement n° 54 à l'amendement n° 51 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Dans le texte néerlandais, remplacer, au premier alinéa de cet article, le mot «vermoeid» par le mot «*vermoeiend*».

Article 5

Amendement n° 38 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer l'alinéa 2 de cet article.

Article 6

Amendement n° 39 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Remplacer l'alinéa 4 de cet article par la disposition suivante :

«Pour les personnes qui n'ont presté que quelques années dans une fonction prise en compte à raison d'un tantième plus favorable, il sera fait abstraction de ces années en application de l'article 8, § 4, de la loi du 21 juillet 1844 sur les pensions civiles et ecclésiastiques afin de permettre l'octroi du complément pour fonction contraignante et/ou du complément pour âge, si cela s'avère plus favorable pour l'intéressé.»

Article 9

Amendement n° 40 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Compléter cet article par les alinéas suivants :

«L'alinéa 1er ne s'applique pas aux pensions de retraite accordées aux membres du personnel visés à l'article 77 de la loi du 20 juillet 1991 portant des dispositions sociales et diverses. Le Roi peut exclure d'autres catégories de

aanmerking genomen, met uitzondering van de verloven met behoud van bezoldiging» doen vervallen.

Amendement nr 37 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

In het vijfde lid, eerste zin, van dit artikel de woorden «dat voortvloeit uit de toepassing van de normale berekeningsregels.» doen vervallen.

Artikel 4

Amendement nr. 46 van de heer Van Quickenborne (Stuk 2-522/2)

In het tweede lid van dit artikel tussen de woorden «bepaalt de Koning,» en de woorden «bij een besluit» de woorden «*na overleg met de gemeenschappen en gewesten,*» invoegen.

Subsidiair amendement nr. 47 op amendement nr. 46 van de heer Van Quickenborne (Stuk 2-522/2)

In het tweede lid van dit artikel tussen de woorden «bepaalt de Koning» en de woorden «bij een besluit» de woorden «*na kennisgeving aan de gemeenschappen en gewesten*» invoegen.

Amendement nr. 51 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Subamendement nr. 54 op amendement nr. 51 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

In het eerste lid van dit artikel het woord «vermoeid» vervangen door het woord «*vermoeiend*».

Artikel 5

Amendement nr. 38 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Het tweede lid van dit artikel doen vervallen.

Artikel 6

Amendement nr. 39 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Het vierde lid van dit artikel vervangen als volgt :

«Voor personen die slechts enkele jaren gepresteerd hebben in een functie waarvoor een voordeliger tantième geldt bij de berekening van het pensioen, worden deze jaren met toepassing van artikel 8, § 4, van de wet van 21 juli 1844 op de burgerlijke en kerkelijke pensioenen, buiten beschouwing gelaten om de toekenning van het complement voor een belastende functie en/of van het complement wegens leeftijd mogelijk te maken indien dit voordeliger blijkt voor de betrokkene.»

Artikel 9

Amendement nr. 40 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel aanvullen met de volgende leden :

«Het eerste lid is niet van toepassing op de rustpensioenen die worden toegekend aan de personeelsleden bedoeld in artikel 77 van de wet van 20 juli 1991 houdende sociale en diverse bepalingen. De Koning kan andere categorieën van

membres du personnel par arrêté délibéré en Conseil des ministres.»

Article 13

Amendement n° 41 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 14

Amendement n° 42 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Aux §§ 2, 3 et 4 proposés au 2° de cet article, supprimer à chaque fois les mots «avant le 1er janvier 1992».

Amendement n° 43 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Au § 4 proposé au 2° de cet article, remplacer les mots «Les experts qui ont été engagés avant le 1er janvier 1992 en vertu de l'article 10 de l'arrêté royal du 24 mai 1997 ...» par les mots «*Les experts auxquels le Bureau du plan a eu recours en vertu de l'article 10 de l'arrêté royal du 24 mai 1971 portant statut du Bureau du plan et en déterminant l'organisation et les modalités de fonctionnement.*»

Article 20

Amendement n° 44 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 25

Amendement n° 55 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

À l'article 2, alinéa 4, 5°, proposé, remplacer les mots «de la loi coordonnée susvisée» par les mots «*de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994.*»

Article 26

Amendement n° 56 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

À l'article 5, alinéa 2, proposé, remplacer les mots «de la loi coordonnée du 14 juillet 1994 précitée» par les mots «*de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994.*»

Article 27

Amendement n° 57 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 28bis (nouveau)

Amendement n° 58 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Insérer un article 28bis, libellé comme suit :

«*Art. 28bis. - Dans la même loi, il est inséré un article*

personeelsleden uitsluiten bij een in Ministerraad overlegd besluit.»

Artikel 13

Amendement nr. 41 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 14

Amendement nr. 42 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

In de onder het 2° van dit artikel voorgestelde §§ 2, 3 en 4, de woorden «voor 1 januari 1992» telkens doen vervallen.

Amendement nr. 43 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

In de onder het 2° voorgestelde § 4 van dit artikel, de woorden «De vóór 1 januari 1992 krachtens artikel 10 van de wet van 24 mei 1971 ..., in dienst genomen experten» vervangen door de woorden «*Aan de experten waarop het Planbureau krachtens artikel 10 van het koninklijk besluit van 24 mei 1971 houdende statuut, organisatie en werkingsmodaliteiten van het Planbureau een beroep heeft gedaan.*»

Artikel 20

Amendement nr. 44 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 25

Amendement nr. 55 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

In het voorgestelde artikel 2, vierde lid, 5°, de woorden «voornoemde gecoördineerde wet,» vervangen door de woorden «*de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994.*»

Artikel 26

Amendement nr. 56 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

In het voorgestelde artikel 5, tweede lid, de woorden «voormelde gecoördineerde wet van 14 juli 1994» vervangen door de woorden «*de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994.*»

Artikel 27

Amendement nr. 57 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 28bis (nieuw)

Amendement nr. 58 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

Een artikel 28bis invoegen, luidende :

«*Art. 28bis. - In dezelfde wet wordt een artikel 33bis*

33bis, libellé comme suit :

«Art. 33bis. - Sans préjudice de l'article 33, les articles 42 à 53 ainsi que l'article 73 s'appliquent aux personnes visées à l'article 33, pour autant qu'elles aient adhéré volontairement à un service de soins de santé sur la base de l'article 27bis de la loi du 6 août 1990 relative aux mutualités et aux unions nationales de mutualités. Cela vaut pour toutes les prestations visées à l'article 34.»

Article 29bis (nouveau)

Amendement n° 59 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Insérer un article 29bis, libellé comme suit :

«Art. 29bis. - Dans l'article 34 de la même loi, il est inséré un point 10°bis, libellé comme suit :

«10°bis. - Les frais afférents au transport urgent de patients, visé à l'article 5 de la loi du 8 juillet 1964 relative à l'aide médicale urgente.»

Article 29ter (nouveau)

Amendement n° 60 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Insérer un article 29ter, libellé comme suit :

«Art. 29ter. - Dans l'article 35, § 1er, de la même loi, l'alinéa suivant est inséré entre les alinéas 3 et 4 :

«Le Roi définit les conditions dans lesquelles l'assurance soins de santé intervient dans le coût des prestations visées à l'article 34, 10°bis.»

Article 31

Amendement n° 61 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 36

Amendement n° 62 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

À l'article 156, alinéa 5, proposé, entre les mots «après avoir entendu les intéressés;» et les mots «s'ils s'abstiennent», insérer les mots : «le dispensateur a le droit d'appeler des témoins pour sa défense;»

Article 37

Amendement n° 63 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Dans le texte néerlandais proposé de l'article 185, § 2, alinéa 2, 1°, première phrase, supprimer le mot «worden».

Amendement n° 64 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Dans le texte néerlandais proposé de l'article 185, § 2, alinéa 2, 1°, première phrase, supprimer le mot «worden».

Article 38

Amendement n° 65 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

ingevogd, luidend als volgt :

«Art. 33bis. - Onverminderd artikel 33, zijn de artikelen 42 tot 53 en artikel 73 van toepassing op de personen bedoeld in artikel 33, voor zover zij vrijwillig zijn toegetreden tot een dienst geneeskundige verzorging op basis van artikel 27bis van de wet van 6 augustus 1990. Dit geldt voor alle prestaties vernoemd in artikel 34.»

Artikel 29bis (nieuw)

Amendement nr. 59 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

Een artikel 29bis invoegen, luidende :

«Art. 29bis. - In artikel 34 van dezelfde wet wordt een 10°bis ingevoerd, luidende :

«10°bis. - De kosten voor dringend ziekenvervoer, zoals bedoeld in artikel 5 van de wet betreffende de dringende geneeskundige hulpverlening van 8 juli 1964.»

Artikel 29ter (nieuw)

Amendement nr. 60 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

Een artikel 29ter invoegen, luidende :

«Art. 29ter. - In artikel 35 van dezelfde wet wordt tussen het derde en het vierde lid volgende bepaling ingevoegd :

«De Koning omschrijft de voorwaarden waaronder de verzekering voor geneeskundige verzorging tegemoetkomt in de kostprijs van de in artikel 34, 10°bis bedoelde verstrekkingen.»

Artikel 31

Amendement nr. 61 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 36

Amendement nr. 62 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

In het voorgestelde artikel 156, vijfde lid, tussen de woorden «te hebben gehoord;» en «wanneer zij nalaten», de woorden «de zorgverlener heeft hierbij het recht getuigen op te roepen voor zijn verdediging;» invoegen.

Artikel 37

Amendement nr. 63 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

In het voorgestelde artikel 185, § 2, tweede lid, 1°, eerste zin, het woord «worden» schrappen.

Amendement nr. 64 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

In het voorgestelde artikel 185, § 2, tweede lid, 1°, eerste zin, het woord «worden» schrappen.

Artikel 38

Amendement nr. 65 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Supprimer cet article.

Amendement n° 66 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Amendement n° 67 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Au 1°, dans le membre de phrase proposé pour compléter l'alinéa 1er du 15^oter, remplacer les mots «l'avant-dernier alinéa» par les mots «l'alinéa 6».

Article 39

Amendement n° 68 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 43

Amendement n° 69 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Au B), à l'article 156, § 2, alinéa 2, proposé, les mots «pas d'identification de personnes physiques.» sont remplacés par les mots «pas d'identification directe ou indirecte de personnes physiques».

Amendement n° 70 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Dans cet article, les références «A)», «B)», «C)», «D)» et «E)» sont remplacées respectivement par «1°», «2°», «3°», «4°» et «5°».

Article 53

Amendement n° 71 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 55

Amendement n° 72 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

À l'article 32ter proposé, remplacer les mots «prestations familiales» par les mots «allocations familiales».

Article 59

Amendement n° 73 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Amendement n° 74 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Dans cet article, remplacer les mots «prestations familiales» par les mots «allocations familiales».

Article 60

Amendement n° 75 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Dans cet article, remplacer les mots «prestations familiales» par les mots «allocations familiales».

Article 61

Dit artikel doen vervallen.

Amendement nr. 66 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Amendement nr. 67 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

In het onder het 1° voorgestelde eerste lid van 15^oter, het woord «voorlaatste» vervangen door het woord «zesde».

Artikel 39

Amendement nr. 68 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 43

Amendement nr. 69 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

In het sub B voorgestelde artikel 156, § 2, tweede lid, de woorden «geen identificatie van natuurlijke personen.» vervangen door de woorden «geen rechtstreekse of onrechtstreekse identificatie van natuurlijke personen».

Amendement nr. 70 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

In het artikel de verwijzingen «A)», «B)», «C)», «D)» en «E)» vervangen door respectievelijk «1°», «2°», «3°», «4°» en «5°».

Artikel 53

Amendement nr. 71 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 55

Amendement nr. 72 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

In het voorgestelde artikel 32ter het woord «gezinsbijslag» vervangen door het woord «kinderbijslag».

Artikel 59

Amendement nr. 73 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Amendement nr. 74 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

In dit artikel, het woord «gezinsbijslag» vervangen door het woord «kinderbijslag».

Artikel 60

Amendement nr. 75 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

In dit artikel, het woord «gezinsbijslag» vervangen door het woord «kinderbijslag».

Artikel 61

Amendement n° 76 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Amendement n° 185 de Mme Willame-Boonen et M. Barbeaux (Doc. 2-522/7)

Supprimer cet article.

Article 67

Amendement n° 77 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Dans cet article, remplacer le point b) par ce qui suit :

«b) au 2°, les mots «soit des personnes de sexe différent établies en ménage» sont remplacés par les mots «soit des personnes ayant fait une déclaration conformément à l'article 1476 du Code civil.»

Article 68

Amendement n° 78 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

A) Dans les points a), b), c) et d) de cet article, remplacer systématiquement les mots «d'une personne avec laquelle il forme un ménage de fait» par les mots «d'une personne avec laquelle il cohabite légalement».

B) Supprimer le e).

Article 69

Amendement n° 79 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Dans le a) de cet article, insérer les mots «ou d'une cohabitation légale» entre les mots «d'un mariage» et les mots «ou forme».

Article 70

Amendement n° 80 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Dans cet article, remplacer les mots «former un ménage de fait au sens de l'article 56bis, § 2, ni être engagée dans les liens d'un nouveau mariage» par les mots «former un ménage de fait au sens de l'article 56bis, § 2, alinéa 2, ni être engagée dans les liens d'un nouveau mariage ou d'une cohabitation légale».

Article 71

Amendement n° 81 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Dans les points a) et b) de cet article, remplacer systématiquement les mots «article 56bis, § 2» par les mots «article 56bis, § 2, alinéa 2».

Article 72

Amendement n° 82 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Dans cet article, remplacer les mots «forme un ménage de fait au sens de l'article 56bis, § 2» par les mots «forme un ménage de fait au sens de l'article 56bis, § 2, alinéa 2».

Amendement nr. 76 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Amendement nr. 185 van mevrouw Willame-Boonen en de heer Barbeaux (Stuk 2-522/7)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 67

Amendement nr. 77 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

In dit artikel, het punt b) vervangen als volgt :

«b) in 2° worden de woorden «hetzij personen van een verschillend geslacht zijn en een huishouden vormen» vervangen door de woorden «hetzij personen zijn die een verklaring hebben afgelegd overeenkomstig artikel 1476 van het Burgerlijk Wetboek.»

Artikel 68

Amendement nr. 78 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

A) In de punten a), b), c) en d) van dit artikel, de woorden «persoon met wie hij een feitelijk gezin vormt» telkens vervangen door de woorden «persoon met wie hij wettelijk samenwoont».

B) In dit artikel, het punt e) doen vervallen.

Artikel 69

Amendement nr. 79 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

In dit artikel, in punt a), tussen de woorden «een huwelijk» en het woord «aangaat» de woorden «of een wettelijke samenwoning» invoegen.

Artikel 70

Amendement nr. 80 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

In dit artikel, de woorden «geen feitelijk gezin vormen in de zin van artikel 56bis, § 2, noch een nieuw huwelijk hebben aangegaan» vervangen door de woorden «geen feitelijk gezin vormen in de zin van artikel 56bis, § 2, tweede lid, noch een nieuw huwelijk of wettelijke samenwoning hebben aangegaan».

Artikel 71

Amendement nr. 81 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

In de punten a) en b) van dit artikel, de woorden «artikel 56bis, § 2» telkens vervangen door de woorden «artikel 56bis, § 2, tweede lid».

Artikel 72

Amendement nr. 82 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

In dit artikel de woorden «een feitelijk gezin vormt in de zin van artikel 56bis, § 2» vervangen door de woorden «een feitelijk gezin vormt in de zin van artikel 56bis, § 2, tweede

Article 73

Amendement n° 83 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 74

Amendement n° 84 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Dans cet article, remplacer les mots «au sens de l'article 56bis, § 2» par les mots «*au sens de l'article 56bis, § 2, alinéa 2*».

Article 75

Amendement n° 85 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 83

Amendement n° 86 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Remplacer cet article par la disposition suivante :

«*Art. 83. - Sans préjudice des dispositions de l'article 82, les articles 77 à 81 produisent leurs effets au 1er janvier 2000.*»

Amendement n° 186 de Mme Willame-Boonen et M. Barbeaux (Doc. 2-522/7)

Supprimer cet article.

Article 96

Amendement n° 90 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 102

Amendement n° 91 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Remplacer cet article par ce qui suit :

«*À l'article 62 de la même loi, modifiée par la loi du 29 avril 1996, aux 1° et 3°, remplacer les mots «les articles 19 et 20» par les mots «l'article 20.*»

Article 104bis (nouveau)

Amendement n° 92 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Insérer un article 104bis (nouveau), libellé comme suit :

«*Art. 104bis. - Les articles 89, 94, 95, 99, 100 et 102, 2° et 3°, de la présente loi entre en vigueur à la date fixée par le Roi, et au plus tôt à la date à laquelle entre en vigueur la loi du 11 décembre 1998 transposant la directive 95/46/CE du 24 octobre 1995 du Parlement européen et du Conseil relative à la protection des personnes physiques à l'égard du traitement de données à caractère personnel et à la libre circulation de ces données.*»

lid».

Artikel 73

Amendement nr. 83 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 74

Amendement nr. 84 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

In dit artikel, de woorden «in de zin van artikel 56bis, § 2» vervangen door de woorden «*in de zin van artikel 56bis, § 2, tweede lid*».

Artikel 75

Amendement nr. 85 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 83

Amendement nr. 86 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel vervangen als volgt :

«*Art. 83. - Onverminderd de bepalingen van het artikel 82, treden de artikelen 77 tot 81 in werking op 1 januari 2000.*»

Amendement nr. 186 van mevrouw Willame-Boonen en de heer Barbeaux (Stuk 2-522/7)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 96

Amendement nr. 90 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 102

Amendement nr. 91 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel vervangen als volgt :

«*In artikel 62 van dezelfde wet gewijzigd bij de wet van 29 april 1996, in het 1° en 3° de woorden «de artikelen 19 en 20» vervangen door de woorden «het artikel 20.*»

Artikel 104bis (nieuw)

Amendement nr. 92 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Een artikel 104bis (nieuw) invoegen, luidende :

«*Art. 104bis. - De artikelen 89, 94, 95, 99, 100 en 102, 2° en 3° van deze wet treden in werking op de datum bepaald door de Koning en ten vroegste op de datum waarop de wet van 11 december 1998 tot omzetting van de richtlijn 95/46/EG van 24 oktober 1995 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van die*

Article 109

Amendement n° 31 de M. Van Quickenborne (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 110

Amendement n° 32 de M. Van Quickenborne (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Amendement subsidiaire n° 189 à l'amendement n° 32 de M. Van Quickenborne (Doc. 2-522/8)

Remplacer cet article par les dispositions suivantes:

«L'article 109 produit ses effets au moment où le Roi aura modifié l'arrêté royal n° 26 du 2 décembre 1970 relatif à l'assujettissement des organes publics à la taxe sur la valeur ajoutée en vue de considérer les entreprises de travail intérimaire du secteur public comme des assujettis à la taxe sur la valeur ajoutée».

Article 124

Amendement n° 17 de Mme Willame-Boonen et M. Barbeaux (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Amendement n° 93 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 125

Amendement n° 94 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

À l'article 86, alinéa 2, supprimer les mots «, à moins que celui-ci soit nécessaire pour faire vérifier par les fonctionnaires ou agents désignés dans l'article 115 la véracité des données communiquées.».

Amendement n° 95 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

À l'article 86, alinéa 2, en projet, insérer, dans la première phrase, les mots «ou indirectement» entre les mots «identifient directement» et les mots «la personne physique».

Article 127

Amendement n° 96 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Compléter le présent article par un alinéa nouveau, libellé comme suit :

«À l'article 21, § 3, du même arrêté, sont insérés, entre les mots «et toute modification au statut» et les mots «est au préalable soumis», les mots «y compris les modifications visées au § 2.»

Article 128

gegevens in werking treedt.»

Artikel 109

Amendement nr. 31 van de heer Van Quickenborne (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 110

Amendement nr. 32 van de heer Van Quickenborne (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Subsidiair amendement nr. 189 op amendement nr. 32 van de heer Van Quickenborne (Stuk 2-522/8)

Dit artikel vervangen als volgt:

«Artikel 109 heeft uitwerking op het ogenblik dat de Koning het koninklijk besluit nr. 26 van 2 december 1970 met betrekking tot het onderwerpen van de openbare instellingen aan de belasting over de toegevoegde waarde heeft gewijzigd teneinde de uitzendbureaus van de openbare sector als belastingplichtigen voor de belasting over de toegevoegde waarde aan te merken.»

Artikel 124

Amendement nr. 17 van mevrouw Willame-Boonen en de heer Barbeaux (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Amendement nr. 93 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 125

Amendement nr. 94 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

In het voorgestelde artikel 86, tweede lid, tweede zin, de woorden, «, tenzij deze nodig zijn om de ambtenaren of de beambten aangewezen in artikel 115 de waarachtigheid van de medegedeelde gegevens te laten nagaan.» schrappen.

Amendement nr. 95 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

In het voorgestelde artikel 86, tweede lid, eerste zin, tussen de woorden «hebben rechtstreeks» en het woord «identificeren» de woorden «of onrechtstreeks» invoegen.

Artikel 127

Amendement nr. 96 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

Dit artikel aanvullen met een nieuw lid, luidende :

«In artikel 21, § 3, van hetzelfde besluit worden tussen de woorden «en elke wijziging ervan» en de woorden «wordt door de voogdijminister» de woorden «met inbegrip van de wijzigingen bedoeld in § 2» ingevoegd.»

Artikel 128

Amendement n° 97 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Articles 129 à 167

Amendement n° 98 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer le chapitre III - Modification de la loi relative aux mutualités, qui contient les articles 129 à 167.

Article 129

Amendement n° 99 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 130

Amendement n° 100 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 131

Amendement n° 101 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 132

Amendement n° 102 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 133

Amendement n° 103 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Amendement n° 104 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

À l'article 6 proposé apporter les modifications suivantes :

A. Au § 3, remplacer les mots «de la dissolution» par les mots «*de la date prévue de dissolution de l'union nationale*».

B. Au § 5, alinéa 1er, remplacer la première phrase par la disposition suivante :

«*À défaut de décision de l'assemblée générale d'une mutualité affiliée à la date prévue de dissolution de l'union nationale fixée par l'office de contrôle, la mutualité est dissoute d'office à cette date.*»

Article 134

Amendement n° 105 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 135

Amendement n° 106 de M. Vandenberghe et consorts (Doc.

Amendement nr. 97 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikelen 129 tot 167

Amendement nr. 98 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Hoofdstuk III - Wijzigingen aan de ziekenfondswet, dat de artikelen 129 tot en met 167 bevat, doen vervallen.

Artikel 129

Amendement nr. 99 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 130

Amendement nr. 100 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 131

Amendement nr. 101 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 132

Amendement nr. 102 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 133

Amendement nr. 103 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Amendement nr. 104 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

In het voorgestelde artikel 6 de volgende wijzigingen aanbrengen :

A. In § 3 de woorden «van de ontbinding» vervangen door de woorden «*van de voorziene datum van ontbinding van de landsbond*».

B. In § 5, eerste lid, de eerste zin vervangen als volgt :

«*Bij gebrek aan beslissing van de algemene vergadering van een aangesloten ziekenfonds op de voorziene datum van de ontbinding van de landsbond zoals vastgesteld door de controledienst, wordt het ziekenfonds van rechtswege ontbonden op deze datum.*»

Artikel 134

Amendement nr. 105 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 135

Amendement nr. 106 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-

2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 136

Amendement n° 107 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 137

Amendement n° 108 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 138

Amendement n° 109 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 139

Amendement n° 110 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 140

Amendement n° 111 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Amendement n° 112 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Remplacer l'ajout proposé à l'article 16, alinéa 3, par la disposition suivante :

«*Ce délai est ramené à huis jours civils lorsque le quorum de présence requis aux articles 10, alinéa 2, et 18, § 1er, alinéa 1er, n'est pas réuni.*»

Article 141

Amendement n° 113 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Amendement n° 114 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Au 3°, remplacer l'article 17, § 2, proposé, de la même loi par la disposition suivante :

«*§ 2. Après approbation par l'assemblée générale, le conseil d'administration transmet les documents visés au § 1er, accompagnés du procès-verbal, à l'office de contrôle, dans un délai que ce dernier détermine.*»

Article 142

Amendement n° 115 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 143

Amendement n° 116 de M. Vandenberghe et consorts (Doc.

522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 136

Amendement nr. 107 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 137

Amendement nr. 108 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 138

Amendement nr. 109 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 139

Amendement nr. 110 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 140

Amendement nr. 111 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Amendement nr. 112 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

De voorgestelde aanvulling van artikel 16, derde lid, vervangen als volgt :

«*Deze termijn wordt tot acht kalenderdagen herleid wanneer het door de artikelen 10, tweede lid, en 18, § 1, eerste lid, vereiste aanwezigheidsquorum niet bereikt is.*»

Artikel 141

Amendement nr. 113 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Amendement nr. 114 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

De onder het 3° voorgestelde artikel 17, § 2, van dezelfde wet vervangen als volgt :

«*§ 2. Na goedkeuring door de algemene vergadering maakt de raad van bestuur de in § 1 bedoelde documenten, met de notulen, over aan de controledienst, binnen de door deze laatste bepaalde termijn.*»

Artikel 142

Amendement nr. 115 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 143

Amendement nr. 116 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-

2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 144

Amendement n° 117 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 145

Amendement n° 118 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 146

Amendement n° 119 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 147

Amendement n° 120 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 148

Amendement n° 121 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 149

Amendement n° 122 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 150

Amendement n° 123 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Amendement n° 124 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Au 1° à l'article 43, § 2, proposé de la même loi, supprimer le mot «notamment» entre le mot «mentionnant» et les mots «l'objectif».

Article 151

Amendement n° 125 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 151bis (nouveau)

Amendement n° 190 de M. Van Quickenborne (Doc. 2-522/8)

Insérer un article 151bis (nouveau) libellé comme suit:

«Art. 155bis.- L'article 43ter de la loi du 6 août 1990 relative aux mutualités est abrogé».

522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 144

Amendement nr. 117 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 145

Amendement nr. 118 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 146

Amendement nr. 119 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 147

Amendement nr. 120 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 148

Amendement nr. 121 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 149

Amendement nr. 122 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 150

Amendement nr. 123 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Amendement nr. 124 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

In de sub 1° voorgestelde paragraaf 2 van artikel 43, de woorden «met name» tussen de woorden «melding maakt van» en de woorden «het doel ingevoegd» doen vervallen.

Artikel 151

Amendement nr. 125 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 151bis (nieuw)

Amendement nr. 190 van de heer Van Quickenborne (Stuk 2-522/8)

Een artikel 151bis (nieuw) invoegen luidende als volgt:

«Art. 155bis .- Artikel 43ter van de wet van 6 augustus 1990 betreffende de ziekenfondsen wordt geschrapt».

Articles 152 et 153

Amendement n° 50 de M. Van Quickenborne (Doc. 2-522/2)

Supprimer ces articles.

Article 152

Amendement n° 126 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Amendement n° 127 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

À l'article 43^{quater} proposé, de la même loi, supprimer le 1° et le 2°.

Amendement subsidiaire n° 128 à l'amendement n° 127 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

À l'article 43^{quater}, § 3, proposé, de la même loi, remplacer le 1° par la disposition suivante :

«1° relative au contenu de dispositions statutaires qui n'ont pas encore été approuvées par l'office de contrôle, sans indiquer clairement que la publicité en question est effectuée sous réserve de l'approbation susvisées.»

Article 153

Amendement n° 129 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 154

Amendement n° 130 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 155

Amendement n° 131 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 155bis (nouveau)

Amendement n° 132 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Insérer un article 155bis (nouveau), libellé comme suit :

«Art. 155bis. - À l'article 47, § 2, de la même loi, les mots «par la loi du 9 août 1963» sont remplacés par les mots «par la loi coordonnée du 14 juillet 1994.»

Article 156

Amendement n° 133 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 158

Amendement n° 134 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Artikelen 152 en 153

Amendement nr. 50 van de heer Van Quickenborne (Stuk 2-522/2)

Deze artikelen doen vervallen.

Artikel 152

Amendement nr. 126 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Amendement nr. 127 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

In het voorgestelde artikel 43^{quater} van dezelfde wet, § 3, het 1° en het 2° doen vervallen.

Subsidiair amendement nr. 128 op amendement nr. 127 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

In het voorgestelde artikel 43^{quater}, § 3, het 1° vervangen door :

«1° betreffende de inhoud van statutaire bepalingen die nog niet goedgekeurd zijn door de controledienst, en waarin niet duidelijk wordt gesteld dat de gevoerde reclame gebeurt onder voorbehoud van deze goedkeuring.»

Artikel 153

Amendement nr. 129 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 154

Amendement nr. 130 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 155

Amendement nr. 131 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 155bis (nieuw)

Amendement nr. 132 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

Een artikel 155bis (nieuw), invoegen luidende :

«Art. 155bis. - In artikel 47, § 2, van dezelfde wet de woorden «door de wet van 9 augustus 1963» vervangen door de woorden «door de gecoördineerde wet van 14 juli 1994.»

Artikel 156

Amendement nr. 133 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 158

Amendement nr. 134 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 159

Amendement n° 135 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 160

Amendement n° 136 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 161

Amendement n° 137 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 162

Amendement n° 138 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 163

Amendement n° 18 de Mme Willame-Boonen et M. Barbeaux (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Amendement n° 141 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer l'article 60quinquies proposé à cet article.

Amendement subsidiaire n° 142 à l'amendement n° 141 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Remplacer l'alinéa 2 du § 1er de l'article 60quinquies, proposé à cet article, par la disposition suivante :

«L'action introduite devant le tribunal du travail est suspensive.»

Article 164

Amendement n° 144 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 165

Amendement n° 145 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 166

Amendement n° 146 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 167

Amendement n° 147 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 159

Amendement nr. 135 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 160

Amendement nr. 136 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 161

Amendement nr. 137 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 162

Amendement nr. 138 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 163

Amendement nr. 18 van mevrouw Willame-Boonen en de heer Barbeaux (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Amendement nr. 141 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Het voorgestelde artikel 60quinquies van dezelfde wet doen vervallen.

Subsidiair amendement nr. 142 op amendement nr. 141 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Het tweede lid van § 1 van het voorgestelde artikel 60quinquies van dezelfde wet vervangen als volgt :

«Deze voor de arbeidsrechtbank ingeleide vordering heeft schorsende werking.»

Artikel 164

Amendement nr. 144 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 165

Amendement nr. 145 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 166

Amendement nr. 146 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 167

Amendement nr. 147 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 168

Amendement n° 45 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Au premier alinéa de cet article, entre les mots «est habilité à prendre» et les mots «par arrêté», insérer les mots «*après concertation avec les communautés et les régions*».

Amendement n° 48 de M. Van Quickenborne (Doc. 2-522/2)

Au premier alinéa de cet article, entre les mots «est habilité à prendre» et les mots «par arrêté», insérer les mots «*après concertation avec les communautés et les régions*».

Amendement subsidiaire n° 49 à l'amendement 48 de M. Van Quickenborne (Doc. 2-522/2)

Au premier alinéa de cet article, entre les mots «est habilité à prendre » et les mots « par arrêté», insérer les mots «*après avoir informé les communautés et les régions*».

Amendement n° 148 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Amendement n° 187 de Mme Willame-Boonen et M. Barbeaux (Doc. 2-522/7)

Supprimer cet article.

Article 169

Amendement n° 150 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Au troisième alinéa de cet article, entre les mots «Le Roi détermine,» et les mots «après avis», insérer les mots «*avant la fin de l'année qui précède l'année concernée*,».

Article 170

Amendement n° 151 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Au 2° de cet article, remplacer le taux de «2,6 %» par les mots «*un pourcentage fixé par le Roi*».

Amendement n° 152 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Au 2° de cet article, remplacer le taux de «2,6 %» par les mots «*un pourcentage minimum et à un pourcentage maximum fixé par le Roi*».

Amendement n° 153 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Au 2° de cet article, remplacer le taux de «2,6 %» par les mots «*un pourcentage minimum fixé par le Roi*».

Amendement n° 154 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 168

Amendement nr. 45 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

In het eerste lid van dit artikel tussen de woorden «gemachtigd om,» en de woorden «bij een besluit» de woorden «*na overleg met de gemeenschappen en gewesten*,» invoegen.

Amendement nr. 48 van de heer Van Quickenborne (Stuk 2-522/2)

In het eerste lid van dit artikel tussen de woorden «gemachtigd om» en de woorden «bij een besluit» de woorden «*na overleg met de gemeenschappen en gewesten*» invoegen.

Subsidiair amendement nr. 49 op amendement nr. 48 van de heer Van Quickenborne (Stuk 2-522/2)

In het eerste lid van dit artikel tussen de woorden «gemachtigd om,» en de woorden «bij een besluit» de woorden «*na kennisgeving aan de gemeenschappen en gewesten*» invoegen.

Amendement nr. 148 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Amendement nr. 187 van mevrouw Willame-Boonen en de heer Barbeaux (Stuk 2-522/7)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 169

Amendement nr. 150 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

In artikel 169, derde lid, tussen de woorden «De Koning bepaalt,» en «na advies» de volgende woorden invoegen «*voor het einde van het jaar voorafgaand aan het betrokken jaar*,».

Artikel 170

Amendement nr. 151 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

In artikel 170, in het tweede lid, het cijfer «2,6 %» vervangen door de woorden «*een door de Koning vastgesteld percentage*».

Amendement nr. 152 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

In artikel 170, in het tweede lid, het cijfer «2,6 %» vervangen door de woorden «*een door de Koning vastgesteld minimum- en maximumpercentage*».

Amendement nr. 153 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

In artikel 170, in het 2°, het cijfer «2,6 %» vervangen door de woorden «*een door de Koning vastgelegd minimumpercentage*».

Amendement nr. 154 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

Au 2° de cet article, remplacer le taux de «2,6 %» par les mots «un pourcentage maximum fixé par le Roi».

Article 172

Amendement n° 155 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Amendement subsidiaire n° 156 à l'amendement n° 155 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

À l'article 172, après les mots «jeune au pair» ajouter les mots «au sens de l'article 24 de l'arrêté royal du 9 juin 1999».

Amendement subsidiaire n° 157 à l'amendement n° 155 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Rédiger cet article comme suit :

« À l'article 1er de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail, l'alinéa 1er est modifié comme suit :

«La présente loi règle les contrats de travail d'ouvrier, d'employé, de représentant de commerce et d'auxiliaire ménager.»

Article 172bis (nouveau)

Amendement n° 158 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Insérer un article 172bis (nouveau), rédigé comme suit :

«Art. 172bis. - L'article 5 de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail est remplacé par la disposition suivante :

«Le contrat de travail d'auxiliaire ménager est le contrat par lequel le travailleur, l'auxiliaire ménager, s'engage contre rémunération à effectuer sous l'autorité d'un employeur - personne physique, des travaux intellectuels et manuels pour les besoins du ménage ou la famille de l'employeur.»

Article 172ter (nouveau)

Amendement n° 159 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Insérer un article 172ter (nouveau), rédigé comme suit :

«Art. 172ter. - Le titre V de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail est abrogé. L'article 108 de la loi précitée du 3 juillet 1978 est remplacé par la disposition suivante :

«Le statut d'auxiliaire ménager au regard du droit du travail est défini par arrêté royal.»

Article 172quater (nouveau)

Amendement n° 160 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Insérer un article 172quater (nouveau), rédigé comme suit :

«Art. 172quater. - Le Roi prend les mesures nécessaires pour adapter l'arrêté royal du 28 novembre 1969 pris en exécution de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du

In artikel 170, in het 2°, het cijfer «2,6 %» vervangen door de woorden «een door de Koning vastgelegd maximumpercentage».

Artikel 172

Amendement nr. 155 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Subsidiair amendement nr. 156 op amendement nr. 155 van de heer Vandenberghe c.s. (Doc. 2-522/2)

In artikel 172 tussen de woorden «au pair-jongere» en «is tewerkgesteld» de woorden «bepaald zoals in artikel 24 van het koninklijk besluit van 9 juni 1999» invoegen.

Subsidiair amendement nr. 157 op amendement nr. 155 van de heer. Vandenberghe c.s. (Doc. 2-522/2)

Dit artikel doen luiden als volgt :

«In artikel 1 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten wordt het eerste lid als volgt gewijzigd :

«Deze wet regelt de arbeidsovereenkomst voor werklieden, bedienden, handelsvertegenwoordigers en thuisassistenten.»

Artikel 172bis (nieuw)

Amendement nr. 158 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Een nieuw artikel 172bis toevoegen dat luidt als volgt :

«Art. 172bis. - Artikel 5 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten wordt vervangen als volgt :

«De arbeidsovereenkomst voor de thuisassistent is de overeenkomst waarbij de werknemer, thuisassistent, zich ertoe verbindt tegen loon en onder het gezag van een werkgever - natuurlijke persoon, hoofd- en handenarbeid te verrichten die verband houdt met de huishouding of het gezin van de werkgever.»

Artikel 172ter (nieuw)

Amendement nr. 159 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Een nieuw artikel 172ter invoegen dat luidt als volgt :

«Art. 172ter. - Titel V van de wet van 3 juli 1978 betreffende de overheidsovereenkomsten worden opgeheven. Artikel 108 van de voormelde wet van 3 juli 1978 wordt als volgt vervangen :

«Het arbeidsrechtelijk statuut van de thuisassistent wordt bepaald bij koninklijk besluit.»

Artikel 172quater (nieuw)

Amendement nr. 160 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Een nieuw artikel 172quater toevoegen dat luidt als volgt :

«Art. 172quater. - De Koning neemt de nodige maatregelen om het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van

28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs et pour élaborer un statut social pour les auxiliaires ménagers.»

Article 172quinquies (nouveau)

Amendement n° 161 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Insérer un article 172quinquies (nouveau), rédigé comme suit :

«Art. 172quinquies. - Dans l'arrêté royal n° 483 du 22 décembre 1986 visant à réduire les cotisations des employeurs à la sécurité sociale lors de l'embauche d'employés domestiques sont apportées les modifications suivantes :

- l'article 1, § 2, est remplacé par la disposition suivante :

«Au sens du présent arrêté, est considéré comme employeur, la personne physique qui engage un auxiliaire ménager en vue d'effectuer du travail intellectuel ou manuel en rapport avec le ménage ou la famille de l'employeur et qui a des personnes à charge comme prévu dans le Code des impôts sur les revenus. De même, la structure intermédiaire agréée par les autorités compétentes qui engage des auxiliaires ménagers en vue de les mettre à la disposition de familles individuelles en vue de leur faire effectuer des tâches ménagères, est considérée comme employeur pour l'application du présent arrêté.»

- l'article 1, § 3, est remplacé par la disposition suivante :

«Le travailleur visé au § 1er est engagé dans les liens d'un contrat de travail d'auxiliaire ménager en vue d'effectuer du travail intellectuel ou manuel en rapport avec le ménage ou la famille de l'employeur.»

Article 172sexies (nouveau)

Amendement n° 162 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Insérer un article 172sexies (nouveau), qui est rédigé comme suit :

Art. 172sexies. - L'article 104, 6°, du Code des impôts sur les revenus 1992 est remplacé par ce qui suit :

«50 % des rémunérations payées ou attribuées par un contribuable ayant des personnes à charge à un auxiliaire ménager, y compris les cotisations sociales légales ou réglementations dues sur ces rémunérations.»

Article 173

Amendement n° 163 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 174

Amendement n° 164 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Amendement n° 165 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders aan te passen en om een sociaal statuut voor de thuisassistent uit te werken.»

Artikel 172quinquies (nieuw)

Amendement nr. 161 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Een nieuw artikel 172quinquies toevoegen dat luidt als volgt :

«Art. 172quinquies. - In het koninklijk besluit nr. 483 van 22 december 1986 tot vermindering van de sociale zekerheidsbijdragen van de werkgevers bij de indienstneming van dienstboden, worden de volgende aanpassingen aangebracht :

- artikel 1, § 2, wordt als volgt vervangen :

«In de zin van dit besluit wordt als werkgever beschouwd, de natuurlijke persoon die een thuisassistent in dienst neemt teneinde hoofd- of handenarbeid verrichten die verband houdt met de huishouding of het gezin van de werkgever en die personen ten laste heeft zoals bepaald in het Wetboek van Inkomstenbelastingen. Ook de door de Bevoegde overheden erkende intermediaire structuur, die thuisassistenten in dienst neemt met de bedoeling hen ter beschikking te stellen van individuele gezinnen met het oog op de uitoefening van gezinstaken, wordt voor de toepassing van dit besluit als werkgever beschouwd.»

- artikel 1, § 3, wordt als volgt vervangen :

«De werknemer bedoeld in § 1 wordt in dienst genomen met een arbeidsovereenkomst voor de thuisassistent ten einde hoofd- of handenarbeid te verrichten die verband houdt met de huishouding of het gezin van de werkgever.»

Artikel 172sexies (nieuw)

Amendement nr. 162 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Een nieuw artikel 172sexies invoegen, luidende als volgt :

Art. 172sexies. - Artikel 104, 6° van het Wetboek van inkomstenbelastingen 1992 wordt vervangen als volgt :

«50 % van de bezoldigingen toegekend of betaald door een belastingplichtige met personen ten laste aan een thuisassistent, met inbegrip van de op die bezoldigingen verschuldigde wettelijke of reglementaire sociale bijdragen.»

Artikel 173

Amendement nr. 163 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 174

Amendement nr. 164 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Amendement nr. 165 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Énoncer cet article comme suit :

«Art. 174. - La présente loi entre en vigueur à la date fixée par arrêté royal mais au plus tard le 1er janvier 2001.»

Article 175

Amendement n° 166 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 178

Amendement n° 167 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Amendement n° 168 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

À l'article 178, remplacer les mots «chapitre 5» par les mots «Chapitre 4».

Article 179

Amendement n° 169 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 180

Amendement n° 170 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Article 180bis (nouveau)

Amendement n° 171 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Insérer un article 180bis (nouveau) rédigé comme suit :

«Art. 180bis. - Dans la même loi, est inséré un article 102ter, qui est rédigé comme suit :

«Art. 102ter. - Un travailleur a droit à une réduction de ses prestations de 1/5, 1/4, 1/3 ou 1/2 du nombre normal d'heures de travail d'un emploi à temps plein pour exercer un mandat exécutif communal au sens de l'article 100ter.»

Article 180ter (nouveau)

Amendement n° 172 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Insérer un article 180ter, libellé comme suit :

«Art. 180ter. - À l'article 99, alinéa 6, de la même loi, les mots «en application des articles 100, 100bis, 102 et 102bis de cette loi» sont remplacés par les mots «en application des articles 100, 100bis, 100ter, 102, 102bis et 102ter de cette loi.»

Article 180quater (nouveau)

Amendement n° 173 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Dit artikel doen luiden als volgt :

«Art. 174. - Deze wet treedt in werking op de datum bepaald bij koninklijk besluit maar uiterlijk op 1 januari 2001.»

Artikel 175

Amendement nr. 166 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 178

Amendement nr. 167 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Amendement nr. 168 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

In artikel 178 de woorden «hoofdstuk 5» vervangen door de woorden «Hoofdstuk 4».

Artikel 179

Amendement nr. 169 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 180

Amendement nr. 170 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Artikel 180bis (nieuw)

Amendement nr. 171 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Een nieuw artikel 180bis invoegen, dat luidt als volgt :

«Art. 180bis. - In dezelfde wet wordt een artikel 102ter ingevoegd, luidend als volgt :

«Art. 102ter. - Een werknemer heeft recht op een vermindering van zijn arbeidsprestaties met 1/5, 1/4, 1/3 of 1/2 van het normaal aantal arbeidsuren van een voltijdse betrekking voor de uitvoering van een gemeentelijk uitvoerend mandaat zoals bedoeld in artikel 100ter.»

Artikel 180ter (nieuw)

Amendement nr. 172 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Een nieuw artikel 180ter invoegen dat luidt als volgt :

«Art. 180ter. - In het zesde lid van artikel 99 van dezelfde wet, de woorden : «

met toepassing van de artikelen 100, 100bis, 102 en 102bis van deze wet» vervangen door de woorden «met toepassing van de artikelen 100, 100bis, 100ter, 102, 102bis en 102ter van deze wet.»

Artikel 180quater (nieuw)

Amendement nr. 173 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Insérer un article 180*quater*, libellé comme suit :

«Art. 180*quater*. - À l'article 100 de la même loi, les mots «sauf en cas d'appel aux dispositions de l'article 100bis» sont remplacés par les mots «sauf en cas d'appel aux dispositions des articles 100bis et 100ter.»

Article 180*quinquies* (nouveau)

Amendement n° 174 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Insérer un article 180*quinquies*, libellé comme suit :

«Art. 180*quinquies*. - À l'article 101, alinéa 1er, de la même loi, remplacer les mots «en application de l'article 102, § 1er, et 102bis» par les mots «en application des articles 102, § 1er, 102bis et 102ter.»

À l'article 101, alinéa 3 de la même loi, remplacer les mots «aux articles 102 et 102bis» par les mots aux articles 102, 102bis et 102ter.»

Article 180*sexies* (nouveau)

Amendement n° 175 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Insérer un article 180*sexies*, libellé comme suit :

«Art. 180*sexies*. - À l'article 103 de la même loi, les mots «conformément à l'article 102 et 102bis» sont remplacés par les mots «conformément aux articles 102, 102bis et 102ter.»

Article 180*septies* (nouveau)

Amendement n° 176 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Insérer un article 180*septies*, nouveau libellé comme suit :

«Art. 180*septies*. - Dans l'article 6bis de la loi du 19 juillet 1976 instituant un congé pour l'exercice d'un mandat politique, les mots «ou partielle» sont insérés entre les mots «Un travailleur a droit à la suspension complète» et les mots «de son contrat.»

Article 181

Amendement n° 52 de M. Van Quickenborne (Doc. 2-522/2)

Remplacer le dernier alinéa proposé de l'article 31, § 1, de la loi du 24 juillet 1987 par la disposition suivante :

«Une personne physique ou une personne morale peut exercer une activité dans le cadre de laquelle les travailleurs qu'elle occupe sont mis à disposition de tiers qui utilisent ces travailleurs, exercent sur eux l'autorité en matière de bien-être au travail et leur donnent les instructions concernant les temps de travail et les temps de repos ainsi que l'exécution du travail convenu.»

Article 183

Amendement n° 177 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Au § 2 de cet article, remplacer le mot « Il » par les mots «Le Roi.»

Een nieuw artikel 180*quater* invoegen dat luidt als volgt :

«Art. 180*quater*. - In artikel 100 van dezelfde wet, eerste lid, worden de woorden «Behalve in geval van een beroep op artikel 100bis vervangen door de woorden «Behalve in geval van een beroep op artikel 100bis, en 100ter.»

Artikel 180*quinquies* (nieuw)

Amendement nr. 174 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Een nieuw artikel 180*quinquies* invoegen dat luidt als volgt :

«Art. 180*quinquies*. - In artikel 101, eerste lid, van dezelfde wet, worden de woorden «met toepassing van artikel 102, § 1, en 102bis vervangen door de woorden «met toepassing van artikel 102, § 1, 102bis, en 102ter.»

In artikel 101, derde lid, van dezelfde wet, worden de woorden «of de in artikel 102 en 102bis» vervangen door de woorden «of de in de artikelen 102, 102bis en 102ter.»

Artikel 180*sexies* (nieuw)

Amendement nr. 175 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Een nieuw artikel 180*sexies* invoegen dat luidt als volgt :

«Art. 180*sexies*. - In artikel 103 van dezelfde wet worden de woorden «overeenkomstig artikel 102 en 102bis vervangen door de woorden «overeenkomstig artikel 102, 102bis, en 102ter.»

Artikel 180*septies* (nieuw)

Amendement nr. 176 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Een nieuw artikel 180*septies* invoegen, dat luidt als volgt :

«Art. 180*septies*. - In artikel 6bis van de wet van 19 juli 1976 tot instelling van een verlof voor de uitoefening van een politiek mandaat wordt na de woorden «Een werknemer heeft het recht zijn arbeidsovereenkomst volledig» de woorden «of gedeeltelijk» toegevoegd.»

Artikel 181

Amendement nr. 52 van de heer Van Quickenborne (Stuk 2-522/2)

Het voorgestelde laatste lid van artikel 31, § 1, van de wet van 24 juli 1987 vervangen als volgt :

«Een natuurlijk persoon of een rechtspersoon kan een activiteit uitoefenen waarbij de door hen in dienst genomen werknemers ter beschikking worden gesteld van derden die deze werknemers gebruiken en over hen gezag uitoefenen inzake het welzijn op het werk alsook instructies met betrekking tot arbeids- en rusttijden en uitvoering van het overeengekomen werk.»

Artikel 183

Amendement nr. 177 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

In het tweede en het derde lid van de eerste paragraaf van dit artikel het woord «hij» telkens vervangen door de

Article 190

Amendement n° 178 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Dans cet article, remplacer respectivement les mots «organe paritaire» et «organes paritaires» par les mots «*commission paritaire*» et «*commissions paritaires...*»

Article 194

Amendement n° 53 de M. Van Quickenborne (Doc. 2-522/2)

Apporter les modifications suivantes au § 1er de cet article :

A. Remplacer les mots «un demandeur d'emploi (...) l'aide sociale financière» par les mots «*le travailleur*».

B. Supprimer le deuxième alinéa.

Article 195

Amendement n° 179 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

À l'alinéa 2 de cet article, remplacer les mots «Si à cette date, ...» par les mots «*Si dans les trois mois de la publication de la loi...*».

Amendement n° 180 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

À l'alinéa 2 de cet article, remplacer les mots «Si à cette date...» par les mots «*Si dans les six mois de la publication de la loi...*».

Article 202bis (nouveau)

Amendement n° 181 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Insérer, au titre X, un chapitre Ier bis, intitulé «Allocation de logement» et comprenant les articles 202bis à 202quater, libellés comme suit :

«*Chapitre Ier bis. - Allocation de logement.*»

«*Art. 202bis. - L'intitulé de la loi du 7 août 1974 instituant le droit à un minimum de moyens d'existence est complété par les mots «et à une allocation de logement.»*»

Articles 202ter et quater (nouveaux)

Amendement n° 182 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

A. Insérer un article 202ter (nouveau), libellé comme suit :

«*Art. 202ter (nouveau). - À l'article 1er, § 1er, de la même loi, sont apportées les modifications suivantes :*

1° Le premier alinéa est complété par les mots «et à une allocation de logement».

2° Au troisième alinéa, les mots «Le même droit est reconnu» sont remplacés par les mots «Les mêmes droits sont reconnus.»

B. Insérer un article 202quater (nouveau), libellé comme suit :

«*Art. 202quater (nouveau). - Dans la même loi est inséré*

les mots «*De Koning.*»

Artikel 190

Amendement nr. 178 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

In dit artikel, de woorden «paritair orgaan» en «paritaire organen» respectievelijk vervangen door de woorden «*paritair comité*» en «*paritaire comités...*»

Artikel 194

Amendement nr. 53 van de heer Van Quickenborne (Stuk 2-522/2)

In § 1 van dit artikel de volgende wijzigingen aanbrengen :

A. De woorden «een langdurig» tot en met «sociale bijstand» vervangen door de woorden «*de werknemer*».

B. Het tweede lid doen vervallen.

Artikel 195

Amendement nr. 179 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

In het tweede lid van dit artikel, de woorden «Wanneer op deze datum...» vervangen door de woorden «*Wanneer er drie maanden na de publicatie van de wet...*»

Amendement nr. 180 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

In het tweede lid van dit artikel, de woorden «Wanneer op deze datum...» vervangen door de woorden «*Wanneer er zes maanden na de publicatie van de wet...*».

Artikel 202bis (nieuw)

Amendement nr. 181 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

In titel X een Hoofdstuk Ibis met als opschrift «Huisvestingstoelage» invoegen, luidende als volgt :

«*Hoofdstuk Ibis. - Huisvestingstoelage.*»

«*Art. 202bis. - Het opschrift van de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum wordt aangevuld met de woorden «en op een huisvestingstoelage.»*»

Artikelen 202ter en quater (nieuw)

Amendement nr. 182 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

A. Een nieuw artikel 202ter invoegen luidende als volgt :

«*Art. 202ter (nieuw). - In artikel 1, § 1, van dezelfde wet worden de volgende wijzigingen aangebracht :*

1° Het eerste lid wordt aangevuld met de woorden «en op een huisvestingstoelage.»

2° In het derde lid worden de woorden «Hetzelfde recht wordt» vervangen door de woorden «Dezelfde rechten worden.»

B. Een nieuw artikel 202quater invoegen, luidende als volgt :

«*Art. 202quater (nieuw). - In dezelfde wet wordt een*

un chapitre VIIbis (nouveau), intitulé «De l'allocation de logement» et contenant un article 19bis, libellé comme suit :

«Art. 19bis. - § 1er. Il est octroyé une allocation de logement à la personne qui s'est vu accorder le minimum de moyens d'existence ou dont les revenus n'excèdent pas le minimum de moyens d'existence auquel elle aurait droit en vertu des dispositions de la présente loi, lorsque les frais de logement qu'elle supporte dépassent de plus d'un tiers ledit minimum de moyens d'existence. Si, en application de la législation sociale belge ou d'une législation sociale étrangère, l'intéressé a droit à des prestations familiales au profit d'enfants, le minimum de moyens d'existence est majoré de ces prestations pour le calcul de ce tiers.

§ 2. Le montant de l'allocation de logement est égal à la différence entre le tiers visé au § 1er et la somme consacrée au logement. Il ne peut toutefois être supérieur à un maximum fixé chaque année par le Roi. Ce montant maximum peut être modulé par commune ou par arrondissement.

§ 3. L'article 6, § 1er, et les chapitres IV, V, VI et VII de la présente loi s'appliquent également à l'allocation de logement.»

Article 208bis (nouveau)

Amendement n° 188 de M. Van Quickenborne et Mme de Bethune (Doc. 2-522/8)

Insérer un article 208bis (nouveau), libellé comme suit:

«Art. 208bis. - L'article 57, § 2, de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale est complété par l'alinéa suivant:

«Par dérogation au premier alinéa, les étrangers qui séjournent illégalement dans le Royaume et qui, conformément aux dispositions de la loi du 22 décembre 1999 relative à la régularisation de séjour de certaines catégories d'étrangers séjournant sur le territoire du Royaume, ont introduit une demande de régularisation de séjour, ont droit à l'aide sociale jusqu'à l'expiration du délai fixé pour former éventuellement un recours contre la décision négative du ministre ou de son délégué.»

Article 217

Amendement n° 183 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Compléter la modification proposée au point b) par le texte suivant :

«L'année suivante, ce montant est calculé à nouveau en fonction du nombre de kilos de viandes ou de poisson qui ont été réellement entrés dans l'établissement au cours de la première année calendrier. La différence est imputée sur le droit dû pour la deuxième année calendrier.»

Articles 228bis et ter (nouveaux)

Amendement n° 184 de M. Vandenberghe (Doc. 2-522/2)

Insérer au titre XI un chapitre III intitulé «Aide médicale

hoofdstuk VIIbis (nieuw), met als opschrift «Huisvestingstoelage» ingevoegd, dat een artikel 19bis bevat, luidende als volgt :

«Art. 19bis. - § 1. Aan een persoon die het bestaansminimum werd toegekend of van wie de inkomsten niet meer bedragen dat het bestaansminimum waarop die volgens de bepalingen van deze wet zou gerechtigd zijn, wordt een huisvestingstoelage toegekend, wanneer de door die persoon gedragen huisvestingskosten meer dan een derde bedragen van dit bestaansminimum. Indien de betrokkene ten voordele van kinderen recht heeft op gezinsbijslag, krachten de Belgische of een buitenlandse sociale wetgeving, wordt voor de berekening van dit derde dit bestaansminimum vermeerderd met die gezinsbijslag.

§ 2. Het bedrag van de huisvestingstoelage is gelijk aan het verschil tussen het in § 1 bepaalde derde en het aan huisvesting bestede bedrag. Het mag evenwel niet meer bedragen dan het jaarlijks door de Koning vastgestelde maximum. Dit maximumbedrag kan gemoduleerd worden per gemeente of per arrondissement.

§ 3. Artikel 6, § 1, en de hoofdstukken IV, V, VI en VII van deze wet zijn eveneens van toepassing op de huisvestingstoelage.»

Artikel 208bis (nieuw)

Amendement nr. 188 van de heer Van Quickenborne en mevrouw de Bethune (Stuk 2-522/8)

Een artikel 208bis (nieuw) invoegen luidende:

«Art. 208bis.- Artikel 57, § 2, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn wordt aangevuld met het volgende lid:

«In afwijking van het eerste lid hebben de vreemdelingen die onwettig in het Rijk verblijven en overeenkomstig de bepalingen van de wet van 22 december 1999 betreffende de regularisatie van het verblijf van bepaalde categorieën van vreemdelingen verblijvend op het grondgebied van het Rijk een aanvraag om regularisatie van hun verblijf hebben ingediend, recht op maatschappelijke bijstand tot verstrijken van de termijn die gesteld is voor het eventueel instellen van beroep tegen de negatieve beslissing van de minister of diens afgevaardigde.»

Artikel 217

Amendement nr. 183 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Het onder b) voorgestelde lid aanvullen als volgt :

«Het jaar daaropvolgend wordt dit bedrag herberekend in functie van het aantal kg vlees of vis dat daadwerkelijk gedurende het eerste kalenderjaar in de inrichting is ingebracht. Het verschil wordt verrekend met het recht verschuldigd voor het tweede kalenderjaar.»

Artikelen 228bis en ter (nieuw)

Amendement nr. 184 van de heer Vandenberghe (Stuk 2-522/2)

In titel XI een hoofdstuk III met als opschrift «Dringende

urgente», contenant les articles 228bis et 228ter, rédigés comme suit :

«Art. 228bis. - Dans la loi du 8 juillet 1964 relative à l'aide médicale urgente, il est inséré un article 4ter nouveau, rédigé comme suit :

«Lorsque la personne pour laquelle on a recours au système d'appel unifié se trouve à un endroit difficile d'accès ou auquel on ne peut pas accéder rapidement par la route, il peut être fait appel, sur demande du préposé du système d'appel unifié, à un service d'hélicoptère. Le service est tenu de se rendre à l'endroit indiqué, d'y accomplir les actes médicaux et infirmier urgents et, en cas de besoin, d'accompagner le patient lors de son transfert à l'hôpital. Le coût supplémentaire entraîné par l'intervention de l'hélicoptère est à la charge du système d'appel unifié.»

«Art. 228ter. - Dans la loi du 8 juillet 1964 relative à l'aide médicale urgente, il est inséré un article 5bis nouveau, rédigé comme suit :

«Pour autant que le préposé du système d'appel unifié juge qu'un transport par hélicoptère est nécessaire, le patient peut être transféré à l'hôpital indiqué par hélicoptère. Pour ce service, on ne pourra pas imputer au patient un montant supplémentaire aux tarifs applicables au transport des malades en vertu de la présente loi.»

Article 232

Amendement n° 87 de M. Barbeaux (Doc. 2-522/2)

Au § 2, alinéa 2, de cet article, ajouter après les mots «arrêté royal délibéré en Conseil des ministres» les mots «confirmé par une loi dans les six mois de sa date d'entrée en vigueur».

Article 241

Amendement n° 88 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer le 3° de cet article.

Article 242

Amendement n° 89 de M. Vandenberghe et consorts (Doc. 2-522/2)

Supprimer cet article.

Votes nominatifs

Vote n° 1

Présents: 56
Pour: 56
Contre: 0
Abstentions: 0

Pour

geneeskundige hulpverlening» invoegen dat de artikelen 228bis en 228ter bevat, luidende :

«Art. 228bis. - In de wet van 8 juli 1964 betreffende de dringende geneeskundige hulpverlening wordt een nieuw artikel 4ter ingevoegd, dat luidt als volgt :

«Als de persoon voor wie beroep op het eenvormig oproepstelsel wordt gedaan, zich op een plaats bevindt, die moeilijk of niet snel genoeg bereikbaar is met het wegvervoer, kan op verzoek van de aangestelde van het eenvormig oproepstelsel beroep worden gedaan op een helikopterdienst. De dienst is verplicht zich te begeven naar de opgegeven plaats om er de patiënt de dringende medische en verpleegkundige zorgen te verstrekken en indien nodig de patiënt te begeleiden tijdens zijn overbrenging naar het ziekenhuis. De meerkost verbonden aan de interventie van de helikopter is ten laste van het eenvormig oproepstelsel.»

«Art. 228ter. - In de wet van 8 juli 1964 betreffende de dringende geneeskundige hulpverlening wordt een nieuw artikel 5bis ingevoegd, dat luidt als volgt :

«Voor zover de aangestelde van het eenvormig oproepstelsel het vervoer per helikopter noodzakelijk acht, kan de patiënt per helikopter naar het aangegeven ziekenhuis worden gebracht. Aan de patiënt kan hiervoor geen supplementair bedrag worden aangerekend bovenop de tarieven die toepasselijk zijn op het ziekenvervoer in deze wet.»

Artikel 232

Amendement nr. 87 van de heer Barbeaux (Stuk 2-522/2)

In § 2, tweede lid, van dit artikel, na de woorden «een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad» de woorden «bevestigd door een wet binnen zes maanden na de inwerkingtreding» invoegen.

Artikel 241

Amendement nr. 88 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Het 3° van dit artikel doen vervallen.

Artikel 242

Amendement nr. 89 van de heer Vandenberghe c.s. (Stuk 2-522/2)

Dit artikel doen vervallen.

Naamstemmingen

Stemming nr. 1

Aanwezig: 56
Voor: 56
Tegen: 0
Onthoudingen: 0

Voor

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Marcel Cheron, Marcel Colla, Frank Creyelman, Mohamed Daif, Sabine de Bethune, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Theo Kelchtermans, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Clotilde Nyssens, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Myriam Vanlerberghe, Vincent Van Quickenborne, Iris Van Riet, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen, Alain Zenner.

Contre

Tegen

N.

Abstentions

Onthoudingen

N.

Vote n° 2

Stemming nr. 2

Présents: 56

Aanwezig: 56

Pour: 13

Voor: 13

Contre: 42

Tegen: 42

Abstentions: 1

Onthoudingen: 1

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé.

Vote n° 3

Stemming nr. 3

Présents: 56

Aanwezig: 56

Pour: 56

Voor: 56

Contre: 0

Tegen: 0

Abstentions: 0

Onthoudingen: 0

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Marcel Cheron, Marcel Colla, Frank Creyelman, Mohamed Daif, Sabine de Bethune, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Theo Kelchtermans, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Clotilde Nyssens, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Myriam Vanlerberghe, Vincent Van Quickenborne, Iris Van Riet, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen, Alain Zenner.

Contre

Tegen

N.

Abstentions

Onthoudingen

N.

Vote n° 4**Stemming nr. 4**

Présents: 57

Aanwezig: 57

Pour: 14

Voor: 14

Contre: 42

Tegen: 42

Abstentions: 1

Onthoudingen: 1

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé.

Vote n° 5**Stemming nr. 5**

Présents: 57

Aanwezig: 57

Pour: 10

Voor: 10

Contre: 42

Tegen: 42

Abstentions: 5

Onthoudingen: 5

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Vote n° 6**Stemming nr. 6**

Présents: 57
 Pour: 14
 Contre: 42
 Abstentions: 1

Aanwezig: 57
 Voor: 14
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 1

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé.

Vote n° 7

Stemming nr. 7

Présents: 57
 Pour: 10
 Contre: 42
 Abstentions: 5

Aanwezig: 57
 Voor: 10
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 5

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Vote n° 8

Stemming nr. 8

Présents: 57
 Pour: 14
 Contre: 42
 Abstentions: 1

Aanwezig: 57
 Voor: 14
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 1

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé.

Vote n° 9

Stemming nr. 9

Présents: 57

Aanwezig: 57

Pour: 42

Voor: 42

Contre: 11

Tegen: 11

Abstentions: 4

Onthoudingen: 4

Pour

Voor

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Contre

Tegen

Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken.

Abstentions

Onthoudingen

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Clotilde Nyssens, Magdeleine Willame-Boonen.

Vote n° 10

Stemming nr. 10

Présents: 57

Aanwezig: 57

Pour: 10

Voor: 10

Contre: 42

Tegen: 42

Abstentions: 5

Onthoudingen: 5

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Vote n° 11

Stemming nr. 11

Présents: 57
 Pour: 10
 Contre: 42
 Abstentions: 5

Aanwezig: 57
 Voor: 10
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 5

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Vote n° 12

Stemming nr. 12

Présents: 57
 Pour: 11
 Contre: 42
 Abstentions: 4

Aanwezig: 57
 Voor: 11
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 4

Pour

Voor

Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Clotilde Nyssens, Magdeleine Willame-Boonen.

Vote n° 13

Stemming nr. 13

Présents: 57
 Pour: 10
 Contre: 42
 Abstentions: 5

Aanwezig: 57
 Voor: 10
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 5

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Vote n° 14

Stemming nr. 14

Présents: 57

Aanwezig: 57

Pour: 7

Voor: 7

Contre: 42

Tegen: 42

Abstentions: 8

Onthoudingen: 8

Pour

Voor

Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Clotilde Nyssens, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Vote n° 15

Stemming nr. 15

Présents: 57

Aanwezig: 57

Pour: 10

Voor: 10

Contre: 42

Tegen: 42

Abstentions: 5

Onthoudingen: 5

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Vote n° 16

Stemming nr. 16

Présents: 57
 Pour: 5
 Contre: 45
 Abstentions: 7

Aanwezig: 57
 Voor: 5
 Tegen: 45
 Onthoudingen: 7

Pour

Voor

Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande.

Contre

Tegen

Michel Barbeaux, Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Clotilde Nyssens, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Magdeleine Willame-Boonen, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken.

Vote n° 17

Stemming nr. 17

Présents: 57
 Pour: 10
 Contre: 42
 Abstentions: 5

Aanwezig: 57
 Voor: 10
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 5

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Vote n° 18

Stemming nr. 18

Présents: 56
 Pour: 14
 Contre: 41
 Abstentions: 1

Aanwezig: 56
 Voor: 14
 Tegen: 41
 Onthoudingen: 1

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé.

Vote n° 19

Stemming nr. 19

Présents: 57

Aanwezig: 57

Pour: 10

Voor: 10

Contre: 42

Tegen: 42

Abstentions: 5

Onthoudingen: 5

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Vote n° 20

Stemming nr. 20

Présents: 57

Aanwezig: 57

Pour: 7

Voor: 7

Contre: 46

Tegen: 46

Abstentions: 4

Onthoudingen: 4

Pour

Voor

Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne.

Contre

Tegen

Jurgen Ceder, Marcel Cheron, Marcel Colla, Frank Creyelman, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Joris Van Hauthem, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Wim Verreycken, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Clotilde Nyssens, Magdeleine Willame-Boonen.

Vote n° 21

Stemming nr. 21

Présents: 57
 Pour: 11
 Contre: 42
 Abstentions: 4

Aanwezig: 57
 Voor: 11
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 4

Pour

Voor

Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Clotilde Nyssens, Magdeleine Willame-Boonen.

Vote n° 22

Stemming nr. 22

Présents: 56
 Pour: 9
 Contre: 42
 Abstentions: 5

Aanwezig: 56
 Voor: 9
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 5

Pour

Voor

Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Clotilde Nyssens, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne.

Vote n° 23

Stemming nr. 23

Présents: 55
 Pour: 13
 Contre: 41
 Abstentions: 1

Aanwezig: 55
 Voor: 13
 Tegen: 41
 Onthoudingen: 1

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé.

Vote n° 24

Stemming nr. 24

Présents: 56

Aanwezig: 56

Pour: 5

Voor: 5

Contre: 42

Tegen: 42

Abstentions: 9

Onthoudingen: 9

Pour

Voor

Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Clotilde Nyssens, Joris Van Hauthem, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Vote n° 25

Stemming nr. 25

Présents: 57

Aanwezig: 57

Pour: 7

Voor: 7

Contre: 42

Tegen: 42

Abstentions: 8

Onthoudingen: 8

Pour

Voor

Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Clotilde Nyssens, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Vote n° 26

Stemming nr. 26

Présents: 57
 Pour: 8
 Contre: 42
 Abstentions: 7

Aanwezig: 57
 Voor: 8
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 7

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken.

Vote n° 27

Stemming nr. 27

Présents: 57
 Pour: 7
 Contre: 42
 Abstentions: 8

Aanwezig: 57
 Voor: 7
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 8

Pour

Voor

Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Clotilde Nyssens, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Vote n° 28

Stemming nr. 28

Présents: 56
 Pour: 10
 Contre: 41
 Abstentions: 5

Aanwezig: 56
 Voor: 10
 Tegen: 41
 Onthoudingen: 5

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Vote n° 29

Stemming nr. 29

Présents: 54

Aanwezig: 54

Pour: 8

Voor: 8

Contre: 39

Tegen: 39

Abstentions: 7

Onthoudingen: 7

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken.

Vote n° 30

Stemming nr. 30

Présents: 57

Aanwezig: 57

Pour: 10

Voor: 10

Contre: 42

Tegen: 42

Abstentions: 5

Onthoudingen: 5

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Vote n° 31

Stemming nr. 31

Présents: 57
 Pour: 14
 Contre: 42
 Abstentions: 1

Aanwezig: 57
 Voor: 14
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 1

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé.

Vote n° 32

Stemming nr. 32

Présents: 57
 Pour: 10
 Contre: 42
 Abstentions: 5

Aanwezig: 57
 Voor: 10
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 5

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Vote n° 33

Stemming nr. 33

Présents: 57
 Pour: 11
 Contre: 45
 Abstentions: 1

Aanwezig: 57
 Voor: 11
 Tegen: 45
 Onthoudingen: 1

Pour

Voor

Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken.

Contre

Tegen

Michel Barbeaux, Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Clotilde Nyssens, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Magdeleine Willame-Boonen, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé.

Vote n° 34

Stemming nr. 34

Présents: 56

Aanwezig: 56

Pour: 6

Voor: 6

Contre: 42

Tegen: 42

Abstentions: 8

Onthoudingen: 8

Pour

Voor

Sabine de Bethune, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Clotilde Nyssens, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Vote n° 35

Stemming nr. 35

Présents: 57

Aanwezig: 57

Pour: 5

Voor: 5

Contre: 46

Tegen: 46

Abstentions: 6

Onthoudingen: 6

Pour

Voor

Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande.

Contre

Tegen

Jurgen Ceder, Marcel Cheron, Marcel Colla, Frank Creyelman, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Joris Van Hauthem, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Wim Verreycken, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Clotilde Nyssens, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Magdeleine Willame-Boonen.

Vote n° 36

Présents: 57
 Pour: 7
 Contre: 42
 Abstentions: 8

Stemming nr. 36

Aanwezig: 57
 Voor: 7
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 8

Pour

Voor

Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Clotilde Nyssens, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Vote n° 37

Présents: 57
 Pour: 11
 Contre: 45
 Abstentions: 1

Stemming nr. 37

Aanwezig: 57
 Voor: 11
 Tegen: 45
 Onthoudingen: 1

Pour

Voor

Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken.

Contre

Tegen

Michel Barbeaux, Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Clotilde Nyssens, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Magdeleine Willame-Boonen, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé.

Vote n° 38

Présents: 57
 Pour: 7
 Contre: 42
 Abstentions: 8

Stemming nr. 38

Aanwezig: 57
 Voor: 7
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 8

Pour

Voor

Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Clotilde Nyssens, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Vote n° 39**Stemming nr. 39**

Présents: 56

Aanwezig: 56

Pour: 14

Voor: 14

Contre: 41

Tegen: 41

Abstentions: 1

Onthoudingen: 1

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé.

Vote n° 40**Stemming nr. 40**

Présents: 57

Aanwezig: 57

Pour: 10

Voor: 10

Contre: 42

Tegen: 42

Abstentions: 5

Onthoudingen: 5

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Vote n° 41

Présents: 56
Pour: 10
Contre: 42
Abstentions: 4

Stemming nr. 41

Aanwezig: 56
Voor: 10
Tegen: 42
Onthoudingen: 4

Pour

Voor

Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Clotilde Nyssens, Magdeleine Willame-Boonen.

Vote n° 42

Présents: 57
Pour: 5
Contre: 42
Abstentions: 10

Stemming nr. 42

Aanwezig: 57
Voor: 5
Tegen: 42
Onthoudingen: 10

Pour

Voor

Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Clotilde Nyssens, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Vote n° 43

Présents: 57
Pour: 11
Contre: 42
Abstentions: 4

Stemming nr. 43

Aanwezig: 57
Voor: 11
Tegen: 42
Onthoudingen: 4

Pour

Voor

Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Clotilde Nyssens, Magdeleine Willame-Boonen.

Vote n° 44**Stemming nr. 44**

Présents: 57

Aanwezig: 57

Pour: 14

Voor: 14

Contre: 42

Tegen: 42

Abstentions: 1

Onthoudingen: 1

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé.

Vote n° 45**Stemming nr. 45**

Présents: 57

Aanwezig: 57

Pour: 5

Voor: 5

Contre: 42

Tegen: 42

Abstentions: 10

Onthoudingen: 10

Pour

Voor

Theo Kelchtermans, Erika Thijs, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Sabine de Bethune, Clotilde Nyssens, Hugo Vandenberghe, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Vote n° 46

Présents: 57
 Pour: 10
 Contre: 42
 Abstentions: 5

Stemming nr. 46

Aanwezig: 57
 Voor: 10
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 5

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Vote n° 47

Présents: 57
 Pour: 7
 Contre: 42
 Abstentions: 8

Stemming nr. 47

Aanwezig: 57
 Voor: 7
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 8

Pour

Voor

Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Clotilde Nyssens, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Vote n° 48

Présents: 55
 Pour: 9
 Contre: 41
 Abstentions: 5

Stemming nr. 48

Aanwezig: 55
 Voor: 9
 Tegen: 41
 Onthoudingen: 5

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Vote n° 49

Stemming nr. 49

Présents: 57

Aanwezig: 57

Pour: 8

Voor: 8

Contre: 42

Tegen: 42

Abstentions: 7

Onthoudingen: 7

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken.

Vote n° 50

Stemming nr. 50

Présents: 57

Aanwezig: 57

Pour: 10

Voor: 10

Contre: 46

Tegen: 46

Abstentions: 1

Onthoudingen: 1

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Jurgen Ceder, Marcel Cheron, Marcel Colla, Frank Creyelman, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Joris Van Hauthem, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Wim Verreycken, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé.

Vote n° 51

Stemming nr. 51

Présents: 57
 Pour: 10
 Contre: 42
 Abstentions: 5

Aanwezig: 57
 Voor: 10
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 5

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Vote n° 52

Stemming nr. 52

Présents: 57
 Pour: 8
 Contre: 42
 Abstentions: 7

Aanwezig: 57
 Voor: 8
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 7

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Moraël, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken.

Vote n° 53

Stemming nr. 53

Présents: 57
 Pour: 10
 Contre: 42
 Abstentions: 5

Aanwezig: 57
 Voor: 10
 Tegen: 42
 Onthoudingen: 5

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Tegen

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Vote n° 54

Stemming nr. 54

Présents: 57

Aanwezig: 57

Pour: 42

Voor: 42

Contre: 14

Tegen: 14

Abstentions: 1

Onthoudingen: 1

Pour

Voor

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Contre

Tegen

Michel Barbeaux, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Clotilde Nyssens, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé.

Vote n° 55

Stemming nr. 55

Présents: 57

Aanwezig: 57

Pour: 57

Voor: 57

Contre: 0

Tegen: 0

Abstentions: 0

Onthoudingen: 0

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Marcel Cheron, Marcel Colla, Frank Creyelman, Mohamed Daif, Sabine de Bethune, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Theo Kelchtermans, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Clotilde Nyssens, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Erika Thijs, Louis Tobback, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Myriam Vanlerberghe, Vincent Van Quickenborne, Iris Van Riet, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen, Alain Zenner.

Contre

Tegen

N.

Abstentions

Onthoudingen

N.

Vote n° 56

Présents: 56
 Pour: 8
 Contre: 40
 Abstentions: 8

Pour

Michel Barbeaux, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Clotilde Nyssens, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Contre

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Abstentions

Ludwig Caluwé, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Anne-Marie Lizin, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Vincent Van Quickenborne.

Vote n° 57

Présents: 56
 Pour: 40
 Contre: 2
 Abstentions: 14

Pour

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Myriam Vanlerberghe, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Contre

Michel Barbeaux, Clotilde Nyssens.

Abstentions

Ludwig Caluwé, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Anne-Marie Lizin, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Joris Van Hauthem, Patrik Vankrunkelsven, Vincent Van Quickenborne, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Vote n° 58

Présents: 56
 Pour: 41
 Contre: 7
 Abstentions: 8

Pour

Stemming nr. 56

Aanwezig: 56
 Voor: 8
 Tegen: 40
 Onthoudingen: 8

Voor

Tegen

Onthoudingen

Stemming nr. 57

Aanwezig: 56
 Voor: 40
 Tegen: 2
 Onthoudingen: 14

Voor

Tegen

Onthoudingen

Stemming nr. 58

Aanwezig: 56
 Voor: 41
 Tegen: 7
 Onthoudingen: 8

Voor

Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Marie Nagy, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Louis Tobback, Patrik Vankrunkelsven, Myriam Vanlerberghe, Vincent Van Quickenborne, Iris Van Riet, Alain Zenner.

Contre

Tegen

Michel Barbeaux, Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Clotilde Nyssens, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken, Magdeleine Willame-Boonen.

Abstentions

Onthoudingen

Ludwig Caluwé, Sabine de Bethune, Theo Kelchtermans, Anne-Marie Lizin, Jacky Morael, Erika Thijs, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande.

Vote n° 59

Stemming nr. 59

Présents: 57

Aanwezig: 57

Pour: 53

Voor: 53

Contre: 0

Tegen: 0

Abstentions: 4

Onthoudingen: 4

Pour

Voor

Michel Barbeaux, Ludwig Caluwé, Marcel Cheron, Marcel Colla, Mohamed Daif, Sabine de Bethune, Olivier de Clippele, Armand De Decker, Jean-Marie Dedecker, Paul De Grauwe, Jacinta De Roeck, Nathalie de T' Serclaes, Jacques Devolder, Josy Dubié, Paul Galand, André Geens, Jean-Marie Happart, Marc Hordies, Jean-François Istasse, Meryem Kaçar, Theo Kelchtermans, Mimi Kestelijn-Sierens, Marie-José Laloy, Jeannine Leduc, Kathy Lindekens, Anne-Marie Lizin, Frans Lozie, Michiel Maertens, Chokri Mahassine, Philippe Mahoux, Johan Malcorps, Jean-Pierre Malmendier, Guy Moens, Philippe Monfils, Jacky Morael, Marie Nagy, Clotilde Nyssens, Francis Poty, Didier Ramoudt, Jan Remans, Jacques Santkin, Louis Siquet, Martine Taelman, Erika Thijs, Louis Tobback, Hugo Vandenberghe, Luc Van den Brande, Patrik Vankrunkelsven, Myriam Vanlerberghe, Vincent Van Quickenborne, Iris Van Riet, Magdeleine Willame-Boonen, Alain Zenner.

Contre

Tegen

N.

Abstentions

Onthoudingen

Jurgen Ceder, Frank Creyelman, Joris Van Hauthem, Wim Verreycken.

Dépôt de propositions

Les propositions ci-après ont été déposées :

Propositions de loi

Article 77 de la Constitution

Proposition de loi modifiant l'article 54 de la loi du 30 juin 1994 sur le droit d'auteur et les droits voisins (de M. Philippe Monfils; Doc. **2-533/1**).

Proposition de loi visant à instituer la consultation populaire au niveau fédéral (de M. Philippe Monfils et Mme Nathalie de T' Serclaes; Doc. **2-534/1**).

- Ces propositions seront traduites, imprimées et distribuées.
- Il sera statué ultérieurement sur la prise en considération.

Indiening van voorstellen

De volgende voorstellen werden ingediend :

Wetsvoorstellen

Artikel 77 van de Grondwet

Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 54 van de wet van 30 juni 1994 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten (van de heer Philippe Monfils; Gedr. St. **2-533/1**).

Wetsvoorstel tot instelling van de volksraadpleging op federaal niveau (van de heer Philippe Monfils en mevrouw Nathalie de T' Serclaes; Gedr. St. **2-534/1**).

- Deze voorstellen zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.
- Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

Propositions de résolution

Proposition de résolution concernant un moratoire universel de la peine de mort (de Mme Sabine de Bethune et consorts; Doc. 2-521/1).

Proposition de résolution relative à l'adoption d'un moratoire pour la transposition de la directive 98/44/CE du Parlement européen relative à la protection juridique des inventions biotechnologiques (de Mme Magdeleine Willame-Boonen; Doc. 2-536/1).

- Ces propositions seront traduites, imprimées et distribuées.
- Il sera statué ultérieurement sur la prise en considération.

Proposition prise en considération

Proposition de résolution

Proposition de résolution relative à la société d'information et à la stimulation du commerce et de l'administration électroniques (de M. Alain Destexhe; Doc. 2-434/1).

- Envoi à la commission des Finances et des Affaires économiques.

Évocations

Par messages des 14, 15 et 17 juillet 2000, le Sénat a informé la Chambre des représentants de la mise en œuvre, ces mêmes jours, de l'évocation :

Projet de loi portant des dispositions sociales, budgétaires et diverses (Doc. 2-522/1).

- Le projet de loi a été envoyé à la commission des Affaires sociales ainsi qu'à la commission des Finances et des Affaires économiques.

Projet de loi complétant la loi du ... visant à réduire de moitié l'effet dévolutif des votes exprimés en case de tête et à supprimer la distinction entre candidats titulaires et candidats suppléants pour l'élection des conseils provinciaux et communaux et du Parlement européen (Doc. 2-524/1).

- Le projet de loi a été envoyé à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.

Projet de loi modifiant la loi du 7 juillet 1994 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des conseils provinciaux, communaux et de district et pour l'élection directe des conseils de l'aide sociale et l'arrêté royal du 26 août 1988 déterminant les modalités de l'élection du conseil de l'aide sociale dans les communes visées à l'article 7 des lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966, et dans les communes de Comines-Warneton et de Fourons (Doc. 2-525/1).

Voorstellen van resolutie

Voorstel van resolutie over een universeel moratorium op de doodstraf (van mevrouw Sabine de Bethune c.s.; Gedr. St. 2-521/1).

Voorstel van resolutie over de instelling van een moratorium op de omzetting van de richtlijn 98/44/EG van het Europees Parlement betreffende rechtsbescherming van biotechnologische uitvindingen (van mevrouw Magdeleine Willame-Boonen; Gedr. St. 2-536/1).

- Deze voorstellen zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.
- Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

In overweging genomen voorstel

Voorstel van resolutie

Voorstel van resolutie over de informatiemaatschappij en de bevordering van de elektronische handel en de digitale overheid (van de heer Alain Destexhe; Gedr. St. 2-434/1).

- Verzonden naar de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden.

Evocaties

De Senaat heeft bij boodschappen van 14, 15 en 17 juli 2000 aan de Kamer van volksvertegenwoordigers ter kennis gebracht dat tot evocatie is overgegaan, op die data, van :

Wetsontwerp houdende sociale, budgettaire en andere bepalingen (Gedr. St. 2-522/1).

- Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden en naar de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden.

Wetsontwerp tot aanvulling van de wet van ... tot beperking met de helft van de devolutieve kracht van de lijststemmen en tot afschaffing van het onderscheid tussen kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers voor de verkiezing van de provincie- en gemeenteraden en het Europees Parlement (Gedr. St. 2-524/1).

- Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken en voor de Administratieve Aangelegenheden.

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 7 juli 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de provincieraden en de gemeenteraden en de districtsraden en voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn en van het koninklijk besluit van 26 augustus 1988 tot vaststelling van de nadere regels voor de verkiezing van de raad voor maatschappelijk welzijn in de gemeenten bedoeld bij artikel 7 van de wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, en in de gemeenten Komen-Waasten en Voeren (Gedr. St. 2-525/1).

– **Le projet de loi a été envoyé à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.**

Projet de loi portant diverses dispositions relatives à l'organisation des marchés financiers et diverses autres dispositions (Doc. 2-526/1).

– **Le projet de loi a été envoyé à la commission des Finances et des Affaires économiques.**

Non-évocation

Par message du 18 juillet 2000, le Sénat a retourné à la Chambre des représentants, en vue de la sanction royale, le projet de loi non évoqué qui suit:

Projet de loi modifiant l'article 72, 5°, de la nouvelle loi communale (Doc. 2-502/1).

Messages de la Chambre

Par messages du 14 juillet 2000, la Chambre des représentants a transmis au Sénat, tels qu'ils ont été adoptés en ses séances des 13 et 14 juillet 2000 :

Article 77 de la Constitution

Projet de loi modifiant la loi du 11 avril 1994 organisant le vote automatisé, ainsi que le Code électoral (Doc. 2-523/1).

– **Le projet de loi a été envoyé à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.**

Projet de loi modifiant l'article 23 de la loi du 14 février 1961 d'expansion économique, de progrès social et de redressement financier (Doc. 2-527/1).

– **Le projet de loi a été envoyé à la commission des Affaires sociales.**

Projet de loi modifiant l'article 26 de la loi du 25 mars 1999 relative à la réforme des cantons judiciaires (Doc. 2-530/1).

– **Le projet de loi a été envoyé à la commission de la Justice.**

Article 78 de la Constitution

Projet de loi complétant la loi du ... visant à réduire de moitié l'effet dévolutif des votes exprimés en case de tête et à supprimer la distinction entre candidats titulaires et candidats suppléants pour l'élection des conseils provinciaux et communaux et du Parlement européen (Doc. 2-524/1).

– **Le projet a été reçu le 14 juillet 2000; la date limite pour l'évocation est le mardi 17 octobre 2000.**

– **La Chambre a adopté le projet le 14 juillet 2000.**

– **Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken en voor de Administratieve Aangelegenheden.**

Wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende de organisatie van de financiële markten en diverse andere bepalingen (Gedr. St. 2-526/1).

– **Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Financiën en voor de Economische Aangelegenheden.**

Non-evocatie

Bij boodschap van 18 juli 2000 heeft de Senaat aan de Kamer van volksvertegenwoordigers terugbezorgd, met het oog op de koninklijke bekrachtiging, het volgende niet geëvoceerde wetsontwerp:

Wetsontwerp tot wijziging van artikel 72, 5°, van de nieuwe gemeentewet (Gedr. St. 2-502/1).

Boodschappen van de Kamer

Bij boodschappen van 14 juli 2000 heeft de Kamer van volksvertegenwoordigers aan de Senaat overgezonden, zoals ze ter vergadering van 13 en 14 juli 2000 werden aangenomen :

Artikel 77 van de Grondwet

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming, alsmede van het Kieswetboek (Gedr. St. 2-523/1).

– **Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Binnenlandse Zaken en voor de Administratieve Aangelegenheden.**

Wetsontwerp tot wijziging van artikel 23 van de wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel (Gedr. St. 2-527/1).

– **Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.**

Wetsontwerp tot wijziging van artikel 26 van de wet van 25 maart 1999 betreffende de hervorming van de gerechtelijke kantons (Gedr. St. 2-530/1).

– **Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Justitie.**

Artikel 78 van de Grondwet

Wetsontwerp tot aanvulling van de wet van ... tot beperking met de helft van de devolutieve kracht van de lijststemmen en tot afschaffing van het onderscheid tussen kandidaat-titularissen en kandidaat-opvolgers voor de verkiezing van de provincie- en gemeenteraden en het Europese Parlement (Gedr. St. 2-524/1).

– **Het ontwerp werd ontvangen op 14 juli 2000; de uiterste datum voor evocatie is dinsdag 17 oktober 2000.**

– **De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 14 juli 2000.**

Projet de loi modifiant la loi du 7 juillet 1994 relative à la limitation et au contrôle des dépenses électorales engagées pour les élections des conseils provinciaux, communaux et de district et pour l'élection directe des conseils de l'aide sociale et l'arrêté royal du 26 août 1988 déterminant les modalités de l'élection du conseil de l'aide sociale dans les communes visées à l'article 7 des lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966, et dans les communes de Comines-Warneton et de Fourons (Doc. 2-525/1).

- **Le projet a été reçu le 14 juillet 2000; la date limite pour l'évocation est le mardi 17 octobre 2000.**
- **La Chambre a adopté le projet le 14 juillet 2000.**

Projet de loi modifiant l'article 5 du Code des taxes assimilées aux impôts sur les revenus (Doc. 2-528/1).

- **Le projet a été reçu le 14 juillet 2000; la date limite pour l'évocation est le mardi 17 octobre 2000.**
- **La Chambre a adopté le projet le 14 juillet 2000.**

Projet de loi modifiant l'article 13 de la loi du 19 décembre 1950 créant l'Ordre des médecins vétérinaires (Doc. 2-529/1).

- **Le projet a été reçu le 14 juillet 2000; la date limite pour l'évocation est le mardi 17 octobre 2000.**
- **La Chambre a adopté le projet le 14 juillet 2000.**

Article 80 de la Constitution

Projet de loi portant des dispositions sociales, budgétaires et diverses (Doc. 2-522/1).

- **Le projet de loi a été reçu le 13 juillet 2000; la date limite pour l'évocation est le mardi 18 juillet 2000.**
- **La Chambre a adopté le projet le 13 juillet 2000.**

Projet de loi portant diverses dispositions relatives à l'organisation des marchés financiers et diverses autres dispositions (Doc. 2-526/1).

- **Le projet de loi a été reçu le 14 juillet 2000; la date limite pour l'évocation est le mardi 18 juillet 2000.**
- **La Chambre a adopté le projet le 14 juillet 2000.**

Dépôt d'un projet de loi

Le Gouvernement a déposé le projet de loi ci après:

Projet de loi portant assentiment à l'Accord entre l'Union économique belgo-luxembourgeoise et le Gouvernement macédonien concernant l'encouragement et la protection réciproques des investissements, fait à Bruxelles, le 17 février 1999 (Doc. 2-535/1).

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 7 juli 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de provincieraden en de gemeenteraden en de districtsraden en voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn en van het koninklijk besluit van 26 augustus 1988 tot vaststelling van de nadere regels voor de verkiezing van de raad voor maatschappelijk welzijn in de gemeenten bedoeld bij artikel 7 van de wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, en in de gemeenten Komen-Waasten en Voeren (Gedr. St. 2-525/1).

- **Het ontwerp werd ontvangen op 14 juli 2000; de uiterste datum voor evocatie is dinsdag 17 oktober 2000.**
- **De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 14 juli 2000.**

Wetsontwerp tot wijziging van artikel 5 van het Wetboek van de met de inkomstenbelasting gelijkgestelde belastingen (Gedr. St. 2-528/1).

- **Het ontwerp werd ontvangen op 14 juli 2000; de uiterste datum voor evocatie is dinsdag 17 oktober 2000.**
- **De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 14 juli 2000.**

Wetsontwerp tot wijziging van artikel 13 van de wet van 19 december 1950 tot instelling van de Orde der Dierenartsen (Gedr. St. 2-529/1).

- **Het ontwerp werd ontvangen op 14 juli 2000; de uiterste datum voor evocatie is dinsdag 17 oktober 2000.**
- **De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 14 juli 2000.**

Artikel 80 van de Grondwet

Wetsontwerp houdende sociale, budgettaire en andere bepalingen (Gedr. St. 2-522/1).

- **Het wetsontwerp werd ontvangen op 13 juli 2000; de uiterste datum voor evocatie is dinsdag 18 juli 2000.**
- **De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 13 juli 2000.**

Wetsontwerp houdende diverse bepalingen betreffende de organisatie van de financiële markten en diverse andere bepalingen (Gedr. St. 2-526/1).

- **Het wetsontwerp werd ontvangen op 14 juli 2000; de uiterste datum voor evocatie is dinsdag 18 juli 2000.**
- **De Kamer heeft het ontwerp aangenomen op 14 juli 2000.**

Indiening van een wetsontwerp

De Regering heeft volgend wetsontwerp ingediend:

Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de Macedonische Regering inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, gedaan te Brussel op 17 februari 1999 (Gedr. St. 2-535/1).

- **Le projet de loi a été envoyé à la commission des Relations extérieures et de la Défense.**

Cour d'arbitrage – Arrêts

En application de l'article 113 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au président du Sénat :

- l'arrêt n° 92/2000, rendu le 13 juillet 2000, en cause les questions préjudicielles relatives à l'article 35, alinéas 2 et 4, de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs, posées par le Tribunal correctionnel de Charleroi (numéro du rôle 1668);
- l'arrêt n° 94/2000, rendu le 13 juillet 2000, en cause les questions préjudicielles concernant les articles 7 et 8 de la loi du 26 juillet 1962 relative à la procédure d'extrême urgence en matière d'expropriation pour cause d'utilité publique, posées par le Tribunal de première instance de Charleroi (numéros du rôle 1740 à 1745, affaires jointes).

- **Pris pour notification.**

Cour d'arbitrage – Recours

En application de l'article 76 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au président du Sénat :

- les recours en annulation et les demandes de suspension des articles 8, 19, 27, 34, 36.3, 36.4, 37.3 et 71 de la loi du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs, introduits par V. Bosquin et autres (numéros du rôle 1991, 1992 et 1998, affaires jointes).

- **Pris pour notification.**

Commission permanente de contrôle linguistique

Par lettre du 13 juillet 2000, le ministre de l'Intérieur a transmis au Sénat, en exécution de l'article 62 des lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées par l'arrêté royal du 18 juillet 1966, le rapport sur l'activité de la Commission permanente de contrôle linguistique durant l'année 1999.

- **Dépôt au Greffe.**

Conférence mondiale sur les femmes à Pékin 1995

Le secrétaire d'État à la Coopération au Développement a transmis au Sénat, conformément à l'article 4 de la loi du 6 mars 1996 visant au contrôle de l'application des résolutions de la Conférence mondiale sur les femmes de Pékin, le rapport pour l'année 1999 au parlement.

- **Het wetsontwerp werd verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Betrekkingen en voor de Landsverdediging.**

Arbitragehof – Arresten

Met toepassing van artikel 113 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de voorzitter van de Senaat van :

- het arrest nr. 92/2000, uitgesproken op 13 juli 2000, inzake de prejudiciële vragen over artikel 35, tweede en vierde lid, van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, gesteld door de Correctionele Rechtbank te Charleroi (rolnummer 1668);
- het arrest nr. 94/2000, uitgesproken op 13 juli 2000, inzake de prejudiciële vragen over de artikelen 7 en 8 van de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemene nutte, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Charleroi (rolnummers 1740 tot 1745, samengevoegde zaken).

- **Voor kennisgeving aangenomen.**

Arbitragehof – Beroepen

Met toepassing van artikel 76 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof aan de voorzitter van de Senaat kennis van :

- de beroepen tot vernietiging en de vorderingen tot schorsing van de artikelen 8, 19, 27, 34, 36.3, 36.4, 37.3, en 71 van de wet van 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers, ingesteld door V. Bosquin en anderen (rolnummers 1991, 1992 en 1998, samengevoegde zaken).

- **Voor kennisgeving aangenomen.**

Vaste commissie voor taaltoezicht

Bij brief van 13 juli 2000, heeft de minister van Binnenlandse Zaken, in uitvoering van artikel 62 van de door het koninklijk besluit van 18 juli 1966 samengeordende wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, aan de Senaat overgezonden, het verslag over de werkzaamheden van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht tijdens het jaar 1999.

- **Neergelegd ter Griffie.**

Wereldvrouwenconferentie in Peking 1995

De staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking heeft, overeenkomstig artikel 4 van de wet van 6 maart 1996 strekkende tot controle op de toepassing van de resoluties van de Wereldvrouwenconferentie van Peking, aan de Senaat overgezonden, het verslag voor het jaar 1999 aan het parlement.

- **Envoi à la commission des Affaires étrangères et au Comité d'avis pour l'égalité des chances entre les femmes et les hommes.**

Importation, exportation et transit d'armes, de munitions et de matériel militaire

Par lettre du 13 juillet 2000, le vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères et le secrétaire d'État au Commerce extérieur, ont transmis au Sénat, conformément à l'article 14 de la loi du 5 août 1991 relative à l'importation, à l'exportation et au transit d'armes, de munitions et de matériel devant servir spécialement à un usage militaire et de la technologie y afférente, le rapport sur l'application de ladite loi pour l'année 1999.

- **Dépôt au Greffe.**

- **Verzonden naar de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden en naar het Adviescomité voor gelijke kansen voor vrouwen en mannen.**

In-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en militair materieel

Bij brief van 13 juli 2000 hebben de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris voor Buitenlandse Handel, overeenkomstig artikel 14 van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik dienstig materieel en daaraan verbonden technologie, aan de Senaat overgezonden, het verslag over de toepassing van voormelde wet voor het jaar 1999.

- **Neergelegd ter Griffie.**